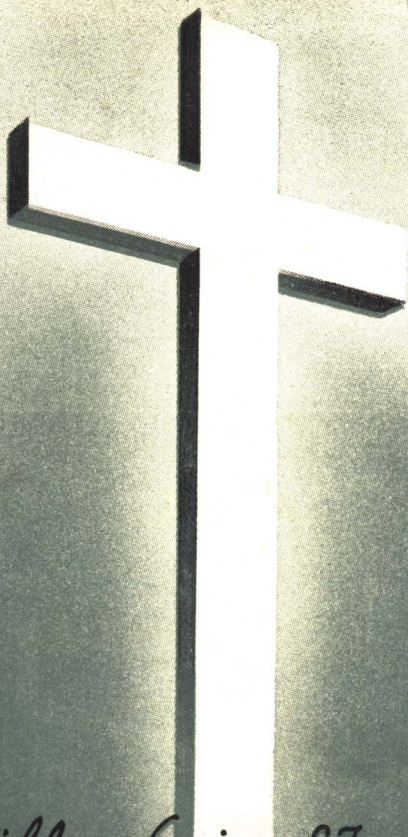

Müller Lajos S.J.

A KERESZT DIADALA

KORDA R.T. KIADÁSA BUDAPEST

MÜLLER LAJOS S. J.:

A KERESZT DIADALA

II. KIADÁS

BUDAPEST, 1944
KORDA R. T. KIADÁSA

Nr. 107/1938. Imprimatur. Budapestini, die 16. Februarii 1938.
Eugenius Somogyi S. J. Praep. Prov. Hungariae. — Nihil
obstat. Dr. Stephanus Kosztolányi censor dioecesanus. Nr.
10.220/1942. Imprimatur. Strigoni, die 22. Decembris 1942.
Dr. Joannes Drahos vicarius generalis.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest.

ELŐSZÓ

Ez a kis munka „A Kereszt Iskolája” című könyvünknek folytatása. Felöleli a nagyszombattól Szentháromság-vasárnapig terjedő, tehát az egész húsvéti időszakot.

Amíg „A Kereszt Iskolájában” a szenvedő Üdvözítő a középpont, akivel igyekszünk együtt szenvedni, tűrni, addig „A Kereszt Diadalában” a Feltámadott áll szüntelen előtérben, akivel próbálunk együtt vigadni és örülni.

A cél egyébként ugyanaz: megerősödni a jófeltételeinkben és gyarapodni az isteni szeretetben.

Ezt a könyvet is, mint az előzőt, úgy általában a tökéletességre komolyan törekvő lelkeknek szántuk. Az anyagot azonban igyekszünk úgy kezelni, hogy könnyen alkalmazhatja azt magára az elmélkedő, legyen az egyházi vagy világi.

Ezzel a sorozattal tovább építjük az egész évre szóló elmélkedési könyvünket. A Szentekről szóló részt, ha Isten időt és erőt ad megírásra, az utolsó kötetre szántuk.

***Fogadja e könyvecskét a magyar közönség
az eddig tapasztalt meleg jóindulattal és merit-
sen belőle minél több lelki hasznot.***

Szeged, 1938 február 2-án.

I

FELTÁMADOTTI

I

Első előgyakorlat. Maga a történet, amelyet az evangélista így beszél el: „Szombat végén pedig, mely a hét első napjára virrad, elméne Mária Magdolna és a másik Mária megnézni a sirt. És íme nagy földindulás lön, mert az Úr angyala leszálla az égből, és odamenvén, elhengerítette a követ és ráült. Tekintete olyan volt, mint a villám, és ruhája, mint a hó. Az örök pedig a tőle való félelmükben megremegének és olyanok lettek, mint a holtak. Megszólalván pedig az angyal, mondá az asszonyoknak: Ti ne féljete! Hiszen tudom, hogy Jézust keresitek, kit megfeszítettek, nincs itt, mert feltámadott.”¹

Második előgyakorlat. A helyszín elgondolása. Szemlélem lélekben a Kálvária-dombot a rajta meredező üres keresztekkel, s ezektől néhány lépésnyire a szentsírt, amelyet kicsi kert környékez árnyas pálmákkal.

Harmadik előgyakorlat. Kérem a kegyelmet, hogy szívből és nagyon tudjak örülni az Úr Jézusnak, Isten-királyomnak dicső győzelmén, diadalán.

1. „DIADALMASKODOTT RAJTUK”²

Elgondolom Jézus ellenségeinek hangulatát nagypéntek estéjén. *Kaifás és társai* a győzelemtől szinte mámorosak. Tehát mégis diadalmaskodtunk. Ettől a veszedelmes embertől

végre megszabadultunk. Halott, valóságos halott és el van temetve. Sírja le van pecsételve. Sőt, hogy minden kellemetlenség, csel vagy csalás lehetlenné legyen téve a kritikus három napon keresztül, őrség is vigyáz a sírra. Nyugodtan alhatunk. Kétéves heves küzdelmünk után diadalunk tökéletes.

És Heródes? Bizonynal még péntek este vagy szombat reggel tisztelgő látogatást tesz Pilátusnál. Hosszabb feszült viszony után végre szent a béke. Megteremtette azt a rómainak úri gesztusa, amellyel a vádlottat a királyhoz átutalta. Tehát a siker teljes. A nap hátralevő részét átszórakozza, és talán meghallgatja egyik udvari tudósa szakvéleményét a napnak elsötétedéséről, amelyet ma déltől néhány órán át tapasztaltak. Végül aludni tér fejét törve, hogy a következő napot hogyan üsse agyon.

És Pilátus? Kissé bántja feleségének szomorú arca. A zsidókra pedig még sohasem volt olyan dühös, mint ma. Dörzsöli kezét. A mai reggel bizony kicsit kellemetlen volt. De sebj! A dolog szerencsésen elintéződött. A lázadást elhárítottam. Heródessel, akinek haragja állandó veszélyt jelent rám, kibékültem. Mindez politikai nyereség. Igaz ugyan, hogy egy ártatlan ember is áldozatul esett, de ilyesmi már a politikában kikerülhetetlen és jelentéktelen. Különben is, már túlvagyunk rajta. Nyugalomra térve meghányja-veti magában, hogyan is áll a császárral s meg lesz-e az a kormányzással elégedve?

A nép fél és ingadozik. Némelyeket rémület tölt el a természet csodajelei láttára, melyekről saját szemükkel győződhetnek meg.

Vannak, akik őszintén bevallják, hogy ma bizony ártatlan vér folyt s mellüket verik a lelkiismeret izgalmában. De azután napirendre térnek valamennyien. „Elvész az igaz, és nincsen senki, ki ezt szívére venné.” Ez a jelenség nemcsak a történelemé. A világ szünös-szüntelen megismétli magát. A hatalmasok elárulják Krisztusnak, Egyházának ügyét és politikai sikerekről dicsekszenek. Elprédálják egy-egy „jó partiért” hitüket és gyermekeik üdvösségét, és örülnek, hogy a dolog sikerült. És mi is nem fojtjuk-e meg magunkban a lelkiismeret szavát és aztán napirendre térünk a dolog felett... „Ám az Úr őt kineveti, mert látja, hogy eljő az ő napja!”

Eljött már a gyáva Pilátus napja, a házasságtörő Heródes napja, eljött a Kaifás és Annás napja, eljött a farizeusok napja. Eljön mindazok napja, akik érdekből, haszonból Krisztust, Egyházát elárulják és lelkiismeretük követelésén magukat túlteszik. De eljön az elnyomott igazság napja is. Eljött Jézus Krisztusra is, és én szívből örülök annak, „*mert diadalmaskodott rajtuk*”.⁵

2. KRISZTUS TESTE ÉS LELKE

Elgondolom az Úr Jézus testét a sírban. Mély imába merült angyalok környékezik. Nézem azt a sápadt, vértelen, hidegedő, merevedő hullát. Nincs benne élet és mozgás. Maga a szent Szív általszúrva. És mégis ez a test az istenséggel egyesülve maradt és éppen azért imáadásraméltó. Az Isten jelenlétét ugyan semmi sem árulja el, akárcsak az oltáriszentségi színek alatt, de azért ott van. Az istenség

most egyelőre óvja a testet a romlástól, és előkészíti a dicsőséges feltámadásra.

A lélek pedig, amely az istenséggel ugyan csak összeforrott, amint kiröppent a testből, mint a madárka a kalitkából, elmerül a boldogság és öröm tengerébe. Most érzi csak igazán a jól végzett munka, a betöltött hivatás vigaszát, gyümölcseit. Túláradó az öröme, amikor érti világosabban, mint valaha halandó életében, legbensőbb viszonyát a teljes Szentháromsághoz. Szemléli Istent és jobban élvezi Őt, mint mikor itt a földön járt. Azok az ismeretek, az a tudás, amelyek a szenvedés idején felhomályba merültek, most ismét boldogítóan felragyognak lelkében. Nevezetesen tisztán látja a megváltás titkát, annak tervét és mérhetetlen gyümölcseit a kiválasztott lelkekben a világ végéig és az egész örökkévalóságban.

Szétfoszlott az Úr lelkében a *válás* fájdalma, amely az utolsó vacsorán annyira gyötörte.

Nem aggasztja *a testtől való válás* sem, amely minden előre borzalmas, mert tisztán látja, hogy ez a test az istenséggel egyesülve maradt, amely megőrzi azt romlatlanul a feltámadásra. Azért inkább ujjong: „Három nap múlva feltámadok!”¹⁶

Az *apostolaitól való válás* sem teszi bánatossá, mert most még tisztábban, mint valaha, átérti tulajdon szavainak mélységes értelmét: „Nem hagylak árván titeket.”

Nem aggasztja *alapítandó Egyházának, az Ő jegyesének sorsa* sem, mert tisztán látja, minő szilárd alapokra fektette azt a Szentlélek.

Nem keseríti *választott népének jövője* sem, mert tudja, hogy annak helyébe új Izrael, a

drága véren megváltott lelkek milliárdjai lépnek. Megszűnt egy pillanat alatt az agónia, amely szívét a szenvedés idején annyira szorongatta, mert íme, a halál le van győzve, a pohár ki van ürítve, a bűn el van törölve, biztosítva vannak a kegyelem, s a dicsőség javai mindörökre.

Igy vigasztalódik meg majd egykor mondhatatlanul a testből kilépő lelkünk is, tudatára ébredve választottságának, és látva Isten terveinek megvalósulását önmagán, a múltban és a jövőben.

3. „HARMADNAPRA HALOTTAIBÓL FELTÁMADOTT” (Credo)

Három napig maradt Krisztus lelke a pokol tornácában, vigasztalva az ószövetség üdvözültjeinek ott tartózkodó lelkeit és várva testének megdicsőülését. Ez a három nap szükséges volt arra, hogy az idevonatkozó jóslatok beteljesedjenek, és az Ő valóságos kimúlása a keresztfán kézzelfoghatóan bizonyítva legyen. Vasárnap hajnalhasadtakor azonban — ki tudja, melyik órában? — az igazak lelkeit a limbusból kivesseli s ezek élén, angyalaitól kísérve a szentsírhoz lebeg. Be akarja előbb mutatni a lelkeknek kínszenvedésének nyomait nyugvó testében. Ott pihen a szent tost a kenet, illatszerek bódító illatában, halotti lepelbe burkoltan. A sír gondosan be van zárva, hogy élőlény oda ne férjen.

Elgondolom, minő érzelmekkel szemlélik a szent tetemet az ószövetség Szentjei. Hogyan imádják ezt az istenséggel egyesült testet. A sebek mélységéből elmélkedve méregetik a ki-

állott kínok keservét, a bűn rútságát és borzalmas súlyát s az isteni szeretet végtelenségét... Krisztus is szemléli ezeket a sebeket... Ő is mérlegeli halhatatlan lelkemnek értékét, amely neki ennyibe került. Beh drága is az néki! Mennyiért adná azt oda? Én is látva a sebeket, így szólok lelkemhez: „Ime, ennyit érsz tel Ne add el magad a bűnnek!”⁸

Öröktől fogva elhatározta Isten, hogy ki mennyire részesedik Jézus Krisztus kínszenvedésében és halálában, oly mérvben osztozzék megdicsőülésében is.

Elsősorban Urunk szentséges testén kellett az örök isteni végzésnek megvalósulnia. Szenvedése idején a legkegyetlenebb kínoknak szolgáltatta ki Urunk ezt a testet. Nézzük azért és szemléljük, hogyan állítja azt most már vissza az isteni Mindenhatóság teljes épségébe, teszi méltó és alkalmas eszközévé a dicsőséges örök életnek.

Eltűnik minden sérülés az öt szent sebet kivéve, amelyek azonban szépek, mint az aranyos, piros rózsák.

Most aztán beleszáll a lélek a testbe. A szív újra dobogni kezd és löveli az erekbe visszatért isteni vért. Meleg árad szét a tagokban, az arcot előnti az élet pírja, a szem kinyílik, az ajak megmozdul. A lélek dicsősége és boldogsága átárad a vele örök frigyre egyesített testbe is.

Fénylik, ragyog a feltámadott test, könnyed, szellemies, mint a lélek, mindenén áthatoló, szenvedhetetlen. Nézem a dicsően szép arcot. Érzem, hogy képzeletem itt felmondja a szolgálatot... Szemlélem a felemelt karokat, a

leplek alól kikelő, lebegő gyönyörű alakot. Hogyan imádják az angyalok és Szentek.

Én is velük örülök és tapsolok örömben. Gratulálok neki, mert valóban: „Méltó a Bárány, aki megöletett, hogy övé legyen a hatalom és istenség és bölcsesség és erő és tiszteltetés és dicsőség és áldás.”¹⁰

Uram példájában kézzelfoghatóan látom megvalósulva, amivel az Apostol engem is vigasztal: „Ez a mi jelenlegi, pillanatnyi és könnyű szenvedésünk ugyanis a mennyei dicsőségnek fölötte nagy, örök mértékét szerzi meg nekünk, ha nem a látható dolgokra figyelünk, hanem a láthatatlanokra. Mert ami látható, az ideigvaló; ami pedig láthatatlan, örökkévaló.”¹¹

De egyelőre elfordítom figyelmemet magamról, a saját érdekeimről. Most örülni akarok Uramnak, az Ő dicsőségének. Mikor az agg Jákob meghallotta, hogy régen holtnak vélt fia, József él, sőt Egyiptom trónján uralkodik, „mintha mély álomból serkent volna fel, mondá: Elég nekem, ha József fiam még él. Elmegyek, hadd lássam, mielőtt meghalok.”¹²

Nekem is elég, hogy Jézus még él. Felejttem minden gondomat, búmat, bánatomat, és mint jó szolga, jó gyermek vele örülni akarok.

Beszélgetés az Úrral, s az Őt környező Szentekkel és angyalokkal. Mintha velük felváltva énekelném: Feltámadt Krisztus e napon, Alleluja! Hála legyen az Istennek!

¹ Mt. 28, 1—6. — ² Kol. 2, 15. — ³ Iz. 57, 1. — ⁴ 36. zsolt. 13. — ⁵ Kol. 2, 15. — ⁶ Mt. 27, 63. — ⁷ Jn. 14, 18. — ⁸ Róm. 7, 14. — ⁹ Jel. k. 5, 12. — ¹⁰ II Kor. 4, 17—18. — ¹¹ Gen. 45, 26—28.

II

FELTÁMADOTTI

(II. Ismétlés)

Az előgyakorlatok, mint az előző elmélkedésben.

1. KÜLSŐ DICSŐSÉG

A sírból kikelő Úr Jézus fenséges és mégis bájos, kedves alakja nem engedi meg, hogy szemünket oly hamar levegyük róla. Megismételjük tehát az előző napi elmélkedésnek utolsó pontját.

A Húsvét szent éjszakáján, úgy éjjel körül, Jézusnak megdicsőült lelke az Ősatyáktól, Szentektől és Angyaloktól kísérve ünnepélyes menetben elhagyta örökre az alvilági tornácoakat és a szent város felé vonult. Bejárják a keresztutat, s mindenegyes stációnál elbeszéli Jézus, mit és mennyit kellett itt és ott szenvednie, mennyi fájdalmat és megalázkodást eltűrnie. Az oly előkelő kíséret csodálkozik és hálálkodik.

E közben a szent angyalok összegyűjtik az elhullatott vércseppeket s levált húsrészeket, amelyek főleg az ostorozáskor szakadtak le a szentséges testről. Nincs az a pap, aki oly gonddal és tisztelettel gyűjti össze a kenyérszín töredékeit az áldozáskor a szentmisében.

Azután a sír fölé lebegnek. Leszállnak abba. Ott fekszik Jézus szent teteme mély imáadásba merült angyaloktól körülvéve.

Most Jézus bemutatja kiszenvedett testét kíséretének s titokteljes módon átéreztetni velük, amit csak abban szenvedett. A szent lelkek bámulata, de egyben szeretete és hálája csak szüntelen fokozódik.

De bemutatja Jézus a szent testet mennyei Atyjának is, és kérve-kéri Öt, hogy szenvedésének és halálának gyümölcsei bőven áradjanak Egyházára és az egész emberi nemre.

Erre a lelke, mintha csak a testre ráborulna, azzal hirtelen összeolvad. És a lélektől és istenségtől áthatott test nyomban megmozdul, leszórja magáról a kötelékeket és lepleket. Mint a pelyhek, könnyen hullanak le róla. Csupa fény és ragyogás!

A sír sziklái szinte eltűnnek a Feltámadottból áradó vakító világosságban. Nézzük, szemléljük Öt!

Kimondhatatlan szép, méltósággal teljes, tündöklő. Teste olyan szellemies, áttetsző, ragyogó fehér és rózsaszínben játszó. Homloka tiszta és vidám, a töviskorona helyett most pompás sugárabroncs köríti. Szeme kedvesen csillog, mint a hajnalcsillag.

Haja, szakálla rendezett, hiánynélküli s aranyos hullámokban omlik alá. Szépséges ajka körül kellem, öröm és leereszkedő nyájasság ömlik el. Ruhája, mint a tagok köré vetett lepel, lebeg a légben és csillámlik majd kékes fényben, mint a felhő a napfényben, majd meg bíborpiros pompában, mint az esti és hajnali felhők szegélye. A sebek lábán és

keblén nagyok, ragyogók, mint a rubintok.
Közepükből vékony fénysugárcák futnak széjjel;
nyílásukra gyönyör tekinteni, mint a lyukacsákra az üde gyermekarcon.

2. A BELSŐ ÖRÖM

De ki írja le azt a belső örömet, jó érzést, amely az egész feltámadott testben áradozott? Élvezi már ez a test a korlátlan szabadságot, erőt, mindenén átható, mindenütt jelen lenni tudó képességet, a halhatatlanságot, szóval az új életet.

Minő gyönyörűséges paradicsomok tárulnak szeme elé ezekben a pillanatokban!

Minő andalító, édes, kellemes melódiák, összhangok csendülnek most meg isteni fülében!

Mily gyönyörök lüktetnek szent érzékeiben s hullámszanak szentséges Szívében!

Ki tudja leírni, de csak megsejteni is, amit Isten adhat, gyönyört és örömet. Ő a boldogság Óceánja! Ime, most kiönti magát az Úr Jézus emberi természetében.

És amint a Feltámadott minden pillanatban a gyönyörök egész tengerét leheli be az egész teremtésből, úgy viszont minden lépten-nyomon örömet és boldogságot közöl mindazokkal, akikhez csak közeledik.

Minő öröm reá most már az Ő hivatása! Minő öröm! Amint egykor oly sokat kívánt és követelt tőle a hivatása, most mindazt kama-tostul visszaadja neki, mindenért kárpótolja.

A földi élet éjtszakája íme, már elmúlt. Vége már a munkának, szenvedésnek és bánatnak. Vége, örökre vége. Eltűntek, mint az álom. Az Úr örül ennek, szívből örül, hiszen ő igazi

és valóságos ember is. „Aludni tértem, s álomba merültem és felébredtem, mert óv az Úr engem” — sóhajtja a zsoltárossal.

A földi élet éjtszakája immár elmúlt, ismét feljött számára a dicsőség napja, határ nélkül, felhő nélkül, örökre!

És most az életnek eme megújulásában fel-emeli szemét, szívét az Úr az ő kedves, mennyei Atyjához s kitárt karokkal bemutatkozik neki. Jelentkezik előtte, dicsőségének díszöltönyében mint a dicsőség királya, megdicsőült életének zsengeit bemutatva Neki:

„Exsurrexi et adhuc sum tecum.” „Felébredtem és még nálad vagyok.”

„Magasztallak, Uram, mert felemeltél engem, és nem engedted, hogy elleneim örüljenek fölöttem. Hozzád kiáltottam, Uram, én Istenem és Te meggyógyítottál engem, Uram! Visszahoztad lelkemet az alvilágból; megmentettél engem azok közül, kik a sírba szállnak... Megsegített az Úr engem! Sírásomat örömmre fordítottad... Vidámsággal öveztél körül, hogy énekeljem neked dicsőségemet és — szomorúság ne érjen engem. Aldlak érte örökké, Uram, én Istenem!”

3. ELISMERÉS ÉS HÓDOLAT

A teljes Szentháromság mintha csak lehajolna az Istenemberhez, hálásan elismerve mindazt, amit csak az ő dicsőségéért tett és szenvedett. Az Atya újra hangoztatja: „Fiam vagy te, a mai napon nemzettelek téged (a dicsőséges, halhatatlan életre).” Ó, mily édes vigasz az, amikor Isten, akinek mindennel tartozunk, s aki semmivel sem tartozik nekünk,

mégis úgy érezteti velünk, hogy hálás azért, amit érte tettünk.

Az Ősatyák is csodálkoznak, ujjongnak s hálálkodva magasztalják és dicsérik a Fel-tamadottat: „Ime, győzött az oroszlán Júda törzséből!” „Ime, a mi Istenünk! Benne remél-tünk, és ő megszabadít minket, Ő az Úr, Őbenne bíztunk. Ujjongjunk és örvendezzünk segítség-nél!” „Ez az a nap, amelyet az Úr megszabott. Ujjongjunk és vigadjunk rajta!”

Én is az ünneplőkhöz csatlakozom, és a katolikus liturgia egyik legrágább igazgyön-gyének, az ősrégi Exultetnek szavaival gratu-lálok és ünnepelek: „Vigadjon immár az ég Angyalainak serege, vigadozzanak a mennyei karok, és az ily Királynak győzelmi diadalát harsogja az üdv trombitája.

Örvendezzen az ekkora világossággal el-árasztott és az örök Király dicsőségének fényességével beragyogott föld is. És az egész földkerekség tudja meg, hogy eltűnt a sötétség. Örvendezzen az ekkora világosság tündöklésé-vel ékesített Anyaszentegyház is, az Úrnak ez a szent hajléka.

Zengjen a népek hangos rivalgása!

Mert valóban méltó és igazságos elménk és szívünk egész hevével s nyelvünk minden képességével zengedeznünk a láthatatlan Atya Istennek és az Ő egyszülött Fiának, Urunk Jézus Krisztusnak dicséretét . . . Mert ezek húsvéti ünnepek, melyeken az igaz Bárányt megölték, aki megszenteli vérével a hívek szí-vét. Ez az éj, amely szétoszlatta a bűn által támasztott sötétséget, és Krisztusnak az egész

világon elszéledt nyáját visszahelyezte a kegyelem állapotába.

Ez az éj, amelyen Krisztus szétrombolva a halál bilincseit, feltámadott a poklokon diadalt aratva. Mert mit használt volna születnünk, ha meg nem váltattunk volna? Ó, mily megbecsülhetetlen, Uram, a Te irántunk való szereteted s jóságos leereszkedésed. Hiszen, hogy a szolgát megváltsad, Fiadnak életét sem kímélted.

Ó, szerencsés vétek, amely ekkora felségű Megváltót érdemeltél!

Ó, valóban boldog éjtszaka, amely egyedül volt méltó tudni az időt, az órát, amelyben Krisztus halottaiból feltámadta...

Ez az éj, amelyről írva van:

Ez az éj mint nappal megvilágosodik, és megvilágít engem az én gyönyörűségemben. Ez a megszentelt éj tehát elúzi a gonoszságot, lemossa a vétket, s visszaszerzi az elesetteknek az ártatlanságot.

A gyűlölködést elúzi, az egyetértést megteremti. Vigasztalja a szomorúakat, hatalma alá hajtja a birodalmakat.

Azért kérlek, Uram, téged, hogy engem, szolgádat és az egész ájtatos keresztény népet szentséges Atyánkkal, a római pápával és a megyés főpásztorral együtt folytonos örökdedssel igazgatni, kormányozni és a húsvét által támasztott örömben mindörökre megőrizni méltóztassál. Amen."

¹ Zsolt. 3, 6. — ² 138. zsolt. 18. — ³ Zsolt. 29. — ⁴ 2. zsolt. 7. — ⁵ Jel. k. 5, 5. — ⁶ Iz. 25, 9. — ⁷ 117. zsolt. 24.

III

FELTÁMADOTTI

(III. Bourdaloue nyomán)

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet. „Az angyal pedig mondá az asszonyoknak: Ne féljete! A megfeszített názáreti Jézust keresitek? Feltámadott, nincs itt; íme a hely, ahová tették őt. De menjete, mondjátok meg tanítványainak, hogy előttetek mégyen...”¹

Második előgyakorlat. A hely elgondolása. Ismét csak a szentsír, amelyet a földrengés és a sírkő elgördülése után az őrség sebtében s rémülten elhagy, hogy a főpapoknak és farizeusoknak, majd aztán Pilátusnak is a feltámadás hírére megvigye. Látom, amint a vén bűnösök fejüket összedugják, tanácskoznak s a vitézeket megvesztegetik.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy hitem, amelyet Krisztus dicsőséges feltámadása annyira megerősít, mindig eleven és tevékeny legyen.

1. „NINCS ITT!”

Csodálatos egy sírfelírás, amelyet angyalok hirdetett és az evangélium lapjai megörökítették. Valóban egyetlen az egész világon. A többi sírokon, takarjanak bár hatalmas hadvezéreket, hírneves tudósokat vagy világhírű

szépségeket, azt olvassuk: Itt van, itt nyugszik, itt porlad . . . Másszóval, ide jutott, végtére is ez lett belőle: por, hamu, semmi! . . .

Ime azonban van sír, de csak egyetlenegy, amely ezt a jeligét viseli: *Nincs* itt.

Mutatja ez azt az óriási ellentétet, amely köztünk és az Úr Jézus közt van. Ő Isten, mi pedig szegény emberek vagyunk.

Innen van, hogy míg az emberi „nagyágok” kriptái és mauzóleumai előtt búsan s szinte megsemmisülten állunk, addig Jézus sírjánál megerősödünk és felvidulunk. Hitünk megszilárdul és reményünk fáklyája újra fellobog.

Szent Ágoston szerint Jézus Krisztus feltámadása csoda és példakép.

Csoda, hogy higgyünk, példakép, hogy reméljünk.

2. „FELTÁMADTI”

Jézus Krisztus feltámadása csoda, a legnagyobb csoda, amelyet Urunk művelt, és pedig azért, hogy istenségét a legcsattanósabb módon beigazolja és így hitünket végleg és tökéletesen megalapozza.

Sok csodát művelt Urunk életében. Ezeknek a közvetlen célja azonban — ha talán Lázár feltámasztását leszámítjuk — sohasem az volt, hogy magát, istenségét bizonyítsa.

Kánában a vizet borrá változtatja azért, hogy édesanyjával, aki őt erre megkérte, előzékenységét tanúsítsa.

A kananei asszony kérését meghallgatja és csodát művel, emberileg szólva azért, hogy a

tolakodásától végre egyszer már megszabaduljon . . .

A naimi özvegynek a fiát visszaadja, hogy a síró anyát megvigasztalja, no meg jelképezze Anyaszentegyházát, amely nap-nap után annyi holt gyermeket kénytelen siratni, de fel is támaszt a szentségek által.

Nem is igen szereti, hogy csodáit dobraüssék, sőt olykor meg is tiltja, hogy arról beszéljenek.

Nem így van a feltámadásával. Erre igyekszik mindenkinek figyelmét ráirányítani.

„A gonosz és házasságtörő nemzedék — úgymond — jelt kíván; de nem adatik neki jel, hanem csak Jónás próféta jele. Mert valamint Jónás a cethal gyomrában volt három nap és három éjjel, úgy leszen az Emberfia a föld szívében három nap és három éjjel.”

Az isteni Gondviselés meg is tett mindent, hogy Krisztusnak ez a csodája kézzelfoghatóan bizonyos és megcáfolhatatlan legyen.

Felhasználta erre ellenségeinek gyűlöletét is. Mennyire gondoskodtak ezek, hogy lopás, csalás a tanítványok részéről kizárt legyen. Az átszúrt szívű, tehát bizton kiszenvedett, életelen testet a leggondosabban őriztetik. Mi mászt jelent a sírkő lepecsételése s az odaállított őrség?

És íme, harmadnapra a sír mégis üres. Mi történt? „A tetemet ellopták” — hirdetik a farizeusok és a papság. De ki lopta el? Azok a gyáva tanítványok, akik míg Mesterük élt, megfutamodtak? És most, mikor már meghalt, életüket kockáztassák érte? De meg hogyan lopták el? Elhengerítették a nagy követ az

alvó katonáktól egy lépésnyire, és senki közülük fel sem ébred? És hova tették a tetemet? Miért nem érdeklődnek eziránt a főpapok és a tanácsosok, mikor pedig ennek felderítése annyira érdekükben állott? Az apostolok szabadon járnak, s ha meg is fenyítik őket, az csakis azért történik, mert a feltámadottat most már oroszláni bátorsággal és halált megvetve hirdetik. Az apostolok azután heti ünnepnek létesítik szombat helyett a vasárnapot. Miért? Hogyan tudtak áttörni a szombat-törvény ősi és meggyökeresedett kérgén? Hogyan tudták azt istentiszteleti és pihenőnapnak még a megtért zsidókkal is elfogadtatni? Miért? Mert tudta mindenik, hogy Jézus feltámadása nem mese, hanem számtalanok által igazolt valóság.

Jézus feltámadását nem is vonhatja kétségbe józanul senki, és csakis azok ágaskodnak ellene, akiket Jézus Krisztus istensége feszélyez.

Ha ugyanis Jézus Krisztus önerejéből feltámadt, akkor Isten. Akkor beigazolta küldetését az égből, hitelesítette, megpecsételte az evangélium tanait és törvényeit. Akkor igaz az, hogy Péter szikláján, az ő Egyházán a pokol kapui erőt nem vesznek.³ Tehát a katolikus hit- és erkölcstanok tévedéstől mentesek és így kötelezők is. Kötelezők az örök büntetés terhe alatt. „Mert aki hiszen és megkeresztelkedik (s az ezzel járó kötelességeket teljesíti), üdvözüli; aki pedig nem hiszen, elkárhozik.”⁴

De mennyi vigasztaló is van részemre ebben! Mert Krisztus minden szava igaz, hiszen feltámadt halottaiból, — azért nyugodtan kelek fel a gyóntatószéktől, mivel hatalmánál fogva,

ígérete szerint vétkeim valóban meg vannak bocsátva. Mikor pedig áldozom, akkor csak-ugyan az igazi testében az örök élet zálogát élvezem.

Leborulok tehát én is a feltámadt Krisztus elé és belső hittel szerető vallomást teszek: „Én Uram és én Istenem!”⁵

3. „ELŐTTETEK MÉGYEN”

Előttünk megyen a mi Fejünk és Vezérünk a halálból az életbe. A Feltámadott hadi-zászlajára ez van írva: Utánam!

És ez a mi reményünk. A feltámadás lehetséges. Az az isteni mindenhatóság, amely Krisztus Urunk testét a romlástól megóvta és harmadnapra a sírból kihozta, feltámasztotta, tudja az én szétfoszlott testem elemeit is újra összehozni és lélekkel egyesíteni. Aki a teremtető Isten mindenhatóságában hisz, ebben nem kételkedhetik. Hiszen sokkal könnyebb a már meglevőt ismét összehozni, mint semmiből valamit alkotni, vagyis teremteni.

De a feltámadás nemcsak lehetséges, hanem bizonyos is. Biztosíték erre Urunk feltámadása. Vaslogikával, okfejtéssel bizonyítja ezt a nemzetek apostola. Hiszen Krisztus nem magáért támadt fel, amint nem magáért született. Született, hogy életét kövessük, feltámadott, hogy Őt megdicsőülésében test szerint is utánozzuk. Hogyan is illenék össze: a megdicsőült fej és a rothadó, porladó tagok? Ha valaki a mélységből, pl. kútból előjön, csak a feje jön ki abból? Vajjon a fejet nem követik-e szükségképen a tagok is?

Azért állapítja meg Szent Pál oly határozottsággal: „Ha a halottak nem támadnak fel, Krisztus sem támadt fel.”⁶

De meg egyébként is, Krisztus nemcsak a lelkünket váltotta meg, hanem az *embert*. Ámde az ember testből és lélekből áll. Tehát a testet is meg kellett a haláltól szabadítania, mert különben a megváltás, és így az ő győzelme az ördög és halál felett nem volna teljes. Ezért vallja a kereszténység rendületlen hittel és bizalommal: „Hiszem a *test* feltámadását.”

De ne felejtsem, hogy az általános feltámadásnak beígérése, „mindnyájan fel fogunk támadni”, nem mindenkire vigaszos. A halálos bűnben elhunytakra rettentő fenyegetést jelent ez, mert „akik gonoszat cselekedtek, az ítélet feltámadására jönnek elő”,⁸ vagyis azért öltik újra magukra a testet, hogy azzal együtt lakoljanak az örök tűzben vétkeikért.

A feltámadás szent öröme tehát komoly felelősségérzetet is ébreszt bennem. Nekem nem szabad ölbetett kezekkel várnom a feltámadást, hanem dolgoznom, szenvednem kell a *boldog* feltámadásért. Mert amint gyönyörűen mondja Szent Pál: „Más a fényessége a napnak, más a fényessége a holdnak és más a fényessége a csillagoknak; egyik csillag is különbözik fényességben a másik csillagtól. Így van a halottak feltámadása is.”⁹

„Tehát szeretett testvéreim, — int az Apostol — legyetek állhatatosak és rendíthetetlenek, *cselekedjete* mindig *többet* az Úrért, tudván, hogy munkátok nem hiábavaló az Úrban.”¹⁰

Meghitt beszélgetésben tárgyalom meg az Úrral benyomásaimat. Hitet és reményt indítok

és rászánom magamat „mindig többet cselekedni” az Úr dicsőségéért, a lelkek javáért és elsősorban a saját lelkem tökéletességéért.

Ilyen szellemben s elhatározással térek vissza az ünnepek elmúltával a napi munkámhoz.

¹ Mk. 16, 6—7. — ² Mt. 12, 39—40. — ³ Mt. 16, 16. — ⁴ Mk. 16, 16. — ⁵ Jn. 20, 28. — ⁶ I Kor. 15, 16. — ⁷ I Kor. 15, 51. — ⁸ Jn. 5, 29. — ⁹ I Kor. 15, 41—42. — ¹⁰ I Kor. 15, 58.

IV

FELTÁMADUNKI

Első és második előgyakorlat, mint az előző elmélkedésekben.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy feltámadása engem is örömmel és lelki vigasszal töltsön el.

1. KRISZTUS FELTÁMADÁSA ÖRÖMÜNK OKA

Az Úr Jézus bizonytal nem veszi zokon tőlünk, ha az Ő dicső feltámadásának a saját érdekünkben is örülünk. Napról-napra hordozzuk munkánkunknak, gondjainknak nyomasztó keresztjét. A folytonos hajszában, külső és belső csatákban szinte elfásul a lelkünk. A húsvét ismét eszünkbe juttatja, hogy mi mindnyájan nem szenvedésre, hanem öröme születtünk. Hogyan is lehetne ez másként a jóságos Atyának országában, sőt családjában, ahova mi katolikusok tartozunk?

Igen! a húsvéti alleluja, harangzúgás ismét felébreszti bennünk a vágyat és igényt az öröme. Mintha a szellő is azt susogná, a madárkák is azt énekelnék: „Örüljete az Úrban mindig, újra mondom, örüljete.”¹¹

Alig van számomra fontosabb, mint hogy az Apostolnak ezt a parancsát komolyan vegyem és teljesíteni törekedjem. Mert az öröm, az

igazi öröm, amely tudniillik nemcsak az érzékekből, hanem a lelki élet mélyéből szivárog és bugyog, valóságos életbalzsam. Megkétszerezi a teljesítőképeséget, lendületet ad s nagy és nemes tettek forrása. Az örvendező lélek játszva ússza meg a külső és belső nehézségeket. Az öröm szebbé, értékesebbé változtat mindent, jóvá, szolgálatkészsé, barátságossá teszi az embert. Visszaszorítja bennük az alacsony ösztönösséget és istápolja a nemeset.

És íme! Urunk feltámadása kifogyhatatlan *örömnek az okozója*. Kolumbus hajósai már szinte végleg elcsüggedtek és kétségbe estek a hosszú tengeri úton, amely szinte céltalannak és haszontalannak látszott. De íme, egyik szép napon balzsamos illatot éreznek, amely erdő közellétét jelentette. Mintha csak egyszerre kicszerélték volna őket. Bátrak és vígak voltak, daloltak, hálálkodtak és jókedvvel kezelték az evezőt és vitorlát.

Ily balzsamos illatot lehel belénk a Feltámadott. Ime, közel van hozzánk az örök ígéretföldje, a menny édenkertje. Van életcélunk, van még a nyomorultnak, betegnek is. Mind utasok vagyunk az örök élet réve felé. És lelkesedve nyúlunk élethajócskánk evezőjéhez. Hozzá még az öröm fuvalma is dagasztja vitorláinkat. Csak egyre ügyeljünk. Legyen mindig rendezett, jó lelkiismeretünk, mert mint Kempis jól mondja: „Legyen jó lelkiismereted és állandó lesz az örömed.”² Ugyancsak ő állítja: „Ha valakinek itt a világon van öröme, úgy bizonynyal az az ember ilyen, akinek tiszta a szíve.”³

2. KRISZTUS FELTÁMADÁSA REMÉNYÜNK HORGONYA

Az embert vágyai mozgatják és vezérlik. Az éjtszakából *világosságra* vágyódunk, hiszen mi a „világosság fiai”⁴ vagyunk. A szív él-hal a *szabadságért* és még szerelméről és életéről is képes lemondani az ember annak kedvéért. Kíváncozunk *viszontlátni* azokat, akiket szeretünk és velük lenni mindörökre. Óhajtunk *szeretni és szerettetni* aggályos korlátozás, veszély és az alsóbb szenvedélyek disszonanciája nélkül. Epedve sóhajtozunk aztán mindnyájan a *számkivetésből haza!*

Mindenesetre az ily tiszta vágyak is emelik az embert. De a vágyak elvégre nem azért vannak, hogy örökre csak vágyak maradjanak. Más dolog látni és más sejteni, más bírni és más epedni. Más kívánni és más élvezni. Ki ne szeretné szemlélni fátyol és lepel nélkül azt a Jézust, akit itt a színek alatt hittel imád? A fájdalmas Anya sem áll örökre a keresztszék alatt, hanem el kellett az időnek jönnie, amikor aztán, mint a mennyországnak Királynője az ég és föld ünneplését élvezi, fogadja.

Amde *minden vágyunknak* a horgonya az Úr Jézus feltámadása. „Ha Krisztus nem támadt fel, akkor hiábavaló a mi hitünk”⁵ és reményünk is. Amde Krisztus feltámadt és mi boldogító reménnyel nézhetünk a jövőbe. Még elérem a világosságot és a tökéletességet, még szabad leszek és viszontlátom még mindazokat, akiket szeretek. Még szerethetek hön, szabadon. Még elérem az örök hazát, „letörül még minden könnyet az én Uram az én szememből”⁶.

„Feltámadott Krisztus, az én reménységem.”
(Victimae Pasch.)

3. KRISZTUS FELTÁMADÁSA ERŐNK FORRÁSA

A Szentek is ebből merítették erejüket a munkára, szenvedésre, sőt a vértanúságra. Hittek és tudták, hogy Krisztus feltámadt, tehát az „ő szomorúságuk is öröme fordul”.⁷

A nagypéntekre a húsvét, a megaláztatásra a dicsőség, a szenvedésre a boldogság, a harcra a diadal következik. Az egyik Makkabeus-fiú a zsarnokhoz, aki törvényszegésre akarja kényszeríteni, szörnyű kínjai közt „halálra váltan így szólott: Te gonosz! A jelen életben ugyan elveszíthetsz minket. A világ Királya azonban a *föltámadásban* örök életre kelt minket, mivel az ő törvényeiért halunk meg”.⁸ A másíknak pedig utolsó szava ez volt: „Vigasztaló azok számára, akik az emberek által hálnak meg, hogy bizva bízhatnak az Istenben, aki majd újra *feltámasztja* őket. Neked azonban — szól a királyhoz — nem lesz feltámadásod az életre.”⁹

Szent Monika is azzal vigasztalódik, mikor távol hazájától kell meghálnia, s alig van reménye, hogy férje mellé temessék Afrikában: „Isten mindenütt jelen van s nem kell félteni, hogy a helyet, ahonnan engem életre kell majd hívnia, nem tudná.” Ezzel bátorították magukat a vértanúk is valamennyien. Mindannyian Szent Péterrel „új egeket és új földet vártak az Úr ígérete szerint, amelyben igazság lakozik”.¹⁰

Engem is a Krisztus feltámadása s az abban

gyökerező reménységem lelkesít a munkára, cselekvésre és szenvedésre. Ól én jó Uram, bizonnyal nem veszed rossz néven tőlem, ha ma egyedül a Te erődben bízva úgy szólok hozzád, ahogy Péter apostol szólt, sajnos, a saját erejére hagyatkozva: „Ha mindnyájan megbotránkoznak is benned, de én nem!”¹¹

Még ha az egész világ is megtagadná és elhagyná Krisztust, én hozzá hű akarok maradni. Hiszen nincs igazoltabb és biztosabb ügy, mint Jézusnak és Egyházának ügye. Szent Péter is mily bátran és meggyőzően hirdeti később az első pünkösdön: „Ti (a názáreti Jézust) megöltétek, Isten azonban feltámasztotta Őt.”¹²

Nekem is fel kell támasztanom magamban Krisztust, akit az önszeretet ölt meg, fel kell támasztanom a világon a lelkekben, ahol fel van feszítve és meghalt.

Kisfiú írta Prohászka püspök halálakor, hogy őt ez a haláleset nem sujtja le, hanem tette készíti. Engem is Jézus halála és feltámadása arra ösztökél, hogy mindenre vállalkozzam az Ő ügyéért.

Amde ne maradjon ez csak írott malaszt. Még ma, igen, még ma leküzdöm magamban a szenvedélyt, amely bennem Krisztus halálát jelenti és leveszem a szívekről az elfogultság, gyávaság sírfedőjét, amely akadálya, hogy bennük Krisztus sírjából kikeljen, feltámadjon. Szóval, példával hirdetem Krisztust.

Beszélgetés az Úrral, a feltámadottal. Ismét csak gratulálok neki és magamnak. Hangos szóval kijelentem előtte, hogy „Igen Uram! én hiszem, hogy Te vagy a Krisztus, az Isten Fia, ki e világra jöttél”¹³ s halottaidból feltámad-

tál, reménylek benned és szeretlek téged minden erőmből, mindenekfelett. Ó add, hogy tetteiben is be tudjam azt igazolni!

¹ Fil. 4, 4. — ² II. 6, 1. — ³ II. 4, 2. — ⁴ Lk. 16, 8. — ⁵ I Kor. 15, 14. — ⁶ Jel. k. 7, 1. — ⁷ Jn. 16, 20. — ⁸ II Makk. 7, 9. — ⁹ U. o. 14. — ¹⁰ Pét. 3, 13. — ¹¹ Mk. 14, 29. — ¹² Ap. csel. 2, 23. — ¹³ Jn. 11, 27.

V

AZ EUCHARISZTIA A FELTÁMADÁS ZÁLOGA

Első és második előgyakorlat, mint az előző elmélkedésben.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy a feltámadás titka is vallásunknak és összes áhitatgyakorlatainknak szíve és központja, az Eucharisztria felé irányítsa figyelmemet és buzgalmamat.

1. AZ EUCHARISZTIA KRISZTUSNAK
FELTÁMADOTT TESTE

Indítsak mindjárt magamban hitet, hogy az Eucharisztria Uramnak, Jézusomnak igaz és valóságos teste a szentségi állapotban. A szentségi állapot ugyan megváltoztatja Krisztus Urunk jelenlétének módját, de nem az Úr Jézust magát.

Mikor tehát Jézus az utolsó vacsorán konsekrált, vagyis a kenyeret és a bort átváltoztatta, akkor az Ő szenvedni és meghalni képes, halandó teste és vére jelent meg a színek alatt. Ha az apostolok az utolsó vacsorán kapott hatalmuknál fogva Krisztus halála és feltámadása közti időben konsekráltak volna, akkor a lélektől elvált, de az istenséggel egyesült testet és vért rejtették volna a szent színek.

Urunk feltámadása óta pedig már a feltáma-

dott, dicső test és vér az átváltoztatás gyümölcse.

Mély bepillantást enged ez az igazság az isteni szeretet törvényeibe. A szeretet lényege ugyanis a tett, az ajándék, nevezetesen önmagunk odaadása az adomány jelképe alatt.

Ime, Isten mennyire szeret minket, és mily igazán! Azt adja, amije csak van.

Aquinói Szent Tamás szépen éneklí, hogy Urunk magát születésével társunkul adta, az asztalánál ételnek nyújtotta, a keresztfán értünk vérét ontotta s majd az égben egykor Ő lesz érdemeink jutalma.

Az Oltáriszentségben az Úr Jézus mondhatnám mindezt együtt és egyszerre teszi. Feláldozott testében is társunk, táplálékunk, áldozatunk s jutalmunk. Igen! jutalmunk is, mert mintegy előlegezi már nekünk az eget, megadva azt az egyesülést, amely oly teljes, benső és közvetlen, hogy azt a mennyei egyesülés szinte már csak a boldogságban és biztonságban múlja felül. Tehát Urunk még a megdicsőülésben sem kíméli magát. Nem adja át magát a nyugalomnak és semmittevésnek, hanem inkább fenséges nyugalmát a legintenzívebb tevékenységgel egyesíti a mi érdekünkben. Érdemeljük-e mi ezt, akik a bűnnel gyilkosai voltunk, és ha újra vétkezünk, újra meg újra azok vagyunk? Hiszen a bűnösök — mint az Apostol mondja — „ismét megfeszítik, amennyiben rajtuk áll, Isten Fiát és csúfot üznek belőle”.¹

De Ő nem tágít. Felkínálja magát minden léleknek, amelyik csak bírni és élvezni kívánja őt. És megteszi ezt a felséges, az angyaloktól

szüntelen imádott feltámadott testében. Adja mindig, mindenkinek, mindenütt azt a testet, amelynek látása és birtoklása magának a mennyországnak is legfőbb boldogsága most és mindörökre.

Jézus feltámadása után itt is, ott is megjelent szeretteinek. Ó mennyire vágytak ezek utána, mennyire élvezték látogatása rövid perceit! Tudtak-e már azután másra is gondolni? S ha aztán Jézus érdekében valami alkalom kínálkozott a cselekedetre vagy szenvedésre, vajjon elhalasztották-e azt? Megadja erre a feleletet a történelem, nevezetesen az Apostolok Cselekedetei. Nekem ugyanez a feltámadott Krisztus jelenik meg szívem mélyén a szentáldozásban. Nemde ugyanígy illenék várnom, lesnem megjelenésének pillanatát. És íme, csodálatos, de igaz, hogy én ebben a találkozásban még boldogabb vagyok s jobban járok, mint a kortársak és apostolok. Hiszen maga az Úr avatja dogmává azt az igazságot: „Boldogok, akik nem láttak és mégis hittek.”

2. AZ EUCHARISZTIA A MI DICSÓ FELTÁMADÁSUNKNAK ESZKÖZLŐJE

Feltámadott Urunk élet, csupa élet. Ahova csak feltámadott testét mint magot, csírárt elvetik, éltet és közli tulajdonságait. A méltó szentáldozás által szinte már megindul, megkezdődik bennünk a feltámadás.

1. Krisztus Urunk feltámadása először is *igazi és nem látszólagos*. Nem olyan pl., mint az elhunyt Sámuel prófétáé volt, aki Endorban Saulnak megjelent.³ De csak a lelke, a szelleme.

Krisztus *valóban, igazán, tulajdon* testében támadt fel.

Ily állapotban őrzi s adja nekem az Eucharisztiá. És én hányadán vagyok annyi szentáldozás után?

Feltámadtam-e lelkileg, *igazán*, vagy csakis a *látogat* szerint?

Való-e az én életem? Nem vagyok-e csupa utánzat, hamisítvány?

Tettekkel kell megmutatnom, hogy az én feltámadásom nem csupa szemfényvesztés, hanem igazi, valódi, amilyen az Úr Jézus Krisztusé. Ha a gyakori szentáldozás ezt bennem nem eszközli, akkor a hiba bizonyára nem Jézusban, hanem bennem van, aki ezt az óriási kegyelmet nem használom ki kellőképen.

2. Jézus feltámadott teste továbbá *fényes, szenvedni képtelen, szellemies és mindenén átható*.

Az Eucharisziában ugyanez a teste van és ezeket a tulajdonságokat közli — a földi élet lehetőségei szerint — az erre felkészült lélekkel.

a) Az Eucharisziában rejtőzködő feltámadt test *fényessé* teszi a lelket. Ilyen a gyakori áldozó világoskodó példájával, amelyet embertársainak ad.

b) Közli aztán a *szenvedhetetlenséget*. A gyakran áldozó lélek, a feltámadott test ereje által lassankint felülemelkedik a mulandó élet viszontagságain és türelmes, sőt közömbös lesz azokkal szemben. Legalább is akaratilag, sőt később bizonyos fokig érzelmeiben is.

c) Továbbá *szellemiessé, könnyeddé, mozgékonyá* változtatja az Eucharisztiá a lelket,

főleg az önmegtagadás által, amelynek szellemét belénk oltja. Közli egyben azt az erőt, kedvet és bátorságot is, amely az önlegyőzéshez elengedhetetlenül szükséges.

d) Végül megadja a *mindenen átható képességet*, amellyel Jézus még a falakon és zárt ajtókon keresztül is megjelent, mert hajlékonyná és alkalmazkodóvá tesz Isten és előljáró akaratával szemben. „Mindent meg tudok tenni *abban*, aki nekem erőt ad.”⁴ Márpedig, „aki eszi az én testemet... *énbennem* marad és én *őbenne*”⁵ — úgymond az Úr.

Az eucharisztikus léleknek, amikor az engedelmesség kíván tőle valamit, nincs lehetlenség. Ha Napóleon fanatizmusból ki akarta töröltetni a szótárakból ezt a szót: „lehetetlenség”, ám a hit s engedelmesség szelleme erre méltán vállalkozhatik. Mert „*vir oboediens loquetur victoriam*”,⁶ ami magyarul szóról-szóra így fordítható: „az engedelmes férfi győzelemről fog beszélni”.

3. AZ EUCHARISZTIA HITVALLÁS A FELTÁMADÁS MELLETT

Az Eucharisztia nemcsak Krisztus szenvedésének, hanem feltámadásának is örök emléke. Hiszen magába zárja a Feltámadottat magát. Az Egyház eleven tudatában van ennek, miért is a szentmisében mindjárt az átváltozás után nemcsak Urunknak „boldogságos szenvedését”, hanem *feltámadását* is emlegeti.

Mikor azt látjuk, hogy a pap a kenyérszínből letört darabkát a szent vérbe ejti, ugyancsak jusson eszünkbe, hogy a feltámadás

dicső napján így tért vissza a szent vér az Úr Jézus testébe, ereibe. Az Eucharisztia ünneplése tehát a szentmisében és élvezete a szentáldozásban egyben megvallása a hitnek az ő dicsőséges feltámadásában. De felhívás is arra, hogy „amint az Atya dicsősége feltámasztotta Krisztust a halottaiból, éppúgy mi is éljünk új életet”.¹

Legyen az Eucharisztia számunkra a hit forrása, a hit gimnasztikája és egyben a Krisztusban feltámadott új életnek iskolája.

Beszélgetés az Úrral, akinek jóságát nem változtatta meg a mennyei rang és dicsőség. Éppen oly leereszkedő hozzám az Eucharishtiában, mint volt környezetéhez földi életében. Viszont szerény, eucharisztikus külseje bennem sem csökkenti a hitet és szeretetet. Látom a színek alatt szinte örvénylő végtelen fényét és dicsőségét, amelyet éppen az én érdekemben leplez. Megköszönöm neki, hálálkodom és ígérek neki teljes odaadást.

¹ Zsid. 6, 6. — ² Jn. 20, 29. — ³ Kir. 28, 12. — ⁴ Fil. 4, 13. — ⁵ Jn. 6, 57. — ⁶ Péld. 21, 28. — ⁷ Róm. 6, 4.

VI

„FELTÁMASZTOM ÓT AZ UTOLSÓ NAPON”¹

Első és második előgyakorlat, mint az előző napokon.

Harmadik előgyakorlat. Kérem a feltámadott Urat, hogy enyhítse a természetes haláltól való borzalmamat, de egyben fokozza bennem a lelki haláltól és annak okozójától, a bűntől való irtózatot.

**1. A FELTÁMADÁS ELHALASZTÁSA A
BÜNTŐL VALÓ IRTÓZATOT FOKOZZA**

A feltámadott Jézusnak szépsége, dicsősége, boldogsága mindenestre öröme hangol ó miatta. Aki szeret, az minden jót kíván és örül, ha az teljesedik szeretettjén. Ámde mindez nem tudja felejtetni velünk az Úr Jézusnak kecsegtető ígérését: „Ahol én vagyok, ott lesz az én szolgám is.”² Mindennap többször is imádkozzuk: „Jöjjön el a te országod!”³ Nagyön megokolt, hogy kíváncsozunk is utána. Vajjon a sereg nem törtet-e a fellegvárba, amelynek ormára a vezér a zászlót kitűzte? A fej diadalában nem kíváncsoznak-e osztozni a tagok is?

Legyünk meggyőződve, hogy ezt nemcsak mi óhajtjuk, hanem még sokkal inkább a mi Fejünk és Vezérünk.

Íme, mégis ennek a forró vágnak a teljesedése ki van tolva a világ végére. Közülünk bizonnal senki sem éri meg a halálnélküli elváltozást a dicső életre, ami Szent Pál szerint azok kiváltsága lesz, akik az Úr Jézus világvégi eljövetelekor élnek.⁴

Reánk hosszú síri álom vár, elporladás. Testünk olyan, mint a mag, amelyet ha földbe temetünk, Szent Pál szerint „nem kel életre, hacsak előbb meg nem halt”.⁵

Miért? Miért? Ennek valami nagyon bölcs, jó okának kell lennie, amelynek végső rügője a szeretet. Mert hiszen: „Isten közreműködött mindent azok javára, kik őt szeretik.”⁶

Isten elhalasztotta a feltámadást, hogy *megtanuljunk elevenen utálni a bűnt és rettegni a lelki haláltól.*

Minő remekműve Isten mindenható kezének már csak az emberi test is. Nincs a látható teremtésben, ami hozzáfogható. Minő fény a szemekben, az arcon! Mily letűkröződése a gondolkodó, érző, halhatatlan léleknek és magának Istennek. Íme, nézd ezt a testet a sírban, amint rothad, elporlad.

Melyik szobrász, festő leheli lelkét azért a márványba vagy vászonra, hogy aztán megsemmisítse művét? Melyik építőmester emel palotát, hogy aztán lerombolja?

Isten pedig lerombolja képét, szobrát, palotáját. Miért? Megmondja az Apostol: „A bűn által a halál.”⁷

Nem kis, nem jelentéktelen dolog az, amiért a legjobb Isten milliárdokat, az egész emberi nemet, Szentjeivel együtt halálra ítéli, s testében szinte megsemmisíti. Még az Immaculata

is osztja bűnös ősatyjának sorsát, sőt maga az Istenember is lakol ennek vétkéért.

Mily szörnyszülött a bűn!

Aranyszájú Szent János szerint, ha a gonoszlélekben látnók a bűnt, — mert hiszen benne is csak az rút — nem bírnók elviselni, belehalnánk...

Római Szent Franciska a tüzes kemencében is elbújnék, hogy ne kelljen az angyali lélekben fogant bűnt szemlélnie.

Génuai Szent Katalin pedig inkább a pokolba ugranék, csakhogy ne kelljen arra pillantania.

Mi legalább a halálban, a sírban, a porladásban tanulmányozhatjuk, hogy mi a bűn. „Tudd meg és lásd: mily rossz és keserves dolog, hogy elhagytad az Urat, a te Istenedet.”¹⁶ Ime, ezért s nem másért kell várnod még a halál után is talán ezredéveken át a boldog és dicső feltámadásra.

Még a húsvéti hangulat se mentsen fel engem tehát a bűnbánattól s a kötelességérzettől, hogy vétkeimért vezekelnem kell.

2. A FELTÁMADÁS ELHALASZTÁSA SOK ÉS NAGY ERÉNYRE AD ALKALMAT

Itt van mindjárt minden erénynek alapja és feltétele: az *alázatosság*. Van-e gögös emberre megalázóbb, mint a nyakát a halál kaszája alá nyújtani, aztán testileg porrá válni, megsemmisülni? Az „Imperator mors”, a halál-uraság előtt nincs rangkülönbség, nincs kivétel, sem protekció.

Arra az örületre: „olyanok lesztek, mint az

Isten",⁹ csattanósabb felelet nem következhetett, mint a „Visszatérsz a földbe, amelyből vétettél, — mert por vagy és vissza kell térned a porba.”¹⁰

A halál és a hosszú várakozás a sír ölén nagy iskolája azután az *Isten akaratán való megnyugvásnak, engedelmességnek és bizalomnak.*

A koporsóba, a sírba nyugodtan fekszem le: „Mert tudom, hogy Megváltóm él, s a végső napon felkelek a földről és ismét körülvétetem bőrömmel és saját testemben látom meg Istennemet: én magam látom meg őt és önnön szemmemmel nézem és nem más! E reményem van eltéve keblemben!”¹¹

Mindez a sok és dicső erény elmaradna, ha nem kellene még most is Jézus feltámadása után meghalnunk s testünknek a sírban az utolsó napra várakoznia. Mily jó az Úr, aki még a halált is arra használja, hogy választottait annál dicsőbb feltámadásra juttassa. Aldalak azért téged, „mert te, Uram, kiváltképen megerősítettél reménységemben”.¹²

3. A FELTÁMADÁSRA VALÓ VÁRAKOZÁS TÖKÉLETESSÉGRE VISZI BENNÜNK A SZERETETET

„Nagyobb szeretete senkinek sincs annál, mint ha valaki életét adja barátjáért”¹³ — mondja az Úr. Ez a szerencse és kitüntetés azonban szorosan csak a vértanúknak a kiváltsága. De valamiképen rajtunk is megvalósul, ha a szükségből erényt csinálunk és önkéntes szeretetből kiszolgáltatjuk magunkat sorsunknak és Isten örök végzéseinek, mint a régi magyar költő már a XVII. században énekli:

Ismerem, mi zsolddal tartozom,
Mert terhét a bűnnek hordozom,
Mely előhív számadásra.
Neked hát Uram megadózom
S rátérek a hódolásra.

(Ráday Pál.)

A mi megsemmisülésünkéből éppen Isten végtelen fensége verődik vissza, aki egyedül nagy és lényegénél fogva egyedül halhatatlan. Ő az élő, erős Isten. Ő van szükségképen. Nála a lét és a lényeg ugyanaz. Ezt emeli ki az én halálom és síri sorsom is, mint a Zsoltáros szépen zengi: „Minden csontom (ott a sír ölén) azt mondja: Uram, ki hasonló hozzád?!“¹⁴ Azért nemcsak beletörődöm sorsomba, ami a bölcsesség követelménye, hanem szeretettel teszem azt, ami a szeretet titka. Örüljek, szívből örüljek, hogy Isten oly nagy és én oly kicsiny vagyok. Ő az, „ki egyedül bírja a halhatatlanságot, ki megközelíthetetlen világosságban lakozik..., kinek dicsőség és hatalom mindörökre“.¹⁵

Az én „létem pedig olyan, mint a semmi“.¹⁶

Ime, Uram, és mégis, amim csak van, amit csak tőled kaptam, neked adom, s örülnék, ha azzal a te örömedet, dicsőségedet növelni tudnám. Ezért szállok le a sírba is mindenről önként lemondva, amit csak az étellel nekem adtál.

Jól tudom, hogy ily nagylelkű, önzetlen megadással nem vesztek semmit.

Igy lépek bizton azok közé, akiknek azt mondja az Úr Jézus: „Ne félj te kisded nyáj! mert tetszett a ti Atyátoknak, hogy nektek

adja az országot.”¹ Nyugodtan megyek neki a kikerülhetetlen jövőnek „várva a boldog reménységet s a nagy Isten és Üdvözítőnk, Jézus Krisztus dicsőségének eljövetelét”.¹⁸

Beszélgetés az Úrral. Uram! majd ha szívemet a betegség, fájdalom s a halálfélelem elfogja s üdvöm ellenségeivel való küszködés tikkasztja, ha az utolsó könny forr szememben annak jeléül, hogy már el kell válnom, fogadd el azt — már eleve kérlek — engesztelő ajándécul, hogy mint bűnbánati áldozat szenderüljek át. Utolsó leheletemet tekintsd fohásznak te utánad, hogy veled mielőbb egyesüljek lélekben, de majd egyszer — amikor te akarod — test szerint is a boldog és dicső feltámadásban. Amen.

¹ Jn. 6, 40. — ² Jn. 12, 26. — ³ Lk. 11, 2. —
⁴ I Kor. 15, 51 és I Tessz. 4, 16. — ⁵ I Kor. 15, 36.
— ⁶ Róm. 8, 28. — ⁷ Róm. 5, 12. — ⁸ Jer. 2, 19.
— ⁹ Gen. 3, 5. — ¹⁰ Gen. 5, 19. — ¹¹ Jób 19, 25.
27. — ¹² 4. zsolt. 10. — ¹³ Jn. 15, 13. — ¹⁴ 34. zsolt.
10. — ¹⁵ I Tim. 6, 16. — ¹⁶ 38. zsolt. 6. — ¹⁷ Lk.
12, 32. — ¹⁸ Tit. 2, 13.

VII

A FELTÁMADOTT JÉZUS LÁTOGATÁSA
ÉDESANYJÁNÁL

(I. Az érzékek alkalmazása)

1. ELŐZMÉNYEK

Kicsi, alacsony szobába lépek Jeruzsálemnek egyik szerény házában. Körültekintek. Még sötét van. A falon agyaglámpa, amelyből sugárkéve szüremlik.

Asszony áll ott kissé meghajolva, két kezét kicsinyke asztal közepére támasztva. Kisírt szemét nyugodtan pihenteti a tárgyon, amely előtte az asztalkán fekszik. Töviskorona az, fehér abroszon. Ez a nő te vagy, Mária, a fájdalmak Anyja. (Paul Delaroche.)

Figyelem, mi megy a lelkében végbe? Mily ellentétes érzelmek! A fájdalmak már enyhültek szívében. Hiszen tudja, hogy Fia már nem szenved és közeledik is már a feltámadás órája. De azért mégis csak szenved. Szenvet, mert szeret. A tör általjárta szívét és a seb még nyílt és sajog. Az érzelmeknek erre a vegyülékére pompásan rámutat a mézajkú Szent Bernát: „Ámde valaki azt mondhatná: De hát nem tudta-e előre Mária, hogy Fia majd meghal? Kétségkívül. Vagy nem remélte, hogy hamar feltámad? Rendületlenül. És mégis

fájlalta, hogy felfeszítik? Éspedig végtelenül. A szeretet tette ezt, amelynek nincsen párja."

„Miért is találánk — folytatja Bernát — nagyobb nehézséget Szűz Mária részvétének, mint isteni Fia szenvedésének megértésében? Ha Fia meg tudott halni testileg, miért is ne tudott volna Mária vele halni részvéte által?" Még az Isten színelátása is, amelyet az Úr Jézus állandóan élvezett, meghagyta a lehetőséget, hogy e mellett rettentően szenvedjen és meghaljon, miért volna a hit, a remény, amely Anyját eltöltötte, akadály, hogy szívét a tör általtjárja?

Még elevenen élnek lelkében a nagypéntek drámájának szörnyű képei. Élénken emlékezteti erre a véres töviskorona.

De vigasztalódjál, Anyám, bizonynal te lész az első, akit Fiad feltámadása után meglátogat.

2. AZ ISTENI LÁTOGATÁS

Egyszer csak Máriának szeme kitágul s előrehajolva maga elé ámul. A töviskoronáról eltűnik a vér és fényesen ragyogóvá válik. Fénnyel tölti be a szobácskát, elhomályosítva a pislogó mécsest és a beszüremkező hajnali világosságot. Mária lelkét nyomban előnti a béke, szívét emeli s elborítja szelíden, de hatalmasan az öröm dagálya.

Aztán ének hallatszik a messzeségből. Mindjobban közeledik és erősödik. „Regina coeli laetare!" Mennynek Királyné Asszonya! Örülj szép Szűz! Alleluja! Hol van Ő? Hol van Ő? Ez a kérdés önkénytelenül tör elő szívéből. Itt van, Anya, itt van. De nem akar téged az öröm hirtelen elragadtatásával megölni, avagy csak

csodával életben tartani. Tesz emberi módon, szendén, szelíden készít elő a viszontlátásra.

Nyisd ki szemedet, tárd ki karodat s szívedet. Ime, itt van a te Fiad. Meghúzódva a szobácska egyik szögletében, végigszemlélem az előttem lejátszódó egyik legdicsőbb és legédesebb jelenetet, amely valaha a földön végbe ment. *Nézem, látom a személyeket*, azok magatartását, minden mozdulatát.

Jézust isteni szép, megdicsőült alakjában.

Máriát, akit a nagy öröm szinte újraszült. Mi az első mozdulata? Legelőször Fia lábához akar borulni. De vajjon megengedi ezt neki Jézus? Bizonyal megragadja, térdreestéből felemeli és szívére szorítja. Mert vajjon elvesztette-e Mária anyai jogait azáltal, hogy Fia megdicsőült? Bizonyal nem. Ó! és ez az ölelés angyalibbnál is angyali! Magának a Tisztaagnak símul keblére az Immaculata.

Aztán talán leülnek egy kis lócára vagy székre. Jézus baljára ülteti anyját, közel a szívéhez s átkarolja.

Minő pillantásokat váltanak?

A Fiú pillantásában az isteni fenség szent tisztelettel egyesül, hiszen Máriában anyját látja, becsüli. Mennyire örül, hogy édesanyját végre boldoggá teheti. Mária szeméből viszont imádás és szülői, kifejezhetetlen szeretet vegyest sugárzik.

Minő diadalmasan szemléli őt! Nem kételkedik, hogy ő az valóban, hiszen kezével érinti a „Verbum vitae”-t, az „Élet Igéjét”, a mennyei Atyának és az ő keblének gyermekét.

Minő édes elégtétel! Tegnapelőtt, mikor kiterítve látta, eléje tárult a sebeknek és sérü-

léseknek egész leltára. Most szent büszkeséggel látja, hogy azon a szent testen, amelyen előbb nem volt egyéb, mint mocsok, seb és halál, most dicsőség árad szét és csupa élet.

Csak az öt szent seb maradt. De Istenem! mily széppé tudod te még a sebet is tenni. Csupa öröm most azokra tekinteni.

Ő hányszor csókolgatja a kéz sebeit Mária. És ha a misztikusok olykor érezhető módon Jézus oldalsebébe hatolhattak, minő mennyország nyílik Mária lelkének, mikor e sebre szorítja ajkát és szegzi homlokát?!

Mit hallok?

Élvezem sokáig a titokzatos csendet. Most túlságos sokat mondanak egymásnak a lelkek, s így az ajknak le kell mondania, hogy azt kifejezni próbálja. Pedig amit a szívek beszélnek, azt egy szóba is összefoglalhatom. „Együtt vagyunk!”

De aztán mégis, mikor az érzelmek túlságos feszültsége megszűnik, köztük halk társalgás fejlődik ki.

Jézus kezdi: „Szegény jó Anyám, mennyi szenvedést okoztam néked!”

De tesz-e Mária ezért bár leggyengédebb szemrehányást, mint egykor Jeruzsálemben? „Gyermelem, miért cselekedtél így velem?” — Ó nem! Sőt éppen ellenkezőleg. „Kedves Fiam! — szólott — minden így volt jól! Így tetszett az égnek és tenéked. Atyád akaratát hajtottad végre. Ha valamiben vigaszra szorulnék, az csak az lehet, hogy nem halhattam meg veled.”

Aztán ismétlé Jézus anyja vigaszára, amit az amúgy is jól tud. „Halál nem leszen többé,

sem gyász, sem jajkiáltás, sem fájdalom nem lesz ennyire, mert az elsők elmúltak.”

„És az Isten majd letörül szemükből minden könnyet” — mondja az Úr. És vajjon miért is ne tette volna ezt meg Jézus édesanyjával valóságban? Ó mily elragadó látvány! Nézzem csak, mily gyengéden, mily szerető mosollyal szárítja fel ujjával a Fiú édes szülője arcán alágördülő örömkönnyeit... Látott-e már valami kedvesebbet a világ? Ó, majd ha egyszer az én könnyeimet is letörli...

Bizonynal tudomására hozza az Úr Jézus édes Anyjának, hogy még negyven napot itt tölt a földön, de őt, anyját, még jóidőre hátrahagyja, mert jegyesének, az Egyháznak üdvé, java ezt úgy kívánja. És Mária? Minden bizonynal most sincs más szava, mint: „Íme az Úr szolgálóleánya.”³

3. BEMUTATÁSOK

Ez a találkozás — bármily bizonyosan megtörtént — de a földiek előtt jó okokból rejtett maradt. Amde méltán hihetjük, hogy végigszemlélték ezt azok az üdvözült lelkek, akiket Urunk a Limbusból kivezetett s akik most már nem tudtak megválni, hanem „követték a Bárányt, amerre csak megyen”.⁴ A feltámadott Isten-király, aki csakúgy árasztja magából a vigaszt, hogyan foszthatta volna meg az ő bátor katonáit ettől az örömtől?

Lássam, nézzem, hogyan mutatja be azokat Jézus édesanyjának.

Látom Évát Mária lábainál.

„Curre Heva ad Mariam, curre Mater ad

filiam." „Fuss, siess Éva Máriához, anya a leányodhoz!" mondja szépen Szent Bernát.

Ott látom azután tisztelegni Mária előtt Deborát, Juditot, Esztert és Isten népének többi hősnőit. Jön aztán Szent Joachim, Szent Anna és Szent József. Ennek a viszontlátásnak örömét, vigaszát azonban elmondani nem, legfeljebb csak sejteni lehet.

Ebből a csodálkozásból, örömből, megsejtésből fejlesszük ki a *beszélgetést* a szent szereplőkkel.

Először gratulálok Szűz Máriának. Itt az idő, hogy beváltsam magam is a jóslatot, amelyet a Szentlélek éppen Mária ajka által adott: „Ime mostantól fogva boldognak hirdet engem minden nemzedék."¹ Regina coeli laetare! Örülj szép Szűz, Alleluja!

Majd azután a Jelenések könyvének ihletett igéivel üdvözlöm az édes *Üdvözítőt*: „Méltó a Bárány, aki megöletett, hogy övé legyen a hatalom és istenség és bölcsesség és erő és tisztület és dicsőség és áldás."²

Végül hódolok az *Atya* előtt, „aki a világosság Atyja és akitől — onnan felülről — minden jó adomány és tökéletes ajándék vagyon",³ aki „úgy szerette e világot, hogy egyszülött Fiát adta".⁴ Aldom, hogy Őt, bár igen nehéz utakon, de annál nagyobb dicsőségre juttatta és a mi Asszonyunkat bánatban és örömben neki társul adta.

Ó, bár én is hozzájuk csatlakoznám! Kérem és elnyerem, „mert mindaz, aki kér, kap".⁵

¹ Lk. 2, 48. — ² Jel. k. 21, 4. — ³ Lk. 1, 38. — ⁴ Jel. k. 14. — ⁵ Lk. 1, 47. — ⁶ Jel. k. 5, 12. — ⁷ Jak. 1, 17. — ⁸ Jn. 3, 16. — ⁹ Mt. 7, 8.

VIII

A FELTÁMADOTT JÉZUS MEGLÁTOGATJA
ÉDESANYJÁT

(II. Szemlélődés)

Bár a Szentírás nem tesz róla említést, de kétséget nem szenved, hogy a feltámadott Úr Jézus első látogatása szűz Anyjának szólt.

Ő nem ment, mint Magdolna és a jámbor asszonyok a sírhoz, mert jól tudta, hogy az Úr feltámad. Azért inkább kicsi szobájában készült Fiának méltó fogadására. A rokon-szívek amúgy is megérik, mikor a viszontlátás ideje közeledik.

Legjobb ruháját magára ölti, mert méltóan akarta a húsvétot ünnepelni. Szobácskáját fel is díszíti, a rozmaringot és viruló mirhát az ablakba teszi. Az örömtől és várakozástól álom sem jött szemére, virrasztva térdel hő imába merülve. Amint egykor hő epedésével mintegy siettette gyermeke világra jöttét, úgy sietteti most a sírból kikeltét.

Ő mily buzgó fohászokat küldött utána a pokol tornácába, s mily vágyó, gyengéd gondolatokkal és érzelmekkel övezte azt a kerti sírt ott künn a Kálvária-domb tövében, ahol Fiának szent teste pihent.

Mennyire átértette most az Énekek Éneké-

nek gyönyörű verseit, és mennyire tudta azokat alkalmazni a saját helyzetére. Vajjon a Szentlélek nem éppen őreá gondolt-e mint jegyesére, mikor a Szerzőt annak megírására ihlette? „Jöjjön a kedvesem kertjébe!”

„Fekvőhelyemen éjjente kerestem, akit szeret a lelkem, kerestem, de nem találtam.”

És lélekben már hallja a feleletet Fia ajkáról:

„Kelj fel szaporán, Barátnőm! Jöjj galambom, szépem, mert a tél már elmúlt földünkön, előbújnak a virágok, eljött a szőlőmetszés ideje s a gerle szava hallatszik földünkön.”

Mire ismét Mária veszi fel a szót:

„Csitt! A Kedvesem, íme, itt jó! Ugrál hegyeken át. Olyan a kedvesem, mint a gazella, mint a szarvasborjú. Már itt is áll a házunk fala mögött, nézdel a rácson által.” „Hadd lássam arcodat, hadd halljam hangodat! mert a te szavad édes és orcád bájos.”

Kevéssel éjjél után halk mennyei melódia hangzik fel, s a szobácskában túlvilági világosság árad széjjel. Az édes Megváltó van itt az angyalok és ósatyák seregével. Valamennyien tisztelettel s derült örömmel üdvözlík az Isten Anyját.

Az Üdvözítő egész fényességében mutatkozik be. Arca elragadóan bájos s mosolygó. Alakja fenségesen szép, ruhája vakítóan fehér.

A legbizalmasabb szívélyességgel közelít Anyjához.

Mária hódoló imádással akar Fiának lábaihoz borulni. De Fia ezt nem engedi s kitárt karjaival felemeli. „Hát csakugyan te vagy az, Fiam?” — tör ki a szó az anyai szívből. „Én

vagyok valóban, szeretett anyám, — feleli Jézus — feltámadtam és most jövök, hogy neked ezt először jelentsem.”

Erre a legnagyobb gyengédséggel karolja át anyját, saját arcát annak arcára teszi s melegen szívére öleli.

Egyben istenségének és emberségének csodás belső szemléletére emeli fel anyja lelkét, miként még soha, úgyhogy Szűz Mária szinte úszik a mennyei örömek édes tengerében.

Senki sem élvezte ilyen mértékben valaha a húsvéti örömet. Így kárpótolta Jézus Édesanyját azokért a mindennél nagyobb fájdalomért, amelyeket az szenvedése idején elviselt.

Aztán kimondhatatlan bensőséggel, örömmel és szeretettel szemléli Szűz Mária kedves Fiának minden vonását, arcát, kezét, sebét, lábát.

Ó, azok a sebek, amelyek oly irtózatosaknak látszottak, be szépek most!

Olyanok, mint a ragyogó, piros rózsák, úgyhogy öröm rájuk tekinteni.

„Most már nem fájnak, Fiam, ezek a sebek?” — kérdi Mária kimondhatatlan anyai gyengédséggel. „Ó nem, Anyám, — feleli Jézus — nekem nem fáj már semmi s megszűnt minden szenvedés örökre, mert minden kín és a halál véglegesen le van győzve.”

Ó, mennyire örült Szűz Mária, s mennyire hálálkodott Istennek, az Atyának, hogy Fiát neki visszaadta.

Aztán még hosszasan elbeszélgettek az Anya és Fia. Jézus meghitten közölte Édesanyjával, hogy még hosszasan a földön marad és beavatta terveibe. Elmondotta neki,

mit akar még Egyháza érdekében tenni, s neki, Anyjának, mily szép szerepet szánt ebben a munkában.

Az anya pedig hálálkodik és örül a mi szerencsénknek.

Kéri Fiát, vigasztalja meg a szegény, lesújtott Pétert, továbbá Magdolnát, akik őt annyira szeretik, és akik annyit szenvedtek miatta az utolsó napokban. „Menj, Fiam! — szól a szentséges Szűz — vigasztald meg őket is, biztosítsd őket, hogy szíved hozzájuk nem változott.”

Szemlélődésünket bővítsük ki néhány elmélkedési ponttal.

Az Úr Jézus kétségkívül először édesanyjának jelent meg. Miért éppen neki először?

1. Bizonytal azért, mert Szűz Mária volt, aki *őt a világon a legjobban szerette*. Szent Bonaventura a Szent Szűz szívét „fons amoris”-nak, a „szeretet forrásá”-nak nevezi. Ezen a szíven keresztül árad minden szeretet a szívekbe. Szűz Mária szíve a szeretet tűzhelye... Ahol ég, ott általa gyulladt a tűz. Ez a szív közli velünk is ezt a legdrágább kincset, az isteni szeretetet. Ez a szeretet a mi lelki gazdagságunk, e nélkül kimondhatatlanul szegények vagyunk.

Szűz Mária is istenszeretetének köszönheti, hogy Fiát, és pedig elsőnek, meglátta. Minket is a szeretet tesz alkalmasakká a lelki meglátásokra. Ó, a szeretetnek oly éles a szeme, nyomban felfigyel a kegyelem minden érintésére. A szerető lélek meglátja azt, akit szeret, s aki őt szereti. Az Úr Jézus is kinyilatkoztatja

magát neki. Hogy szeretni tudj, menj Máriához, „a szép szeretet Anyjához”,⁶ minden tiszta szeretet kimeríthetetlen forrásához.

2. Először jelent meg Urunk Édesanyjának azért is, mert *Ő az, akit viszont Jézus legjobban szeretett.* Erre a legfennköltebb és legtisztább szeretetviszonyra csakugyan illenek az Írás szavai: „Enyém a kedvesem és én az övé, ki élvezi a liliomokat.” Mily belső összhangról és összeforrásról sejtetnek valamit ezek a szavak. Mennyire egy volt a gyermek Jézus lelke Anyjáéval! Ez az egység nem lazult, hanem csak fokozódott Szűz Mária mindinkább fejlődő és kivirágzó erényéletével. Nagyon természetes tehát, hogy a szeretet mágnese az isteni szívet nyomban a sírból való kikelte után Szűz Máriához vonzotta. Ő, bár az én szívem is olyan meleg és odaadó volna, hogy az édes Üdvözítő hévvel vágyódnék utána, mint a méh a virágra.

3. Elsőnek az Úr Édesanyját választotta, hogy őt látogatásával megvigasztalja azért is, mert *ő szenvedett érte legtöbbet.*

Nyomban feltámadása után — Ruppert szerint — így szólott önmagához az Úr: „Eljárok a mirha hegyéhez s a tömjén halmához.”⁸ Édesanyját értette alatta. A mirha ugyanis jelenti a keserveket, s a tömjén az imát.

Ez már egyszer Istennek örök és megmásíthatatlan terve, hogy az öröm és dicsőség a szenvedésnek jutalma. Amily mértékben osztjuk a keserűséget, oly mértékben élvezzük aztán az édességet. Ő boldog ember, aki ezt megérti, aki a keresztet csupa ajándéknak, útjába hullatott rózsának tekinti. Boldog az, aki mint a

fukar bankár a kincseit, úgy gyűjtögeti szent mohósággal az élet töviseit.

Jól és okosan teszi, mert hiszen Jézus emez első látogatásából is meggyőződhetik, hogy Urunk ígérete mennyire beválik: „Bizony, bizony mondom nektek, hogy ti majd sírtok és jajgattok, a világ pedig örvendeni fog, ti majd szomorkodtok, de a ti szomorúságtok öröme fordul.”¹

Beszélgetés a szereplő szent személyekkel, kérve azokat, hogy azt a nagy és üdvös örömet, amely az ő szívüket is áthatotta, velem is közöljék.

Az Egyház imájával végzem az elmélkedésemet:

„Isten, ki minket évente az Úr feltámadásának ünnepével megörvendeztetsz, engedd kegyesen, hogy a jelen ünnep által, amelyet ülünk, az örök boldogságra eljutni méltók legvünk. Ugyanazon a mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen.”

¹ Énekek Éneke 5, 1. — ² Énekek Éneke 3, 1. — ³ Énekek Éneke 3, 10—12. — ⁴ Énekek Éneke 2, 8—10. — ⁵ Énekek Éneke 2, 14. — ⁶ Jézus, Sirák fia 24, 24. — ⁷ Énekek Éneke 3, 16. — ⁸ Énekek Éneke 4, 6. — ⁹ Jn. 16. 20.

IX

A JÁMBOR NŐK A SIRHOZ MENNEK

Első előgyakorlat. A történet, melyet az evangélium így beszél el: „A hét első napján pedig kora hajnalban (a jámbor asszonyok) a sírhoz menének, magukkal vivén az illatszereket, melyeket készítettek vala. És elhengerítve találák a követ a sírtól: de bemenvén nem találák az Úr Jézus testét. És lőn, hogy midőn e miatt megdöbbentek, íme két férfiú álla mellettük, ragyogó öltözetben. Megijedvén az asszonyok és földre hajtván orcáikat, azok mondák nekik: Mit keresitek az élőt a holtak közt? Nincs itt, hanem feltámadt, emlékezzetek, miket beszélt nektek, midőn még Galileában vala... Valának pedig Mária Magdolna és Johanna és Mária, Jakab anyja és a velük levő többi asszony...”¹

Második előgyakorlat. (Szemlélődésre is alkalmas.) A helyszín és jelenet elképzelése. Az Úr Jézus temetése után Magdolna még jóideig maradt a sírnál, majd aztán kényszerül hazatérni bethániai otthonába. Két barátnője is kikíséri, akikhez bizonynyal útközben beszólt. Ezek egyike Mária, Kleofás felesége, a másik Mária Salome.

Otthon Lázár üdvözli őket, akit az Úr halottaiból feltámasztott.

Fájdalmas üdvözlések. Az éjtszaka talán egé-

szen álmatlan. Aztán szombat következik a maga teljes, törvényes nyugalmaival. Ez bizony kényszerpihenés. Ól mily kínos Jézusért nem tehetni semmit! Magdolna képzelődése, szíve, sőt szeme is arra a hegyre irányul, amelynek másik oldalán a sír. Mennyire kívánczik oda vissza, főképen azért, hogy Jézuson a zsidó temetéseknél szokásos kenés szeretetszolgálatát bővebben és hiány nélkül teljesítse.

Elérkezik a másik éjtszaka szombatról vasárnapra. Lázasan fekszik Mária ágyán. Itt-ott a kimerülés rövid álmot is hoz szemére. Rémes álomképek. A véres kereszt, a borzalmas kiáltás, amelylyel lelkét kilehelte.

Magdolna felijed. Nézi a homokórát. Még alig van éjfél. Igyekszik elaludni, de az időt el nem szalasztani . . .

Ismét megnézi a homokórát. Már lehet készüldni. Felkölti társnőit.

Jól megrakodnak illatszerekkel és nekivágnak az éjtszakának. A hegyoldalon kanyarodik az út Jeruzsálem felé. Betfagé közelében a hegynyeregben egyiküknek eszébe jut, hogy nagy kő zárja ám el a sírt. „Ki hengeríti el nekünk a követ a sírbolt ajtajából?”²

Hogy a sír le van pecsételve és hogy a sírt katonaság őrzi, Bethániában nem is tudhatták.

A kő okozott ugyan nekik némi aggodalmat, de túlsúlyra jutott bennük a bizalom s a szeretet. Majd megsegít a jó Isten!

Előre az Úr nevében!

Leereszkednek az Olajfák hegyének északi lejtőjén s betérnek a kicsi külvárosi utcákba. Csendesen, nesztelenül lépkednek. A megbeszélés szerint, mielőtt a sírhoz mennének, egyik-másik

barátnőjükhöz beszélnek vagy beizennek. Így Máriához, ifjabb Jakab apostol édesanyjához és Johannához, Kuzának, Heródes helytartójának feleségéhez. Magdolnát azonban hajtja a türelmetlenség. Én előre sietek, szól társnőihez, ti pedig a többiekkel csak jöjjetek utánam.

Elválnak, Magdolna megkettőzteti lépteit. A szeretet szárnyakat ad neki. Csak a sírhoz!

Kikanyarodik a városból, az út megint emelkedőben. Alig van már néhány száz lépésnyire a sírtól. Hirtelen erős földrengés ingatja meg a földet... majd megint. Magdolna ijedten kapaszkodik egyik fába, aztán halad tovább.

Most férfiak futnak vele szemben. Katonák. Gyorsan félrehúzódik előlük... Azok nem is heritlenek reá, mintha menekülnének...

Néhány pillanatig utánuk néz, csóválja fejét, aztán megint csak siet a sír felé.

Végül célnál van. Még sötétség uralkodik, csak a hold fénye világoskodik. Belép a sír előcsarnokába. Ime, a kő el van hengerítve. Köröskörül az éjjeli őrség nyomai... Magdolna egészen meg van zavarodva. Tehát benn van az Úr a sírban, vagy elvitték onnan?

Ezt tudni kell! De sírba leszállani éjtszaka? A szeretet erőssé és hőssé teszi. Belép tehát a sírkamrába, előrenyújtott kezével tapogatódzva. A sír üres. Rémes felfedezés! Hol az Úr? — jajdul fel benne az égető kérdés. Hol az Úr?! Hirtelen eszébe jutnak a sír felől rohanó gyanús alakok. Bizton ezek a tettesek. Ezek szentségtelenítették meg a sírt, azért menekülnek. Mit tegyek most? Forr a feje. Mentő gondolat. Elfutok a tanítványokhoz, a férfiakhoz, Péterhez. Ők okosak, ők erősek. Tegyenek, amit tudnak. Már útban is van.

Sötét alakok jönnek vele szemben. Asszonytársai ezek. „Hol az Úr, nincs itt az Úr! Üres a sír! — kiáltja nekik futtában, zihálva. — Menjetek, látsátok... én Péterhez megyek...”

Harmadik előgyakorlat. Kérek az Úrtól állhatatos, nagylelkű, de egyben okos szeretetet.

1. A JÁMBOR NŐK SZERETETE ÁLLHATATOS

*Erősebb a halálnál.*³ Legyőzi bennük a szeretet a halálfélelmet. Hiszen vállalkozásuk az adott körülmények közt életveszélyes.

Szeretetük legyőzi a feledést. Nem felejtenek oly gyorsan és nem térnek oly hamar napirendre az elköltözött felett, mint ahogyan az emberek általában tenni szokták. Tovább él még szívükben. És én? Vajjon nem vár-e engem is minden hajnalban a tabernákulum-sír? Emlékezem-e reá és tevékeny-e bennem a szeretet? Legyőzi-e bennem a kényelem-szeretetet, hogy siessek az Úrhoz Őt buzgal-mammal bebalzsamozni, szívemben neki „dicsőséges nyugvóhelyet”⁴ készíteni, aztán érte tevékenykedni?

Bizonyyal Magdolna volt az egész vállalkozás lelke. Ő csinálta az egész tervet, ő kereste össze az egész kis társaságot. A szeretet, ahol igazi, ott tevékeny is. Ahol nem ilyen, ott nem is valódi. Nálam a jó reggeli ima és az elmélkedés tölti be Magdolna szerepét. Ez szólítja és ösztönzi minden tehetségemet és képességemet munkára az Úr Jézusért.

2. A JÁMBOR NŐK SZERETETE NAGY- LELKŰ, BÓKEZŰ ÉS BÁTOR

A rendes zsidó temetéshez tartozott a tetem megmosása, fűszerekkel való bebalzsamozása, a fejnek kendőbe burkolása, az egész holttestnek vászonba göngyölése, a temetés és a sírnak elzárása.

Mindezt Arimateai József szolgálival és néhány önkéntes vállalkozóval, akik közt katoná is akadt, már teljesítette.

De sietve és sebtében kellett mindezt végrehajtaniok, nehogy a csillag felkelte s ezzel a szombati nyugalom beállta őket a munkában megakassza.

A jó asszonyok mindezt nagyon jól tudták, s ezért Magdolna buzdítására elhatározták, hogy a hiányosságokat a nyugalmi nap elmúlásával kipótolják. Ebben bőkezűségük szinte nem ismert határt. Böven összevásárolták a legdrágább illatszereket. De bátorságuk is tiszteletreméltó. Ők, a gyenge nők többre vállalkoznak, mint az erős férfiak. Nekivágnak a sötétségnek. Nem riasztja vissza őket a zsidók leselkedése, sem a kő, amelyet alig tudnak majd a sír szájától elhengeríteni. Bízna és nekivágnak. Ez a magatartásuk vajjon nem szégyenít-e meg engem, akitől az Úr sok címen egész mást várna? Több áldozatkészséget és buzgalmat magam és mások lelke érdekében. Vajjon alkalmazhatom-e már magamra Szent Pál ígét: „Én pedig igen szívesen áldozok, sőt magam is áldozattá leszek a ti lelketekért, bár minél jobban szeretlek titeket, annál kevésbbé szerettek engem.”³

És a bátorságban utánozom-e a jámbor asszonyokat?

A buzgó rendesen bátor és vállalkozó. Viszont „a (túlságos) elővigyázat és óvatosság a lanyhaság szülője” — mondá Liewens, a híres indiai misszionárius.

3. A JÁMBOR NŐK SZERETETE TAPINTATOS ÉS OKOS

Minden szeretetük és buzgalmuk mellett is bevárják a törvény által megszabott időt. De akkor aztán haladéktalanul hozzálátnak a szent terv kiviteléhez.

Az igazi buzgóság tevékeny, de nem oktanul. Mindíg tekintettel van a szabályra, engedelmességre, okosságra. Tekintetbe veszi a körülményeket.

Kérjünk mennyei világosságot arra, hogy mit tegyünk, de szeretetet is, hogy megtegyük, amit jónak megismertünk.

Beszélgetés az Úrral s talán a tevékenykedő jámbor asszonyokkal is. Nevezetesen kérjünk az Úrtól buzgóságot. Hiszen Ő azt oly szívesen kigyújtja az erre készséges szívekben saját szava szerint: „Tüzet jöttem bocsátani a földre és mit akarok mást, mint hogy már felgyuladjon?”¹

Adjon aztán bizalmat az Úr, hogy azt a követ, amely vállalkozásomnak útjában van, az Ő kegyelme, segítsége majd csak elhárítja.

De adjon Urunk okosságot is, hogy „megfontolás örökadjék felettem és az okosság megövjön engem”.²

¹ Lk. 24, 1—10. — ² Mk. 16, 3. — ³ Énekek Éneke 8, 6. — ⁴ Iz. 11, 10. — ⁵ II Kor. 12, 15. — ⁶ Lk. 12, 49. — ⁷ Péld. 2, 11.

X

**AZ ANGYALOK OKTATJÁK A JÁMBOR NŐKET,
HOGYAN KELL JÉZUST KERESNI**

Első előgyakorlat az evangéliumi történet. „Szombat végén pedig, mely a hét első napjára virrad, elméne Mária Magdolna és a másik Mária megnézni a sirt. És íme, nagy földindulás lön, mert az Úr angyala leszálla az égből, és odamenvén elhengeríté a követ és ráült. Tekintete olyan volt, mint a villám, és ruhája, mint a hó. Az örök pedig tőle való félelmükben megremegének és olyanok lettek, mint a holtak. Megszólalván pedig az angyal, mondá az asszonyoknak: „Ti ne féljete! Hiszen tudom, hogy Jézust keresitek, kit megfeszítettek, nincs itt, feltámadt, amint megmondotta. Jertek és lássátok a helyet, ahová tették az Urat. És hamar elmenvén, mondjátok meg tanítványainak, hogy feltámadt.”¹

Második előgyakorlat. A helyszín és a jelenet élénk elképzelése az evangéliumi szövegnek és az előző elmélkedés második előgyakorlatának alapján.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy az angyali utasítás szerint Jézust mindig egyenesen és őszintén keressem.

1. MILY JÓ ÉS KEGYES AZ ÚR AZOKHOZ, AKIK ÓT KERESIK

Elárulja ezt követének, az angyalnak szerepe. A jó asszonyok érdekében száll le az égből, elhengeríti a követ, Ő szalasztja meg a katonákat, hogy nekik ne kelljen azoktól félniük. Aztán a köre telepedve fenséges, de mégis nyájas s kedves alakban várja és megnyugtató szavakkal fogadja őket. „*Ti ne féljetek! Hiszen tudom, hogy Jézust keressetek!*”

Valóban, mitől is féljen az, aki Jézust keresi? Éspedig jó szándékkal és egyenes szívvel keresi?

Az ilyet nem riasztja vissza a nagy kő, vagyis a hivatása és annak teendői s feladatai elé tornyosuló *akadályok*. „Mert az Isten az, ki bennetek az akarást és a véghezvitelt egyaránt műveli a jóakarat szerint.”¹⁴ Az isteni jószág, aki kegyelme által minket hívott, megsegítésünkről is már eleve gondoskodott. Felesleges tehát minden tépelődés és aggodalom a jövőt illetőleg, amelynek szálaít oly gyengéd és hozzá mindenható kezek tartják, fonják.

A *kísértések* se aggasszanak, amelyek ránk szakadnak. Hiszen: „hűséges az Isten, és nem fogja megengedni, hogy erőtkön felül szenvedjete kísértést, hanem a kísértéssel együtt a kimenekülést is megadja nektek, hogy elviselhessétek”,¹⁵ és ismét: „Isten meg tudja segíteni azokat, akik kísértést szenvednek.”¹⁶

Az esetleg bekövetkezheto üldöztetésektől sem kell félnünk. Mert „erős menedék a mi Istenünk. A reánk zúdult számos bajban Ő a mi segítőnk. Nem félünk tehát, rendüljön bár meg a föld, merüljenek bár a tenger mé-

lyére a hegyek, zúgjanak bár és háborogjanak vizei, rendüljenek meg bár erejétől a hegyek". Sőt éppen „a folyó árja örvendezteti meg az Isten városát”.⁸ „Ha Isten velünk, ki ellenünk?”

Hányszor tapasztaltam jómagam is. Mikor azt hittem, hogy már minden odaveszett, akkor nyújtott Isten valaki vagy valami által segítőkezet. Ha csak őszintén megnyilatkoztam és feltártam lelkiatyám előtt nehézségeimet, ez — akárcsak Isten angyala — könnyen, mint a pelyhet, elhengerítette a lelkemre nehezedő követ.

„Jó az Isten azokhoz, akik benne bíznak, a lélekhez, amely Őt keresi.”⁹ Kézzelfoghatóan láthatom ezt a Jézust kereső jó asszonyok esetében.

2. HOGYAN KELL JÉZUST KERESNI?

a) Megmondja az angyal, aki bátorítását éppen arra alapítja: „Hiszen tudom, hogy Jézust keresitek, *kit megfeszítettek.*”

Már a keresztény bölcs sem szűnik meg hangsúlyozni, hogy míg itt a földön élünk, soha — még a húsvéti örömnöveken sem — szabad a szemünket a *keresztről* egészen levennünk. Mily komolyan és panaszosan emeli fel szemrehányó szavát éppen e miatt még a jámbor egyének ellen is. „Jézusnak manapság sok a híve, akik a mennyországát szeretik, de kevesen vannak, akik Őt a kereszthordozásban követik. Sokan kívánják a vigasztalást, de kevesen a szorongattatást. Mindnyájan akarnak Krisztussal örvendezni, de kevesen kívánnak érte s vele valamit túrni, szenvedni.

Sokan szeretik Jézust, míg bajuk nincsen. Sokan dicsérik és áldják Őt, míg tőle vigaszt nyernek, de ha elrejtí magát előlük és kissé távozik, bezzeg zúgolódnak és hamarosan elcsüggednek. Akik azonban az Úr Jézust nem a vigaszért, hanem önmagáért szeretik, azok Őt a bajban és vigaszban egyaránt dicsérik. És ha tőle soha egy csepp vigaszt sem kapnának, neki mégis örökkön-örökké hálát adnának s híven szolgálnának.¹⁰

Éppen ez a nagy önzetlenség tetszik Istennek s indítja arra, hogy az ily lélekbe bőséget árássa kegyelmeinek és hogy őt megtalálja.

b) Tehát Jézust, a Megfeszítettet, éspedig *csakis* Őt kell keresnünk, más szóval a tiszta szándéokra kell nagyon ügyelnünk.

„Szorongatásom napján az Istent keresem“,¹¹ mondja a Zsoltáros. Szép és jó dolog ez, de mennyivel szebb és jobb, ha nem a szorongatás, hanem a tiszta szeretet az indítóokom az Isten keresésében. Mennyien keresik Istent, mikor szükségben vannak. De milyen ritka aránylag a dicsérő, az engesztelő ima, és még ritkébb a hálaadás. Talán már sok kilencedet végeztem, hogy valamit megnyerjek, de hányat végeztem már, hogy a vett jókat meg is köszönjem?

Ha nem is könnyű, de felette édes *egyedül* az Istent keresni.

Ehhez bezzeg bátorság kell. De viszont ilyeneknek mondja az angyal: „Ti ne féljétek!“¹²

3. A KRISZTUS-KERESÉS BŐSÉGES JUTALMA

A jámbor nők Jézust, a *holtat* keresik, s *íme*, Szűz Mária után elsőként értesülnek a

feltámadás megtörténtéről. Csakhamar meg is látják a Feltámadott dicsőségét.

Istentől mindig többet kapunk, mint amennyit várunk, mert tetszik neki az Ő királyi nagylelkűségét gyakorolni. Aki tehát keveset és gyéren kap, tulajdonítsa önmagának.

Amde ne feledjük, hogy az angyal a mennyország polgára, jelenléte tehát figyelmünket mindig az örökkévalókra irányítja. Ezt már az ő ülő, tehát nyugalmi helyzete is kifejezésre juttatja. Allandó figyelmeztetés ez viszont számunkra, hogy „hazánk a mennyekben van, ahonnan várjuk Üdvözítőnket is, az Úr Jézus Krisztust. Ő újjáalakítja gyarló testünket és hasonlóvá teszi az Ő dicsőséges testéhez”.¹³

Véssük tehát jól szívünkbe az apostoli igéket:

„Azért tehát, ha feltámadtatok Krisztussal, keressétek az *odafent valókat*... ne a földieket. Hiszen meghaltatok, és éltetek el van rejtve Krisztussal az Istenben. Amikor Krisztus, a ti életetek, megjelenik, akkor majd ti is megjelentek vele együtt a dicsőségben.”¹⁴

Beszélgetés az Úrral. Kérem Öt, hogy Ő, a Feltámadott, emelje szívünket összes vágyaival együtt az érzékiek fölé, hogy egyedül Őt *keressük, Őt szeressük*, és pedig tevékeny és áldozatos szeretettel. Talán nyílik is ma rá — ha kissé körültekintek — kedvező alkalom.

¹ Mt. 28, 1—7. — ² Mt. 28, 5. — ³ Fil. 2, 13. —
⁴ I Kor. 10, 13. — ⁵ Zsid. 2, 18. — ⁶ 45. zsolt. 1—5.
— ⁷ Róm. 8, 31. — ⁸ Jer. Gyászenek 3, 25. —
⁹ Mt. 28, 5. — ¹⁰ Kempis II. 11, 1—3. — ¹¹ 76.
zsolt. 3. — ¹² Mt. 28, 5. — ¹³ Fil. 3, 20—21. —
¹⁴ Kol. 3, 1—4.

XI

**MAGDOLNA SIET MEGVINNI A HIRT, PÉTER ÉS
JÁNOS A SÍRHOZ JÖNNEK**

Első előgyakorlat. A Szentírás szövege: Magdolna „elfuta tehát és Simon Péterhez s a másik tanítványhoz méne, kit szeret vala Jézus, és mondá nekik: Elvitték az Urat a sírból és nem tudjuk, hová tették Öt. Kiméne azért Péter és a másik tanítvány és a sírhoz menének. Együtt futnak vala pedig ketten, és a másik tanítvány megelőző Pétert a futásban és hamarább ért a sírhoz. És benézvén, ott látá elhelyezve a lepedőket, de nem méné be. Majd odaért Simon Péter is, követvén őt és beméne a sírboltba... akkor aztán beméne a másik tanítvány is, aki először érkezett vala a sírhoz, és látta és hitt".¹

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet elgondolása. Magdolna, aki először ért a sírhoz és azt üresen találja, be sem várva társnőit, siet, rohan, hogy a számára olyan lesújtó felfedezést a tanítványokkal közölje. Jánosék házához ér. Zihál a lélekzete, szíve hevesen ver. Bezörget. Óvatosan kérdezősködni belülről, ki akar bejönni. Aztán nyitnak csak lassan ajtót. Minden üdvözlés nélkül, izgatottan jelenti Magdolna: „Az Urat elvitték, nem tudni, hová.”

„Lehetetlen”, szólnak az apostolok fejüket rázva. „De majd utánanézzünk a dolognak.” Azonközben Magdolna vissza is rohan a sírhoz.

Az ajtó ismét bezárul. Ottbenn a tanítványok megvitatják az esetet. Némi kis reménykedés is szüremkezik a lelkükbe. Végre elhatározzák, hogy amennyire lehet, megközelítik a sírt. Hiszen ott tudtukkal őrség is tanyázik.

Töprengve tárgyalják útközben a dolgot, szívük remény és bánat közt ingadozik és erős hullámozásban van.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Úrtól az igazi Krisztus-keresésben, szóval a szolid, reális lelki életben való kitartást és haladást.

1. A NŐI ÉS FÉRFIAS VALLÁSOSSÁG

A jámbor nők a feltámadás jeleneteiben valóban az Úr iránti áhítatnak és gyengédségnek páratlan szép jeleit adják. Látjuk őket a hajnal hasadta előtt kendőbe burkoltan a sírhoz vonulni. Ma is kiket látunk kora reggel a homályos utcákon, még hóban, esőben is, beburkolódzva a templom felé surranni, a tabernákulum-sírt felkeresni?

Hány férfi és hány nő van ezek közt? Olyan arányban vannak, mint a rózsafüzér kicsiny és nagy szemei. Minden tíz asszonyra esik egy férfi.

Ugyanez az arány az áldoztatópadnál is.

Báró Wesselényiné, Bosnyák Zsófia hóban, jégben és naponkint megtette az utat Sztrecsnóról Teplicskára, hogy a hajnali misén résztvegyen.

Az ápolónővér is, bár egész éjjel virrasztott, de azért előbb korán reggel misét hallgat és megáldozik és csak aztán tér nyugalomra.

Ez a buzgalom tehát, hála Istennek, ma sem hült ki egészen.

De azért távol legyen, hogy az apostolok által képviselt férfi-buzgalmat és vallásosságot lekicsinyeljük. Hasonlítsuk csak össze a két nem vallásosságának teljesítményeit. Az asszony kiszolgálja az Urat, a férfi szenved érte. Az asszony az Úr sebeibe a balzsamot hozza, a férfi Krisztusért hátát az ostorcsapásoknak odatartja.

Az asszony belép a sírba, az apostol-férfi magát az Úrért börtönbe záratja. Az asszony illatos olajat önt az Úr lábára, fejére, az apostol-férfi a vérét önti érte...

Az asszony az Úrért könnyeit ontja, az apostol-férfi leküzdve Isten ellenségeit, neki a győzelem koronáit és pálmáit nyújtja. Mind a két nem vallásosságának megvannak a maga előnyei és szépségei, de viszont a gyengeségei is.

Azoknak tehát, akik a lelkekkel foglalkoznak, egyik nemet sem szabad elhanyagolniok, hiszen Jézus az egész nyáját bízta pásztoraira. (Szalézi Szent Ferenc.)

Arra kell törekedniök, hogy mindkét nem a maga vallásosságát kifejtse, kibontsa, s azokat a hiányokat, amelyek többnyire a jellemből és természeti tulajdonságokból erednek, a másik nem példája szerint javítsa.

Nevezetesen a nő is legyen bizonyos fokig férfias, vagyis bátor és kitartó. Pazzi Szent Magdolnával biztassa magát: „Légy férfi!” mint aki a vallásosságát nem annyira a kedélyre, hangulatra és érzésre, mint inkább a meggyőződésre építi. Jézus Szívén lássa a keresztet és tövist is.

2. A KÉT APOSTOL ÚTJA

Mind a kettő siet, amiben már Szent Ágoston a buzgalom jelképét, a szeretet titkát látja. Ujjongnak, mert, ha tökéletlenül is, de már hisznek és remélnek, míg ellenben Magdolna csak lopást sejt.

Tanuljunk szeretetet tőlük, amely fut, repül s nem ismer akadályokat.

„Aki szeret — mondja a keresztény Bölcs — repül, fut, örül, szabad és békót nem tűr. A szeretet nem tart mindig mértéket, hanem a mértéken felül lángol. A szeretet terhet nem érez, a fáradsággal nem gondol, többet akar, mint bír, a lehetetlenséget nem fontolgatja, mert azt hiszi, hogy mindenre van ereje és szabadsága.

Aki nem kész mindent eltérni és mindenben a Szeretettje akaratára állni, az nem is tudja, mi a szeretet...”¹²

De tanuljunk a két apostoltól *hitet* is, amely magasabbra emeli szemét minden gyászról és veszteségnél. Mint élő láng törtet előre, mert a jobb, az örök élet lebeg előtte. És az én szeretetem? Igazi szeretet-e? Hitem eleven-e?

3. JÁNOS MEGVÁRJA ÉS ELŐBB ENGEDI PÉTERT A SIRBA LÉPNI

Látjuk itt először is Jánosban az *előzékenységet, tiszteletet és hódolatot* Péterrel, az Egyház fejével szemben. Nem tekint János arra, hogy Ő maradt hű az utóbbi napokban, míg Péter elbukott. Arra sem gondol, hogy elvégre mégis csak ő a szeretet-apostol, aki magáról szent büszkeséggel vallhatja, hogy „a tanítvány, kit szeret vala Jézus, ki a va-

csorán az ő keblére is borult",³ hanem szeretve hódol meg a tekintély előtt, csak Péter után lép be a sírba.⁴

De látjuk aztán a két apostolban a *tevékeny és szemlélődő élet típusát*. Mind a kettő a tökéletesség útját járja egészen a sírig. A szemlélődő János előre fut, de a sírnál be várja a tevékeny Pétert. Aztán együtt lépnek a sírba. A szemlélődés fenséges ajándékát kipótolhatja a sírig tartó buzgó tevékenység. János előbb nézett be és a sír homályán keresztül látta a mulandóság leplét félretéve,⁵ de Péter előbb tette be a lábát Jézus nyugvóhelyére. „Nem mondhatja a szem a kéznek: Nincs rád szükségem”, vagy pedig a fő a lábnak: „Nincs rátok szükségem”.⁶ A szem szemléli az eget, a kéz jócselekedetek által megnyitja. A legjobb és legtökéletesebb, mikor a szem, a kéz és a láb összefognak s egyik segíti és kiegészíti a másiknak tevékenységét. Ilyen volt az Úr Jézus élete, ilyen általában minden igazi apostoli élet.

Beszélgetés az Úrral, kérve tőle, hogy bennem is ezt a kettős életmódot: a *szemlélődőt és tevékenyet* összeolvassza, ahogy ezt szent hivatásom is kívánja tőlem. Sok gondom és munkám sohase legyen lelki életemnek rovására. Mindjárt ma utána is nézek, mit és hogyan kelljen tennem, hogy a sok munka és tevékenység tisztelőben tartsa az imaélet megszentelt határait. Sőt ömöljön át az imaélet bősége s árássa el, itassa át munkaköröm egész területét.

¹ Jn. 20, 2—8. — ² Kempis III. 4—8. — ³ Jn. 21, 20. — ⁴ Jn. 20, 8. — ⁵ Jn. 20, 5. — ⁶ I Kor. 12, 21.

XII

MAGDOLNA A SÍRNÁL

I

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet. „A tanítványok tehát megint hazamenének, Mária (Magdolna) pedig kinn áll a sírboltnál sírván. Amint így sírdogála, odahajolván bepillant a sírboltba.”¹

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet elgondolása. A tanítványok távozta után Magdolna a sírnál maradt. Ruhája a hajnali harmattól egészen nedves. Kendője fejről vállára esett s hosszú, szép haja felbomolva omlik alá. Mikor lehajolva a sírba tekint, dús hajzatát kezével félrehúzza s könny-patakot ontó szemét mereven maga elé szegezi.

Harmadik előgyakorlat. Kérek ismét nagy, lángoló szeretetet az Úr Jézus fennkölt személyisége iránt, amelyre Magdolna oly felejthetetlen példát ad az Egyház történetében.

1. „A TANITVÁNYOK HAZAMENÉNEK”

Már hazaszállingóztak valamennyien, vagy a sírhoz ki sem jöttek, Magdolna ottmarad síráncozva. Ott marad, mert a szíve odaláncolja.

Mily hűséges tud lenni a szerető női szív!
Márpedig Magdolna elsősorban szív-ember.

Vannak ész-emberek, tudósok, bankárok stb. Ezek aránylag kevesebb veszélynek vannak kitéve. De vannak szív-emberek, aminők a költők, zsenik, művészek. Szívük sugárzik s megcsépíti őket. Bájosak, szellemesek, körülrajongottak. Ezek nagyon kaphatók a jóra s a rosszra. Gyakran igazi szerencsájuk, hogy hamar halnak meg, mert ennek köszönhetik, hogy a bukást elkerülik.

Ez utóbbi csoport adja többnyire a Szenteket. Ezek közt megint vannak, akik a jó úton kitartottak kezdettől végig, de vannak nem csekély számban olyanok is, akiknél nagy bukások előzik meg a szentségnek felfelé ívelő pályáját. Ezek közül való Magdolna.

Egyike az evangélium legvonzóbb és legnépszerűbb alakjainak, akivel a Szentatyák írásaikban oly szívesen foglalkoznak. Ő, mily teremtető erő is rejlik Jézus szerelmében! Azért sohasem szabad kétségbe esnünk, ha a nagy zsenik elbuknak. Még minden jóra fordulhat, ha Jézushoz visszatalálnak. Csak akadjon, aki értük imádkozik és útjukat egyengeti.

Mily öröm és vigasz aztán látni, hogy az ilyenek a viharos mult után olykor Jézusnak leghűségesebb tanítványai és kitüntetett kegyeltjei lesznek.

2. MAGDOLNA KINN ÁLLA A SÍRBOLTNÁL

Ott áll a sírbolt, a feltört szentségház előtt, amely a szeretett Mesterrel együtt az ő szívét is zárta... Most már odavan minden reménye s vigasztalása. Eddig ugyanis Urát, ha halva is, de közelében tudta...

Origenes, a régi keresztény tudós megható, költői szépséggel írja, festi ennek a hűséges asszonyi szívnek hangulatát, lelkiállapotát.

„Ezzel — úgymond — elvesztette Mesterét, akit annyira szeretett, úgyhogy kívüle semmit sem tudott szeretni, sem másban bízni, remélni.

Elvesztette övele lelkének életét s most már jobbnak látszott neki meghalni, mint élni, mert halva talán megtalálja azt, akit élve meg nem találhatott, aki nélkül pedig élni nem tudott.

Mit tegyen tehát? Így sopánkodik sírdogálva: mindkét oldalról a kétség szorongat s nem tudom, hogy most már mit is válasszak? Elmenjek a sírtól vagy itt maradjak?

Ha itt maradok, akkor nem találom meg Öt. Ha elmegyek, ám hol is keressem? Távoznom halál, maradnom kínszenvedés. Mégis inkább csak maradok, mert ha itt kiszenvedek, akkor legalább Uram mellett találok nyugvóhelyet. „Álla.” Még áll, de összeroskadásig nehéz szívvel, felbomlott, arcába csüngő hajjal.

Nagy tanácstalanságában csak egyet tud, hogy nélküle élni nem tud.”

Origenes csodaszépen festi ezt az álmodozó, félig önkívületi állapotot: „Érezve nem érzett, látva nem látott, hallva nem hallott. Mert nem volt ott, ahol volt, hanem egészen ott volt, ahol az ő isteni Mestere, akiről pedig nem tudta, hogy hol volt.” És ismét:

„Elfelejtett félni, elfelejtett örülni, elfelejtette önmagát. Elfelejtett mindent azon kívül, akit mindenekfelett szeretett. Nem maradt benne semmi érzés, elveszett belőle minden reménység és tanács, s nem maradt számára egyéb hátra, mint a sírás . . .”

3. MAGDOLNA SIRYA KERES ÉS KUTAT

„*Bepillant a sírba.*” Éspedig — Isten tudja — hányadszor!

„A szeretet — mondja N. Szent Gergely — nem elégszik meg azzal, hogy csak egyszer kutassunk. A szeretet hatalma arra készlet, hogy a kísérletet meg-megújítsuk. Tehát Magdolna is tovább keresett és így történt, hogy talált.”

Amde egyelőre minden keresés hiábavalónak bizonyult. Tehát most azt teszi, amit a nők és gyermekek ilyenkor tenni szoktak, átadja magát egészen a fájdalomnak s szabadfolyást enged a sírásnak.

Könnyei ezek a fájdalomnak s vágyódásnak.
„*Sírdogála.*”

Szent Ágoston szépen mondja: „A szemek, amelyek az Urat keresték, de nem találták, magukat a könnyeknek átadták, még inkább szomorkodva azon, hogy az Urat a sírból elvitték, mint azon, hogy a keresztre feszítették, mert a Mester után, aki elköltözött, nem maradt számára semmi emlék.”

Szász Ludolf szép megjegyzést fűz ehhez:
„Magdolna mindazt, amit csak elért, könnyeivel érte el. Sírással nyerte meg bűnei bocsánatát, sírással vívta ki fitestvéreinek feltámasztását, sírással kapta meg az Úr feltámasztásának vigasztalását. Könnyei a magábaesés, részvét és áhítat könnyei.”

Ah és az én könnyeim?

Hiszen elvégre volna nekem is elég okom sírni.

Ott vannak bűneim, amelyek megfosztottak

Uram barátságától. Ezeket a könnyeket sírta Magdolna a Mestere lábainál.

Azután, mikor Uram váratlanul visszavonul és lelkemet homályban, sötétségben, kínokban engedi vergődni, amikor a Zsoltárossal el-énekelhetem: „Éjjel-nappal könnyem a kenyerem, hiszen napról-napra azt mondják nekem: Hol van a te Istened?”²

Ily könnyeket sír Magdolna a sírboltnál.
Újból kérdelem: és az én könnyeim?

Istenem! Vajmi gyakran mire pazarlom azokat? Sokszor bezzeg mulandó, földi természetű dolgokra. Az ok a veszteség, a bosszúság, a harag, de távolról sem az, hogy „elvitték az én Uramat”.³

A szentsír a tabernákulum képe

Sokszor bezzeg oly üresnek érzem, és előtte sóvárogyva kérdelem: hol van „akit szeret az én lelkem”?⁴

Pedig éppen ilyenkor van talán legközelebb hozzám az Úr s kérdi tőlem: „Mit sírsz? Kit keresel?”⁵

Beszélgetés az Úrral. Tehetjük talán remek versezetű régi magyar énekünkkel, amely mintha csak éppen Magdolna lelkéből volna kottázva:

Hol vagy, én szerelmes Jézus Krisztusom?
Hol találalak Téged, kegyes Megváltóm?
Adj világosságot, mert fényes vagy,
Nálad nélkül szívem igen bágyadt.

Téged az én lelkem kíván keresni,
Mert tenálad nélkül el kell kárhozni.

Ó! szerelmes Krisztus, fordulj hozzám,
Vigasztald szívemet, tekints reám!

Míg fel nem talállak, keresni foglak,
Mind éjjel, mind nappal sírva kiáltlak.
Ó! jelenj meg, Krisztus, szomorúnak,
Vigasztalást hozzál te szolgádnak.

Ahova csak fordulsz, híven követlek,
Téged Megváltómat, szívből szeretlek.
Add, hogy lelkem, Jézus, téged áldjon,
Holtom után véled vigadozzon. Amen.

— Jn. 20, 10—11. — ² 41. zsolt. 4. — ³ Jn. 20.
13. — ⁴ Énekek Éneke 3, 3. — ⁵ Jn. 20, 15.

XIII

MAGDOLNA A SÍRNÁL

(II. Folytatás)

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet. Magdolna „bepillant a sírboltba és látta két angyalt fehér ruhában ülni, egyiket fejtől, másikat lábtól, ahol Jézus teste feküdt vala. Mondák neki azok: Asszony! Mit sírsz? Felelé nekik: Mert elvitték az én Uramat és nem tudom, hova tették őt. Ezeket mondván visszafordula és látá Jézust ott állni, és nem tudta, hogy az Jézus. Mondá neki Jézus: Asszony! Mit sírsz? Kit keresel? Azt vélván, hogy a kertész az, mondá neki: Uram, ha te vitted el őt, mondd meg nekem, hova tetted, és én elviszem őt.”¹

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet elgondolása. Miközben Magdolna ott a sírbolt előtt tépelődik és tétovázik, s újra meg újra a sírüregbe kémlelve bepillant, íme hirtelen két angyalt pillant meg. Gyönyörű szépek. Papi öltöny van rajtuk, aminő a szerpapok ruhája az ünnepélyes istentiszteleten. Mosolyognak és felségesen ragyognak. Barátságosan tekintenek Magdolnára és szóbaállnak vele. Ez, bár felel, de szinte lélek nélkül, hiszen gondolatai egészen máshol járnak. Most az angyalok hirtelen felállnak, mint amikor a társaságba valami előkelőség érkezik. Erre Magdolna is vissza-

tekint, miközben előrecsüngő dús hajzatát jobb vállára veti. Férfialakot pillant meg egész közelben, de a kert cserjei, bokrai által kissé elfödötten. Az angyali tisztelgés tehát neki szólott?! Magdolna nemigen gondol erre . . .

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy semmi teremtmény, még az angyal se tudja figyelmemet az Úrtól elterelni, hanem mindenben csakis Őt keressem, s ne is nyugodjam, míg fel nem találom és magaménak nem mondhatom.

1. AZ ANGYALI JELENÉS

Egyszerscsak boldogító, túlvilági hang csendül meg Magdolna fülében: Asszony! mit sírsz? Ime, két angyal, csillogó ruhában, bájos mennyei szépségben. Kit ne nyugözne le ez a látvány? Magdolna azonban sem nem örül, sem nem fél. Annyira el van telve vesztesége gondolatával, hogy minden egyéb iránt közömbös, ami nem Jézus. Én Istenem! És az én gondolataimat, szememet minö más „angyalok” tudják az Úr Jézustól elterelni, s talán szívemet vele megosztani!

Pedig tudhatnám, „a teremtmény szeretete csalárd és állhatatlan, Jézus szeretete pedig hü és állhatatos. Hamar csalatkozol, ha az embereknek csupán külsö színére veted szemed, de ha mindenben Jézust keresed, Jézust mindenütt meg is leled . . . Többet árt magának az ember, ha Jézust nem keresi, mint az egész világ összes ellenségei”.

2. A KERTÉSZ

Mikor az angyalok felállnak, s talán a neszre, amelyet a cserjék közt közeledö szo-

kott előidézni, „Magdolna hátrafordula és látá Jézust ott állani és nem tudta, hogy az Jézus”.⁴

Nem kell éppen gondolni, mintha talán Jézus kertész-jelmezben mutatta volna be magát. Magdolna ugyanis élő Jézusra nem is gondolt, őt csak a szent tetem, éspedig annak elhurcoltatása foglalkoztatta, s a fájdalom az érzékeit, látását szinte eltompította.

Nikodémus kertjében van, s így alig gondolhatott mást, mint hogy ennek a kertészével van dolga. „Asszony! mit sírsz?” kérdi tőle a férfiú.⁵

Gondolat villant most meg Mária agyában: A kertésznek bizton tudnia kell, hogy mi történt a szent tetemmel. Bizonyval Nikodémus szállíttatta azt biztosabb helyre. Ezt sejtette Magdolna. Szavai erre engednek következtetni: „Uram, ha te vitted el őt, mondd meg nekem, hova tessed s én elviszem őt.”⁶

Ezek az ígék elárulják Magdolnának valóban lángoló szeretetét. „Őt!” Nevet nem említ, hiszen azt mindenkinek ismernie kell, aki az ő lelkét betölti, vajjon lehet-e egyáltalában másra is gondolni?

„Elviszem Őt!”

„De hátha a főpap udvarában van? Én elviszem Őt!”

És ha Pilátus várában őrzik? Én elviszem Őt! . . .

Ha római légiók vaspáncélján kell áttörni? Elviszem!

Ha szédítő mélység választja el tőled? Én elviszem!

Ha mérhetetlen magasságban van? Csak

tudjam, hogy hol keressem, ... én magammal viszem.

Ó! Csodálatos szeretete ennek az asszonynak! Ó csodálatos bátorsága ennek a nőnek!

Semmi helyet sem vesz ki, semmi kivételt nem tesz. Feltétlenül hangoztatja: „Én elviszem Öt!” De mit akarsz vele tenni? Hova akarod vinni? „Az mellékes. Csak enyém legyen!” (Origenes.)

Ily szeretet megérdemli, hogy találjon, sőt lehetetlen, hogy ne találjon. Ha nekünk is ilyen s ekkora szeretetünk volna, mi is feltétlenül megtalálnók Jézust. Márpedig, aki Jézust megtalálja, nagy kincset talál, sőt minden jó fölötti jóra talál.’

Origenes megható szépen itt szinte kötekeedik az Úr Jézussal:

„Ó, édes Mester, ugyan miért epeszted ennek az asszonynak a lelkét, hiszen tudod te jól, hogy ez úgysem keres kívüléd senkit. Miért is kérded őt tehát: Kit keressz? Miért sírsz? Ne tikkaszd tovább az ő vágyát, hiszen már három napja nincs lelkének egyéb ennivalója, amivel éhségét csillapítsa.”

Nagy titka a szeretetnek, amely az Urat sokszor arra bírja, hogy magát homályba rejtse és az epedő lélek Öt csak hadd keresse...

Mint az anya, olykor függöny mögé bújik és gyönyörködik benne, hogy kicsi gyermeke mily izgatottan, aggódva keresi. Örvend, mert ebből látja jobban, hogy mekkora szeretet van a kis buzgólkodóban.

Igy tesz velünk is nem ritkán az Úr. Olykor magát a vigasztalanság ködébe rejtí, derűs arcát előlünk el-elfedi, s várja, akarja, hogy

mi szorgosan keressük. És mi keressük Öt, pedig oly közel van hozzánk, s már alig várja, hogy a ködfátyolt arcáról ellebbentse, és megint vigaszával mosolyogjon a lelkünkbe.

„De bármint áll is a dolog, ne hagyd el magad, és ne essél kétségbe, hanem csendben nyugodjál meg Jézus szent végzésében, hiszen ő csak nagyobb javadat akarja, s megvigasztalásodat csak a te hasznodra, csupa szeretetből halasztja. Azért tűrj békén az Ő nagyobb dicsőségére. Mert légy meggyőződve, hogy a télre majd nyár köszönt be, az éjtszaka után a nap újra felkél az égre, a fergeteg után megint csak kiderül.”¹

Azért a lelki szárazság idején csak bízunk, várjunk s tovább imádkozzunk.

Beszélgetés az Úrral, kérve tőle a Magdolnähűséget főleg a lelki elhagyatottság idejére, ha nekünk is, mint Magdolnának, homály, köd vagy komor felhő száll lelkünk egére.

¹ Jn. 20, 12—15. — ² Jn. 20, 13. — ³ Kempis II. 7. — ⁴ Jn. 20, 14. — ⁵ Jn. 20, 15. — ⁶ Jn. 20, 15. — ⁷ Kempis II. 8, 2. — ⁸ Kempis II. 8, 5.

XIV

MAGDOLNA A SIRNÁL

(III. Folytatás)

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet. „Megszólítja őt Jézus: Mária! Megfordulván amaz, felelé neki: Rabboni! (Ami annyit jelent, mint mester.) Mondá neki Jézus: Ne illess engem, mert még nem mentem föl Atyámhoz, hanem eredj atyámfiához és mondjad nekik: Fölmegyek az én Atyámhoz és a ti Atyátokhoz, az én Istenemhez és a ti Istenetekhez. Elméne Mária Magdolna, hírül adván a tanítványoknak, hogy: Láttam az Urat, és ezeket mondotta nekem.”¹

Második előgyakorlat a helyszín és jelenet elgondolása, mint az előző elmélkedésben.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy azt az eucharisztikus meleget, amelyet reggelenként Szent Szívéből merítek, igyekezzem magamból — mint a drágakő a világosságot — kisugározni, és ezzel felebarátaimat is bevilágítani és felmelegíteni.

1. A FÖLISMERÉS

Jézus előlép. Magdolna észre sem veszi, egészen álmaiba és fájdalmába temetkezik. Egyszerre csak megcsendül fülében a hang, az ismerős hang, amelyet hajdanában úgy ivott

a lelke, mint a virág a hajnali harmatot. Utoljára ott a kereszten hallotta, mikor annak rezgése a szívét hasogatta. De most úgy hangzik, mint az ünnepi, reggeli harangszó.

„Mária!”

Ó! Mily sokat mond e szó! Te keressz engem? Hiszen látod, hogy itt vagyok. Hát nem ismersz? Máriám! Legdrágább tanítványom, ne sirass engem, mert íme, élek és eljöttem, hogy megvigasztaljalak téged.

Mennyi szeretet színezi ezeket az ígéket! én édes Istenem! milyen szép és édes is az a tiszta szeretet!

Mária jól ismeri ezt a hangot. Villámgyorsan ugrik fel annak hallatára s egyetlen jubiláló kiáltás a felelet rája: „Rabboni, Mesterem!”

Stollberg jól mondja: „Ebben az egyetlen szóban Magdolna egész szívét kitárja.”

Aztán odaborulva csókolgatja azokat a lábakat, amelyeknél hajdan annyi irgalommal és szeretettel találkozott, amelyeket könnyeivel áztatott és hajával szárítgatott és a kereszten annyi érzelemmel karolt át. Azok a sebek, amelyeket oly rémeseknek látott, most ragyognak, mint a rubintok.

Elmondhatja már az Énekek Énekének szerelmesével: „Megléltem, akit szeret a lelkem, megragadom, el nem engedem.”²

Ó, mily csodálatos erő rejlik az Úr Jézus egyetlen szavában! Amint a keresztény Bölcs is szépen mondja: „Szóljon csak Jézus egyetlen szót, íme, nyomban nagy a vigasztalásod!”³

Erről a jelenetről elmélkedve, megsejtjük azokat a magasztos lelki örömöket, amelyeket

az igazán önmegtagadott lelkek, különösen a misztikusok, az Úr Jézus keblén élveztek. Kezdjük úgy valóban megsejteni, amit az ugyancsak misztikus Szent Bernát énekel:

„Jézus, a rád emlékezés
Legédesebb örvendezés,
De bírni téged meghalad
Minden gyönyört az ég alatt.”

Mi lesz még akkor, ha majd az égben valamennyien elmondhatjuk Urunk lábainál, sőt keblén: „Rabboni!” „Én Mesterem!”

Egyelőre „Boldogok, akik sírnak, mert ők vigasztalást találnak.” Tapasztaljuk ezt Magdolnánál. Szóljunk azért sokszor búsongó, epedő lelkünkhöz a Zsoltárossal: „Miért vagy szomorú lelkem, miért háborgatsz engem? Bízál az Istenben, mert fogom még áldani őt, arcom üdvösségét, az én Istenemet.”⁵

2. „NE ILLESS ENGEM!”⁶

A latin Szentírásnak ezek a szavai oly idegenszerűen hatnak reánk. Valahogyan mást vártunk volna Jézus ajkáról, aki hajdanában oly leereszkedő szívességgel és kegygyel látta, mikor a megtérő Magdolna lábát átkarolta. Hogyan? Ne engedné meg az Úr ezt a bizalmas közeledést meghitt együttlétben, mikor pedig eltűrte, sőt örömmel fogadta, amikor botrány volt az a farizeus szemében?

A megfejtést az eredeti görög szövegben találjuk, amely szerint ez az érintés voltaképpen erős fogódzást jelent, szóval olyfajta csüngést, kapaszkodást, amely az elszakadásról már egyáltalán nem akar tudni.

Itt tehát mintegy jelképileg a szívek beszélnek.

Mária ezzel az átkarolással mintha csak azt mondaná: „Uram! én most már válásról hallani sem akarok! Ha szeretsz, ám vigy már most magaddal engem, hogy mindig csak Vele legyek, abban a lakásban, melyről biztosított minket isteni ígéreted.”⁷

És Jézus? „Egyelőre ne tarts vissza engem, Mária! Hiszen nem most látsz engem itt a földön utoljára. Még huzamosabban veletek maradok, míg csak az Atyához az égbe fel nem szállok.”

Mi is bizony sokszor így vagyunk az Úrral. Mikor hosszas szárazság után megint megjelenik nekünk, akkor mintha csak belekapaszkodnék a lelkünk, és nem akarunk vigaszáról lemondani. Ott maradnánk, mint Tábor hegyén a tanítványok, Vele mindörökre...

Pedig a maradandó együttlét ideje még nem érkezett el. Tőlünk még sok munkát, küzdelmet vár hivatásunk, az apostoli élet. Talán azért is bánik vigaszaival oly takarékosan velünk szemben az Úr, nehogy azokat élvezve csak a lábainál üljünk s túlságosan sok időt vesztegessünk. „Ránk munka vár még itt e földi honban.” De biztosak lehetünk, hogy a vigasz fogyatékosága majd megtérül még egykor bőséges kamattal a mennyországban.

3. MÁRIA KÖVETSÉGBEN JÁR

„Eredj *atyámfiaihoz* és mondd nekik: Fölmegyek az én Atyámhoz és a ti Atyátokhoz, az én Istenemhez és a ti Istenetekhez.”⁸

Először is megfigyelhetjük, hogy mily el-

bűvölően kedves és leereszkedő az Úr. Ily közvetlenül még sohasem beszélt. Nevezte övéit „barátaimnak“, „fiacskáimnak“, de még soha „testvéreimnek“, ahogy az eredeti szöveg mondja. Teszi pedig ezt éppen akkor, midőn közvetlenül előbb a tanítványok a hűségben nem nagyon tüntették ki magukat. Ez az elragadóan kedves üzenet az Úr Jézus részéről már magában foglalja: „Ne féljete, hozzám bátran közeledjete, mert nem szemrehányás, hanem megértés és bocsánat vár reátok.“

Mária erre csakugyan felhagy a lábak szorongató átkarolásával, s minthogy Jézus amúgyis eltűnt, hódol nyomban második szenvedélyének: Jézus ügyében eljárni, apostolkodni. Előképe ebben a nők katolikus akciójának, apostolkodásának.

Azóta a nő mindig s mindenütt előhírnöke az Úr Jézusnak a karitás műveiben, a miszsiókban és az eltévedtek visszatérítésében.

Ó! hogyan repül e hírrel, mint az új tavaszt hirdető fecske. Vigasztalódjatok, — szól — jó tanítványok! Jézus nem neheztel reátok, hanem még gyengédebben szeret titeket, mint eddig.

Mily jó, nagyon jó a mi édes Mesterünk!

Máriára nézve ez volt az utolsó indítás, hogy most már a világból teljesen kibontakozzék és kizárólag csakis Krisztusnak és az ő ügyeinek éljen. Jézus lesz és marad életének egész tartalma a boldog halálig.

Sőt elhúnyta óta is apostol maradt. A keresztény századok folyamán az ő példája támasztja az újabb és újabb Magdolnákat, akik kisírva magukat Jézus lábánál, békét, üdvöt

találnak és olykor nagy életszentségre küzdik fel magukat. Így illeszkedik be Magdolna bukásával és megtérésével a Gondviselés örök, jószágos terveibe. Mintha erre célozna is az Úr Jézus, mikor azt mondja:

„Bizony mondom nektek, ahol csak hirdetni fogják ezt az evangéliumot az egész világon, azt is elmondják, amit ez (tudniillik Magdolna) cselekedett... az ő emlékezetére.”⁹ És csakugyan jellemző az Úr Jézus elismerő, hálás Szívére, hogy oly nagy gondja volt Mária dicsőségére. Bizonynal ő adta Egyházának a gondolatot, hogy a legnagyobb ünnepnek, a húsvétnek evangéliuma éppen Mária nevével csendül meg. „Az időben Mária Magdolna...”¹⁰

Ha mi is megtaláltuk az Urat, talán sok tévóvázás és keresgélés után, ám akkor most már tartsunk ki vele: „Megragadtam és el nem engedem.”¹¹

Azonban „nagy művészet Jézussal társalogni tudni, nagy annak okossága, aki Jézust meg tudja tartani”.¹² És mi az eszköze ennek?

„Légy alázatos és békeszerető és veled lesz Jézus. Légy ájtatos és csendes és veled marad Jézus. Légy tisztaszívű és belsőképen szabad, ne kösd szíved valami teremtményhez... és tied lesz Jézus...”¹³

Ha beáll a homály, ne tágíts a tabernákulum-sírtól. Sőhajtozzál, sírj és keress, míg csak az Úr megint nem mutatkozik.

Beszélgetés az Úr Jézussal s Magdolnával. Tehetjük ezt talán a Victimae Paschalis Szekvencia gyönyörű szavaival, amelyet Wipo, II. Konrád udvari káplánja szerzett (1048 körül), s amely a húsvét nyolcadán minden szent-

misében a szentlecke után, mint a liturgia
állandó kitevője, szerepel. Gyarló magyar for-
dításban talán így adhatjuk:

A húsvéti Áldozatnak a hívek ujjongjanak!
A Bárány a juhokat vérén megvette,
Az ártatlan Krisztus a bűnöst Atyjával ki-
békítette.

Az élet s halál nagy s csodás harcot vívott,
Az életnek megholt vezére megint él s trónra
jutott.

Mária, mondd el nekünk, mit láttál?
Utadon — beszéld el — mit tapasztaltál?
Láttam az élő Krisztus sírját
S a feltámadottnak fényárját,
Angyali tanúkat,
Lepleket, ruhákat.
Mert feltámadt Krisztus, az én reménységem,
Ki előttetek Galileába mégyen.
Tudjuk, hogy Krisztus holtából feltámadott,
Erről a mi lelkünk megbizonyosodott.
Te győztes Krisztus Királyunk,
Könyörülj rajtunk. Amen. Alleluja.

¹ Jn. 20, 16—18. — ² Énekek Éneke 3, 4. —
³ Kempis II. 8, 1. — ⁴ Mt. 5, 5. — ⁵ Zsolt. 42, 5. —
⁶ Jn. 20, 17. — ⁷ Jn. 14, 2. — ⁸ Jn. 20, 17. — ⁹ Mk.
14, 9. — ¹⁰ Mk. 16, 1. — ¹¹ Énekek Éneke 3, 4. —
¹² Kempis II. 8, 3. — ¹³ Kempis II. 8, 3.

XV

JÉZUS MEGJELENIK A JÁMBOR ASSZONYOKNAK

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet. „(A jámbor asszonyok) gyorsan kimenvén a sírboltból nagy félelemmel és örömmel futának, hogy megvigyék a hírt (Jézus) tanítványainak. És íme, Jézus eléjük méne, mondván: Üdv nektek! Azok pedig hozzá járulván, megragadák lábait és imádnak őt. Akkor mondá nekik Jézus: Ne féljetek! eredjetek, mondjátok meg testvéreimnek, hogy menjenek Galileába, ott majd meglátnak engem.”

Második előgyakorlat. A helynek és jelenetnek élénk elgondolása. Az angyali jelenés eltűnte után a jó asszonyok örömtől repesve, de egyben reszketve a felindulástól, körültekintettek a sírban. Megnézik a lepedőt s kendőt, azután sírva hagyják el a sírboltot. De nem sietnek. Megmegállnak, körülnéznek, ha netalán meglátnák az Urat. Hátha visszajön azalatt Magdolna. Majd aztán nekiindulnak és most már egyik legrövidebb mezei úton a város felé sietve, sőt futva igyekeznek a hírt a tanítványoknak megvinni. Utközben hirtelen fényes jelenés állítja meg őket. Az Úr Jézus mutatkozik nekik.

Harmadik előgyakorlat. Kérem ismét a három isteni erénynek, a hitnek, reménynek és szeretetnek fokozódását, amelyeknek gyakorlatában a jó asszonynép szép példával szolgál.

1. JÉZUS A JÓ ASSZONYOKNAK MEGJELENIK

Az evangélista elbeszélése a szóbanforgó jelenetről lélektanilag mennyire megokolt! Az a remegés, reszketés, előbb tétovázás, majd öröm és futás, szóval ez a kedélyhullámozás mennyire jellemzi a nőt! Minden bizomnyal lehet ebben a lelki állapotban bizonyos tökéletlenségeket is felfedezni, de a nagy jóakaratot nem lehet letagadni.

Ezt jutalmazza az Úr előzékenységével. Mint az evangélista mondja: „*Jézus eléjük méne.*”

Ő, csakugyan Ő az, aki minket kegyelmével megelőz, valahányszor valami jó vállalatra szánjuk rá magunkat, mikor elhatározzuk, hogy az engedelmességnek, szeretetnek valamely művét, amely nehezűnkre esik, mégis csak végrehajtjuk. Ó! hogy örül ilyenkor az Úr! Hiszen neki nincs nagyobb vigasza, mint mikor bennünk fellendülni látja a lelki életet, az önmegtágadás szellemét, a szent vágyakat és az üdvös elhatározásokat. Ilyenkor mindig szívünkbe sugallja az ő megszokott kedves jelszavát: „Üdv nektek!” „Ne féljete!”

Ez valóban a janzenizmus mételyétől megtisztult aszkézis alaphangja.

Mindenkinek oly jól esik ez, de gyengéd, finom, aggályosságra hajlamos női kedélynek meg különösen oly szükséges: „Üdv nektek!” „Ne féljete!”

Bizomnyal nem végzett velük oly röviden az Úr, mint ahogy az evangélista megszokott szüszavúsága bennünket erről tudósít. De ha kedves érdeklődéssel volt is mindegyikükhöz egy-egy leereszkedő szava, azok a percek mégiscsak pillanatoknak tündek fel. Ó! mily rövid

egy-egy óra is az Oltáriszentség előtt, ha szívünk az Úrral az érintkezést megtalálja, s a kegyelem árama, amely az Úr Jézus közelségéből mindig megindul, valahogyan érzékelhetővé is válik. Ilyenkor de mennyire találó Szent Anzelm tanácsa: „Tartózkodjál itt olyan soká, ameddig teheted. Az álom ne szakítsa félbe lelki élveidet és a külső zaj ne akadályozza.”

Míg ott, a közeli Jeruzsálemben általános az izgalom, a magas főtanács bosszankodik és aggódik, *Pilátus* udvarában pedig nagy a lehangoltság, addig itt, a virágokkal szegélyezett csendes mezei úton, mily bájos összetalálkozás játszódik le! Mily vigaszos béke áradoz! Éppen így van a templomainkban, kápolnáinkban is. Ott künn ébred az élet, túlkölnék az autók, csenget és zakatol a villamos, lótnakfutnak az emberek az élet kicsinyes, bagatell ügyeiben, addig itt benn, a templomban, kápolnában micsoda lelki élmények! Hiszen jórészt tőlem is függ, hogy az élet zajából magamat talán szent erőszakkal kiragadva, külső és belső csendben-békében élvezzem az Úr barátkozását.

2. KÜLDETÉS

„Eredjetek, mondjátok meg testvéreimnek, hogy menjenek Galileába, ott majd meglátnak engem.”

Az Úr Jézus tehát ekkor is az ő kedves tanítványaira gondol, az ő „testvéreire”. Ezek az elsők előtte, mert ezekkel osztja meg első-sorban hivatását, a lelkek üdvözítésének nagy

munkáját. Amde íme, itt érvényesül az ősi, isteni gondolat: „Nem jó, hogy az ember egyedül legyen; alkossunk hozzá illő segítőt is!” Erre szánta a nőt. Az asszony természete, jellege, tulajdonságai és belső ösztöne folytán mindig csak segítőtárs marad.

Ehhez a szerephez mindenesetre alázatosság, türelem, alkalmazkodó képesség és áldozatkészség szükséges. Ebben a nők rendesen felül is múlják a férfiakat. A nyilvános életben a férfiúé az elsőbbség. Tudták ezt a tanítványok is, akik csaknem le is becsülik az „asszonynépséget”. „Róluk úgy beszélnek, mint akiknek hinni nemigen lehet.”⁵

De bezzeg a szenvedés és üldöztetés idején a szerep egészen más. Itt az apostolok egészen háttérbe szorulnak az asszonyok mögött, akik az Urat árkon-bokron, tűzön-vízen keresztül, még a síron túl is elkísérik. A türésben, szenvedésben, hűségben, önzetlenségben akárhány nő még az Úr szolgálát is felülmúlja.

Ezt tünteti ki az Úr Jézus, mikor a jó asszonyokat a tanítványok előtt részesíti vigaszos megjelenésében és őket hírnökeivé, követivé választja.

3. A NŐ SZEREPE A KÉSŐBBI SZÁZADOKBAN

Az a szerep, amelyet a jó asszonyok az evangéliumban betöltenek, állandósul az Egyház történetében.

A nő munkatárs, de csak munkatárs az egyházi életben, az üdvözítés nagy művében. A nő pap nélkül ebben nem boldogul, de a papnak viszont a nő az apostolkodásában nélkülöz-

hetetlen. Ha a viszony felcserélődik és a nő akarja a hierarchiát vezetni, minden rend felborul és áldatlan, természetellenes állapot következik be.

A nő igen sokszor hírnőke az Úrnak, megbízottja, követe a papokhoz.

Emlékezzünk csak a kedves női szenteknek D'Arc Jankának, Alacoque Margitnak, Lüttichi Juliannának, Soubirous Bernadettenek szerepére.

Küldetésük azonban mindig csak magánjellegű, apostoli elbírálásra szorul, hogy közhitelűvé váljon. Az apostolokat is bár készítette a hitre az asszonyok tanúságtétele, de végleg a *Péternek* adott jelenés szilárdította meg abban.^o *Pál* apostol a nőknek adott kijelentéseket a feltámadás bizonyosságai közt fel sem sorolja. A férfi, az apostol a kinyilatkoztatásnak hivatalos tanúja.

De bőven kárpótolja ezért a nőt bensőséges viszonya az Úrhoz.

A kolostorokban, de meg a világban hány női lélek tapasztal annyi közelséget és megihittséget az Úr részéről, aminő legalább ily alakban és mértékben a férfinak alig jutott. A Gertrudok, Mechtildék, hála Istennek nem halnak ki. Bizonyosság erre Benigna Consolata, Bogner Mária Margit és a kis Lukács Elvira bájos élete.

Ha tehát a nő megmarad a saját, Istentől megszabott kereteiben és nem akar más lenni, mint aminek Isten teremtetten, segítőtárs, legfeljebb követ, azért nem húzza a rövidebbet. Istennek ugyanis nincsenek mostohagyermekai. A hűségnek, odaadásnak, tisztaságnak, türe-

lemnek, áldozatkészségnek mindig megvan a maga kárpótlása és bő jutalma.

Beszélgetés az Úrral és talán a jámbor asszonyokkal, megosztva velük a húsvéti örömöket, kérve, hogy avassanak be minket az igazi öröm titkaiba, amely az említett erényeknek virága.

¹ Mt. 28, 8—10. — ² Mt. 28, 9. — ³ Mt. 28, 10. —
⁴ Gen. 3, 18. — ⁵ V. ö. Lk. 24, 22. — ⁶ Lk. 24, 34.

XVI

JÉZUS MEGJELENIK PÉTERNEK

Első előgyakorlat az evangéliumi történet. Erről az igazán nagy jelentőségű eseményről Szent Lukács így számol be: „A tizenegy és a velük levők mondák: hogy valóban föltámadt az Úr és megjelent Simonnak.”¹

Második előgyakorlat a jelenet eleven elgondolása. Mikor Péter és János Magdolna felszólítására a sírhoz mentek, ott alaposan körütekintettek. Könnyen tehettek. Senki sem zavarta őket. Az egész környék néma, elhagyatott. A főpapnak s a szent tanácsnak eszük ágában sincs, hogy nyomban helyszíni szemlét tartsanak vagy a tanítványok ellen eljárást foganatosítsanak.

János, aki a temetésnél jelen volt, most mindent alaposan megmagyaráz Péternek. Nézegetik a szépen, rendesen összehajtogatott kendőket. No, itt lopásról, rablásról szó sem lehet. Minden kezd elöttük megvilágosodni s oly szépen feltűnik most már az összhang Jézus szavai, ígéretei és az események között. Most már hisznek, erősen hisznek, felbátorodnak és örülnek. Péter is megvigasztalódik. Csak egy homály üli meg lelkét: De hát hol az Úr? Miért is nem jelentkezik az Úr? Talán neheztel? Hiszen ő, Péter, ugyan nem érdemelte meg, hogy neki megjelenjék, de hát miért nem

mutatja meg magát a többinek, akik távolról sem oly vétkesek, mint ő?

Igy ért otthonába s visszavonul. Egyszerre csak fut ám Magdolna s szinte kapustól berohanva örömittasan kiáltja: „Láttam az Urat és ezeket mondotta nekem.”

Alig hagyja el Magdolna a házat, a kilincset szinte átveszik az ugyancsak futva érkező jámbor asszonyok. Ezek is lihegve jelentik: „Láttuk az Urat, beszéltünk vele és ő ezt izeni Péternek meg a többieknek.”³ Hogyan? kiáltja Péter, azt is mondta: „Péternek?” Az én nevemet is kiejtette, és nekem külön izent? Ezzel eltűnt minden aggálya. Az Úr tehát bizton megbocsátott, az Úr biztosan szeret még engem. Erre visszavonul imádkozni, hálálkodni. És íme, az Úr hirtelen előtte áll. Péter örömtől és alázattól áthatottan esik Ura lábához s csókolgatja azt. Majd aztán keserves sírásra fakad, keblét verve. „Menj ki tőlem, mert bűnös ember vagyok, Uram!” — kiáltja talán megint, ahogy egykor a Genezáreti-tónál tette a csodálatos halfogás után. Az Úr azonban kimondhatatlan gyengédséggel emeli fel és szorítja keblére. „Béke veled! Ne félj! Bűnödöt elfeledtem, te nekem megint csak a régi Péter vagy és maradsz most már örökre.” Az Úr ugyan eltűnt, de hátrahagyta kifejezhetetlen vigaszát. Ez szárnyakat ad Péternek. Azonnal felkel, hogy boldogságát megossza apostoltársaival, az Úr híveivel, különösen az Istenanyával. Mindnyájan együtt örülnek Péterrel, gratulálnak neki és megerősödnek a hitben.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy én is rendületlen bizalommal higgyek az ő jóságos ígéreteiben, nevezetesen bűneim bocsánatában és az egykori színélésében, az örök boldogságban.

1. JÉZUS MEGJELENÉSÉNEK OKAI

Péter volt az első a férfiak közt, akit Urunk feltámadása után megjelenésének örömeivel megvigasztalt. Ha az oka után kutatunk, más és más szent szerzőnél különböző feleleteket találunk.

Aranyaszájú Szent János hivatkozik Péter méltóságára és hitére, amely némi zökkenés után hatalmasan fellángolt és végleg megszilárdult. Hiába, ő mégiscsak a „Pétra”, a „szikla”, amelyen épül valamennyiünk hite és erőssége és bizalma.

Szent Ambrus Péter nagy szeretetében látja az okot, amely Urunkat arra bírta, hogy őt láthatólag is mihamarabb keblére visszavonja. Valóban ez a szeretet csakugyan tiszteletreméltó Péterben s egész viszonyát Krisztushoz oly szépen jellemzi.

A mézajkú Szent Bernát pedig Péter keserves bűnbánatában véli felfedezni a rúgót, amely Jézus Szívét arra ösztönözte, hogy apostolát a többiek előtt megjelenésével kitüntesse. Méltán hihetjük, hogy *mind a három ok* közreműködött Urunk elhatározásában. Tehát a hit, a szeretet és a bűnbánat. Igen, az a három készíti elő az Úrnak vigasszal teli kinyilatkoztatásait.

Gondoljunk ismét a mi napi szentáldozásainkra. Minő találkozás ez Urunkkal! Mint Péter, mi is szívünk kamrácskájában egyedül lehetünk vele. Ó! hogy nem vágyódunk erre inkább, ó! hogy nem használjuk ki jobban ezeket a mennyei pillanatokat! De vajjon megérdemeljük-e, hogy Jézus ilyenkor velünk kissé érezhetőbben szóba álljon, Szívére szorítson?

Bizonnyal, ha mi is Péteréhez hasonló hittel, szeretettel és bűnbánattal készülünk.

2. A JELENÉS JELENTŐSÉGE

Az Úr Jézus minden hivatáshoz és feladathoz feltétlenül megadja a szükséges és hasznos kegyelmeket. Az Üdvözítő az utolsó vacsorán Pétert azzal bízta meg, hogy mint mondá: „Te egykoron megtérvén megerősítsd testvéreidet.”

Nos, ehhez Péternek a meggyőződés külön eleven erejére volt szüksége.

Ezt adja meg Urunk neki, egészen az ő személyének szóló megjelenéssel.

Hogy mekkora volt Péter tekintélye a többiek előtt, s mennyire érezték ráépítettségüket, mutatták a következmények. Péter bizonyágtétele elosztatja valamennyiben a kétségnek legkisebb homályát is. Mikor este az Emmausból visszatérő tanítványok lelkendezve jelentik, hogy a feltámadott Úr nekik megjelent, a felelet erre nem meglepetés, nem csodálkozás, hanem örvendező mosoly: „Valóban feltámadt az Úr — mondják — és megjelent Simonnak.”

Ó, ha bennünk is Krisztus helytartójának, a pápának szava ily örvendező hitet és meggyőződést ébresztene! „Roma locuta, res finita, Róma nyilatkozott, a vita véget ért” — vallotta már hajdan a keresztény.

Amde ennek a hódolatnak nemcsak külső megadásnak és elnémulásnak kell lennie, hanem belső engedelmességnek, amely hitből fakad.

Ez volt és marad mindenkor az igazi, eredeti katolikus lelkületnek legjellemzőbb vonása.

3. TÁBORHEGYI TITOK

Péternek volt már egyszer alkalma az Úr Jézust megdicsőült állapotban látnia. Lelkében olykor-olykor fel-felébredt az a mennyei íz, amelyet a színeváltozás hegyéről magával hozott. Mennyire szeretne volna ő ezt az örömet is közölni apostoltársaival. Amde ajkát lezárta az Úr tilalma: „Senkinek se mondjátok a látomást, — mondá az Úr Péternek és két kiváltságolt apostoltársának — míg csak az Emberfia halottaiból fel nem támad.”

A titoktartás ideje íme, lejárt. Alig kétséges, hogy Péter fel nem használja most már az isteni engedélyt, és elbeszéli apostoltársainak annak a rejtelmes éjtszakának titkát, amikor az Úr öt és két társát a hegyre imádkozni hívta. Mikor lett volna ennek elbeszélése időszerűbb, mint ezekben az ünnepi órákban. A többiek ámulva hallgatják a csodálatos éjtszakának történetét, Mózesnek és Illésnek tanúságtételét az Úr mellett.

Mennyire kivilágosodik most már minden! Mennyire beváltja a mennyei Atya Fián, amit róla akkor kinyilatkoztatott:

„Ez az én igen kedves Fiam, kiben nekem kedvem telt.”

Látják az apostolok most tisztán és világosan, hogy a szenvedés mennyire összefügg a dicsőséggel s a fáradság a jutalommal.

Amit akkor a hit embere, Péter, az imád-

ság embere, Jakab, és a tisztaság embere, János ott a hegyen élveztek, most a feltámadás után rövid időn belül közkinccsé lesz. Az apostolok alig várják, hogy elkövetkezzék ez a pillanat. Ebből a közkincsből bőven juttat nekem is a jól előkészített és méltó szent-áldozás.

Beszélgetés az Úrral. Hittel, reménnyel és szeretettel várva az Ő eucharisztikus eljövételét.

¹ Lk. 24, 34. — ² Jn. 20, 18. — ³ Mk. 16, 7. —
⁴ Lk. 5, 8. — ⁵ Lk. 22, 32. — ⁶ Lk. 24, 34. — ⁷ Mt.
17, 9. — ⁸ Mt. 17, 5.

XVII

JÉZUS MEGJELENIK AZ EMMAUSBA MENŐ
TANITVÁNYOKNAK

I

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet. Szent Lukács így beszéli el: „És íme ketten közülük (a tanítványok közül) aznap Emmaus nevű helységbe menének, mely Jeruzsálemtől hatvan futamatnyi távolságra volt. És beszélgetének egymással mindazokról, amik történtek vala. Amint egymás között beszélgetének és tanakodának, egyszerscsak maga Jézus is közeledvén, velük méne. De szemeik akadályozva valának, hogy meg ne ismerjék őt. És mondá nekik: Micsoda beszédek azok, melyeket egymással útközben folytattok, és hogy olyan szomorúak vagytok? Felelvén egyik, kinek neve Kleofás volt, mondá neki: Csak te vagy-e idegen Jeruzsálemben, ki nem hallottad, amik ottan történtek eme napokban? Kiknek ő mondá: Mik? Felelének azok: A názáreti Jézus esete, ki próféta férfiú volt, hatalmas a tettben és szóban Isten és az egész nép előtt, miként adták őt halálos ítéletre a papi fejedelmek és a mi főembereink és megfeszítették őt. Pedig mi reménylők, hogy ő az, ki meg fogja váltani Izraelt. Azonfelül ma már harmadnapja, hogy ezek történtek. De némely közülünk való asszonyok is megzavartak bennünket, kik

hajnalban a sírnál voltak és nem találván az ő testét, visszajövének azon hírrel, hogy angyalok jelenését is látták, kik azt mondták, hogy ő él. És némelyek társaink közül a sírhoz menének és úgy találták, amint az asszonyok mondták, őt magát pedig nem találták. Erre ő mondá nekik: Ő ti balgatagok és késedelmes szívűek mindazok elhívésére, miket a próféták szölottak. Hát nem ezeket kellett-e szenvedni a Krisztusnak, és úgy menni be az ő dicsőségébe? És kezdvén Mózesen és valamennyi prófétán, megmagyarázá nekik mind, amik az Írásokban felőle szölottanak.”¹

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet elgondolása. Maga az első előgyakorlat, az evangéliumi történet oly festői képet ad, hogy a második előgyakorlat szinte feleslegessé válik. Már ez felette valószínűvé teszi, hogy az egyik szereplő azonos magával a szent szerzővel, Lukáccsal, akit a hagyomány tudvalevőleg festőművésznek tart. A másik, akit az Írás megnevez, Kleofás, Szent Jeromos szerint emmausi volt. Két különböző kapun hagyják el a várost, hogy együvértározásukat eltitkolják ezekben az izgalmas napokban, amikor minden csoportosulás gyanút keltő és veszélyes.

A városon kívül egyesülnek, hogy Emmausnak vegyék útjukat, a mai El Kubébe-be, a jaffai úton. Már a keresztesháborúk idején, a 11. században, ezt a Jeruzsálemtől nagy völgy által elválasztott helységet nevezték „Castellum Emmaus”-nak. A távolságánál fogva is ez a hely illeszthető bele legkönnyebben az evangéliumi történetbe, mert a 62—64 stádiumnyi út (egy stádium 185 méter) még könnyen megjárható estefelé vissza, Jeruzsálembe.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy

azoktól a hibáktól, amelyekbe az Emmausba menekülő tanítványok estek, ment maradjak; ellenkezőleg, mindíg, főleg pedig a szomorúság idején, vigasztomat ne a teremtményekben, hanem egyedül és kizárólag Benne keressem.

1. A TANÍTVÁNYOKBAN LÁTJUK AZ ISTENTŐL TÁVOLODÓ EMBER VAKSÁGÁT ÉS GYENGESÉGÉT

Az első balfogás, amelyet, mint a két tanítvány, úgy mi is a vigasztalanság idején elkövetni szoktunk, hogy teremtményekben keresünk magunknak kárpótlást, elégtételt.

Ha a tanítványok csupán a zsidóktól való félelmükben menekülnek vidékre, még csak könnyebben menthető, de kevésbbé helyeselhető, hogy a Mesterüket gyászoló tanítványtársaikat csak azért hagyják magukra, hogy az otthoni, rokoni körben üdülésbe, szórakozásba fojtsák némileg gondjukat és bánatukat. Elfelejtik, hogy mindíg a legjobb s legbiztosabb, ha az ember a közösséggel tart, hiszen „Ahol ketten vagy hárman összejönnek az én nevemben, ott vagyok közöttük.”

Ha a körülmények a közös élettől megfosztanak, adja Isten, hogy az nehezemre essék, szenvedjek miatta. Ha megvan, élvezzem, ha kell, apró áldozatok árán is. Irtózzunk a különködéstől, elidegenedéstől, elvadulástól.

Mily közeli volt a veszély, hogy hitüknek, reményüknek és szeretetüknek egészen kárát vallják! Csupán az Úr Jézusnak előzékeny közbejötté menti meg őket ettől a szerencsétlenségtől. Egész beszédmódjuk világosan elárulja, hogy bezzeg ehhez közel voltak. Az Úr Jézusról már csak mint emberről beszél-

nek, akinek vállalata dugába dőlt, akiben csalódtak s akinek halálával minden szép reményük szétfoszlott.

Ez a veszély fenyeget mindenkit, ha a vigasztalanság homályában lelki dolgait elhanyagolja s földi vigaszok után tapogatózik.

2. SZOMORÚ PÉLDÁJÁT LÁTJUK ITT AZ EMBERI ÁLLHATATLANSÁGNAK IS

Sok ember mindent faképnél hagy, ha nehézség lép közbe s reményei füstbe mennek. Az Úr Jézus nyilván megígérte: „Három nap mulva feltámadok.” És ismét: „Még egy kis idő és már nem láttok engem, és megint egy kis idő és megláttok engem.” És íme, alig múlik el három nap, máris kifáradnak a várásban és kifogynak a türelemből.

Földi ügyeink, eszményeink teljesedésére bezzeg mennyi ideig tudunk várni, de a lelki eredményekről és sikerekről, ha nem mindjárt következnek be, hajlandók vagyunk teljesen lemondani. Pedig a Szentlélek mily nyomatékosan köti a lelkünkre, hogy még a jó Istennel szemben is türelmeseknek kell lennünk. „Fiam, — mondja a Szentlélek — ha Istennek szolgálni kívánsz, légy állhatatos a jámborságban és az istenfélelemben, és készülj a megpróbáltatásra! Alázd meg szívedet és légy állhatatos... ne légy elhamarkodott a kísértés napján! Viseld el, ha Isten késni látszik, ragaszkodjál Istenhez és tűrj, hogy végül is gyarapodjék az életed! Fogadd el mindazt, mi reád van kiszabva, tűrd el szenvedve bár, és viseld békével megaláztatásodat, mert az ara-

nyat és ezüstöt tűzben teszik próbára, a kedves embereket pedig a megaláztatás kemencéjében.”⁶

3. A TANITVÁNYOK HITSZEGÉNYSÉGE

Jézus ezért meg is feddi őket: „Ó ti balgatók és késedelmes szívűek a hitre.”¹ Az Úr itt egyben rá is mutat az üdvösségnek és a tökéletességnek két szirtjére.

Nem hatolunk be kellő mélyen az evangélium értelmébe, szellemébe, és éppen azért nem értünk meg abban sokat, főleg nem értjük a keresztt „ragyogó titkát”. És amit még megértettünk is, nincs elég bátorságunk azt a gyakorlatba, az életbe átvinni.

Hisszük-e mi azt, hogy az égbe jutni, tökéletességet elérni nem lehet alázatossággal, engedelmisséggel, önmegtagadás nélkül? Bizonyosan igen. Ámde hisszük-e ezt gyakorlatilag is? A tanítványok is hittek Krisztusban, ámde a próba mutatta meg, hogy hitüknek mekkora a belső értéke és ereje.

Beszélgetés az Úrral, kérve tőle a praktikus hitet és a bátorságot, hogy annak következményeivel is számoljak, a tökéletesség reguláit magamban is megtestesítsem.

¹ Lk. 24, 13—27. — ² Mt. 18, 20. — ³ Mt. 27, 63. — ⁴ Jn. 16, 16. — ⁵ Jézus, S. f. 2, 1—5. — ⁶ Lk. 24, 25.

XVIII

JÉZUS MEGJELENIK AZ EMMAUSBA MENŐ
TANITVÁNYOKNAK

II

Első előgyakorlat az evangéliumi történet folytatása. „És közeledvén a helységhez, ahova mennek vala, úgy tett, mintha tovább menne. De nem ereszték, mondván: Maradj velünk, mert esteledik és már lemenőben van a nap. És betére, hogy náluk maradjon.”

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet elképzelése. Húsvétnek derült, napsugaras reggelére ébredtünk. Úgy délelőtt 8—9 óra van. Látjuk útban a két tanítványt. Az elmúlt napok eseményei után szükségét érzik a szabad levegőnek, fellélekzésnek, szórakozásnak, üdülésnek. Azt már tudják, hogy a sír üres. Hogyan? És mégsem érdeklődnek a fejlemények iránt? Ez bizony elég szomorú és elfásult lelkiállapotra mutat, amely mintha csak a kétségbeesésnek volna a kezdete. Látjuk azután a jó Mestert, a jó Pásztort, amint a mezőn az ily lelkiállapotban széledező bárányai után jár.

Harmadik előgyakorlat. Kérjük az Urat, hogy kegyelme szavát mindig engedelmes lélekkel hallgassuk főleg, ha a kevésbbé tökéletesről a tökéletesre hivatgat.

1. JÉZUS, A JÓ PÁSZTOR, JUHAI UTÁN JÁR

Az előző elmélkedésben láttuk a tanítványok eltévedését. Lássuk most már a nyomukban levő jóságos Pásztort.

Ime, itt sem a hibázó jön Krisztushoz, hanem fordítva. Ezt látjuk az Úr gyönyörű paraboláiban, amelyeket a tékozló fiúról, az elveszett drachmáról és az eltévedt bárányról mondott. De tapasztaljuk eljárásában is. Gondoljunk csak a szamariai asszonynak, a megtérő Magdolnának és Péternek esetére.

Isten, míg élünk, mindig kész kegyelmét felajánlani. Rajtunk áll, hogy azt el is fogadjuk. Ha valaki elbukik és elvesz, ne Istent vádolja, hanem magára vessen... Jézusnak szinte szenvedélye megmenteni, megbocsátani és könyörölni. Mint az orvos, éppen abba helyezi dicsőségét, hogy ügyes műtét által éppen a legkétségbeesettebb esetekben is megmenti az életet és helyreállítja az egészséget. Menyire megokolt tehát a bukott Dávidnak hivatkozása az Istennek végtelen irgalmára: „Könyörülj rajtam, Isten, nagy irgalmad szerint, töröld el gonoszságomat nagy könyörületességed szerint.”

2. JÉZUS NAGY SZELIDSÉGGEL ÉS LEERESZKEDÉSSSEL JÁR JUHAI UTÁN

Mint az Írás mondja: „Jézus közeledvén, velük méne.” Miközben a tanítványok haladnak, ballagnak bús gondolataikat kicserélve és ebben némi enyhülést keresve, egyik betorkoló mellékútról férfi közeledik feléjük. Ügylátszik, valami húsvéti zarándok, aki most az ünnep végeztével hazafelé igyekszik. A tanítványok most meglássítják lépteiket, hogy

a zarándokot maguk előtt engedjék, nehogy beszélgetésüket a hátuk mögött talán kihallgassa. Erre az utas is lassabban megy, s csak akkor tér a főútra, mikor a tanítványok már előtte vannak. Mire aztán sietni kezd, hogy őket utolérje. A tanítványok erre ki akarnak térni útjából. Ő azonban barátságosan köszönti őket, hozzájuk csatlakozik, szóba elegyedik. A tanítványok előtt ez biztonnyal kellemetlen tolakodásnak tűnhetett fel és tapintatlan eljárásnak. Csak később látták be, milyen szerencsét jelentett ez számukra. Tanulság ez azoknak, akik lelkekkel foglalkoznak. Nem ritkán szóba kell velük elegyedni s őket felkeresni, amikor nekik ez kellemetlen, sőt akkor is, ha ellenséget látnak bennünk. Hány szép megtérésnek volt a kiindulópontja az ilyen „tolakodó” megközelítés...

De a módszerben is, ahogy az emberekhez közeledjünk, az Úr páratlanul szép példát ad. Egészen alkalmazkodik a tanítványok lelkületéhez, hangulatához. Az ő ajtajukon megy be, hogy a saját ajtaján jöjjön aztán ki. Látva szomorúságukat, részvéttel érdeklődik annak oka felől és igyekszik a látásukat akadályozó borús fellegetek lelkük egéről elűzni. Mikor aztán megvigasztalta őket, a rokonszenvüket megnyerte, akkor már tehetett velük, amit akart, mint kezesbárányokat vezethette őket. A lelki beszélgetésnek örökre ideális mintájával szolgál itt az Úr a tökéletességre törekvőknek. A helyzetből, hangulatból indul ki, ellesi azt, ami hallgatóit legjobban érdekli, semmit sem erőltet, és óvakodik, nehogy másokat fárasszon, untasson. Hiszen elmentek

volna most már vele a világ végéig. Tanuljunk minél többet ettől a páratlan társalgótól és lelki vezértől.

3. MINDEZT AZ ÚR KIVÁLÓ BÖLCSESÉGGEL TESZI

a) Alkalmat ad, hogy a bánatos szív magát kiöntse és így magán könnyítsen. Már az, ha az ember magát jól kipanaszkodhatja és bűjbánatát apróra elmondhatja, számára máris nem kis enyhülést jelent.

Azért legyünk türelemmel, ne sajnáljuk időnket túlságosan, és gyakoroljunk így, még fülünkkel is irgalmat.

b) Aztán megdorgálja a tanítványokat. „Ó ti balgatagok és késedelmes szívűek mindazok elhívésére, miket a próféták szólottak!” Mikor a kishitűek, aggályosok talpraállításáról van szó, sokszor jó szolgálatokat tesz egy kis baráti kíméletlenség is, ha az nyilvánvalóan szeretetből származik.

De ebben a feddésben az Úr arra is rámutat, hogy hol is van a hitetlenség forrása: a szívben.

Mi tart ugyanis vissza a komoly megtéréstől? Az a bizonyos iszonyat a természetfelettitől, mindattól, ami felül áll a hétköznapi, érzéki, kényelmes életen.

Mi más ez, mint a szív gyengesége, vagyis az akarat, jellem hiányossága.

Aztán fél az ember a komoly megtérés következményeitől, az áldozattól, lemondástól. Ez megint csak a szívnek raboskodása, gyengesége.

Olykor meg a kevélység az ok. Az ember nem akarja magát megadni az isteni vagy emberi tekintélynek. Ebben megint a szív a

vádolt és bűnös. „Isten — miként a Boldogságos Szűz a Magnificatban énekli — szét-szórja a szívük terveiben kevélykedőket.”¹ Szóval a hitetlenségben mindig a szív, nem pedig az ész viszi a gyászos főszerepet. A szívben pedig a rendetlen szenvedély; ha ez egyszer fészket rak, nyomban kezd a hit elhomályosodni. Viszont, amint komolyan fellépek a rendetlen szenvedély ellen, egyszerre éled a reményem és vele fellángol s világoskodni kezd a hit, amely nem egyéb, mint „a remélt dolgok valósága”.²

c) Az Úr aztán oktat, éspedig a Szentírásból. Nem az emberi, hanem az isteni bölcsességhez fordul. A Szentírásban különös, természetfeletti erő rejlik; hogy a lélekbe a vigasztalás kenetét csepegtesse.

d) A tanítványok szívét felmelegíti. Szemléljük csak! Arcuk szinte már hevül, szemük szinte már csillog a szív melegétől, amelyet a „Verbum”, az „Íge” bennük gyullasztott. Szavai nyomában a vigasztaló Szentlélek szállja meg a keblet.

e) Lelki szomjat és éhséget ébreszt a lelkiek után. Ezt még azzal is éleszti, hogy a válást színleli, búcsúzkodik... Ily hatásokat fejt ki bennünk is az Úr a szentáldozás isteni pillanataiban. Itt érkezünk meg mindennap földi végcélunkhoz, az Istennel való szentségi egysülésben.

Beszélgetés az Úrral. A téma önként adódik. Kérem Öt, hogy a leírt hatásokat mind bővebben fejtsse ki szegény lelkemben is.

¹ Lk. 24, 28—29. — ² 50. zsolt. 1. — ³ Lk. 24, 15. — ⁴ Lk. 24, 25. — ⁵ Lk. 1, 51. — ⁶ Zsid. 11, 1.

XIX

JÉZUS MEGJELENIK AZ EMMAUSBA MENŐ
TANITVÁNYOKNAK

III

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet: „Szemeik akadályozva valának, hogy meg ne ismerjék őt. És mondá nekik: Micsoda beszédek azok, melyeket egymással útközben folytattok?”¹

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet elképzelése. Az előző elmélkedésekben már szemléljük, ami külsőleg az emmausi úton végbement. A szereplők lelkületébe azonban talán még mélyebben is beletekinthetünk. A két „szökevény” a város falán kívül, „tisztességes lőtávolságban” mégiscsak beszélgetésbe fog. „Beszélgetének egymással mindazokról, amik történtek vala.”² Számukra bár kegyeltes, de meglehetősen terméketlen téma. Kérdések, amelyekre nincs felelet: „Amint egymás közt beszélgetének és tanakodának.”³ Feszegetik, hogy miért és hogyan? Meghányják-vetik az események sorozatát. Szinte hihetetlen, hogy minden úgy történt, ahogyan történt. Mintha bennük valami tiltakoznék, hogy az esemény valóban végbement. Talán nincs az úgy! De becsületükre legyen mondvá, azért a téma mégiscsak Jézus, akinek kitörölhetetlen emléke lelkükben továbbra él, akitől lehetetlen magukat függetleníteniök. Kénytelenek

vele foglalkozni, még akkor is, amikor szórakozni akarnának. Ez elég volt, hogy Jézust körükbe vonják. A Jó Pásztor már nyomában van a két, az akoltól elillant báránynak. Már utoléri őket. De azok nem ismerik meg. Miért nem? Talán az Úr zarándok-jelmeze, a szokatlan arckifejezése tette ezt, vagy kedélyhangulatuknak hatása, s a hitnek hiánya, amely gátolta, hogy élő Jézusra csak gondoljanak is?...

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, mentsen meg engem mindig attól a lelkülettől, gondolkodás- és beszédmódtól, amely lelki látásomat vele szemben megakadályozza.

1. „SZEMEIK AKADÁLYOZVA VALÁNAK”⁴

Büntetése volt ez ingatag hitüknek. És vajon az én szemem nincs-e gyakran akadályozva? Milyen homályos előttem olykor az ő eucharisztikus jelenléte. Szememet talán bizony nem is csak a szent színek akadályozzák, hanem a szívtisztaságnak az a foka is, amelynek istenlátás van megígérve.⁵ Nem látom Istent imámban, elmélkedésemben, mert a többé-kevésbbé szándékos szórakozás szememet akadályozza.

Nem látom Őt előjárómban, mert bizonyos lelki kevélység akadályozza szememet, hogy belássam az ige mély értelmét: „Aki titeket hallgat, engem hallgat, és aki titeket megvet, engem vet meg.”⁶

Nem látom testvéremben sem az Urat, mert szemem akadályozva van, s azért nem ismerem fel benne azt, akit képvisel: „Bizony mondom nektek, amit egynek e legkisebb atyámfiái közül cselekedtetek, nekem cselekedtetek.”⁷

Szemem kötöttségére vall, mikor még most sem ismerem fel benne az én egyetlen igazi Javamat, Barátomat és Üdvözítőmet, mikor kívülé még másban is keresem boldogságomat, és királyi sarj létemre koldulni járok a hitvány teremtményekhez.

2. JÉZUS IDEGEN UTAS JELMEZÉBEN MUTATKOZIK

Ebben nem is vét az öszinteség ellen. Mert mi más Ő itt a világon, mint idegen utas. Életében édesanyján s Szent Józsefen kívül alig is ismerte Őt valaki valójában. Igazi jellege és küldetése még honfitársai előtt is csaknem egészen ismeretlen maradt. Feltámadása után meg már egészen nem e világból való és csak szeretetből várt negyven napot még, hogy aztán az ismeretlen Királyfi Atyjához hazamenjen.

Az Oltáriszentségben sem tartozik volta-képen ehhez a világhoz. Eucharisztikus jelenléte a túlvilág vetülete csupán. És ha mondhatjuk is, hogy itt van köztünk, de a világ végéig mégiscsak útitárs marad, adva magát útravalónak. Állandó figyelmeztetés ez számunkra, hogy „nincs itt maradandó városunk, hanem a jövődöt keressük”.⁸

Ne is tapasszam tehát szívemet semmi mulandóhoz. Fel a szemekkel! Fel a szívekkel! Sursum corda! Az égért dolgozom s közben Jézust állandóan szemmel tartom.

3. MICSODA BESZÉDEK, AMELYEKET EGYMÁSSAL FOLYTATTOK?

Nagyon jól tudta az Úr, hogy miről folyik a szó, de megkérdi tőlük, hogy ennek kapcsán őket vigasztalja és oktassa. Miről is beszél-

hettek volna másról, mint Jézus szenvedéséről és haláláról? Mert szerették az Urat és fájlalták azt a méltatlan bánásmódot, amelyet éppen nem érdemelt meg. Ezzel volt a szívük telve, márpedig: „a szív bőségéből szól a száj”.⁹

A régi római jezsuita kollégiumról fel van jegyezve, hogy felüdülés idején bizonyos természetszerűséggel általában mindig az Úr Jézusról folyt a beszéd. Amint Szent Teréz nem is akart könyvet olvasni, amelyben Jézusról szó nem esik, úgy Szent Bernát a beszédet találta izetlennak, amelyet Jézus neve nem édesít. Régi közmondás, hogy a madarat tolláról, az embert a beszédéről lehet felismerni. Tegyük tehát önmagunknál egy kis vizsgát és kísérletet. Milyen az én beszédem? Miről tudok és szeretek legszívesebben társalogni?

Ha az Úr Jézus egyik üdülés vagy séta alkalmával úgy váratlanul meglepne minket, hozzánk szegődnék és felvetné a kérdést: „Micsoda beszédek azok, melyeket egymás közt folytattok?”¹⁰ — vajjon nem kellene elpirulnunk? Valók-e, illenek-e hozzánk azok a beszédek, szavak és kifejezések, igen! éppen hozzánk? Illenek-e azokra az ajkakra, amelyek talán még piroslanak az ártatlan Bárány vére-től, akit a szentáldozásban ma is fogadtak? Mit felelek majd az ítéletkor annak, aki esküvel erősítette: „Mondom pedig nektek, hogy minden hiábavaló szóról, melyet szólnak az emberek, számot fognak adni az ítélet napján. Mert szavaidból fognak igaznak ítélni és szavaidból fognak elítélni.”¹¹

Ha a *hiábavaló* szónak emléke is megmarad az élet könyvében, mennyivel inkább a meg-

szóló, zúgolódó vagy könnyelmű, léha beszédnek. Vigyázzunk, nehogy ily beszéden kapjon bennünket rajta a történetesen hozzánk szegődő Jézus, aki felkeresi azt a „kettőt, hármát, akik az ő nevében jöttek össze”.¹² Nehogy elidegenítsük és távozásra kényszerítsük Őt beszédünk tárgya és módja által. Mert hiszen istenileg finom modora van. Hanem inkább édesgessük magunkhoz olyan beszéd által, amelyben kegyelmével, vigaszával ő is szívesen résztvesz.

Beszélgetés az Úrral. Elmondjuk neki s megállapodunk vele, hogy miről beszélünk majd a nap folyamán s ezentúl egyáltalában azokkal, akikkel a Gondviselés kapcsolatba hoz, testvéreinkkel, tanítványainkkal, alattvalóinkkal és mindazokkal, akikkel csak ügyünk akad. Beszédünkkel becsületet akarunk hozni neki és hivatásunknak.

¹ Lk. 24, 16—17. — ² Lk. 24, 14. — ³ Lk. 24, 15. — ⁴ Lk. 24, 16. — ⁵ Mt. 5, 8. — ⁶ Lk. 10, 16. — ⁷ Mt. 25, 40. — ⁸ Zsid. 13, 14. — ⁹ Mt. 12, 34. — ¹⁰ Lk. 24, 17. — ¹¹ Mt. 12, 36—37. — ¹² Mt. 18, 20.

XX

JÉZUS MEGJELENIK AZ EMMAUSBA MENŐ
TANITVÁNYOKNAK

IV

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet. Az Úr Jézus kérdéseire, mik azok az események, melyekről beszélgetnek, éspedig olyan szomorú szívvel, a tanítványok felelik: „A názáreti Jézus esete, ki próféta-férfiú volt, hatalmas a tettben és szóban Isten és az egész nép előtt, miként adták őt halálos ítéletre a papi fejedelmek és a mi főembereink és megfeszítették őt. Pedig mi reménylők, hogy ő az, ki meg fogja váltani Izraelt... De némely közülünk való asszonyok is megzavartak bennünket, kik hajnalban a sírnál voltak, és... visszajövének azon hírrel, ... hogy ő él.”¹

Második előgyakorlat. A helyszín és eset eleven elgondolása. Szemlélem a kis utas-csoportot. Látom a két tanítvány arcán a kelletlenséget, sőt bizonyos bosszúságot, mikor kedvük ellenére valaki hozzájuk csatlakozik és beszélgetésbe kezd. Ez nyilván ki is olvasható Kleofás szavaiból: „Csak te vagy-e idegen Jeruzsálemben, ki nem hallottad, amik ottan történtek eme napokban?” Az utas ezen nem ütközik meg, hanem csak szelíden mosolyog. Hiszen csak úgy mutatkoztak külsőleg a tanítványok, amint

belsőleg hangolva voltak, s így Urunk isteni szemére ez cseppet sem volt meglepő.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, támaszson bennem helyes eszméket az igazi lelki életről, nehogy a kiábrándulás feldúlja lelkem békéjét és egyensúlyát.

1. PRÓFÉTA-FÉRFIÚ VOLT, HATALMAS TETTEN ÉS SZÓBAN

Naiv magasztalás, dicsőítés! Az ember azt hihetné, hogy szinte untatják vele a Mestert. Pedig dehogy! Hiszen Jézus csak azt olvassa ki a szavakból, hogy habár őt Istennek, Messiásnak ugyan el nem ismerték, de legalább szerették és becsülték.

Örömeire volt Urunknak a szegénykéek szimpátiájának megnyilatkozása... Nincs szeretet-indulat vagy szeretetből fakadt szó, hogy Isten Szívét meg ne indítaná és bővebb kegyelmek adományozására ne bírná. Azért ne fukarkodjunk a szeretet-vallomásokkal arra hivatkozva, hogy Isten érzelmeinket amúgyis ismeri s így fölösleges azokat előtte ki is fejezni. Aki így gondolkodik, nemigen ismeri a szeretet belső törvényeit. Minden szeretetvallomás rőzsecsomó a szeretet tűzére.

2. „PEDIG MI REMÉNYLÖK”

Igazi lélektani rejtéllyel állunk itt szemben, amelyhez hasonlóval mégis nem ritkán találkozunk. A tanítványok maguk hivatkoznak a saját érdekelttségükhöz tartozó asszonyok tanúságára, ... akik a sírt üresen találták, angyali jelenésben részesültek, amely biztosított a ná-

záreti Jézus feltámadásáról. Ha ezt egybevetik a Mesternek nem egyszer hangoztatott ígéretével és jövődölésével, amelyről kétségtelenül tudomással kellett bírniok... akkor igazán azt várhatnók, hogy örömeükben lelkenedeznek és vágyva néznek a dolgok után. De nem! Az asszonyi tanúság őket zavarja, sőt a latin szöveg szerint rémíti... Ó, mily nagy gyengesége ez az emberi természetnek, amely nem tudja magát az érzéki benyomások uralmától függetleníteni! De legalább megőrizték-e némi szikráját a reménységnek? Úgylátszik, azt sem. „Pedig mi reménylők...” De most már nem remélnék semmit... El is hagyják a várost a nélkül, hogy a további fejlemények érdekelnék őket.

Pedig Istenem! Az ilyen remények milyen szívósak szoktak lenni, ha még ingatag is az alapjuk. És íme ők mégis mindabból, amit maguk elmondanak, az asszonyoknak, sőt saját társaiknak tanúságából minő következtetést vonnak le? Semmit! Ehhez hiányzik a bátorságuk. Annyi egyszer már bizonyos, hogy a nagy próféta már harmadnapja a keresztfán kiszenvedett. Tovább ők nem gondolkoznak. Nagyon lekötelezné őket az, aki rásegítené, hogy megvizsgálják a saját öntudatukat, hogy kissé gondolkodjanak s számot adjanak arról, amit önmaguk állítottak. Mily megfoghatatlan gyengeség!

Szinte megfejthetetlen! Jól mondja Bossuet, hogy az emberi szív másokra kevésbé rejtélyes, mint önmaga számára. Ki az, aki őket ebből a káoszából kiszabadíthatja, kivezetheti? Ki más, ha nem az Úr Jézus. Siet is megtenni azt.

Azonközben gondolok, részvétellel gondolok arra a számtalan lélekre, akik manapság is szinte hasonló lelkiállapotban vannak. Hit dolgában csupa ködhomály s zavar bennük, amelyet csak itt-ott tör át egy-egy imbolygó, csalékony lidércfény... Tudatlanok, rémségesen tudatlanok és kételkedők. Ingadoznak a vágy és félelem közt, hogy higgyenek vagy ne higgyenek, keresztények legyenek vagy modern pogányok? Ó Jézus, jöjj, világosítsd meg őket, hogy végkép el ne tévedjenek az emmausi úton.

Sőt igen sok katolikus, még egyházi egyén lelke is olykor tétovázik az igaz világosság és csalóka délibáb között, amely őt mint a „felvilágosodottság”, „filozófia”, „misztika”, vagy nem tudom, miféle csalétek kecsegteti.

A hitet nem szívesen nélkülözi, a délibábról pedig nem szeretne lemondani. Ó Jézus, szilárdítsd meg őket, aki az egyetlen „igazi világosság vagy, aki megvilágosít minden világra jövő embert”.³ Aki téged követ, „nem jár sötétben, hanem övé lesz a világ világossága”.⁴

S vajjon én mentes vagyok-e az ilyen következetlenségektől egészen? Vizsgáljam meg a hitem épségét. Nem ingadozom-e én magam is nem egyszer a természetfeletti és természetes közt? Ez következik be, amikor a hivatásomban már csak hivatalt látok, a megélhetés eszközét csupán, mikor munkámat nem Istenért, hanem már csak azért végzem, hogy túllessem rajta.

Sajnálkozom talán a két utas szívbeli állapotán? És íme, én, aki sokkal többet tudok, mint ők, és akinek hitét a 2000 éves Egyház, annyi szent, annyi bölcs, annyi csoda tanúsága is támogatja, mégis, mégis, mintha ingadoznám, s magamat olykor mintha már hitemben és hivatásomban és annak ígéreteiben csalódottnak érezném. Ó jó Uram! „Derítsd fel szolgád felett arcodat, ismertesd meg velem határozataidat!”¹

„Add, Uram, hogy lássak!”, főképen hogy legyen bátorságom látni.

Beszélgetés az Úrral. Kérem tőle a lelki világosságot, hogy a dolgoknak, nevezetesen saját életem folyásának megítélésében a természetfeletti talajról soha le ne lépjek. Rendületlenül higgyek és bízom a keresztény világnézet igazságában, szent hivatásomban s örök reményeimben s igyekezzem azt a legkisebb ügyeimben, eljárásomban érvényre juttatni, s éppen azért mindent tökéletesen végezni.

¹ Lk. 24, 19—23. — ² Lk. 24, 21. — ³ Jn. 1, 9.
— ⁴ Jn. 8, 12. — ⁵ 118. zsolt. 135. — ⁶ Lk. 18, 41.

XXI

JÉZUS MEGJELENIK AZ EMMAUSBA MENŐ
TANITVÁNYOKNAK

V.

Első és második előgyakorlat, mint az előző elmélkedésekben.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy kegyelme által ébresszen bennem rendületlen, erős és tisztánlátó hitet.

1. „PEDIG MI REMÉNYLÖK”¹

Egész könyveket, regényeket lehetne erről megírni...

Mi reméltük, sőt biztosra vettük, hogy a felvirradó messiási ország, „az Isten országa”, szép álláshoz és szerephez juttat bennünket... És íme, mindennek vége. Minden reményünk, mint a kártyavár, rombadőlt.

Szóval a tanítványoknak a Názáretihez való viszonyába, mondjuk ki, *vallásosságába*, sok földies indítók, önzés és tökéletlenség keveredett. Keresték ők Krisztust, de nem *csak* Krisztust. Itt volt a baj, innen eredt a kiábrándulás.

Szakasztott ilyen lelkiállapotban vagyunk, amikor „azt hittük mi, azt reméltük egykoron”,

hogy ha Istennek adjuk magunkat, ettől fogva Isten csakúgy árasztja ránk a segítségét, áldását és földi jótéteményeit.

Szent Teréz egyszer Burgosba tartva, útközben bőrig ázott. Mikor egy pajtában meghúzva magát a zápor elől, imába fogott, megjelent neki Urunk és így szólt hozzá: „Lásd, így bánok az én barátaimmal.” Mire a Szent naív közvetlenséggel megjegyzi: „Azért is van oly kevés barátod...” Igazat mondott. Ha Jézus már itt a földön jutalmazna, barátainak se szeri, se száma nem volna.

Azok is csalódnak, akik azt vélik, hogy imaéletük csupa öröm és lelki élvezet lesz. Pedig haj, még a szenteknek is olykor a jó ima, „jó elmélkedés valóságos keresztrefeszítettetés”. (P. Ginhac.)

Azok sem kerülnek ki a csalódást, akik azt vélik, hogy a hű lelkeket megkímélik a kísértések.

Lássuk be tehát világosan, hogy aki lelkiéletre adja magát, azért még nem szabadul meg lelkitusáktól, szenvedésektől. Ne képzeljük, hogy ettől fogva lelkiéletünk az istenszeretet élveiben és kísértésmentes állapotban folyik majd le. Csak a költők és rajongók ismerik itt a földön azt az országot, ahol örök tavasz van és gondtalanul virul az élet. A Szentlélek egész másképp tanítja: „Katonasor az ember élete a földön” — olvassuk Jóbna².

Aki magának hamis eszméket alkot, az a kiábrándulást és ábrándjainak szétfoszlását el nem kerülheti, s a csalódás a lelki egyensúlyából előbb vagy utóbb kizökkenti.

Az ilyenek mondják aztán: „Pedig mi reméltük!...”

Hány hivatást tett már tönkre, hogy földi indítóokok, érdek vagy egyéni rokonszenv keveredtek beléje. Akkor aztán beáll a búskomorság, az életuntság és kétségbeesés.

S az ember ilyenkor elválik társaitól, megválnak hivatásától, vagy azzal meghasonlik, elszakad lelkivezetőjétől, akiben Krisztussal találkozónék az emmausi úton.

2. A VAKSÁG OKA

Mindez végelemzésben miért? Mert az ember élettervéből kihagyta a keresztet. Ime, pedig a kereszt jön, megérkezik. Belső kereszt, vigasztalanság, szárazság, csalódások az emberekben, viszonyokban. Aztán külső keresztek, félreismertetés, eredménytelenség, üldöztetés, betegség, összeütközések társakkal, előljárókkal. Elhagyjuk és elragadtatjuk magunkat.

Nincs többé kedv, bátorság, bizalom. Tépelődni kezdünk, kritizáljuk az isteni Gondviselést, talán megingunk még a hitben is. Azt a végzetes hibát követjük el, hogy a mi nyomorúságos hangulatunkat rávetítjük a dolgok valóságára és kételkedünk, hogy van még nap az égen és vannak örök csillagok, mert egy időre kicsi felhő vagy ködfátyol eltakarja azokat a szemünk előtt. Ilyenkor aztán menekülünk a saját veszünkbe, hacsak — úgy véletlenül, mint az emmausi tanítványok — az Úr Jézussal nem találkozunk.

3. NÉMELY ASSZONYOK MEGZAVARTAK BENNÜNKET AZON HIRREL, HOGY Ő ÉL

A jámbor asszonyok tehát hirdetve Jézus feltámadását, voltaképen rémhírek terjesztői? Mi van abban zavaró és rémületbe ejtő, hogy Jézus él?

Ilyen zavaró, félelmet gerjesztő sok emberre nézve, hogy *van halhatatlanság és van örök élet*. Sőt hitéletet folytató katolikusoknál is, ha haláleset van a családban, felmerül a kínzó kérdés, hogy él-e? és hol él? Van-e örök élet... van-e másvilág? A halálos ágyon nem alszik-e ki minden élet, nem lobban-e el, mint a fáklya, az utolsó sóhajjal? Csak olyan félénken és bizonytalan hangon sóhajtják a sírnál: a viszonzlásra! Ilyenkor látszik meg, kiben vert gyökeret a hit és kinek vált húsává, vérévé, mintegy második természetévé.

Ha pedig némely léha ajakról azt halljuk, hogy „mit tudunk mi a másvilágról, onnan még nem jött vissza senki”, mindjárt vessük ellene, igenis már van, aki onnan visszajött, Urunk megjárta már a másvilágot és visszajött. Ő fogja majd meg a kezemet a sír szegélyén, Ővele lépek be abba az ismeretlen országba és Vele térek én is majd vissza az utolsó napon. Ővele, aki állította, csodáival és főleg tulajdon feltámadásával igazolta, hogy „Én vagyok a feltámadás és az élet, aki énbennem hiszen, még ha meg is halt, *élni fog*.”

Beszélgetés az Úrral, kérve tőle ismét és ismét az erős, eleven hitet, amely — az Egyház tanítása szerint — „szükséges alapja és gyökere a megigazulásnak”, amely nélkül „lehetetlen Istennek tetszeni”,⁴ amelyen épül a

remény és szeretet. Igérem az Úrnak, hogy óvom a hitemet minden veszélytől, mint ahogy a kígyó védi a fejét s lemond egyéb tagjáról, hacsak a fejét megmentheti.

Kérem az Úr Jézust, hogy kegyelmével őrizze bennem a hitet.

Én is azzal az evangéliumi atyával „köny-nyeket hullatva mondom: Hiszek, Uram! segíts az én hitetlenségemen”.⁵

¹ Lk. 24, 21. — ² Jób 7, 1. — ³ Jn. 11, 25. —
⁴ Zsid. 11, 6. — ⁵ Mk. 9, 23.

XXII

JÉZUS MEGJELENIK AZ EMMAUSBA MENŐ
TANITVÁNYOKNAK

VI

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet. Jézus türelemmel, sőt szeretettel végighallgatta, míg csak a tanítványok jól kibeszélték magukat és szívükön nem könnyítettek.

Erre Ő mondá nekik: „Ő ti balgatagok és kése-delmes szívűek mindazok elhívésére, miket a pró-féták szólottak. Hát nem ezeket kellett-e szen-vednie a Krisztusnak és úgy mennie be az ő dicső-ségébe? És kezdve Mózesen és valamennyi prófé-tán, megmagyarázá nekik mind, amik az Írásokban felőle szóltanak.”¹

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet eleven elgondolása. Miként az előző elmélkedé-sekben.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, avasson be engem is mind mélyebben a kereszt titkába. Igérem neki, hogy ebben is engedelmes tanítványa leszek.

1. „HÁT NEM EZEKET KELLETT-E SZENVEDNIE A KRISZTUS-NAK ÉS ÚGY MENNI BE AZ Ő DICSÓSÉGÉBE?”

Minő dicsóségről van itt szó?

a) A feltámadás és mennybemenetel dicső-ségéről.

b) Az Úr szent emberségének az angyali karok fölé emelkedéséről, „hogy Jézus nevére minden térd meghajoljon: az égieké, a földieké és az alvilágiaké.”²

c) Az ő istensége ismeretének és imádásának az egész földkerekségen való elterjedéséről.

d) A népek megtéréséről, az Egyház alapításáról, elterjedéséről, a világ megújításáról.

Mindez Jézus dicsősége. Igyekeztem mindezt sorra lélekben jól megízlelni és nagyon örülni neki. Hiszen ez Jézus dicsősége. És én örülök Jézus dicsőségének. Minden érdeke az enyémmel teljesen azonos. Mily boldogító látni, tudni, hogy aki magát megalázta és engedelmes lett a halálig, most Isten ily dicsőségre felmagasztalta azt!

Ó mily szerencse, ha az Úr Jézus elért sikereiben, dicsőségében van nekem is valami részem! Akkor csakugyan érdemes volt születnem és életemet nem vesztegettem el hiábavaló, mulandó dolgokra.

2. MIÉRT KELLETT JÉZUSNAK A DICSŐSÉGET SZENVEDÉSSSEL KIÉRDEMELNI?

Sok és nagyon bölcs oka van ennek. Nevezetesen:

a) Ez volt már egyszer a mennyei Atya terve, akarata, végzése, amelynek az Úr Jézus magát örvendező, készséges lélekkel alávetette.

b) A próféták jóvendöléseikkel így mondták meg ezt előre. Az Úr Jézus elfogatása előtt a védelmére kirántott kardot azért téteti ismét hüvelyébe, mert „különben hogyan teljesednének be az Írások, hogy így kell történnie?”

c) Így nyújtott Jézus méltó elégtételt azokért a sérelmekért, amelyeket a mi kevélységünk és érzékiségünk az Atya dicsőségén ejtett. Szenvedésével többet adott vissza az Atyának, mint amennyit a bűn tőle megrabolt.

d) De egyben ezzel nyújtotta az orvosságot is a kettős szenvedély, a kevélység és érzékiség okozta sebeinkre.

e) Így ragyogtatta fel leginkább az ő végtelen irgalmát irántunk. Mert amint Szent Agoston szépen mondja — „Ha a kevély ember csodája a nyomorúságnak, akkor a megalázkodó Isten csodája az irgalomnak.”

Mennyit mond mindez az én lelkemnek is! Feleletet ad arra a mindig homályos problémára, hogy miért kell nekem is szenvednem? Így tanulok meg én is engedelmeskedni és beleilleszkedni az Istennek terveibe. Számomra is érvényes az, amit Szent Pál az Úr Jézusról állít: „Engedelmességet tanult azokból, amiket szenvedett.”

A szenvedés tűzében égő lélek tud amúgy igazában az isteni akarathoz simulni. Pedig ez a tökéletesség. „Az Isten akarata tudniillik ez: a ti megszentelődésetek.”

Vajjon nem mondják-e a jövődölések, hogy a szenvedés részemre is kikerülhetetlen?

Nevezetesen nem hirdeti-e Szent Pál: „Akik jámborul akarnak élni Krisztus Jézusban, mindnyájan üldözést fognak szenvedni?”

Gyógyítja-e aztán sebeimet, a kevélységet, érzékiséget valami hathatósabban, mint a szenvedés? Nyújt-e valami egyéb bővebb alkalmat az eget megérdemelni és dús érdemeket szerezni az örök dicsőségre? Az már egyszer

Istennek örök gondolata, hogy „per crucem ad lucem!”, vagyis „a kereszttel által az örök fény honábal” Nekem is tehát kell szenvednem és csakis úgy mehetek be az én dicsőségembe.

3. A SZENVEDÉS ÉS DICSŐSÉG SZOROS KAPCSOLATA

Mily ellentétes fogalmak ezek: szenvedés és dicsőség, bánat és öröm, élet és halál. És íme, mégis! Isten mily szoros kapcsolatot létesített köztük és szinte el nem választhatókká tette azokat. Oly szoros viszonyban vannak, mint a cél és az eszközök. Ha mindenáron üdvözülni kell, akkor mindenáron szenvedni is kell. Így volt ez már az ártatlan Istenembernél, miképpen is lenne másképpen a bűnös embernél?

„Nem különb a tanítvány a mesternél, sem a szolga az uránál.”¹⁴ Ha az Úrnak szenvednie kellett, hogy dicsőségébe bejuthasson, vajjon a szolga bejuthat-e oda más úton-módon? Pedig az Urat amúgyis megillette az a dicsőség és mégis megszenvedett érte. Vajjon elérem én azt, aki az éghez való jogomat, igényemet annyiszor eljátszottam, ha Urammal nem osztokodom a szenvedésben?

Próbáljam tehát valahára magamévá tenni és megérteni ezt az igazán nehéz, kemény igazságot! *Kell! Kell!* Nincs egyéb hátra, mint megbarátkozni ezzel a gondolattal! Nem is lesz az oly nehéz, ha magammal, az oldalamon látom az Úr Jézust. Elvégre mi kell nekem egyéb, mint vele lenni? S tudnék-e egyáltalán nélküle lenni? Pedig találkozhatunk-e és maradhatunk-e együtt, ha én más utat választok, mint amelyen Ő járt?

Szent Bernát szerint az Úr Jézus szenvedését mint mirhacsokrot kell viselnem keblemen. Még a föltámadás öröme se felejtessen el velem ezt a mirhacsokrot. Hiszen az Úr Jézus maga is feltámadása napján emlegette azt a két Emmausba menő tanítványnak. Látszik, hogy Ő sem felejtette azt el. Elhatározom tehát, hogy én is akarok szenvedni, nem kerülni a szenvedés és önmegtagadás alkalmait. „Uram, atyáink Istene, tartsd meg mindörökre szívünkben ezt a készséget!”¹⁰

**4. „ÉS MAGYARÁZÁ NEKIK MIND, AMIK
AZ IRÁSBAN FELŐLE SZÓLTANAK”¹⁰**

Elgondolhatjuk, hogy az Úr mily pompás Biblia-magyarázatot tartott nekik! Mintegy dióhéjban, de áttekinthetően ismertette velük az ószövetség szent könyveit, amelyek, mint Szent Ágoston mondja, „méhükben a Krisztust hordozták”.

Ó, ha én is végighallgathattam volna! Némileg kárpótolhatom magamat, ha szeretettel és szorgalommal olvasgatom a Szentírást. Sohasem higgyem, hogy az már ki van merítve. Ó nem! Kincsesbánya marad az az üdvoszomjas lélekre mindörökre. Szégyen volna, ha inkább érdeklődném holmi mesék és napihírek felől, mint a könyvek Könyve iránt. Mennyi örömet és lelki vigasz-mézet szívhatnék belőlük! Adhatnék bőven abból másoknak is.

Főképp ha imádságos lélekkel kérném a Szentlélek kegymét s úgy fognék a Szentírás olvasásához, de mennyiszer tapasztalnám ugyanazt, amit az Emmausba menő tanítványok

éreztek: hogy Isten „megnyitja a mi értelmünket is, hogy értsük az Írásokat”.¹¹

És akkor mi is felkiáltunk övelük: „Nemde szívünk gerjedez vala bennünk, amint megfejtette nekünk az Írásokat?”¹² „Mert így vagyon megírva, hogy így kellett a Krisztusnak szenvednie és harmadnapra halottaiból feltámadnia.”¹³

Beszélgetés az Úrral. Legyen ez most felajánkozás és ígéret, hogy Nála, Vele maradok minden körülmények közt. „Mester, követlek téged, bárhová mégy.”¹⁴

Igen! Követlek Téged, Uram, nemcsak a síma, hanem a göröngyös utakon is, amelyek vége a mennyország; vagyis a Veled való együttlét mindörökre.

¹ Lk. 24, 25—27. — ² Fil. 2, 10. — ³ Fil. 2, 8—9.
— ⁴ Mt. 26, 54. — ⁵ Zsid. 5, 8. — ⁶ I Tessz. 4, 3.
— ⁷ II Tim. 3, 12. — ⁸ Mt. 10, 24. — ⁹ I Krónik.
29, 18. — ¹⁰ Lk. 24. — ¹¹ Lk. 24, 45. — ¹² Lk. 24, 32.
— ¹³ Lk. 24, 46. — ¹⁴ Mt. 8, 19.

XXIII

JÉZUS MEGJELENIK AZ EMMAUSBA MENŐ
TANITVÁNYOKNAK

VII

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet. „És közeledvén a helységhez, ahová mennek vala, ő úgy tett, mintha tovább menne. De nem ereszték, mondván: maradj velünk, mert esteledik, és már lemenőben van a nap . . . és betére, hogy náluk maradjon.”¹

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet elképzelése. A kedves húsvéti élmény a vég felé közeledik. Ime, feltűnik már Emmaus előttük. Beh' rövid is volt ma az út idáig! Oda is érnek. Az ismeretlen úgy tünteti fel, hogy tovább akar utazni. Búcsúzkodásba kezd. Ámde ez az ismeretlen, akinek a csatlakozása oly kellemetlen volt számukra, most már nélkülözhetetlennek tűnik fel előttük. Az a vigasz, amelyet szavaival szívükbe öntött, kimondhatatlan hálával tölti el őket. Ez a hála csalja ajkukra ezeket az örökre szép és meghatározható szavakat: „Maradj velünk, mert esteledik és már lemenőben van a nap.” És mikor az idegen szabadkozik, szent erőszakhoz fordulnak. Mint Fr. Angelico festi, kezükkel karját érintik. Egyik a botját, másik az utitáskáját fogja meg, és így vonszolják be szállásukra. Az idegen magában örül ennek a szent erőszakoskodásnak, mert mi más ez, mint a szeretet megnyilatkozása.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, ébresz-szen szívemben nagy, odaadó szeretetet és ragaszkodást isteni Személye iránt, főleg olyankor, amikor besötétedik lelkem ege.

1. „ÚGY TETT, MINTHA TOVÁBB MENNE . . .”

Ez már az Úr Jézusnak rendes eljárás-módja. Előbb felkölti szívünk vágyát, szerelmét. És mikor azt hisszük, hogy nála nélkül nem is élhetünk, akkor úgy tesz, mintha tovább menne . . . Akarja, hogy tartóztassuk, marasztaljuk. És akkor marad, szívesen marad. Ha nem is éppen érezhető vigaszával, mert nem akar bennünket elpuhítani, elkényeztetni, de marad kegyelmével, amely erőt és békét ad szívünknek. Talán felmerül lelkünkben a kérdés, vajjon mi lett volna, ha a tanítványok az Urat továbbmenni engedik? Akkor megmaradt volna kétségkívül lelkükben ennek a szép napnak felejthetetlen emléke, de elmarad a kegyelemnek egész láncolata, amelynek ez a marasztalás volt az összekötő szeme. Akkor bizonytalán nem részesülnek annak a húsvéti lakomának örömében, amelyet most már az Úr készít nekik a saját hajlékukban. Akkor nem térnek még aznap vissza Jeruzsálembe, ahol az Úr újabb megjelenésének öröme várakozik rájuk. Nem csatlakoznak akkor újból társaikhoz, akikhez való kapcsolatuk talán számukra az üdvösség kérdése. Mi se szalasszuk el a kínálkozó kegyelmeket, mert könnyen kiesik a kezünkől az isteni segítségnek egész láncolata. Nem tudhatjuk pedig, melyik kegyelem lesz döntő egész életünkre, sőt üdvünkre . . .

Krisztus sokszor kínálkozik mint útítárs nekünk is. Ez az Ő felkínált malasztja. Vendégül pedig akkor látjuk, ha a kegyelemmel buzgón és híven közre is működünk.

2. „MARADJ VELÜNK, MERT ESTELEDIK . . .”

a) Használjuk ezt a kedves imát, valahányszor a baj, a kellemetlenség, a kísértés zaklat és veszélybe sodor, hogy türelmünket elveszítsük és kislelkűség s gyávaság vegyen erőt rajtunk. Könnyű áldani Istent a derűs nappal, de nem könnyű az esthomályban. Ahhoz, hogy a jó sorsban magasztaljuk Istent, nem kell különös erény. Erre igaz és bűnös egyaránt könnyen kapható. De a szenvedés állítja leginkább válaszfútra a szíveket, hogy kitűnjék. ki az, aki igazán szeret.

Azért, hogy megmutassam hűségemet: „Áldom az Urat *minden időben*, ajkamon van dicsérete szüntelen.”² „Áldjon vagy verjen sors keze”, reám számíthatsz, Istenem, csak a te kegyelmedet ne vond meg tőlem. Ámde mit tegyek kegyelmed nélkül? Azért: „*Maradj velünk, mert esteledik . . .*”

b) Ezt a fohászt ismételve, valahányszor az érezhető vigasz visszavonul s szárazságban sínylődik az én szegény, árva lélkem.

Isten választottait többnyire vigaszokkal csalogatja be a lelki életbe. Kedveskedik nekik, becézi őket. És mikor már nem egy áldozatra vette rá őket, akkor egyszerre, mintha csak megbánta volna, hogy velük kezdett.

Elnémul, elsötétíti arcát, sőt olykor mintha csak szemrehányóan kérdené: mit akarsz te

itten? Ki hívott ide téged? Sőt itt-ott, mint felindult apa, vesszőt is emel s kereszteteket is mutogat, amelyeket talán nem is szánt nekünk.

Ilyenkor az Úr igazán „rejtett Isten”³ s nagy kérdőjel számunkra. Ha kitartunk, csakhamar, vagy legalább előbb-utóbb kiderül minden, és a nap előjön a felhők mögül. De jaj volna, ha a próbát nem álljuk ki. Isten talán végleg magunkra hagy... Azért mennyire megokolt ilyenkor szent erőszakkal kapaszkodni Urunkba, kiáltva: „*Maradj velünk, mert esteledik...*”

c) Minden szentáldozás után is, mikor a hálaadást végezve ezt a lelki Táborot el kell hagynom, ez legyen az utolsó sóhajom: „Maradj velem Uram!” Mert nekem csak akkor van világosságom, ha veled vagyok. Nálad nélkül esteledik. A földi élet, annak gondja és teendői, sőt örömei is nekem csak szürkület, a nappal te vagy nekem. *Azért maradj Uram velem!*

d) Főleg pedig mikor esteledik életünknek napja, és talán ennek előszele a kor vagy betegeskedés alakjában már arcunkat meg is csapta... midőn örömök és remények sorra faképnél hagynak bennünket és a világ, a társadalom önkénytelenül is érezteti velünk, hogy mi már napjainkat leéltük s ideje, hogy másoknak adjunk helyet... mi marad akkor más számunkra hátra, mint az Úr Jézus barátsága. Boldog, aki erre már fiatal korában rászolgált, s nemcsak vénségében fanyalodik arra. Mit ér ekkor Jézus barátsága, aki maga az élet, örök élet!... „*Maradj tehát Uram velünk, mert esteledik és már lemenőben a nap!*”

Ha azt akarom, hogy majd akkor, a halál

küszöbén, meghallja szómat, már most kell baráti szeretetére rászolgálnom. Ha azt óhajtom, hogy Ő legyen akkor majd mindenem, legyek azon, hogy most Ő legyen az én egyetlenem. Ó Uram, juttasd eszembe gyakran, hogy benned jó útitársról kell gondoskodnom, s nélkülöd indulni a nagy útra iszonyú vakmerőség volna. Azért: „*Maradj velem Uram, ha majd esteledik!*” . . .

3. „ÉS BETÉRE, HOGY NÁLUK MARADJON . . .”

Kleofás, aki Jeromos szerint Emmausban született, az Urat bizonynyal a saját családi házába hívja meg. Elképzelem, milyen előzőkeny, gyengéd fogadtatásban részesül az Úr. Örök mintája marad ez a vendégszeretetnek, amelyet az ősi Egyházban oly nagyra becsültek. Egyike ez az irgalmasság testi cselekedeteinek.

A szívesség, a kedvesség, az irgalom művei ritkítják a fátyolt, amely az Úr arcát borítja. Mind jobban és jobban felismerhetővé teszik Őt abban, akivel a jót cselekedszük.

Valami sejtés fogja el a tanítványokat is: Mintha már láttuk volna ezt a jó idegent, mintha nem is volna Ő nekünk olyan ismeretlen . . .

A kegyelem már készíti a teljes felismerést.

Beszélgetés az Úrral. Kérem Őt, ismeresse meg magát velem. Térjen be hajlékomba mindennap újra meg újra eucharisztikus jelenlétével, kegyelmi látogatásaival. Aztán maradjon velem. Éreztesse isteni közelségét, ha nem is úgy, ahogy a misztikusok élvezték, de legalább úgy, ahogy tapasztalják azok valamennyien, akik becsületes lélekkel, hűséggel kitartanak az Ő szeretetében, szolgálatában.

¹ Lk. 25, 28—29. — ² 33. zsolt. 2. — ³ Iz. 45, 15.

XXIV

JÉZUS MEGJELENIK AZ EMMAUSBA MENŐ
TANITVÁNYOKNAK

VIII

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet. „És történt, midőn asztalhoz ült velük, vevén a kenyeret, megáldá és megszegé és nekik nyújtá. Azoknak pedig megnyílnak szemeik és megismerék őt, de ő eltűnt szemeik elől. És mondák egymásnak: Nemde szívünk gerjedeztünk vala bennünk, amint szólott az úton és megfejtette nekünk az írásokat? És útra kelvén abban az órában, visszatérének Jeruzsálembe, hol egybegyűlve találták a tizenegyet és a velük levőket, kik mondák, hogy valóban feltámadt az Úr és megjelent Simonnak. És ők is elbeszélék, amik az úton történtek, és hogyan ismerték meg őt a kenyérszegésben.”¹

Második előgyakorlat. A színhely és jelenet eleven elgondolása. Mihelyt a két tanítvány a kedves Vendéggel a házba lépett, Kleofás azonnal kiadja a parancsot, hogy a jövevényt szívesen kell fogadni, jól megvendéglenni, mert kitűnő ember és rajtuk sokat segített. Nyomban megmossák lábát és az asztalhoz ültetik. Fehér kenyeret, halacszkát, lépesmézet és gyümölcsöt tálalnak fel. A főhelyre ültették. Erre amúgy is, a zsidó felfogás szerint frástudása által bizonyos jogcímet szerzett. Ezzel egyben át is adták neki a házigazda tisztségét, akinek jogában állott az asztali áldás elmondása

és a kenyérosztás. Most csakugyan a vendég kezébe veszi a kenyeret. Ó, azok a tiszteletreméltó, szent kezek! Azok a sajátos fenséges mozdulatok! Bort is tesznek eléje, amelybe néhány csepp vizet öntött. Erre égre emelt szemmel megáldja mindkettőt, titokkal teljes ígéret rebegve felettük.

Aztán odanyújtja a kenyeret a tanítványoknak, akik szinte önkénytelenül félig fölkelve ajkukkal feléje közelednek. Rája szegzik mereven szemüket. A Mester alakja most kibontja egész dicsőségét s mindinkább ragyog és átszellemül. Szeme fénylik, sebhelyei mint a napok tündökölnek, alakja mint ha kinőne ebből a világból. Megismerik Őt. Lába elé akarnak borulni. De íme, hol van? Nincs már itt! Helye üres. A két tanítvány, mikor álmélkodásából kissé felocsúdik, egymás nyakába borul és sírnak örömlükben. Most értik meg csak igazában, hogy „szívünk miért gerjedez vala bennünk, amint szólott az úton és megfejtette nekünk az írásokat!” Nem törődve azzal, hogy „esteledik és már lemenőben van a nap”, visszafordulnak, hogy még késő estére Jeruzsálembe érjenek és megvigyék a többieknek az örömhírt, és hogy „elbeszéljék, amik az úton történtek, és hogyan ismerték meg őt a kenyérszegésben”. Azt hitték, hogy nagy újságot mondanak. Amde mosollyal találkoznak. „Tudjuk már mi is, — szóltak a többiek — hogy az Úr feltámadott, mert már Simonnak is megjelent, ami minden komoly kétséget kizár.”

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy én is megismerjem őt a kenyérszegésben.

1. „MEGISMERTÉK ŐT A KENYÉRSZEGÉSBEN”

Alig van kétségünk aziránt, hogy az Úr az emmausi tanítványok előtt a kenyeret és a bort konszekráltta, vagyis tulajdon szent testévé és

vérévé változtatta. Elárulja ezt már a mód is, amelyet használ. Az általános, közös áldás ugyanis az étkezés előtt szokott végbemenni. Most a kenyeret az étkezés közben külön megáldja. Továbbá „a kenyérszegés” az ősegyházban az Eucharisztíának tipikus elnevezése. Azért Szent Ágostonnal és Aranyszájú Szent Jánossal méltán hihetjük, hogy Urunk a tanítványokkal önmagát közölte az eucharisztikus leplek alatt. Az áldozás nyitotta ki tehát a szemüket.

Érdekes ez a jelenség! Éppen a legmélyebb misztérium, a legsűrűbb fátyol alatt rejtelkedő titok a leghatalmasabb hitgyullasztó. Hasznos tanulmány volna kimutatni az újabb korban megtértek történetében, hogy megtérésükben milyen jelentékeny szerepet játszott éppen az Eucharisztia. Újabban Lourdes-ban is az Eucharisztia gyógyítja nemcsak a beteg testeket, hanem a vakoskodó lelkeket is. A hitetlenségben bolyongó lelkeket szinte a földre sujtja a rejtelkedő Istenségnek fensége, amely rájuk egyetlen titokzatos sugarat vetett. Az Eucharisztia egyben a hitnek legjobb iskolája is. Aki megtanult az Eucharisztiahoz hittel közelíteni, annak semmi más hittitok nem okoz nehézséget. Azért is „Accedite ad eum, et illuminamini!” „Járuljatok hozzá, és megvilágosodik lelketek.”

Ó! Bár ez a szentségi fény engem is beragyogna, amikor hozzá járulok és vele foglalkozom. Így válnék magam is a Tőle kölcsönzött fény által a világ világosságává.

2. „MEGISMERTÉK ŐT A KENYÉRSZEGÉSBEN”

A kenyérszegésnek, törésnek a Szentírásban még egyéb értelme is van. Kenyértörés álta-

lában az irgalmasságnak minden cselekedetét is jelenti. „Törd meg az éhezőnek a kenyere-det”,³ — szólít fel bennünket a Próféta. Jeremiás pedig mily meghatóan zengi gyászénekeiben: „A kisdedek kenyeret kértek, és nem volt, ki szegne nekik.”⁴ Nagyobb irgalmat azonban alig gyakorolhatok a saját magam és a más lelkével, mint ha az eucharisztikus Kenyeret juttatom neki. Főleg az ártatlan gyermeklelkek sírnak önkénytelenül eme táplálék után. De sajnos, kevesen vannak, akik meghallják és megértik azt. Pedig a nagy családanya, az Egyház, ezt a Kenyeret oly bőségesen rakja az asztalra. Nekünk csak utána kell nyúlunk és főképen a gyermeklelkeket oda elvezetnünk.

Vajjon tehetek-e, vagy teszek-e ezen a téren valamit? Ha mást nem tehetek, legalább imádkozzam ma Jézus Szívének erre a nagy szándékára.

Kenyértörés továbbá az isteni Ige hirdetése is. Hallgatom-e szívesen? Avagy bizonyos unalommal vagy undorral fordulok-e el tőle? „Aki Istentől van, Isten igéjét hallgatja.”⁵

3. „DE Ő ELTŰNT SZEMEIK ELŐL”

Ó beh kár, hogy oly hamar eltűnt! De ez már jellegzetes vonása az égi vigaszoknak. Isten ezekkel csak olajat cseppent a hit, remény és szeretet parázsára, hogy fellángoljanak. De aztán ismét csak arra utal bennünket, hogy a kegyelemnek megszokott erejétől támogatva, saját erőnkől boldoguljunk. De a hirtelen eltűnéssel egyben jelezte is Urunk, hogy Ő ennek a földnek csak vendége már. Ő már magasabb világban él. Jelenéseivel csak

szemünket, szívünket erre az örök hazára akarja irányítani és égi vágyainkat éleszteni s fellángoltatni.

4. „ÉS ÚTRAKELVÉN, MÉG AZON ÓRÁBAN VISSZATÉRÉNEK”

Az isteni vigasz beálltával íme, sietnek felvenni testvéreikkel a szomorúság idején meglazult kapcsolatokat, jóváteszik a botrányt, amelyet távozásukkal okoztak. Igyekeznek a magasból kapott világosságot és meleget másokkal is közölni. Ime, megmutatják példájukkal, mit kell nekünk is tennünk, miután a kenyérszegés lelki szemünket megnyitotta és szívünket kigyullasztotta. Felfrissült buzgalommal adjunk megint jó példát környezetünknek, és vigyünk megint egy kis napsugarat azok lelkébe is, akikkel a Gondviselés minket körülvesz s akiknek gondját talán reánk bízta.

A hazatért tanítványok csakhamar újra meglátják Krisztust.

Legyünk rajta, hogy mi is a kenyérszegés örömeit a napi szentséglátogatások által megújítsuk, felfrissítsük és egyébként is Jézust most már élesebb szemmel lássuk meg kedves testvéreinkben.

Beszélgetés Urunkkal, kérve Öt, hogy jelentse ki magát nekünk is minél inkább és minél többször kegyelmének belső világossága által, és ösztönözzön minket a testvéri szeretet műveire.

¹ Lk. 24, 30—35. — ² 33. zsolt. 6. — ³ Iz. 58, 7.
— ⁴ Jer. 4, 4. — ⁵ Jn. 8, 47.

XXV

JÉZUS ELSŐ MEGJELENÉSE
AZ APOSTOLI KOLLÉGIUMBAN

I

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet. „Míg ezeket beszéltek (az Emmausból megtért tanítványok), egyszerre csak köztük állta Jézus és mondá nekik: Békesség nektek, én vagyok, ne féljetek. Kik megrémülvén és félvén, azt vélték, hogy lelket látnak. És mondá nekik: „Miért zavarodtatok meg és miért támadnak ilyen gondolatok szíveitekben? Nézzétek meg kezeimet és lábaimat, hogy én magam vagyok; tapintsatok meg és lássátok, mert a léleknek húsa és csontjai nincsenek, amint látjátok, hogy nekem van. És ezt mondván, megmutatá nekik kezeit és lábait. De mikor örömkben még mindig nem hittek és csodálkoztak, mondá nekik: Van-e itt valami ennivalótok? Ők pedig elébe tévének egy darab sült halat és lépesmézet. És miután evett előltük, vévén a maradékot, nekik adá.”

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet elgondolása. (Szemlélődésnek is lehet anyaga.)

Midőn a tanítványok Emmausból visszatértek, az apostolokat, a tanítványokat és néhány jámbor asszonyt éppen egybegyűlve, imába merülve talál-

ják. Nagy kandeláber köré szép rendben csoportosultak az utolsó vacsora termében.

Mikor a két tanítvány belép, az imát kissé megszakítják, hogy meghallgassák őket. Az Istenanya az egész elbeszélés alatt csendes örömmel ad helyet szívében Fiának leereszkedő jóságáért. Némelyik apostol s tanítvány azonban még mindig nem tudott igazán hinni. Hátha csak valami szellemjelenésről van itt szó, gondolták, aminő a próféták életében is nem ritkán előfordult. Erre megint imához fognak. Egyszerre csak hirtelenében ott áll Jézus a kandeláber alatt, a terem közepén. Hőfehér a ruhája. Arca, keze, lába kedves rózsaszínben ragyog s mintha csak átlátszó volna. A sebek különösen szép fényben csillognak a belőlük kiszökellő sugartól.

Öröm rájuk nézni. Az Úr egész alakján természetfeletti báj és fenség ömlik el. Barátságosan tekint az apostolokra és szokott hangján nyájasan üdvözli őket: „Békesség nektek!...” És nyomban isteni Személyéből mindegyikükre kis fény-sugár vetődik és kimondhatatlan mennyei békével és vigasszal tölti el őket.

De mégis valamennyi egy-két lépést hátrál, bizonyos borzalomból, szent tiszteletből s némi bizonytalanságból is. Hátha mégis csak a szelleme, a lelke, ami látszik?

Csakugyan a test, amely most megjelent, nem volt többé olyan kézzelfoghatónak látszó, mint azelőtt, hanem olyan áttetsző, átszellemült.

Az Úr erre bátorítja őket. Ne féljetelek én vagyok. Erre közelebb lép. Teste mintha valamivel szilárdabb alakot venne. Az apostolok erre mindinkább felbátorodnak s eltelnék örömmel. De a zavaró félelemtől még mindig nem tudnak egészen

szabadulni. Hátha mégis csak a szellem jelent meg! Az Úr erre még közelebb lép s látva gondolataikat is, így szól: „Miért véltetek, hogy én csak szellem vagyok? Hiszen jól tudjátok, hogy a szellemnek nincsen sem húsa, sem csontja. Nekem pedig íme, van.” Ezzel oda is nyújtja nekik kezét és rámutat a lábára. Lám a sebek is rajta vannak és milyen szépen ragyognak. Felfedi oldalát is. Azon is látható a ragyogó, rózsás seb. Az apostolok most már mind bátrabban előlépnek. Egyik-másik már meri a kezét is megfogni, mintha csak tanulmányozná a sebet rajta. Aztán nagy tisztelettel meg is csókolja a sebet, közben felpillantva az Úr szemébe... A többiek is most már sorra utánozzák... Ó, be szép! — gondolják... kicsikét túlságos szép ahhoz, hogy igazán Ő legyen. „De hát mit tegyek, — szól erre az Úr — hogy igazán higgyetek nekem. Tudom már! Van valami ennivalótok?” „Van!” — felelik. Mire Péter és János mindjárt a szomszéd szobából lefedett tálban kenyeret, halacskát és mézet hoznak elő. Az Úr megáldotta a táplálékot és kicsit evett belőle. Az apostolok örömmel figyelik. Tehát csakugyan eszik, és pedig egészen úgy, ahogy az élő emberek enni szoktak. A maradékot aztán szétosztotta közöttük. Nos! most már valamennyi meggyőződésesen hisz. Nincs a világon semmi, ami őket hitükből kikökkentse... Hiszen éppen ez volt az Úr Jézus célja. Gondolt az Úr közben ránk is, akik viszont „tudjuk, kiknek hittünk”. A becsületes apostoloknak, akik ennyire meggyőződtek arról, amit nekünk hirdettek. Sőt vérüket is odaadták, hogy tudniillik Jézust, a feltámadottat valóban látták.

Vasárnap este van. Ez volt ám a nap! Annyi dicső jelenés s ami még következik, a penitenciatartás szentségének alapítása! Mennyire megokolt, hogy ez legyen ezentúl a szombat helyett a kereszténységnek ünneplő napja a világ végéig.

Zárt ajtók mellett jelenik meg az Úr. Nagyon érthetővé teszi ez, hogy az apostolok benne csak szellemet sejtsenek, és igazi testben kételkedjenek. Viszont mutatja, hogy a feltámadott Test már sokat örököl a léleknek tulajdonságaiból s elveszti az anyagnak nehézségeit és egyéb hátrányos tulajdonságait.

Megáll a középén. „Középén, — mondja gyönyörűen Szász Ludolf már a XIII. században — hogy biztonsággal megismerjék és jelenlétének vigaszát valamennyien egyformán érezzék. A középhely a méltóság helye. Jézus azért középuitt áll meg, mint a nap a csillagok között, hogy azokat megvilágítsa, mint a lilium a virágok között, hogy azoknak díszét fokozza, mint vezér a katonák között, hogy azokat bátorítsa, mint mester a tanítványok között, hogy azokat oktassa, mint apa gyermekei között, hogy azokat életben tartsa, mint a közös jóbarát, hogy magát mindnyájának odaadja.”

Ó, feltámadott Uram! Foglald el mindig az életemben és szívemben is a központi helyet. Tőled induljon ki, mint a napból a sugár, minden gondolatom és elhatározásom, s Hozzád térjen, mint végcéljához. Vissza Hozzád, aki minden szívnek Királya és Központja vagy.

2. „BÉKESSÉG NEKEM”

Mint hajnali harangszó, csendül a köszöntés a tanítványok fülébe. Hiszen rendes baráti köszöntés volt ez, és számtalanszor hallották az Úr ajkáról. De most egészen különös jelentősége van. Már szenvedése előtt megígérte az Úr az ő békéjét, most megadja, úgy, ahogy a világ adni nem tudja. Láttá, hogy erre van leginkább szükségük, szívük ezt szomjúhozza legjobban, miután annyit háborgott és ingadozott félelem s remény, hit és kétség között.

Mit kívánok én is egyebet, mint a békét? Békét Istennel és emberrel és a saját lelkiismeretemmel. Kitől várjam, kitől kérjem, kitől reméljem, ha nem tetőled, édes Jézusom? Érzem, nagyon érzem, hogy számodra alkotott szívem másban, mint Tebenned, meg nem nyughatik. Adj, Uram, nekem oly szilárd békét, amelyet sem külső, sem belső háborgás meg nem ingat.

3. „EVETT ELŐTTÜK ÉS VÉVÉN A MARADÉKOT, NEKIK ADÁ”2

Ez az evés roppantul meggyőzően hatott a tanítványokra. Sokszor emlegették, hogy evett velük a Feltámadott. De egyben tanítás is volt számukra. Látták, belátták, hogy az Úr valószínű ember maradt, de más létállapotba jutott. Szent Agoston találóan jegyzi meg, hogy „hiány lett volna hatalom dolgában, ha a Megdicsőült *nem tudott* volna enni, de viszont hiány lett volna a boldogságában, ha *szüksége lett volna* az evésre. Másképen szívja fel a vízcseppet a száraz föld, és másképen a nap-sugár”.

Ezen a tanfolyamon, mondhatnám, nekünk is át kell mennünk. Mi is sokszor találkozunk az Úrral, hasonló körülmények között. Megdöbbenően szép gondolat, szinte oly szép, hogy a hitünket kipróbálja! *Eszünk Vele! Sőt megesszük Őt!*

Nemde ezt is éppen úgy megmondotta előre Urunk, mint a feltámadását? ... „És szemükre hányá hitetlenségüket.”¹

Ő az, de más létállapotban. A lét Urának ez a jelmezváltozás nem probléma, főképen, amikor a végtelen szeretet állítja szolgálatába a mindenhatóságot.

Beszélgetés az Úrral, kérve Őt, hogy adja meg azt a hiten épült biztonságos békét, amely feltétele minden komoly lelki haladásnak.

¹ Lk. 24, 36—43. — ² Lk. 24, 43. — ³ Mk. 16, 14.

XXVI

A TANITVÁNYOK ÖRÖME

II

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet. „Eljőve Jézus, megállta középen és mondá nekik: Békesség nektek!... Örvendének tehát a tanítványok, látván az Urat.”

Második előgyakorlat. A hely és jelenet elgondolása, mint az előző elmélkedésben.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Úrtól a húsvéti lelki örömet.

1. AZ ÖRÖMRE JOGUNK S IGÉNYÜNK VAN

Hiszen az öröm a legfontosabb tényező, létszükséglet, életerő, életérték. Következőleg mindenkinek szüksége s így igénye is van örülni. Mikor azt mondjuk, hogy az öröm olyan szükséges az embernek, mint a napfény a virágnak, akkor nemcsak valami költői frázist használunk, hanem a legtisztább igazságot szegezzük le. Öröm nélkül nem tudunk jól dolgozni s kötelességeinket rendesen teljesíteni.

Öröm nélkül nem lehet nevelni, s egyáltalában a lelkekhez férközni. Még a testi egészségre is nélkülözhetetlen az öröm és a beteget nem egyszer talpra állítja. Az öröm ózon a lelki életben.

Azért tehát kívánjak és akarjak én is örülni!

Úgy, ahogy az Apostol a szívemre köti: „Testvéreim! Örvendeztetek az Úrban!”¹² „Örüljetek az Úrban, újra mondom, örüljetek!”¹³

2. JÉZUS AZ IGAZI ÖRÖMFORRÁS

Már mikor érkezöben van, felhangzik az üdvösség hajnalhasadtakor az andalító, bájos fülemüle-dal, a „Magnificat”, „Magasztalja az én lelkem az Urat”.⁴ Csupa öröm ömlik széjjel benne, hálálkodó öröm. A paradicsom óta ilyen még nem hallott a néma föld. Születésekor az angyalok örömet hirdetnek, „mely lészen az egész népnek”.⁵ Hullámverése ennek az örömnak elér a világ végéig. Gondoljunk csak a karácsonyestékre s ami azokkal csak összefügg...

Örömet sugárzott a gyermek Jézus édesanyjának és nevelőatyjának szemébe, a pásztoroknak és a három királynak szemébe. Mosolygott arcáról az öröm az agg Simeon és a jámbor özvegyasszonynak, Annának arcába s szívüket ujjongani készítette. Megvilágosította, beragyogta a két öregnek életalkonyát, megédesítette és kíváncsossá tette számukra a halált. Később a nyilvános pályán is örömmel vonzotta Jézus a tömegeket és kapcsolta magához.

De természetszerűleg soha olyan dúsan nem árasztotta magából Urunk az örömet, mint feltámadása után. Ahová csak lépett, nyomában örömvirág nőtt. Hogyan örült látogatásának Édesanyja, aztán Magdolna és Péter. „Örvendének a tanítványok, látván az Urat.”⁶

Az Úr nem szűnt meg azóta öröm- és vigasztorrás lenni. Ezt tartja első hivatásának. Örö-

met áraszt az Eucharisziából, a szentmiséből, szentáldozásból és a szentséglátogatásokkor.

Örömet áraszt főleg szent Szíve által. Innen esik az örömsugár a küszködő, fáradozó emberekre, a családokba, a kórházakba, a börtönökbe. A haldoklónak megadja a földön az utolsó örömet, s letörli a gyászfátyolos arcokról a könnyeket.

Feltámadása után még inkább, mint földi életében, beválik rajta a Próféta jövendölése: „Az Úr lelke van rajtam, mert felkent engem az Úr, elküldött engem, hogy örömhírt vigyek a szelídeknek, meggyógyítsam a megtört szívűeket, szabadulást hirdessek a foglyoknak.”

3. AZ ÖRÖM FELTÉTELEI

Nem szabad elfelejteni, hogy az öröm a mi életünk kertjében nem gyökér, nem törzs, hanem virág. Beteg gyökér, rothadó törzs nem hozhat tiszta, teljes és egészséges virágot. Minden igazi örömet, s így a húsvéti örömet is, meg is kell érdemelni, és azt mint becsületesen megélt életnek jutalmát és velejáróját tekinteni.

Az örömnek tehát feltétele: a komoly életmunka Krisztusért. Az öröm havasi gyopára nem tenyészhetik a kötelességfeledő, könnyelmű, felületes életnek utcaporában. Az az öröm pedig, — mint Ruskin mondja — amely a gyűlöletből, kéjből, hiúságból fakad, lassan-lassan kínszenvedésbe megy át. A havasi gyopárnak napsütéses tájra, magaslati levegőre, alpesi vidékre van szüksége. Legjobb talaja a kegyelmi állapot, az erényes, szent élet, az új élet a feltámadott Krisztusban. A bűnös csak akkor

örülhet igazában, ha már elhatározta komolyan, hogy Jézussal kibékül. Ilyenkor ugyanis a bolygó visszatér az Örömnapnak, Krisztusnak búvkörébe.

Igy tudok aztán majd másokban is a Feltámadott példájára örömet ébreszteni, és ilyen módon magamban az örömet folyton fokozni és állandósítani. Mert az igazi öröm: másokat boldogítani.

Nézzek csak körül, hány örömszomjas szem mered felém. Ezek mind tőlem várják az örömet. Az ilyenek még a szerencsésebbek. Sokkal rosszabb, szájalomraméltóbb azok helyzete, sorsa, akik még a reményről is lemondtak, hogy egyszer még örülhetnek. Az én hivatásom éppen az, hogy még ezekben is felébresszem az örömvágyat és kielégítsem azt. Örömszomjasok voltak a tanítványok is. A húsvét meghozta nekik a teljes örömet.

Beszélgetés az Úrral, „minden vigasztalások Istenével”,¹ kérve tőle magam és mindenki, főleg a reámbízottak számára örömet és vigaszt. Oda is járulok mindjárt a Feltámadottnak szívsebéhez, hogy „örömmel merítsem a vigasztalásnak, örömnnek vizét a Szabadító forrásaiból”.² Adok aztán minél bővebben másoknak, szegénynek, bűnösnek, betegnek s minden szenvedőnek ebből az örömből. „Ingyen kaptátok, ingyen adjátok!”³

¹ Jn. 20, 19—20. — ² Fil. 3, 1. — ³ Fil. 4, 4. —
⁴ Lk. 1, 46. — ⁵ Lk. 2, 10. — ⁶ Jn. 20, 20. —
⁷ Iz. 61, 1. — ⁸ II Kor. 3. — ⁹ Iz. 12, 3. — ¹⁰ Mt. 10, 8.

XXVII

JÉZUS A PENITENCIATARTÁS SZENTSÉGÉT
ALAPITJA

III

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet. „Mondá Jézus azért nekik (a tanítványoknak) ismét: Békesség nektek! Amint engem küldött az Atya, én is úgy küldelek titeket. Ezeket mondván, rájuk lehelt és mondá nekik: Vegyétek a Szentlelket. Akiknek megbocsátjátok bűneiket, megbocsáttatnak nekik, és akiknek megtartjátok, megvannak tartva.”¹

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet elgondolása. Miután az Úr tanítványai jelenlétében evett és a maradékot köztük szétosztotta, őket most már maga köré gyűjti, állítja. Erre kezdi őket tanítani. Emlékükbe idézi, hogy mindennek, ahogy volt, úgy kellett történnie. Neki szenvednie és meghalnia és harmadnapra feltámadnia kellett. Így mondták ezt a próféták előre. Meghagyja ezután nekik, hogy ezentúl majd hirdetniök kell, hogy mindenki bűnbánatot tartson. Egynek-másnak azonban még hiján vannak, amit meg kell tőle kapniok. Ez a Szentlélek segítsége a Szentírás helyes megértésére és hatalom a bűnök megbocsátására. Erre odatérdelteti az apostolokat maga elé. Kiváló ünnepélyességgel, felemelt hangon kezdi most:

„Békesség nektek! Amint engem küldött az Atya, én is úgy küldelek titeket.” Erre mindnyájára külön-külön rálehelte és folytatta: „Vegyétek a Szentlelket. Akiknek megbocsátjátok bűneiket, megbocsáttatnak nekik, akiknek megtartjátok, meg vannak tartva.” Ezzel egyben megkapták a kegyelmi ajándékot is a Szentírás tévedéstől mentes megértésére, magyarázatára és a bűnök megbocsátására.

Miközben az Úr ezeket mondotta, ragyogott egész valója s mintha csak sugárkéve ömlött volna az ajkáról. Kezén, lábán s oldalán a seb mintha csak fényben úszott volna, megfürdetve benne az apostolokat. Az Úr erre nyomban eltűnt. Az apostolok pedig az örömtől mintegy megittasodva, ragyogó arccal járnak ki és be a teremből, mint az újonnan szentelt papok, akiket elevenen áthat roppant méltóságuk tudata. Aztán megint csak egybegyűlnek a nagy kandeláber alá, hogy közösen dicsérjék az Urat és hálálkodjanak neki, „mert jó az Úr, örökké tart kegyelme”.³

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy nagyra értékeljem húsvéti ajándékát, a penitenciatartás szentségét, és jól kihasználjam lelkem érdekében.

1. A PENITENCIATARTÁS SZENTSÉGÉNEK ALAPÍTÁSA

Húsvét vasárnapja van. A legnagyobb örömnép, allelujás hangulat, virágillatos levegő. Jellemzi mindez a húsvéti nagy ajándékot, annak hatásait a lelkekben. Nagy ünnepélyességgel adja át Urunk ezt a nagyszerű, időre és örökkévalóságra oly végtelenül kiható ajándékot. Lássuk részletesen:

„Békesség nektek!” Tehát az ajándék a béke

jegyét, bélyegét viseli. A tapasztalás szerint csakugyan mérhetetlen lelki béke forrása a szegény, zaklatott, bűnterhelt szívekre.

Az Úr erre átfűrt kezére és oldalára mutat.

Ezekkel a kezekkel tépte széjjel azt az okmányt, amely ellenünk szólott,³ a mi bűnadósság levelünket. Kezét ugyan megvérezte, de visszaadta annyi szorongatott, sebzett szívnek az áhított békét. Most a bűnbocsánatot intézményessé szándékszik tenni.

*„Amint engem küldött az Atya, én is úgy küldelek titeket”*⁴ — folytatja Urunk. Miért küldötte Őt az Atya? Hogy „üdvözítse azt, ami elveszett vala”,⁵ hogy „visszaszerezze az eltévedt bárányt, a megroppant nádat felegyenesítse, a füstölgő mécsbelet újraélessze”.⁶

Reájuk lehelte és mondá nekik: „Vegyétek a Szentlelket!”

A lehelet a Szentlélek jelképe. Amint egykor ez a Lehelet létesítette az emberben az Isten képét, most újra helyreállítja az eltorzult istenképét.

*„Akiknek megbocsátjátok bűneiket, megbocsáttatnak nekik, akiknek megtartjátok, megvannak tartva.”*⁷ Ime a bűnbánat szentségének alapító oklevele. Elmélkedjünk rajta kissé bővebben.

2. A MŰ ISTENI MESTERRE VALL (Bougaud után)

Mikor egyszer arról volt szó, hogy egy híres, Krisztus istenségére vonatkozó nyilatkozat kitől származik, Chateaubriand határozottan kijelentette, hogy a szerzője Napóleon. Hon-

nan véli? — kérdezik tőle. Mire a költő válaszolja: „Hogyan is lehet ebben kételkedni, hiszen látszik rajta az oroszláncöröm.” Az „oroszláncöröm” az a valami, ami a lángelmét jellemzi, átsugárzik a vásznon, kövön, márványon. Le lehet venni Raffael vagy Michelangelo képéről vagy szobráról a nevét, a szakértő mégis rájuk ismer.

Igy a gyónás intézménye is kétségtelenül isteni mesterre vall.

Merész alkotása volt Jézusnak a pápaság intézménye. Odaültetni egy aggastyánt a világ középpontjába s azt mondani neki, hirdesd rendületlenül az igazságot és erényt. Tedd ezt akkor is, ha ezer forradalom igyekszik ajkadat lezárni. És íme, a pápaság ma is áll, és a modern korban is hirdeti a megcáfолhatatlan igazságot. De még veszélyesebb volt — emberileg szólva — az a vállalkozás, mikor az Úr a gyónást alapítja. Mert teremtenie kellett bűnbánókat és gyóntató atyákat.

3. BŰNBÁNÓK MEGALKOTÁSA

Gondoljuk az embert a maga gögijében, abban a fagyos hallgatásban, amellyel oly jól el tudja torlaszolni lelke ajtaját, s nem tűri, hogy abba valaki is a világon behatoljon. Gondoljuk el, hogy valaki ennek azt mondja: Eljössz és letérdelsz ennek a bűnös embernek a lábához és mindazt, amit eltitkolsz a barátaid előtt, amit rejtegetsz hitvesed előtt, amitől pirulsz önmagad előtt, elmondod térdenállva.

Ezt kell mondani a bűnösnek is és Jézus Krisztus meg merte tenni. Két emberileg lehe-

tetlen törvényt állított fel: *Mindenkinek! Mindent!*

Mindenkinek meg kell gyónnia, ha vétkezett. Akármilyen idős, tehetséges, tanult és tapasztalt. Ha roskadozik az érdemrendek súlya alatt, ha trónon ül. Mindegy! Le kell térdelnie a nála sokkal igénytelenebb, talán bűnösebb ember előtt. És ha az illető pap, püspök, pápa! Mindegy! Nincs kivétel! Keblére ütve kell valania: „Atyám, én vétkeztem!”

Mindent! Ha még csak azt kellene bevalani, ami a megrögzött gonosztevőt is vallo-másra ösztönzi! De nem! A legrejtettebb hibákat is, amelyeket talán nehezebb bevallani, mint a cégéres gonosztetteket.

Ezt követelni valóban emberfeletti vállalkozás. De Jézus meg merte tenni.

4. GYÓNTATÓ MEGALKOTÁSA

Még nehezebb volt megteremteni a gyóntatót. Mily remekké kellett formálnia azt az emberi szívet, amely oly szép, de oly rút is tud lenni: oly kevésbé szeret és oly szenvedélyesen is tud szeretni. Mennyi veszély és zavar keletkezik ebből! Szívet kellett teremteni, amely emberies, de mégsem emberi. Mily erőssé kellett kovácsolni ezt a szívet, hogy ki ne fáradjék az ezerszer ismételt gyarlóságok, hibák, vétkek, komiszságok és ostobaságok meghallgatása, amely szívet nem riaszt semmi veszély, még a halál sem.

Mindez még semmi! Oly szívet kellett Krisztusnak alkotnia, amelyet egyetemes szeretet tölt el. Amely szereti a gyermekded, ártat-

lan lelkeket és a rablógyilkosét is. Amély leszáll a börtönbe, de felszáll a trónig, ha lélekről van szó.

Minő szeretetet kellett ebbe a papi szívbe oltani!

Tisztát, hogy szeressen viszontszeretet igénye nélkül.

Jég és tűz legyen ez a szív egyszerre. Mert minő szerencsétlenség volna a lelkekre, ha nem volna tűz, de minő veszély önmagára, ha nem volna jég.

Mindezekhez a *titoktartás* isteni adományát kellett az Úrnak csatolni.

Ajkat kellett alkotnia, amely soha meg nem nyílik. Szívet, amelyet soha semmi meg nem félemlít, amelybe a bűnnek, nyomorúságnak hegyei süllyedhetnek a nélkül, hogy valaha napfényre jönnének. A papi szív olyan, mint a tengerszem a hegytetőn. Követ dobunk bele, az alászáll, de a hallgatódzó fül a mélységből a legcsekélyebb neszt sem észleli.

Micsoda merész vállalkozás ez! Ime, Jézus megcselekedte.

És sikerült neki. Voltak papok, akik szeretetben, tisztaságban nem állották ki a próbát. De olyan pap nem akadt soha, aki még az eretnekségben, szakadárságban, a forradalmak tivornyáiban, a láz vagy téboly őrjöngésében is a *gyónási titkot elárulta volna*.

A gyónás minden nehézség ellenére is ma népszerűbb, mint volt valaha. És míg bűnös s bánatos szív lesz, — pedig böven akad ilyen, míg a világ áll — addig fennmarad a gyónás, és benne az örök érv, hogy Jézus Krisztus, a

gyónás megalkotója, nem volt csupán ember, hanem Isten is volt.

Beszélgetés az Úr Jézussal, hálálkodva neki ezért a nagy jótéteményért, húsvéti ajándékáért. Számba veszem, hogy én is hányszor és mily nagy haszonnal vettem azt igénybe. Hol volnék, minő lelki állapotban, ha soha még nem gyónhattam volna?

Ó, ha tudnák a másvallásúak, mit bírunk mi katolikusok a gyónásban, ígýelnék tőlünk, és Krisztus eredeti, igaz Egyházába térnének, hogy ők is az Úr parancsa szerint gyónhassanak.

Igérem az Úr Jézusnak, hogy ezt a nagy szentséget főképen azzal hálálom meg, hogy sokszor, éspedig *kellő előkészülettel veszem fel*. A napi lelkiismeretvizsgálást már csak azért is jól és pontosan végzem, hogy jó előkészületül szolgáljon a heti szentgyónásomra.

¹ Jn. 20, 21—23. — ² 99. zsolt. 5. — ³ Kol. 2, 14.
— ⁴ Jn. 20, 21. — ⁵ Mt. 18, 11. — ⁶ Mt. 12, 20. —
⁷ Jn. 20, 23.

XXVIII

JÉZUS A GYÓNÁS SZENTSÉGÉT ALAPITJA

IV

Az előgyakorlatok ugyanazok, mint voltak az előző elmélkedésben.

1. A SZENTGYÓNÁS ISTENILEG SZÉP SZERKEZETE
(Bougoud után)

De Maistre gróf szerint a katolikus Egyháznak nincsen egyetlen hitágazata sem, amely ne gyökerezne az emberi természet legmélyén, és hozzátehetjük, nem felelne meg az ember legnemesebb szükségleteinek. Ilyen a gyónás is.

Avignonban van egy feszület. A művész ugyanazon az arcon akarta ábrázolni Krisztus iszonyú szenvedését, de egyben a feltámadása biztos reményéből merített örömét. Ilyen voltaképpen minden lélek. Egyik oldala sebzett, lankatag, a másik pedig szép és mennyei. A szentgyónás erre a képre van szabva. Van fájdalmas és van ragyogó, dicsőült arca.

2. A GYÓNÁS FÁJDALMAS ARCA

Annak a békének, amelyet a feltámadott Jézus hirdet, ígér és a gyónás által adni akar, olykor nehéz feltétele a bánatos, őszinte bűnvallomás. Kínos műtétet jelenthet ez, amely

nélkül azonban a beteg szív meg nem gyógyulhat. Megvan ennek a lélektani oka is. A szívek Teremtője tudta ezt és éppen ezért remekművébe, a gyónás szentségébe az őszinte bűnbevallást belevette.

A bocsánatot ettől tette függővé.

Hogy a bűnvallomás nélkül nincs béke és gyógyulás, már a pogányok a természetes ész világánál is belátták.

Plátó pl. így beszél: „Aki igazságtalanságot követett el (vétkezett), jelentkezzék ott, ahol megfelelő fenyítéket kaphat és siessen a bíróhoz, mint valami orvoshoz. Ott ő vádolja be magát először és ne titkolja vétkeit. Vallja meg nyíltan, hogy bűnhődjék érte és visszanyerje egészségét. Vegyen erőt magán, emelkedjék felül minden félelmen... Behúnyt szemmel, elszánt lélekkel, nemes szívvel mint orvosnak engedje át magát, hogy elszenvedje a vágást és égetést... hogy bűne bevallása által sikerüljön megszabadulnia a *legnagyobb rossztól*, ami az igazságtalanság (a bűn).

Mindezt meg kell tennie, hogy az igazságtalanság nyavalyája a lélekben megrögződve titkos, gyógyíthatatlan romlást elő ne idézzon.”

Aki mérget vett be, vajjon meggyógyulhat-e, hacsak ki nem hányja?

Minden szülő és okos pedagógus is jól tudja ezt. Vallomást kíván a hibázótól, s ha ezt elérte, nyert ügye van.

Mily bölcsen és mennyire az ember érdekében cselekszik az isteni Megváltó, midőn a gyónást elrendeli és az örök üdvösség feltéte-

lévé teszi mindazokra, akik súlyosan vétkeztek!

Ámde a gyónás gyógyító ereje nem a pusztá bevallásban van, hanem a bűnt *visszavonó*, *bánatos vallomásban*. A bűn ugyanis kevélység és engedetlenség, a gyónás az alázatosságnak, engedelmességnek, önmegtagadásnak gyakorlata.

Ez a gyónásnak fájdalmas arca. Az emberiség nagy tömegét ez az arc a gyóntatószéktől (minden szükségesség ellenére is) — elriasztaná, ha a feltámadott Üdvözítő nem csatolt volna hozzá ragyogó, vigaszos ábrázatot is.

3. A SZENTGYÓNÁS VIGASZOS ARCA

Az Úr Jézus a keserű orvosságot tartalmazó edény szegélyét mézzel édesíti. „Jöjj! térdelj le, — szól Krisztus a bűnöshöz — hozz áldozatot. Jutalmad nemcsak a bocsánat, hanem öröm és vigasz lesz.”

A szegény emberi szív, főleg, ha sérült, vigasz után eped. „Körülnéztem, és nem volt, ki segített volna” — sóhajtja a prófétával.

Nincs vigasztaló, amikor igazán szenvedünk. Még aztán hány olyan bánat van, amelyet senkivel sem közölhetünk. Az őszinte, minden gögtől és érzékiségtől mentes önvádolás a gyónásban máris nagy könnyebbülést jelent a szívnek. Hányat megment ez az öngyilkosságtól, tébolytól.

De nemcsak vigaszt kapunk az őszinte gyónásban, hanem világosságot is. Mennyivel könnyebb a szenvedőnek az élet, a bánat, a környezete, s mennyivel béketűrőbbek, szeli-

debbek és jobbak volnánk mi magunk is, ha jobban ismernők magunkat, gyarlóságainkat, önszeretetünket, gőgünket, korlátozottságunkat. Erre vezet bennünket előbb-utóbb a gyónás.

Jézus Krisztus világosságot hozott *mindenkinek* az ígehirdetésben, *kinék-kinék külön-külön* a gyóntatószékben.

A szószéken ugyan halljuk úgy általában: „Boldogok a lelki szegények”, „Boldogok a tisztaszívűek”, de mindez csak úgy felszínesen érinti a lelkünket. De a gyóntatószékben megmondják nekünk, amiben mi vétettünk. A gyóntató atyám rám mutat, mint Náthán próféta Dávidra: „*Te vagy az az ember!*”²

4. A BOCSÁNAT

Itt a földön ki bocsát meg igazán?

A társadalom megbélyegez, s ha büntetésedet el is szenvedted, ott hagy nyomorultan. A világ tág lelkiismeretű, de ha bizonyos határt átléptél, vége! Örökre vége! Te becsstelen lettél egyszersmindenkorra.

A lelkiismeret sem bocsát meg. Felveri álmából a bűnöst, ha selyempárnákon alszik is. Isten az egyetlen, aki tud bocsátani, felejtetni, a bűnt megsemmisíteni és így becsületedet és téged újrateremtetni. Ezt teszi a szentgyónásban.

Ki nem térdelt még oda félelemtől és szégyentől lesujtva, s ki nem kelt fel onnan ragyogó arccal? Ki hallotta feje felett: „Ego te absolvo”, „Én téged feloldozlak” s nem vitte el szívében azt a békét, amelyet a feltámadt Jézus hirdetett: „Békesség nektek!” A gyónás

sebez és gyógyít, megaláz és felemel. Meghajtja a térdet alázatban, engedelmességben, és ugyanakkor a szívet vigasszal, világossággal és békével árasztja el.

Beszélgetés az Úr Jézussal. Áradozó lélekkel köszönöm meg neki a húsvéti ajándékot. Igérem, hogy hálás leszek érte. A szentgyónásra legnagyobb tisztelettel gondolok, azt a lehető legjobb előkészülettel, őszinte, mély bánattal végzem el és másoknak is ajánlom. Így a gyónás életemben olyan lesz, mint a forrás, a csermely a völgyek mélyén. Erényvirágkertet öntöz s elkalauzol az örök boldogság tengerébe.

¹ Iz. 63, 5. — ² II Kir. 12, 7.

XXIX

**AZ ÚR JÉZUS MÁSODIK MEGJELENÉSE
AZ APOSTOLI KOLLÉGIUMBAN**

(I. Tamás apostol is jelen van)

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet. „Tamás pedig, egy a tizenkettő közül, ki kettősnek neveztetik, nem vala velük, mikor eljött Jézus. Mondák neki tehát a többi tanítványok: Láttuk az Urat. Ő pedig mondá nekik: Ha csak nem látom az ő kezein a szegek nyomát és ujjamat a szegek helyére nem bocsátom, és kezemet az ő oldalába nem teszem, én nem hiszem. És nyolc nap múlva ismét odabenn valának az ő tanítványai és Tamás is velük. Eljőve Jézus a zárt ajtón át, és megállt középen, és szóla: Békesség nektek! Azután mondá Tamásnak: Tedd ide ujjadat és nézd kezeimet, és nyujtsd ki kezedet és tedd az én oldalamba, és ne légy hitetlen, hanem hívő. Felelé Tamás és mondá neki: Én Uram és én Istenem! Mondá neki Jézus: Mivelhogy láttál engem, Tamás, hittél; boldogok, akik nem láttak és hittek.”

Második előgyakorlat. (Szemlélődés anyagául is szolgálhat.) A helyszín és jelenet elképzelése. Tamás apostol, aki vasárnap este távol volt, a hét folyamán belátogatott az utolsó vacsora termébe. A húsvéti gyásznapiak egészen megzavarták és kedélyét feldúlták. Menekült az emberek elől,

s valamelyik rejtekhelyen vonta meg magát. Végül a szeretet és ragaszkodás apostoltársaihoz arra bírja, hogy közéjük menjen, hozzájuk benézzen. Az apostolok derült arccal és nagy szeretettel fogadják és örömmel újságolják neki, hogy az Úr valóban feltámadott, amint ezt egyébként előre meg is mondotta.

Tamás tagadólag rázza fejét. Nem akarja feladni álláspontját s igazolni akarja búsongását és visszavonultságát. Erre valamennyi apostol körülveszi és taglejtésekkel s szóval igyekeznek őt meggyőzni: Egytől-egyig láttuk, fogtuk, tapintottuk, ettünk vele. Nézd! itt állott. Ezt mondta, ezt tette. Tamás csak rázza a fejét. De hiszen nemcsak mi láttuk — folytatják az apostolok. — Láttá Péter külön is. Látták az asszonyok meg az Emmauszba tartó tanítványok. Most ezek is beleszólnak s bizonyítanak.

Tamásnak mindez nem elég. Tiltakozó mozdulatok közt kijelenti, hogy ő biz' nem hisz senkinek, de még saját szemének sem, ha csak meg nem fogja kezével a feltámadott testet. Majd ha a sebeket érintheti, s kezét a nagy oldalsebbe nyujthatja, akkor hisz, de különben nem. Az apostolok látják, hogy ezzel a szerencsétlen emberrel semmit sem lehet kezdeni. Abbahagyják tehát a vitatkozást s remélik, hogy előbb-utóbb majd maga az Úr Jézus gyógyítja meg a hitetlenségnek ezt a tátongó sebéét. Úgy is történt.

A következő vasárnap megint együtt vannak és a kandeláber alatt imádkoznak. Ezúttal Tamás is közöttük van. Ez már némi közeledést jelent. Hirtelen szokatlan világosság tölti be a termet. Fényesség árad széjjel, és a lelkeket Jézus közelségének kifejezhetetlen érzete fogja meg. Mind-

nyáján szent izgalomba jönnek, örömmel telnek el s önkénytelenül néhány lépést hátrálnak. Csakugyan Jézus hófehérbe öltözötten, lebegve halad el közöttük, mint mikor az albába öltözött pap a templomot megtöltő hívek közt átmegy. Az Urat fényáradat övezi. Megszólal: „Béke veletek!” Körülhordozza tekintetét a jelenlévőkön. Tamás egészen meg van rendülve, mikor az Urat látja és félenken a háttérbe akar visszahúzódni. Ámde az Úr szeme rajta. Int neki, hívogatja. Tamás remegve, reszketve közeledik. Az Úr erre megfogja jobbájával Tamás jobbkezét s kinyujtva annak mutatóujját, azt a saját baljának sebébe teszi. Majd meg a baljával Tamásnak ujját a saját jobbkezének sebébe illeszti. Végül jobbájával Tamás jobbkezét kebléhez emeli és a ruha alatt oldalsebébe helyezi, szelíden szólva: „Mostantól fogva ne légy hitetlen, hanem hívő.” Mire Tamás térdre esve kiáltja: „Én Uram és én Istenem!” Az Úr fenségétől és szeretetreméltóságától lesujtottan szinte elalél. Az Úr azonban még mindig kezénél tartva gyengéden fel-emeli s így szól: „Mivel láttál Tamás, hittél; boldogok, akik nem láttak és mégis hittek.”

Az Úr e közben fénytől tündöklök. Sebei ragyognak, mint a kis napok. A többi tanítvány és apostol is mélyen megilletődött és a nélkül, hogy lépést tennének, csupán előre hajolnak, hogy jobban lássák, ami az Úr Jézus és Tamás közt végbemeleg. Valamennyi nagyon örül, hogy Tamásban a hit felébredt és főképen, hogy az Úr olyan kegyesen gyógyította meg szívében a hitetlenség sebet.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy kegyelmével elkerüljem azokat a hibákat, amelyeket Tamás elkövetett, s gyógyítsa meg szívemben is a hasonló bűnsebeket.

Első s legnagyobb kétségkívül a *hitetlenség*. Hiszen ez nevét közmondásossá tette. De benne láthatom is egyben a hitetlenség óriási esztetlenségét és veszélyeit. Még ily nagy lelket és kiváló jellemet is csaknem tönkre tett. Hogyan jutott idáig?

Tamás kétségkívül bátor és kiváló lélek. Ő mondotta a válságos órában tanítványtársainak: „Menjünk mi is, hogy meghaljunk vele (Jézussal)!”

Nem is felejtette el ezt az Úr neki soha. Talán egykori mintahűsége készítette számára a bukás után a megtérés kegyelmét. Sokaknak megmentője az egykori hűség, amelyre talán bűnös élet következett. Isten nem felejtí el a rosszat, de még kevésbbé a jót. Hiszen jobban szeret jutalmazni, mint büntetni.

Amde volt Tamásnak jellemhibája, amelyet sokan, sajnos, még az apostoli pályán is örökölték tőle.

Makacs és okoskodó jellem. A három ujonc-év Jézus vezetése alatt sem tudta ebből kigyógyítani. Még az utolsó vacsorán is kiütközik rajta: Midőn ugyanis az Úr kijelenti: „Ahová én megyek, tudjátok, az utat is tudjátok.” Tamás ellentmond: „Uram, nem tudjuk, hová megy, mikép tudhatnók az utat?”

Hiszen ő sem hibásabb a többinél, mért a többi is kételkedik, de legalább nem okoskodik.

Tamás, amint az ilyen jellemnél történni szokott, tovább megy, elválí a többitől. Külön utakra tér. „Nem érez együtt az Egyházzal.” S ebben csökönyösen kitart. Kárba vesz nála

minden rábeszélés, minden bizonyíték. Nem győzi meg őt Péter tanúsága, sem az Egyház szava. Ő saját szemével akar mindenről meggyőződni. Ebben igazi empirista, a rosszabb fajtájából. Így lett hitetlen.

Bezzeg mit szolt volna, ha később a pogányok, indusok s a többiek, akikhez az evangéliumot megvitte, vele is így bántak volna, és ugyancsak hasonló bizonyítékot követeltek volna tőle? Bezzeg belátta akkor, ha a saját multjára visszagondolt, hogy mily esztelen nem hinni akkor, amikor kifogástalan tanúk, a tekintély, főleg Péter és az Egyház tanúskodik a kinyilatkoztatott igazságokról.

Aztán tiszteletlen Isten iránt. Nemcsak magánkinyilatkoztatást igényel, hanem ő! vakmerőség! Istent kezével akarja érinteni, bűnös kezét a legszentebb Sebbe kívánja tenni! Még az eucharisztikus színeken keresztül is csak szent félelemmel s csupán az érintse Krisztust, akit erre hívott az Úr és felszentelt az Egyház. Csodáljuk Jézus türelmét, nagylelkűségét, aki mint jó orvos, leereszkedik betegéhez, hogy azt meggyógyítsa.

2. JÉZUS ELJÁRÁSA

Figyeljük meg az isteni orvosnak gyógy módját. Sokat tanulhatunk belőle, főleg a hibázók javítása terén.

A hibázó Tamásért *külön* megteszi, amit a többivel közösen megtett. Mint a jó tanító egynek külön, többször is higgadtan megmagyarázza, amit a közös magyarázatból nem értett. Eljön külön keresni a tévedező bárányt.

Zárt ajtókon jön, sebeit mutatja, érinteni engedi.

Nyíltan megmutatja, hogy távollétében is mindent hallott. Hiszen szóról-szóra idézi s tettben cáfolja Tamás kijelentéseit.

Mennyi tapintat, mennyi leereszkedő jóság nyilatkozik meg mindebben!

3. MINDEN FELELTVE

A jóról, amit valaha Tamás tett, az Úr megemlékezik, de a hibát, amelybe esett, nagy-lelkűen elfelejti. Tamás nemcsak bocsánatot kapott, hanem utólag megkapja a bűnbocsátó hatalmat, az apostolságot.

Ha az Úr elhamarkodja a dolgot, mint némely előljáró, sokat, nagyon sokat veszített volna. Egy apostolt veszít, akinek a működése a hagyomány szerint a legkiterjedtebb. Hiszen elvitte a Krisztus zászlaját a legtávolabbi Keletre. Egy vértanújával kevesebbje volna forrón szeretett Egyházának.

Beszélgetés az Úrral. Kérem ismét az Úr isteni türelmét magammal szemben. Esedezem hozzá, hogy ne fáradjon ki irántam sem isteni Szívének leereszkedő jósága. De egyben ígérem neki, hogy ezt az irgalmas, elnéző szeretetet megtanulom tőle, s másokkal, főleg hibázó alattvalóimmal szemben érvényesítem.

¹ Jn. 20, 24—29. — ² Jn. 11, 16. — ³ Jn. 14, 4—5.

XXX

„ÉN URAM ÉS ÉN ISTENEMI”¹

II

Az első és második előgyakorlat, mint az előző elmélkedésekben.

Harmadik előgyakorlat. Újból kérem az Úrtól a hitnek ajándékát s az abból eredő erőt és boldogságot.

1. „ÉN URAM ÉS ÉN ISTENEMI”

A hitnek megható ünnepélyes megvallása ez. A vallomás annál szebb és dicsőbb, mert nagy hibát tesz jóvá. Isten megengedi a rosszat, a hibát, a bűnt is, hogy abból valami jót hozzon elő. A Gondviselésnek bámulatos titka, irgalmas munkája ez. Megengedte Magdolna bukását, hogy nagy bűnbánatos Szentet alkot-hasson belőle és vigaszos példát állítson így a megtérők elé. Megengedte Tamás hitetlenségét, hogy irgalmas szeretettel, kézzelfoghatóan győzze meg őt s vele valamennyiünket feltámasztásáról, istenségéről és így az egész katolikus hit valóságáról. Tamás hitetlensége nemcsak neki használt, nemcsak őt tette a vértanúságig hívővé, hanem belőlünk is kizárt minden észszerű hit-kétséget.

Mint N. Szent Gergely találóan mondja: „Mikor Tamás Mesterének testi sebét érintette,

bennünk az isteni kegy a hitetlenség lelki sebé-
gyógykezelte. És valóban, többet használt ne-
kem Tamás hitetlensége, mint a többi tanít-
ványnak és a jámbor asszonyoknak készsége-
sebb hite."

"*Én Uram és én Istenem!*" Istenem! mert
feltámadtál saját erődből. Uram! mert sebed-
del megvettél, örökre rabszolgáddá tettél.

2. „ÉN URAM ÉS ÉN ISTENEM!”

Sóhaja ez a mélységes bánatnak. Uram!
tévedtem. Belátom, botrányt okoztam apostol-
társaimnak és a világnak. Kész vagyok azt
most már nyilvánosan jóvá is tenni. Hányszor
hibázom én? Vajjon oly készséges vagyok-e
szintén a jóvátételre is? Éspedig *nyilvánosan*,
ahogy a hiba is történt?

A készség az elégtételre mindig megnyug-
tató jele a komoly megtérésnek.

Míg ellenben mindig gyanús az a megtérés,
amikor az ember, ha vétkét meg is vallja, az
elégtételadást, a botrány jóvátételét és a ve-
zeklést vállalni nem akarja.

Tanuljunk ebben Tamástól. Nemcsak nyil-
vánosan beismeri tévedését, hanem eleget tesz
érte. Most már ott van Tamás tanítványtársai-
val mindenütt. Ott a börtönben³ s mikor onnan
Isten őket csodálatosan kiszabadítja, nyomban
megy a többivel a templomba, hogy újra hir-
desse Krisztust, akiért bezárták előbb. Ott van
a többiekkel, mikor megvesszőzteti őket a fő-
tanács, és örül, hogy Jézus nevéért gyalázatot
szenvedhet.³

S végül ő az, aki talán a legmesszebb viszi
Jézus zászlaját a pogányok közé és Uráért,

Istenéért vérét és életét is odaadja. Ez már aztán elégtétel!

3. „BOLDOGOK, AKIK NEM LÁTTAK ÉS HITTEK”⁴

Tamásnak ez bizony szelíd szemrehányás, de számunkra, akik a késői századokban születtünk, elismerés, dicsőség és vigasztalás.

Az isteni hithez, amely nem más, mint a kinyilatkoztató Isten tekintélye előtti meghódolás, a szabadakaratnak is hozzá kell járulnia. Bármennyire be van igazolva, hogy ezt vagy azt Isten jelentette ki, azért a kijelentés ténye és a kinyilatkoztatott igazság nem oly világos, evidens, hogy a hitet úgy követelje, mint pl. az a tény, hogy kétszer kettő négy. Szükséges tehát, hogy a szabadakarat is meghódoljon és lefizesse Isten előtt adóját.

Innen van, hogy a hit érdem és méltán számíthat mennyei jutalomra.

Ezért magasztalja az Úr a hívőket boldogoknak. „Boldogok, akik hittek.” Boldogok már itt a földön, mert hitükben gyökerezik a mennyország reménye. Boldogok lesznek főleg akkor majd, ha látják, tudják ott fenn, amit Istennek elhittek itt lenn. Péter apostol nem látta azt a fényes bazilikát, amely majd egykor sírja fölött emelkedik, ő csak a keresztet látta, amelyen meg kellett halnia. De hitt és ez a hit boldoggá tette őt a küzdelemben, szenvedésben.

Pál sem látta még az ostiai úton épített fenséges templomot, amelynek főoltára alatt nyugvóhelyet kapott. Nem hallotta még a dicsőimnuszokat, amelyeket Aranyszájú Szent János róla zengett. Ő csak a tengeri viharok

szörnyű zúgását hallotta, a börtönöket, ostorokat, vesszőket és köveket, és a hóhér pallosát látta. De hitt és boldog volt, olyannyira, hogy felkiáltott: „Telve vagyok vigasztalással, felette bőséges az én örömöm minden szorongatásunk mellett.”⁵

Az apostolok sem láttak mást, mint vége-láthatatlan apostolutakat, üldöztetést, börtönt, hóhért, kínpadokat. Mitsem láttak a rájuk váró dicsőségből. De hittek és örültek, mert Jézusért gyalázatot szenvedhettek.⁶

Hasonlóképen a vértanúk mit láttak egyebet, mint a cirkuszban zajongó, vérüket szomjazó tömeget, nem érezhettek mást, mint a vadállatok büzös lehelletét, azok harapását és karmaik élességét, a máglyák tűzét és a kínzó eszközök egész fegyverraktárát. De hittek. És boldogok voltak, mert mint Szent Pál mondja, hitükkel „országokat győztek le, ígéreteket nyertek el, diadalmaskodtak a harcban... tudták, hogy így Istentől jobb feltámadást nyernek... hogy Isten számukra valami jobbat rendelt...”⁷

A remeték is egyelőre csak a pusztaságot és oduikat látták, ahová a világ elől elvonultak, hogy egyedül Istennel és lelkükkel foglalkozzanak. De boldogok voltak, mert a hit Szent Pál szerint a „remélt dolgok valósága, meggyőződés a nem szemlélekről”.⁸ Ma is Oroszország, Spanyolország, Mexikó és Németország mártír börtönlakói boldogok. Nem sujtja le őket a terror, mert hisznek a jobb sorsban, a kereszt diadalában, s a biztosan rájuk váró örök boldogságban. Ez az ige tehát „boldogok, akik nem láttak és hittek”, ma is

visszhangzik és nem némul el soha. Hány könnyet szárított már fel, hány sóhajt némított el. Hány beteg és hány haldokló kapaszkodott a sír szegélyén abba a tudatba, hogy mint a katolikus Egyház gyermeke biztonságban van és nyugodtan lépheti át az örökkévalóság küszöbét, és boldognak érezte magát.

Ha mi is küszködünk kísértésekkel, szárazsággal és a lelki élet egyéb nyavalyáival, ha érezzük a szegénység nyomasztó hatását és a vele járó korlátozottságot, ha talán titkos vértanúságot szenvedünk, amelyről a világ alig sejt, de hiszünk Krisztus ígéretében, akkor boldogok vagyunk, mert mint Chateaubriand remekül mondja: „Boldog, háromszorta, négyszerte (mondjuk százszorta!) boldog, aki hisz Istenben. Mert az ilyen nem mosolyoghat a nélkül, hogy arra ne gondolna, hogy majd egyszer örökké mosolyogni lesz bő oka, s nem sírhat a nélkül, hogy ne hinné, hogy eljön majd az idő, amikor könny nem lesz többé soha. De boldogtalan, aki nem hisz. Mert az ilyen nem sírhat a nélkül, hogy ne várhatna arra, hogy egyszer majd vég nélkül tart a szomorúsága, s nem mosolyoghat a nélkül, hogy ne gondolna arra, hogy bezzeg neki nincs reménye az örök mosolyra.”

Beszélgetés az Úrral, kérve, hogy óvjon meg bennünket a hitben való szörnyű hajótöréstől. Mi pedig ígérjük neki ismételten, hogy a hit mécsesére jobban vigyázunk, mint a szemünk fényére.

¹ Jn. 20, 28. — ² Ap. csel. 5, 18. — ³ Ap. csel. 5, 41. — ⁴ Jn. 20, 29. — ⁵ II Kor. 7, 4. — ⁶ Ap. csel. 5, 41. — ⁷ Zsid. 11, 33—40. — ⁸ Zsid. 11, 1.

XXXI

A DICSŐSÉGES SZENT SEBEK

I

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet. „Eljöve Jézus és megállta középen és mondá nekik: Békesség nektek! és midőn ezt mondotta, megmutatá nekik kezeit, lábait és oldalát.”¹

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet, amint vázoltuk az előző elmélkedésekben. Az Úr Jézus megőrizte feltámadott szent testén a sebhelyeket, most már nem riasztók és undorítók, amilyenek a sebek szoktak lenni, hanem szépek, vonzók, ragyogók, olyanok, mint a pompás virágcsokrok a mennyei paradicsomban.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy megszívleljem és megtegyem mindazt, amire csak a sebeinek beszédes ajaka tanít.

1. MINDENKINEK KELL SZENVEDNIE

Miután az Üdvözítőnek szent sebeit imádtam és tisztelettel és szeretettel lélekben megcsókolgattam, most már figyelek azokra a tanításokra, amelyeket ezek az ékesen szóló ajkak adnak.

Az első tan, amelyet a sebek hirdetnek: Gyermekek, tanulj meg, hogy szenvednie min-

denkinek kell, aki Isten előtt kedves és aki üdvözülni akar.

Ha valaki mentesítve lehetne a szenvedéstől, úgy én megérdemlettem azt. Felmentett volna méltóságom, ártatlanságom és hatalmam. Méltóságomat maga Pilátus elismeri, mikor az egész nép előtt kijelenti: „Ime, a ti királytok.”²

Ugyancsak már a pogány bíró is elismeri ártatlanságomat: „Én ártatlan vagyok ennek az igaznak véréből.”³

Hatalmamat is megmutattam, amikor egy szóval a földre sujtottam ellenségeimet.⁴ És íme, mégis én vagyok a „vir dolorum”, „a fájdalmak embere”⁵ s keresztem súlyosabb minden igaz és minden bűnös keresztfénél...

Ime, így szólnak hozzám a szenvedés bizonyosságai, a szent sebek. De egyben meg is kérdik tőlem, hogyan képzelem én a krisztusi életet, amelyre felajánlkoztam, keresztes sebek nélkül? Hiszen Szent Pál szerint: „Ti pedig Krisztus teste vagytok és egyenkint tagjai.”⁶ Pál ezt annyira természetesnek tartotta, hogy szinte dicsekedve mondja: „Én az Úr Jézus jegyeit (sebeit) viselem testemen.”⁷

Valóban félnem kellene, vagy legalábbis restelkednem, ha én nem volnék ugyanerre méltó!

2. JÉZUS VELÜNK A SZENVEDÉSBEN

A szent sebek szüntelen hirdetik: Lásd, mennyire szerettelek, hogyan képzeled tehát, hogy elfeledtelek? „Ime, tenyeremre rajzoltalak téged!”⁸ Hiszen sokba kerültél nekem, sok-sok értékem fekszik tebenned, főleg akkor,

ha saját sebeimet látom rajtad is. Sebeim szüntelen emlékeztetnek, hogy résen legyek, és elbukni téged ne engedjelek. Hiszen akkor a sebekből patakzott vérem megy rajtad veszendőbe. Azért: „A szorongatás idején veled leszek, megmentelek és megdicsőítlek.”⁹ Ezek a sebek tehát az isteni Gondviselés és választottság jelei.

„Az Úr igazgatja az (igaz) ember lépteit, s útját ő szabja meg. Ha el is esik, nem üti meg magát, mert az Úr alája tartja kezét.”¹⁰

Elmondom azért bizakodó lélekkel Szent Pállal: „Azért telik kedvem erőtlenségeimben, a gyalázatban, a szükségben, az üldöztetésben, a Krisztusért való szorongatásban, mert mikor erőtlén vagyok, akkor vagyok hatalmas.”¹¹

3. KRISZTUSSAL SZENVEDNI A LEGDICSŐBB, LEGÉDESEBB ÉS LEHASZNOSABB

a) Legdicsőbb Jézussal szenvedni. Nincs ugyanis tiszteletreméltóbb dolog, mint Jézus sorsát osztani, sebeit viselni. Ez egyben bizalmas barátságot is jelent övele. Valóban nincs semmi, ami szívünket isteni Szívével úgy összeforrasztaná s bennünket mint szőlővesszőket, az isteni tökével úgy összeforrasztana, mint a vágy és elhatározás Krisztusnak sebeit viselni. Aki már erre eljutott, az méltán mondhatja önmagáról: „Élek, pedig már nem én, hanem Krisztus él bennem.”¹²

Ez a vágy, Krisztussal szenvedni, a kereszténység csodálatos eredetisége, a kereszt isteni balgatagsága, az igazi életszentség legjellemzőbb vonása, a valódi, hamisítatlan szeretet az Üdvözítő iránt, az Ő legodaadóbb követése.

b) Legédesebb Jézussal szenvedni. Jézus ugyanis megédesít mindent, amivel, akivel csak összeköttetésbe jön. Olyan Jézus, mint a nemes szem, amelyet a vad alanyba oltanak. Mostantól fogva már nemes, édes gyümölcsöket terem. Jézus sebéből olaj cseppen a természetünk sebeibe. Innen van, hogy könnyű és édes lesz Vele, ami a természetnek keserű, fájó és nehéz. Ezért oly kedvesek az evangéliumi tanácsok is: a szegénység, a tisztaság és az engedelmesség, amelyek pedig a természetnek vértanúságot és halált jelentenek.

c) Leghasznosabb Jézussal szenvedni. Mert hiszen minden üdvösség a keresztről s így voltaképen Jézus szent sebeiből fakad. „A keresztn az üdvösség, a keresztn az élet, a keresztn az oltalom az ellenségtől. A keresztn a mennyei édességnek áradása, a keresztn lelkünknek ereje, a keresztn szívünk öröme. A keresztn az erények színe-java, a keresztn az életszentségnek tökéletessége. Nincs lelki üdvösség, sem az örök élethez remény másutt, csak a keresztn.”¹³

Krisztus sebei tehát, hogy mindent összefoglaljunk, az angyalok számára jelei a diadalnak a halál és pokol felett, az apostoloknak a feltámadás kétségtelen bizonyosságai, az igazaknak a kegyelem kiapadhatatlan forrásai. Szemrehányások a bűnösöknek, az üdv zálogai a választottaknak és szenteknek.

Azért: „Nézzétek meg kezeimet és lábaimat”¹⁴ — úgymond az Úr.

Beszélgetés az Úrral. Nagy megajánlás legyen ez a szenvedésre, a sebekre Krisztusért és az Ő ügyeiért. Aki az Úr Jézust igazán

szereti, a sebet, mint Ő, szívéen állandóan viseli, látva a sok megbántást, amellyel Urunkat anynyian illetik, de látva a lelkek pusztulását is, amelyek neki oly kedvesek. Ezek a titkos belső vértanúság sebei, amelyeket kiki magának megszerezhet, ha Urunk Szívének odaadó tisztelője lesz. Vigasztalás ez azoknak, akiknek Isten a külső sebeket: az üldöztetésnek és vértanúságnak dicsőségét nem szánta.

¹ Jn. 20, 20. — ² Jn. 19, 14. — ³ Mt. 27, 24. —
⁴ Jn. 18, 6. — ⁵ Iz. 56, 3. — ⁶ I Kor. 12, 27. —
⁷ Gal. 6, 17. — ⁸ Iz. 49, 16. — ⁹ 90. zsolt. 15. —
¹⁰ 36. zsolt. 24. — ¹¹ II Kor. 12, 10. — ¹² Gal. 2, 20.
— ¹³ Kempis II. k. 12, 2. — ¹⁴ Lk. 24, 39.

XXXII

A DICSŐSÉGES SZENT SEBEK

II

Első és második előgyakorlat, mint az előző elmélkedésekben.

Harmadik előgyakorlat. Kérem a kegyelmet, hogy az Úr Jézus dicsőült sebhelyeit úgy szemléljem, hogy mind forróbb és tevékenyebb szeretetre gerjedjek iránta, oly szeretetre, amely Jézusért fáradni, dolgozni és szenvedni tud.

1. A KEZEK SEBHELYEI

Csodálattal és szeretettel szemlélem a kezeket, amelyek oly sokat cselekedtek és szenvedtek értem.

Ezeket a mindenható, isteni kezeket engedte az Úr értem pólyákkal lekötözni. Aztán mennyit dolgoztak értem ezek a szent kezek! Gondoljak csak Názáretre, ahol értem ezek az isteni kezek Máriának a háztartásban, Józsefnek a műhelyben segítve szorgoskodtak. Hiszen mindez a munka a megváltás nagy művéhez tartozott és így engem is közelről érdekel. De megint mint példa is szüntelen előttem ragyognak ezek a kezek.

Hálából az én kezem is, Uram, amíg csak

élek, neked szolgáljon. Minden kezemmunkája egyedül a te dicsőségedre váljék. Soha nem akarlak, Uram, Téged kezemmel megbántani.

Ugyanezekkel a kezekkel, Uram, te gyakran áldottál. Aldj meg most, kérlek, engem is. Ezek a kezek szolgáltak Neked, amikor csodákat műveltél s beszédeidet taglejtésekkel kísérted. Érintsd most meg velük lelkem sebeit, aztán ints, figyelmeztess velük engem.

Ugyanezek a kezek voltak felszegezve a kemény keresztfára, ezeken a sebeken függött egész tested súlya. Minő kínokat okozott ez isteni kezednek!

Ámde, ugyancsak ezek a kezek s rajtuk a sebek gyönyörteli érzéstől áradoznak s ragyognak most már mindörökké. Tanúi végtelen szeretetednek irántam, halálos gyötrelmeidnek és dicső diadalodnak a halál és pokol felett.

Azért leborulva imádom ezeket a sebes kezeket. Szolgáljanak nekem okulásul arra, hogy én se kíméljem tagjaimat s egészségemet, mikor arról van szó, hogy neked szolgáljak s érdemeket gyűjtsek az örök életre.

Miután pedig így szólottam az Úrhoz s az Ő szent kezéhez, lélekben meghallgatom válaszát.

„Gyermekem, nézd a kezemet!

Nem illeti ezeket fájdalom többé soha. Akármennyit szenvedtek is, most már régen és örökre vége minden szenvedésüknek. Tanulj tehát és okulj! Itt a földön van a munka és küszködés ideje és helye, odafenn pedig a nyugalomé. Ezt a kettőt nem lehet, nem szabad felcserélni. Dolgozz, szenvedj és fáradj sokat,

minél többet az égért és Istenért. Amennyit csak a józan ész és az engedelmesség megenged. Iparkodjál főképen lelkeket menteni, a hálót a halfogásra szorgosan és türelmesen kivetni. Apolj, írj, dolgozz, kötözz sebet kezedd. Ó! mint ragyognak majd egyszer a munkás kezek! Mutatják kezemen a fénylő, ragyogó, dicső sebhelyek."

2. A LÁBAK SEBHELYEI

Szent lábaid is mennyit fáradtak, Uram! értem. Ahányat csak léptél, valamennyi az én megváltásomért történt. Egyiptomban tetted meg az első lépéseket és sok fáradsággal tértél onnan haza. Názáretből 12 éves korodban hosszú gyalogútra szántad magad Atyád házába, a jeruzsálemi templomba, példát adva, hogy nekem sem szabad a fáradságra tekintettel lennem, amikor Istennek és lelkemnek ügyében kell eljárnom. Tanítói hivatalod alatt is szinte holtfáradtra jártad magad. Szenvedésed alatt pedig egyik bíróságtól a másikhoz kellett szégyenszemre menned, majd aztán a súlyos kereszttel válladon a Golgotára felhágnod. Végül ennyi fáradság után odaszegeztek lábadat a keresztre. A vér pirosra festette azt és te szenvedtél általa kimondhatatlan kínokat. Ilyen gondolatok tolulnak lelkem elé, mikor most, Uram, lábaidon a dicső, ragyogó sebeket szemlélem. Aztán áhítattal és figyelemmel hallgatom, mit szólasz te, Uram, mindezekhez.

„Gyermekem, — mondod te nekem — indulj példámon és lépj te is bátran a kereszt

királyi útjára, amely megdicsőülésre, a meny-nyekbe vezet.

Látod, hogy az én lábam már megpihent, benne is már a mennyország boldogsága és dicsősége van. Számodra is csakhamar vége lesz a fáradságnak, kinnak, gyötrelemnek. Majd csak te is megjáród a Kálvária stációit, és a nagypéntek után terád is majd a húsvét virrad. És ott fenn majd meglesz jutalma minden lépésednek, amelyet Isten dicsőségéért, saját lelked és mások üdvé, java érdekében tettél."

3. A SZENT OLDAL SEBHELYEI

Ezekután most már Jézus szent oldalsebéhez fordulok. Azt szemlélem és nála megnyugszom. Ez a seb az, amely Jézus Szívét feltárta s utat nyitott a világtengeren ez újabb Noébárába az üdvözülendő lelkek számára.

Jézus mutatja nekem ezt a sebet, amint egykor Szent Tamás apostolnak és Alacoque Szent Margitnak. Látom és jórészt tapasztalom, élvezem is azt a sok kegyelmet és áldást, amely ebből a szent sebből reám és az egész világra áradoz. Első áldás az, hogy ez a szent seb befejezte a megváltás áldozatát. Longinus lándzsadöfésére, amellyel az Úr oldalát átszegezte, legott víz és vér fakadt a szívből. Az Úr tehát még a rejtelkedő, utolsó csepp vért sem akarta magának tartani. Mindent odaadott értem. Ezzel jelképezte, hogy a megváltás áldozata teljesen be van végezve.

És én vajjon hajlandó volnék-e Jézusért, hitemért, felebarátoméért az utolsó csepp vére-
met is odaadni? Ha igen, ám mutassam meg azzal, hogy most, ma odaadom neki időmet,

munkaerőmet, és feláldozom érte szívem legtitkosabb vonzalmait. E nélkül minden vérmegajánlás pusztá ábránd.

Második áldás az Anyaszentegyház, amely mint ősanánk, Éva, a kereszten szendergő második Adámnak oldalából születik. A Szentatyák szerint ugyanis a szent oldalból kifolyó víz a keresztséget, a vér pedig az Eucharisziát jelképezi, amely két szentség létesíti és építi Krisztusnak misztikus testét, az Egyházat.

Szeretem tehát anyámat, az Egyházat, amelynek élete ily drága talajból sarjad. Hálálkodom azért a mérhetetlen kitüntetésért, hogy én is ennek az Egyháznak egyik szerve lehetek, csatorna, amelyen keresztül az isteni Szív kegyelemkincsei az emberiséggel közlőnek.

Tőlem függ, — sok tekintetben — hogy több vagy kevesebb lélek üdvözl-e, a szerint, hogy mekkora buzgóságot fejtek ki magam és mások megszentelésében. Tudom és hiszem, hogy ebben a Jézus Szíve-ájtatosságnak Isten az újkorban szinte döntő szerepet juttatott.

Beszélgetés az Úrral. Újból és véglegesen felajánlom magamat az *Úr Jézus szent Szívének*. Ettőlfogva még inkább, mint eddig, egész lényemet mindenestül az Ő kizárólagos és sajátos tulajdonának tekintem.

Kérlelem ezt a Szívet saját magam és embertársaim minden botlásáért, és a sérelmekért, amelyeket főleg az Eucharisziában szenved.

Kérek aztán tőle áldást és kegyelmet önmegszentelésem és apostoli munkám érdekében.

XXXIII

JÉZUS MEGJELENÉSE A GENEZÁRETI-TENGER
PARTJÁN

(I. A csodálatos halfogás)

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet. „Ezek után ismét megmutatkozik Jézus a tanítványoknak a tiberiási tengernél. Megmutatkozik pedig ekképen: Együtt valának Simon Péter és Tamás, ki kettősnek mondatik, és Natánael, a galileai Kánából való, és Zebedeus fiai, meg más kettő az ő tanítványai közül. Mondá nekik Simon Péter: Megyek halászni. Felelék neki: Mi is veled megyünk. És elindulának és beszállának a hajóba, de azon éjjel semmit sem fogának. Midőn pedig már megvirradt, Jézus a parton áll, ámde nem ismerék meg a tanítványok, hogy Jézus az. Mondá azért nekik Jézus: Fiaim! nincs-e valami enni-valótok? Felelék neki: Nincsen. Ő pedig mondá nekik: Vessétek a hálót a hajónak jobb oldalára, és találni fogtok. Beveték azért és már nem bírták azt kihúzni a halak sokasága miatt.”

Második előgyakorlat. (Szemlélődés anyaga is lehet.) A helyszín s bekapcsolódásunk a jelenetbe annak eleven elgondolása által. Húsvét után a „tizenegy” Jézus szoros utasítása szerint felkerekedett és otthagya Jeruzsálemet, hogy szűkebb hazájába, Galileába visszatérjen. Itt akart Jézus

nekik és híveinek is többször megjelenni, őket ebben a nyugodtabb légkörben jövőjükre előkészíteni, előttük Egyháza alapvonásait megrajzolni.

Az apostolok visszatérnek régi foglalkozásukhoz, de nem a régi hangulattal. Tudták, hogy ez számukra már csak olyan átmeneti foglalkozás és hogy ők igazi halászok többé sohasem lesznek. Mintegy búcsúzás volt ez a régi kedves foglalkozástól és az ehhez fűződő annyi drága emléktől. Abrándozva gondolnak az édes Mesterükre. Ime, Ő is éppen ebben a hajócskában kelt át a tengeren. Itt, ezen a tájon volt a nagyszerű halfogás. Ott játszódtott le a borzalmas vihar és utána a tenger csodálatos lecsendesítése. Amott meg a part, ahol a kenyérszaporítás nagyszerű jelenetét végigélték. Azon a hegyen pedig, nem messze a tengerparttól, hallgatták végig isteni ajkáról a „Nyolc boldogságot” és az utolérhetetlen beszédet. Úgy május körül van. A víz ilyenkor már meleg, 25—30 fokig emelkedik, a levegő pedig, még éjjente is, tikkasztóan forró. Egyik este így szól Péter néhány társához: Ma éjjel kimegyek halászni. — Mi veled megyünk! — felelék a többiek. Lehettek vagy hatan-heten.

A keleti halász ilyenkor leveti tulajdonképeni ruháját és zubbonyt vesz magára. Az övét is leveti. Ilyen öltözetben vannak most ők is. Péter nem akar csak parancsolni, hanem ő is a többiekhez hasonlóan evezőrudhoz nyúl. Nagyon alázatos, szerény és hallgató. Fáklyával kezükben ideoda eveznek, keresve a tapasztalat szerint halfogásra legjobb helyeket. De hálójukat mindig üresen vonják vissza. Már-már fáradtan kifelé tartanak, mikor idegennek látszó ember mutatkozik

a parton. Keleten ez éppen nem ritkaság. Nézőközönség ott mindenhez akad.

— Gyermekeim! van-e fogás? — kiáltja be hozzájuk. A vadász és halász, amikor nincs szerencséje, nemigen bőbeszédű. Egyszerűen csak azt kiáltják vissza neki: Nincsen!

— Hát akkor vessétek ki a hálót a hajó jobb oldalára, akkor lesz...

Ejnye, hát ez az idegen ért a halászmesterséghez? — gondolják a tanítványok. Szó nélkül hajlanak a tanácsra. És íme, a háló körül mozgás támad. A halak egész raja vonul át a vizen s szinte keresi a hálóba vezető utat. Alig bírják már vontatni... arról pedig szó sincs, hogy a hajóba be tudják a halakat emelni.

Később a parton 153 nagy és szép halat számláltak össze, ami hallatlan zsákmány még a Genezáret haldús vizében is. És mint János mély értelemmel megjegyzi, — a háló mégsem szakadozott, mint hajdan az első csodás halfogás alkalmával.

Harmadik előgyakorlat. Kérek kegyelmet az Úrtól, hogy mindig oly lelkiállapotban legyek, amely alkalmassá tesz eredményesen dolgozni úgy magam, mint mások lelkiüdvé érdekében.

1. JÉZUS SIET ÖVÉINEK SEGÉLYÉRE ÉS VIGASZTALÁSÁRA

A Genezáreti-tó, amelyen átfut a Jordán-folyó, folytatva útját a Holt-tenger felé, szépen jelképezi a földi életet. Megállásnak látszik, de voltaképpen zarándokút, pálya az örökkévalóság tengerébe. A tenger határtalanul látszó medence, amelybe a vizek összefutnak. Az örökkévalóság viszont az összes örömek vagy az összes kínok medencéje. Az

élettengeren mindenki halászgat. De sokan mitsem fognak, mert éjtszaka, sötétben dolgoznak. Éjtszakában, sötétben dolgozik:

a) Aki a kegyelem állapotán kívül tevékenykedik. Még a legkiválóbb cselekedetekre is, ha kegyelem állapotában nem vagyok, illik Szent Pál szava: „Semmit sem használ (az égben) nekem.”² Sötétben és eredménytelenül dolgozik:

b) aki nem helyes intencióval, szándékkal dolgozik. Ezt a szándékot az Úr Jézus a szemmel hasonlítja össze: „Tested világa szemed, ha szemed jó, egész tested világos lesz, ha pedig rossz, tested is sötét lesz. Vigyázz tehát, hogy a világosság (a szándék, a világnézet), mely benned van, sötétség ne legyen!”³

c) aki csak a maga erejére és ügyességére épít, és a teremtményekben túlságosan bíz, végül:

d) aki elhagyja az engedelmesség útját. Az engedelmesség ugyanis a vágány, amelyen kis mozdony is aránylag nagy terheket megbír, míg ha kisiklik, csakhamar tehetetlen lesz és katasztrófával végzi pályáját.

Az engedelmesség az a tűzoszlop, amely biztosan vezérel a pusztában, az éjtszakában.⁴

2. JÉZUS SZIVÉNEK SZELIDSÉGE

„Fiaim!” — szólítja meg őket az Úr. Az eredeti görög szöveg szerint még bizalmasabban: „Gyerekek! Van-e ennivalótok?” Hát még megdicsőült állapotában is érdeklik Őt a mi kicsinyes, napi ügyeink és szükségleteink? Igen. Ő tudja, hogy miben van hiányunk, csak azt

várja, hogy azt mi bizalommal fel is tárjuk előtte. Mintha csak hozzám is szólna: Gyerme kem, van-e már alázatosságod? engedelmes séged? szívtisztaságod? türelmed? Mert nekem ezekért kell dolgoznom, ezek az én földi halászatom prédái . . . Feleljek neki én is egyenesen, őszintén és egyszerűen: Uram, nincsen! De majd lesz, ha te megáldod a munkámat és én érte megdolgozom. Szent Bernát szerint csak Isten a mozdulatlan az Ő trónján, s nyug szik minden tevékenysége mellett is önmagában. Köröskörül azonban minden halad, mozog, tevékenykedik a tökéletesség felé, Isten felé. A kevélység azért bukott, mert önmagában kereste a megnyugvást s boldogságot.

2. „VESSÉTEK KI A HÁLÓT A JOBBOLDALRA”⁵

Ezt a jótanácsot a „Magni consilii Angelus”, „a nagy tanács Angyala” adja nekünk. És vajon mit is javall? Mit jelent az: a jobboldalra vetni a hálót?

a) Annyit jelent, mint a kegyelemnek, nem pedig a természetnek pártjára állani. Mert e kettő állandóan dulakodik bennünk s tőlünk függ, hogy melyik jut győzelemre.

b) Annyit jelent, mint nem a földért, hanem az égért dolgozni és élni.

c) Annyit jelent, mint a keresztet kívánni, választani az élvezet helyett.

d) Annyit jelent, mint Istent minden teremtmény elé helyezni.

Igy juthatunk aztán az utolsó ítéletkor is a jobb-, nem pedig a baloldalra.

„Emberek fiai . . . miért szerettek hiába-

valóságot, hajszoltok hazugságot? Tudjátok, hogy az Úr csodálatosan vezérli szenteit"¹ és bő lelki eredményeket biztosít számunkra úgy a saját lelkünk ügyében, mint az apostolkodásban.

Beszélgetés az Úrral, kérve Öt, hogy szent közelségét tegye számomra mind érezhetőbbé s áldja meg hivatásos munkáimat.

¹ Jn. 21, 1—6. — ² I Kor. 13, 3. — ³ Lk. 11, 34. 35. — ⁴ Exod. 13, 22. — ⁵ Jn. 21, 6. — ⁶ 4. zsolt. 3, 4.

XXXIV

JÉZUS MEGJELENÉSE A GENEZÁRETI-TENGER
PARTJÁN

(II. A tanítványok meglemerik Jézust)

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet. „Akkor mondá az a tanítvány, kit szeretett vala Jézus, Péternek: Az Úr az. Amint Simon Péter meghallotta, hogy az Úr az, magára ölté köntösét (mert neki volt vetkőzve) és a tengerbe ereszkedék. A többi tanítvány pedig a hajóval méne (mert nem messze voltak a szárazföldtől, csak mintegy kétszáz könyöknyire), vontatván a halakkal telt hálót.”¹²

Második előgyakorlat. A hely és jelenet elképzelése. Még a csodálatos halfogás sem nyitotta meg tehát a tanítványok szemét. De az idegen hangjában, modorában volt valami, ami őket megnyerte s azt a derengő sejtést és hitet ébresztette, hogy olyannal van dolguk, akinek a csodák hatalma is rendelkezésére áll. Amit valamennyien sejtettek, azt a szűzies szívű, szeretett apostol éleslátása teljes bizonyossággal megállapítja: „Az Úr az!” János szava úgy hat, mint mikor a felkelő nap hajnalban a tengert egyszerre csak végigsimítja.

A tanítványok ajkáról kitör a szózat: „Az Úr az! az Úr!”

És Péter? Ó a régi Péter! A kegyelem nem változtatja, csak nemesíti a természetet. Péter nem tudja bevárni, míg a hajó annak rendje-módja sze-

rint, szép csendben a partot éri, hanem sebtében magára ölti felső öltönyét, átövezi magát, hogy Mestere előtt tisztességesen tudjon megjelenni. Aztán a tengerbe veti magát és amúgy gázolva, úszva megy a part felé, hogy ha csak percekkel is, a többit megelőzze, és Mestere iránti imádó szeretetét és hűségét így is tanúsítsa.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Úrtól a szü-zies szív éleslátását s forró ragaszkodását Őhozzá.

1. „NEM ISMERIK MEG A TANÍTVÁNYOK, HOGY JÉZUS AZ”²

Honnan van, hogy a tanítványok nem ismerték meg nyomban az Urat? Hiszen a sötétség már elmúlt. Az Evangelista előadása szerint az Úr Jézus akkor jelent meg, „midőn már megvirradt”. Még ha Jézus hallgatott volna. De nem. A juhait után járó pásztor beszélt. Márpedig a „juhok ismerik pásztoruk szavát”.³ A távolság sem tette azt. Hiszen a történet szerint a partokhoz már közel jártak.

A lelki éleslátás nagyon függ a szív állapotától, nevezetesen annak több, kisebb tisztaságától. A szív olyan, mint a lemez; minél finomabb és tisztább, annál érzékenyebb. Fel-fogja a kegyelem fénysugarait és éterhullámaikat. Megérzi az Úr közelségét az Eucharisztia-ban; megérzi mások szívében. Szent Imre herceg Boldog Mórnak pannonhalmi látogatása alkalmával 7 csókot adott, mert megérezte benne a tökéletes szív tisztaságot.

A tiszta szív megérzi az Urat a keresztszenvedésben, megérzi előljáróiban, testvéreiben.

Vajjon az én szívem is ilyen érzékeny-e?

Nevezetesen az eucharisztikus Jézussal, az Ő közelségével szemben? Érzékeny-e az Ő csókjával szemben, amelyet a szentáldozáskor szívemre nyom?

„Mikor az ember megáldozott, — mondja Vianney Szent János — valami szokatlant érez, valami jóleső fut át egész testén, minden ízén. Mi ez a jó érzés?

Krisztus Urunk közli magát testünk minden porcikájával s mintegy megborzongatja valamennyit... Azt kell mondanunk, amit Szent János apostol: „Az Úr az.” Sajnálni valók azok, akik ebből semmit sem éreznek.”

Vajjon nem okozza-e bennem az ilyen kegyelmi hatások elmaradását a kellő fokú tisztaság hiánya? Mi más marad akkor egyéb hátra, mint Dáviddal sóhajtanom: „Tiszta szívet teremts belém, Isten, s újítsd meg az igaz lelket bensőmben!”

2. „SIMON PÉTER MAGÁRA ÖLTÉ KÖNTÖSÉT . . .”

Figyelmeztet itt a Szentlélek, hogy az udvariasságot senkivel, de legkevésbé Istennel szemben nem szabad elhanyagolnunk. A szabály is előírja, hogy szobánkból ne lépjünk ki, mielőtt egészen és tisztességesen fel nem öltöztünk. Szent Pétert maga az angyal figyelmezteti, mielőtt a börtönből kivezetné: „Övezd fel magadat és vedd fel saruidat . . . vedd magadra ruházatodat és kövess engem!”⁶ De megvan ennek az öltözködésnek misztikus értelme is. Mikor a legnagyobb úr, Isten elé járulunk, szükséges, hogy ennek megfelelő legyen a lelki ruházatunk. Nevezetesen, mikor reggel áldozni

megyünk, siessünk ugyan a templomba, de ne amolyan lelki hálóköntösben. Hozzuk előbb rendbe lelki öltözetünket, felindítva magunkban az isteni erényeket, a tökéletes bánatot s szent étvágyat az Úr Jézus mennyei lakomája után. Mindehhez a jó elmélkedés adja meg a kellő keretet és anyagot. A kereszténynek, főleg az egyházinak egyenruhája voltaképen Jézus Krisztus. Lám az apostol milyen nyomatékkal figyelmeztet: „Öltsétek magatokra az Úr Jézus Krisztust!”¹⁷ Hogy Őt öltsem magamra, okom van rá bőven. Hiszen Ő az én Királyom, Fejedelmem, én pedig az Ő katonája. Kell, hogy mint ilyen, az Ő egyenruháját viseljem. De meg ez az én választottságomnak záloga is: „Mert akiket Isten eleve ismert, azokat eleve arra is rendelte, hogy hasonlatosak legyenek Fia formájához.”¹⁸

Krisztusnak, a „Felkentnek” (mert e név annyit jelent) balzsamos, illatos a ruhája. Ha magamra öltöm, ez az illat tesz engem vonzóvá a lelkek számára: ... „Siessünk kenete, illata után!”¹⁹

3. „PÉTER A TENGEBE ERESZKEDÉK”

Nem törődik kellemetlenséggel, veszéllyel, hullámmal, örvénnyel... előtte csak Krisztus lebeg. Csak hozzá közelebb! Ilyen az igazi tanítvány, ilyen a Krisztus-szerelmes. Mikor Krisztusról, az Ő megközelítéséről, szolgálatáról van szó, akkor beleveti magát a munkának, gondnak, megaláztatásnak, szenvedésnek a tengerébe is.

Hősi vállalatokba is belevág, nem féltve bőrét. Szent Ignáccal inkább kívánna üdvét

illetőleg bizonytalanságban tovább élni, mint meghalva biztosan a mennyországba azonnal bemenni, feltéve, hogy itt a földön lehetne még valamit Isten dicsőségéért tenni. Kövessük Pétert, és hamarosan elérjük az Istennel való belső egyesülést, amelyre annyira áhítózunk. Az ilyen vállalkozó lelkek bámulatos erőt tapasztalnak magukban. Száraz lábbal mennek át a tengeren, és a hajuk szálát sem perzselik meg, amikor Istenes Szent Jánossal a tűztengeren áthatolnak. Tiszteletreméltó Szent Béda állítja, ha az ember buzgalma által nem feszíti meg állandóan erejét, akkor a világ hegyipatakjának rohama magával ragadja az örök kárhozatba.

Beszélgetés az Úrral. Kérem Öt, hogy adjon nekem erőt, kedvet, de főképen bátorságot, hogy Szent Pállal én is teljes szívvel, lélekkel kiáltani tudjam: „Ki szakít el engem Krisztus szeretetétől? nyomorúság vagy szorongatás? éhség, mezítelenség, veszedelem vagy üldözés vagy kard? . . . Mindezekben győzedelmeskedem azáltal, aki szeret engem.”¹⁰

¹ Jn. 21, 7—8. — ² Jn. 21, 4. — ³ Jn. 10, 4. —
⁴ Zsolt. 12. — ⁵ Jn. 21, 7. — ⁶ Ap. csel. 12, 8. —
⁷ Róm. 13, 14. — ⁸ Róm. 8, 29. — ⁹ Énekek Éneke
1, 3. — ¹⁰ Róm. 8, 35—37.

XXXV

JÉZUS MEGJELENÉSE A GENEZÁRETI-TENGER
PARTJÁN

(III. Jézus megvendégeli a tanítványokat)

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet. „Midőn pedig partra szállottak, égő parazsat pillantának meg, rajta halat és kenyeret. Mondá nekik Jézus: Hozzatok a halakból, melyeket most fogtatok. Simon Péter kiszálla, és partra voná a hálót, mely telve volt százötvenhárom nagy halal. És noha ennyi volt benne, nem szakadozott a háló. Mondá nekik Jézus: Jertek, ebédeljetek. És senki a tanítványok közül nem merte Őt kérdezni: Ki vagy? tudván, hogy az Úr az. És odamenván Jézus, vevé a kenyeret, és nekik adá, hasonlóképen a halat is.”

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet eleven elgondolása, mintha valóban részt vennénk abban. Amint a tanítványok a partot elérik, kedves meglepetés vár rájuk. Parázsokon pompás halak s kenyér is van a parti sziklák egyikére téve. Szent Ignác szerint méz is volt készítve. Miután az óriási zsákmányt Péternek különös közreműködésével a partra vonták, s a nagyszerű eredményben halász-szakértelemmel gyönyörködtek, az Úr barátságos reggelire invitálja meg őket. Kedves,

bájos helyecskét választ ki erre az Úr a regényes tengerparton. Egészen nyílt halászkunyhó áll ott, előtte nagy gerenda. Erre telepsznek. Most az Úr maga szolgál fel nekik. Ad mindenkinek a kenyérből és halból. Mind a kettő az Ő jelképe.

Aztán maga is közéjük telepszik, s velük tart az étkezésben. Nagy csendben történik mindez. Bár a hangulat családias, de a szent megilletődés, tisztelet és boldogság minden ajkat lezárt. Az Úr egészen megdicsőültnek látszik. Alig-alig mernek reá felpillantani. Az egész étkezésben van valami titokzatos és ünnepélyes. Főképen csodálatos volt az a csend. Volt valami benne a mennyország komolyságából és kedves örömeiből. Az apostolok nem győzik bámulni, hogy mi is megy voltaképpen velük végbe? Senki sem kételkedik, még Tamás sem. Gyerme kedded módon örülnek s meg vannak illetődve, mint mikor a nép fiai közé valami nagy úr ereszkedik le és asztalukhoz ül.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy oltson belém hő vágyat vele lenni. Vele mind bensebben egyesülni az Eucharishtiában és az égben.

1. ISTENI VENDÉGSÉG

a) Gyakorta látjuk, hogy az Úr Jézus a jelentősebb életmozzanatok lakomával kapcsolja össze, s ezzel is kinyilatkoztatja „jószágát és emberszeretetét”.² Így is mutatja, hogy magát közülünk valónak érzi. Akarja tehát, hogy hozzá minden végtelensége mellett is bizalommal közelítsünk.

Mennyire emlékeztet bennünket ez a reggeli, amelyet Urunk ott a tóparton övéinek rendez, ahhoz a másikhoz, amelyre valamennyien naponként hivatalosak vagyunk. Ilyenkor mi is a

mulandóság változékony, hullámos tengeréről az örökkévalóság partjára lépünk. Hiszen a szentáldozáskor valóban belenyújtjuk ajkunkat, belemártjuk szívünket az örök életbe.

A napi munka nyomasztó, fárasztó s untató terhét kissé letesszük, a kísértésekkel, küszködésekkel kis fegyverszünetet kötünk, midőn az Úr asztalához telepszünk. A világ baja-zaja ilyenkor távolodik és mi kissé megpihenünk. Odakünn zajong az élet, rohannak a járművek, lótnak-futnak az emberek. Minden a földi kenyérért. Még ha manna volna is az, amit szereznek, élveznek így a szegény emberek az élet pusztaságában, attól bezzeg magától még meghalnak. De az a kenyér, amelyet nekünk tálal az Úr, az örök életet szerzi meg nekünk.*

Itt, ennél az asztalnál érezzük mi boldog katolikusok, hogy az örökkévalóságnak vagyunk választott gyermekei.

b) Egyenesen megható ebben a jelenetben az Úr Jézus gyengédsége. Míg az apostolai dolgoznak, fáradnak, addig Ő gondol rájuk, és mint jó családatya, készíti, süti számukra az eleséget. Mily jó az Úr már itt a földön azokhoz, akik érte, neki munkálkodnak. Am mit készít akkor majd nekünk az örök élet nagy lakomájára a fáradságos, de dús lélekhalászat után! Az lesz ám mégcsak az áldomás! Parázs, hal, kenyér! Csupa pompás jelkép! Vajjon nem nyújtotta-e ekkor csakugyan, valóságban az Úr szent testét is nekik? Az apostolok akkor sem viselkedhettek volna szerényebben és öszszeszedettebben, mondjuk ájtatosabban...

Már Szent Agoston gyönyörű szójátékkal

mondja: „Piscis assus, Christus est passus.”
„Sült hal az értünk szenvedett Krisztus.”

Annyi bizonyos, hogy — talán ettőlfogva — a kenyér és hal Jézus Krisztusnak állandó jelképe, szimboluma maradt a keresztény liturgiában.

c) Aztán maga Jézus hívja őket terítékhez: „Jertek, ebédeljetek.” Éppen úgy, mint az utolsó vacsorán: „Vegyétek és egyétek!”

Ó, milyen szelíden, elragadó bájjal hívja meg az Úr a lakomára a Szentlélek parazsa által felmelegített lelkeket!

De még mindez nem elég, Ő maga szolgálja ki szeretteit. „Jézus vevé a kenyeret és nekik adá, hasonlóképen a halat is.”⁶ Ó, milyen édes, amit ilyen szerető kezek nyújtanak! Azt a szegények is nagyon megérik, hogy milyen kéz nyújtja nekik a jót. Amit a tanítványok az Úrtól kapnak, az oly egyszerű, de teljesen kielégítő. Ilyenek a lelki dolgok is. Istennek egyetlen szava is elég, hogy a lélek jóllakjék és megrészegüljön.

2. AZ APOSTOLOK VISELKEDÉSE

Valamennyi eltelt szent örömmel és csodálkozással. Senki sem beszél, senki sem kérdezősködik, „ki vagy?”, hiszen mindnyájan érzik, tudják, „hogyan az Úr az”.⁷ Talán fel sem tekintenek. Ilyen a hű lélek az áldozáskor. Szinte megsemmisül az isteni kegyelem sugaraiban. Nem *kutatja* a mérhetetlen titkokat, hanem *élvezi* azokat. Ha fel is veti a kérdést: „Ki vagy?” ezt csakis azért teszi, hogy jobban átérezze az Úr végtelen felségét és ezzel szemben a saját semmiségét.

3. „HOZZATOK A HALAKBÓL, MELYEKET MOST FOGTATOK!”

Az Úr akarja, hogy a tanítványok szinte kézzelfoghatóan győződjenek meg, mennyire megsegítette őket. Bízzanak tehát a jövőben is Őbenne s számítsanak rája. De meg hadd örüljenek az eredménynek! Éppen nincs az aláztosság rovására, ha hálálkodva elismerjük Istennek áldását s ajándékait úgy magunkban, mint munkáinkban. A hála pedig ezt egyszerűen megköveteli. Azonban az igazi apostol a halakat Jézus lábai elé vonja, azokat nem magának, hanem Krisztusnak fogja. Örül, hogy hódított, nem magának, hanem Krisztusnak.

Itt sem árt majd egy kis önvizsgálat. Vajjon van bennem halászbuzgalom? S ha Jézus kéri tőlem: „Hozzatok a halakból, melyeket most fogtatok!” vajjon tudok-e majd neki valamit felmutatni? Ha üres a háló, vajjon nem magamat kell-e okolnom? Ügyesség, fáradság, kitartás és sok önlegyőzés nélkül eredmény sem a lelki életben, sem a pásztorkodásban nem igen remélhető. Segíts magadon és az Isten is megsegít!

Beszélgetés az Úrral, kérve áldását mind a saját lelkem, mind mások lelkének eredményes megműveléséhez.

¹ Jn. 21, 9—13. — ² Tit. 3, 4. — ³ Jn. 6, 49—50.
— ⁴ Jn. 21, 12. — ⁵ Mt. 26, 26. — ⁶ Jn. 21, 13. —
⁷ Jn. 21, 12.

XXXVI

JÉZUS MEGJELENÉSE A GENEZÁRETI-TENGER
PARTJÁN

(IV. A pápai beiktató)

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet. „Mikor azután megebédelték, mondá Jézus Simon Péternek: Simon, János fia! jobban szeretsz-e engem ezeknél? Felelé neki: Igen, Uram! te tudod, hogy szeretlek téged. Mondá neki: Legeltesd az én bárányaimat. Ismét mondá neki: Simon, János fia! szeretsz-e engem? Felelé neki: Igen, Uram, te tudod, hogy szeretlek téged. Mondá neki: Legeltesd az én bárányaimat. Harmadszor mondá neki: Simon, János fia! Szeretsz-e engem? Elszomorodék Péter, hogy harmadszor kérdé őt: Szeretsz-e engem? és felelé neki: Uram! Te mindent tudsz, te tudod, hogy szeretlek téged. Mondá neki: Legeltesd az én juhaimat... Bizony, bizony mondom neked, mikor ifjabb voltál, övet kötöttél, és jártál, ahova akartál, de majd, ha megöregszel, kiterjeszted kezeidet, és más övez fel téged, és odavisz, ahova te nem akarod. Ezt pedig mondá, jelezvén, minő halállal fogja megdicsőíteni az Istent. És ezt mondván így szóla hozzá: Kövess engem! Amint Péter hátrafordult, látá, hogy utána jön a tanítvány, kit szeret vala Jézus, aki a vacsorán az ő keblére is borult, és mondotta: Uram! ki az, ki

téged elárul? Látván tehát ezt Péter, kérdé Jézust: Uram! hát ez? Mondá neki Jézus: Ha azt akarom, hogy ő így maradjon, míg eljövök, mi közöd hozzá? te csak kövess engem!"

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet elgondolása. A meghitt lakoma után az Úr felkel helyéről. A többiek is követik példáját. Egyideig sétálgat velük a regényes tengerparton. Péter kimondhatatlan szerénységgel és megilletődéssel lépdel mellette. Az Úr egyszerre csak megáll és Péterrel szembefordul, „Simon, János fia! — kérdi tőle — jobban szeretsz-e engem ezeknél?” Széld célzás volt ez arra az öntelt fogadkozásra, amikor a szenvedés előtt Péter magát valamennyi elé helyezve, állította: „Ha mindnyájan megbotránkoznak is tebenned, én meg nem botránkozom soha.”²² Más szóval: én jobban szeretlek téged valamenynyinél! A bukás azonban kijózanítja az Apostolt, s nagyon szerénnyé teszi. Kiérzik ez a feleletéből: „Igen, Uram! te tudod, hogy szeretlek téged.” Nem mondja: „inkább”! Nem hasonlítja magát tehát össze a többivel. Meg aztán, míg Jézus az eredeti görög szöveg szerint az „agapán” szót használja, ami annyit tesz, szeretsz-e engem örökké, tökéletesen?, addig Péter a „filein” szóval felel, ami egyszerű rokonérzést fejez ki. Az Úr jól tudja, hogy szerénységből teszi ezt Péter s nem veszi ezt zokon tőle. Mire Jézus: „Legeltesd az én bárányaimat.” Urunk először az „agnia” szót használja, ami báránykát jelent.

Kisvártatva ismét Péterhez fordul az Úr és kérdését megismétli. Midőn az Apostol újra biztósítja őt szeretetéről, Ő is rábízta a pásztori tisztelet. Ezúttal Jézus a „probatia” szót használja, ahogy az ifjú juhokat hívják.

Midőn pedig Jézus harmadszor is vallomásra akarja készíteni apostolát, ez mélyen elszomorodik. A kérdés ismételt feltevéséből ugyanis arra következtet, hogy az Üdvözítő az ő szeretetének őszinteségéről táplál kétséget. Annál is inkább gondolhat arra, mert ezúttal már az Úr is a „filein” szót használja. Mintha azt akarná kifejezni, ha nem is szeretsz engem szavad szerint hévvel, de szeretsz-e legalább rokonérzéssel? Az Úr ezúttal a juhokat is reá bízta, amit a „probata” szóval fejez ki.

Ehhez a páratlanul szép s bájos jelenethez fűzzük elmélkedésünket.

1. PÉTER A LEGFŐBB PÁSZTOR

Pétert az Úr nagy ünnepélyességgel, hivatalos nevén szólítja, mert nagyjelentőségű nyilatkozatot tesz előtte. Amit ugyanis megígért neki Fülöp Cezarea határában, azt valóra váltja, őt a pápai székbe végérvényesen beiktatja.

Reá bízta az egész nyáját, a bárányokat, ifjú és idősebb juhokat, vagyis a hiveket, papságot és a főpásztorokat.

Teszi ezt az Úr *a többi apostol előtt*, és nevén szólítja őt, nehogy azt higgyék, hogy az összes nyáj kormányzásában majd valamennyi kivetheti részét! Nem! Ez Péternek kiváltsága lesz mindörökre.

Mielőtt azonban a pásztorbotot az egész nyáj felett neki átadná, előbb háromszoros szeretetvallomásra bírja. Célzás ez a *hármasság* bukársra, amelyért most az Urat *háromszoros* szeretettel kell kárpótolnia.

Mily kedves példát ad itt az Úr a gyóntató atyáknak. Mily kedves penitencia! Három taga-

dásért három szeretetvallomás. Mily bájos arány!

Péter, aki bukott, Péter, aki most annál jobban szeret, Péter, aki Jézus nevében legeltet! Vajjon véletlenül tevődik mindez össze? Nem! A Gondviselés nem mindig az ártatlan Jánosokra bízta a kulcshatalmat, hanem gyakran a bukott Péterekre, hogy saját sorsukon okulva hangolódjanak több alázatosságra, nagyobb irgalomra, melegebb, részvevőbb szeretetre.

2. JÉZUS PÉTERNEK VÉRTANÚSÁGOT JÓSZOL

Jézus, ott a Genezáreti-tenger partjáról a hét halom városára, Rómára tekint, ahol majd egykor a Vatikán magaslatán Péter a keresztre feszítve hal meg érte. Minthogy az Úr jövőből, nyilatkozatát a jóslat titokzatos mezébe göngyöli, amely azonban mégis oly átlátszó. Gondoljunk a keleti hosszú ruhára, amelyet, hogy a munkát, járást ne akadályozza, övvel szoktak összehúzni, emelni. A karok kitárása ilyenkor, hogy az embert más övezze fel, a tehetetlenségnek és a kiszolgáltatottságnak jelképe. A „tón cheirón extazis” meg amúgy is műkifejezése a keresztfeszítettetésnek.

Péter ezt meg is értette, amint azt egyik levelében tanúsítja is: „Bizonyos lévén, — írja — hogy közel van az én sátorom lebontása, amint ezt a mi Urunk Jézus Krisztus is értésemre adta.”³

Ime a feltétel, hogy valaki a lelkeknek atyja, anyja, nevelője, megmentője lehessen: a kereszt. Ezt talán mi is tapasztaljuk. Mikor szen-

vedünk, akár önként, akár kénytelenségből, de megnyugvással, nyomban megkezdődik a vonzóerőnk. Kettő kell ugyanis az apostoli sikerekhez: *kegyelem és kereszt*.

Az Úr ennél nagyobb örömhírt az Ő kedves Péterével nem közölhetett.

Tehát hasonló lesz a szenvedésben, sőt a halálneben is, az ő édes Mesteréhez!

Tehát az ő hő kívánsága, Mesterével „a börtönbe és a halálba is menni”,⁴ mégis csak teljesül. Tehát rajta is megvalósul a jó pásztornak jellemző vonása, „aki t. i. juhaiért az életét is odaadja”.⁵

Ő leszen az első vértanú pápa. Követi ebben mindjárt 25 utóda egysorban. A pápaság a vérző dinasztia! A méltóság és kereszt elválaszthatatlanok.

Péternek itt az Úr egyben a végigvaló állhatatosságot is megígérte, amely elsősorban az Isten kegyelme.

Egy kis kitérésre is nyílik itt alkalom. Mikor mi is még fiatalok vagyunk, azt hisszük, véljük, hogy mi is, mint Péter, mehetünk, ahova csak akarunk. Abrándok, regények, vágyak duzzasztják vitorlánkat. Tervezünk s vágyainkban előre megrajzoljuk pályánkat.

A kor azonban a maga tapasztalataival, érettségével és csalódásaival lassan más embert alakít ki bennünk. Megadjuk magunkat sorsunknak és Isten akaratának, tervének, szándékainak. Megyünk, megyünk, ahová más visz, hagyjuk magunkat felövezni s talán keresztrefeszítettetni.

Szenvedni egyszer már kell. Ennek azonban két módja van. Van szenvedés, amelyet az em-

ber maga, önként választ, amikor magát fékezi, megtagadja. Munkát vállal, amely sok önmegtagadással jár. Ilyenkor az embernek nagyon kell ügyelnie, nehogy az önszeretet jusson vezérszerepre és az okosság és mértékletesség ellen vétsen.

Vannak aztán szenvedések, amelyeket maga Isten küld, bocsát reánk. Ilyenek a betegség, sorvadás, sikertelenség s fenyegető közeli halál. Az Úr ilyenekre maga övez fel minket, s visz arra, amerre talán éppen nem szívesen megyünk. Pedig ezek a keresztek legüdvösebbek és legkevesebbé veszélyesek. Ezt valahogyan meg kell értetni magunkkal. A lélek, amely ezekkel a keresztekkel megbarátkozott, már az életszentség magaslatán jár és megérett az égre.

3. „KÖVESS ENDEM”

Jézus most Pétert kissé félrehívja. Úgylátzik, a legközelebbi megjelenése helyét kívánta vele közölni, ahova t. i. a testvéreket össze kellett toboroznia.

Péter, miközben így az Úrral félrevonul, észreveszi, hogy valaki sompolyog utánuk. A szeretett tanítvány volt az, aki félelmében, nehogy az Úr búcsúzás nélkül eltávozzék, nem tudott nyomából tágitani.

Uram, — szól most Péter Jézushoz barátja érdekében, a boldogságtól még mindig áradozva — ha te nekem a vértanúság dicsőségét szántad, vajjon megtagadnád-e ugyanezt attól, akit annyira szeretsz? „Uram, hát ez?”

És az Úr? „Ha azt akarom, hogy ő így maradjon, míg eljövök, mi közöd hozzá?”¹⁸ A fele-

let elutasító, de nem barátságtalan. A Gondviselés terveibe ugyanis senki sem jogosult beavatkozni.

Péter és János mind a ketten nagyon szeretik Jézust. Habár Grotius szerint ebben a két szeretetben is volt árnyalatbeli különbség. Péter inkább „Filochrisztosz”, inkább a nagy Világmegváltó, a Messiás szeretője, János ellenben inkább „Filोजezusz”, mert Jézusban inkább egyéniségéért lelkesedik. Jézus viszont mindkettőt nagyon szereti. De más-más módon. Jánost gyengédebben szerette Urunk és bizalmasabb barátságára érdemesítette. Péter viszont a nagyrabecsültetésben, rangban és talán érdemben messze János felett áll Jézus szemében. János kapja a szüzességnak, a magasszárnyalású szemlélődésnek ajándékát, a misztikát. Ez irányban sokkal többre vitte Péternél. Péternek megint az Úr nagyobb bátorságot és tetterőt adott, megfontoltságot és praktikus érzéket az Egyház közügyeinek intézésére. Jánosra hagyja az Úr Édesanyját, Péterre pedig az Anyaszentegyházat. „A kegyelmek különfélék.”¹⁰ Ilyen titkokat kár sokat kutatni. Annyi bizonyos, hogy az Úristennek nincsenek mostohagyermekai. Isten háztartásában mindennek megvan a maga célja, helye és szépsége. Nem mindenki lehet pálma, ibolyának is kell lennie. Mily bölcs és hasznos dolog volna, ha mi is jelszónak választanók: „Mi közöd hozzá? Te csak kövess engem!”¹⁰ Mennyi baj, nyugtalanság és lelki válság elmaradna, ha kinek-kinek Jézus szoros követése volna az egyetlen gondja s nem ártaná magát a hozzá nem tartozó dolgokba.

Beszélgetés az Úrral, kérve tőle, hogy ősz-

szes gondjaimat, vágyaimat és reményeimet
kizárólag Ő foglalja le.

¹ Jn. 21, 15—22. — ² Mt. 26, 33. — ³ II Pét. 1, 14.
— ⁴ Lk. 22, 33. — ⁵ Jn. 10, 11. — ⁶ Jn. 21, 19. —
⁷ Jn. 21, 21. — ⁸ Jn. 21, 22. — ⁹ I Kor. 12, 4. —
¹⁰ Jn. 21, 22.

XXXVII

JÉZUS MEGJELENÉSE A HEGYEN

I

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet. „A tizenegy tanítvány pedig Galileába méne ama hegyre, ahova Jézus rendelte vala őket. És látván Őt, imádák; némelyek pedig kételkedének. És hozzájuk menvén Jézus, szóla nekik, mondván: „Minden hatalom nekem adatott mennyben és a földön. Elmenvén tehát, tanítsatok minden népet, megkeresztelvén őket az Atya és Fiú és Szentlélek nevében; tanítván őket megtartani mind, amiket parancsoltam nektek. És íme, én veletek vagyok mindennap a világ végezetéig.”¹

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet elképzelése és az apostolokkal együtt való átélése. A helyet illetőleg, ahol ez a jelenés végbement, történeti adatokra nem hivatkozhatunk. Az egyházi írók a Tábor hegyét sejtik, Szent Ignác a Lelkigyakorlatokban, talán magánkinyilatkoztatásra támaszkodva, határozottan ezt a hegyet jelöli meg, ahol az Úr a tizenegynek megjelent. Ugyancsak Szent Ignácra és egyéb okokra hivatkozhatunk, mikor ezt a jelenetet nem tartjuk azonosnak azzal, amikor Urunk Szent Pál tanúsága szerint² egyszerre több mint 500 testvérnek mutatkozott.

Látom tehát lélekben a Tábor hegyét, amint ott Ezdrelon síkságának szegélyén, mint valami

óriás, lecsapott tetejű kúp emelkedik ki. Galilea magaslataival csupán észak felől köti össze néhány erdővel borított domb. Olyan, mint valami előre-tolt bástya, eleinte ugyan meredekebb, de utóbb mindinkább szelídülő lejtővel. Szemlélem, amint a „Tizenegy”, ahogy az Írás őket megnevezi, útban van az Úr által kitűzött cél felé.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy öntsön belém hálás szeretetet azokért a kegyelmi kincsekért, amelyeket Egyházának az én javamra is hagyott, és adjon segítő kegyelmeket, hogy azokat jól felhasználjam magam és mások javára.

1. A TANITVÁNYOK TÁBOR HEGYÉRE MENNEK

„Mennek” a tanítványok. Éspedig most már nem szétszórta, mint a pásztor nélküli nyáj, ahogy egykor a Getszemáni-kertből menekültek, amikor Mesterüket megverve látták. Van már Pásztoruk s annak látható helytartója.

„Mennek” tehát, Péterrel az élükön, akit fejének elismer valamennyi, s biztonnyal Jakab s János sem vitatják már háta mögött, hogy ki nagyobb közülük.

„Mennek” vidáman, bátran és nem leverten, mint az Emmausba menő tanítványok. Ők telvék bizalommal, hittel és reménnyel. Meggyőződtek, hogy Jézus valóban az élő Isten Fia, az Egyháznak, az új Izraelnek Királya...

„Mennek” az Úr parancsából. Tehát biztosra veszik, hogy az Úr ott várja őket, s nagy kegyelmet és vigaszt tartogat számukra. Hiszen mindig és állandóan Galileára hivatkozott, amikor csak feltámadásáról beszélt, s hírnökei által tanítványait ide rendelte.

Elgondolhatjuk tehát, hogy minő érzésekkel és várakozással mennek fel a tanítványok a Tábor hegyére.

2. JÉZUS MEGJELENIK TANÍTVÁNYAINAK, S HATALMAT ÉS MEGBIZÁST AD NEKIK

Amint a tanítványok a hegyre felértek, talán éppen arra a helyre, ahol a színeváltozás végbe ment, Jézus nyomban megjelenik nekik. Nem közvetlen előttük, hanem kissé távolabb. Megengedte, hogy egy kis ideig némán gyönyörködjenek benne és imádják. Bizonynal valamenynyien földig borulva hódolnak neki. Nem kételkedik bizonynal egy sem. Még Tamás sem, hanem inkább ismétелgeti gyönyörű jelszavát: „Én Uram és én Istenem!”¹³

Amit Máté említ, aki *csak* erről a feltámadásjelenetről számol be egyedül, hogy „néme-lyek pedig kételkedének”,¹⁴ bizonynal úgy ér-tendő, hogy voltak *előző* jelenések alkalmával kétségeskedők is.

Miután az apostolok ezt a csendes szentség-imádást elvégezték, az Úr barátságosan meg-közelíti őket és ünnepélyes hangon így szól hozzájuk:

„Minden hatalom nekem adatott mennyben és a földön.”¹⁵

Valóban felséges hatalom az, melyet az Atya Fiának átadott. Kiterjed az egész világra, és belenyúlik az örökkévalóságba. Ez a hatalom nyitja az eget, zárja a poklot és feltárja a ke-gyelmek egész kincsházát. Ennek a hatalom-nak jog szerint alá van vetve minden teremtmény. Ámde, mikor az Úr onnan a hegyről a földkerekségen széjjeltekint, bezzeg csak mi-

lyen kicsi kis területen látja érvényesülni hatalmát. Viszont ellenlábasa, Lucifer, mily óriási területeket birtokol és tart leigázva! Mily hön óhajta ekkor az isteni Szív, hogy hatalmát minden lélekre kiterjeszthesse, és azok boldogítására érvényesíthesse! Ime, itt vannak előtte kedves apostolai. Bennük és jogi leszármazottaikban van összes bizodalma. Ő már a maga részéről munkáját itt a földön bevégezte és Atyjához visszatérni készül. Most már „testvéreire“, „fiacskáira“ számít. Reájuk bízva, hogy szeretetművét az egész földre kiterjesszék, mint lélekhalászok a lelkeket hálóba kerítsék, a juhokat aklába tereljék.

A megbízással összes hatalmát is kezükbe teszi le. Mindent megtehetnek, ami csak a lelkek hasznára, üdvére válik. Ebben a valóban isteni hatalomban talán én is részesedtem, vagy hivatva vagyok részesedni, vagy legalábbis módomban van, mint az Egyház gyermekének, szinte korlát és mérték nélkül élvezni annak jótéteményeit. Jó alkalom nyílik itt lélekben térdre borulni és Jézusnak mindezért szívből hálálkodni.

3. JÉZUS ELKÜLDI TANITVÁNYAIT PRÉDIKÁLNI, KERESZTELNI ÉS A LELKEKET KORMÁNYOZNI

„Elmenvén tehát, tanítsatok minden népet, megkeresztelvén őket... tanítván őket megtartani mindazt, amiket parancsoltam nektek.”

„*Tehát!*” Hatalmamat kezetekbe adom, Szívem lángját és epedő szomját a lelkek után szívetekbe oltom. „*Tehát!*” menjetek!

„*Menjetek.*” Erre a jogot és hatalmat én adtam nektek. Annak tehát semmi hatalom.

sem égben, sem földön nem szabhat határt. Nemcsak mehettek, de *kell* is mennetek. Sem korlát, sem tilalomfa, de még a halál se állítson meg titeket utatokban. „*Menjetez tehát!*”

„*Minden népekhez!*” Soha hadvezér, világhódító így nem beszélt, sem Nagy Sándor, sem Cézár, sem Napóleon. Hogy néhány araszn yi földet, mondjuk egy tartományt vagy birodalmat meghódítsanak, ez volt az egész, amire ábrándjuk kiterjedt. Ha az egész világ meghódítására gondoltak volna, mindenki kineveti őket...

De Jézus a legteljesebb hatalomnak öntudatában kitarja a parancsot: „*elmenvén az egész világ!*”¹

„*Menjetez!*” És mennek az apostolok s utódaik, az apostoli misszionáriusok. Mennek a tengereken, viharokon, szirteken át. Áthágják a hegyeket meredek magaslataikkal és szédítő mélységeikkel. Sem az Alpesek, sem a Pireneusok, sem az Andesek, sem a Himalája számukra nem leküzdhetetlen magaslatok. Mennek és áthatolnak a puszták és sivatagok szűrő füvein, tüskéin, az izzó Szahara számumján, halottak csontjaival megjelölt utain. Nem riadnak vissza a tropikus őserdők vad félelmetességétől, az északi hómezők dermesztő szeleitől.

„*Tanítsatok!*” Hatalommal és biztonsággal. Hiszen az általam küldendő Szentlélek segítségével folytán *nem tévedhettek*.

„*Tanítsatok mindent megtartani, amit parancsoltam!*” Ha könnyű, ha nehéz, ha kellemes, ha kellemetlen.

„*Kereszteljétek meg őket!*” . . . besorozva ezzel a zászlóm alá, beiktatva Egyházamba.

„Aki hiszen és megkeresztelkedik, üdvöztül, aki pedig nem hiszen, elkárhozik.”¹

A katolikus Egyháznak egyedül üdvöztítő volta ezzel hitágazattá van avatva. Az apostolok és hivatalos utódaik *kizárólagos* pásztorjogának megfelel minden léleknek kötelessége: a katolikus hit elfogadására, az engedelmességre. Ebben a jelenetben tehát minden nagyszerű, világra és örökkévalóságra szóló jelentőségű. Megered a keresztség vize, megszilárdul az egyházi hierarchia, s elnyeri küldetését. Meg van újból adva a tévmentesség ígérete, amely nélkül nem lehetne a lelkeket feltétlen hitre és engedelmességre *a kárhozat terhe alatt kényszeríteni*. Végül tökéletes, szinte vakító fényben felragyog a teljes *Szentháromság dogmája*. Mi felelne meg viszont a mi részünkről mindennek, mint a hála, biztosságérzet szent Egyházunk kebelén, kedv és lelkesedés küzdeni Jézus országának kiépítésén, felbuzdulás az Actio Catholicára!

Beszélgetés az Úrral, kérve minderre szent-séges Szívének áldását és kegyelmét.

¹ Mt. 28, 16—20. — ² I Kor. 15, 6. — ³ Jn. 20, 28.
— ⁴ Mt. 28, 17. — ⁵ Mt. 28, 18. — ⁶ Mt. 28, 19—20.
— ⁷ Mk. 16, 15. — ⁸ Mk. 16, 16.

XXXVIII

JÉZUS MEGJELENÉSE A HEGYEN

(II. Bougaud után)

Első előgyakorlat az evangéliumi szöveg. „Ime, én veletek vagyok mindennap a világ végezetéig.”¹

Második előgyakorlat, mint az előző elmélkedésben.

Harmadik előgyakorlat. Kérem a párhuzamos katolikus kegyeletet az Eucharisztia és pápa iránt.

1. ISTEN KÖZELEDIK HOZZÁNK

„Minthogy Isten szeret mindent, ami van, mert különben meg sem alkotta volna a létezőket”,² azért a szeretet örök törvénye szerint meg is közelíti azokat. Mindent betölt jelenlétével, és ahol valami van, teremtő és fenntartó erejével szükségképpen Ő is ott van. Amde ez a jelenléte áthatóbb és kitűnőbb a szerint, hogy minő hatásokat fejt ki az illető teremtményben, és minő tökéletességeit nyilatkoztatja ki bennük. Ebből viszont az ő szeretetének fokára lehet következtetni az illető lény iránt.

Nevezetesen Isten bennünk emberekben jelen van, közölve velünk életét, ismeretét, szeretetét, boldogságát. Ha a kegyelem állapotában vagyunk, oly valóságosan s felségesen van bennünk Isten jelen, hogy ezáltal az Ő termé-

szetfeletti képmásai, gyermekei és eleven templomai leszünk.

a) Istennek ez a jelenléte tehát először is fizikai. Szóról-szóra értendő, amit Szent Pál mond: „Öbenne élünk, mozgunk és vagyunk.”

Közelebb van hozzánk, mint a ruha, amelyet viselünk, a levegő, amelyet belélekezünk. Már ez milyen boldogító, mennyi üdvös megfontolásnak kiindulópontja és szeretetünknek milyen hatalmas indítóoka! Hát még, ha fontolóra vesszük ennek következményeit!

b) Isten velünk van kormányzásával, vezető gondviselésével, mint ahogy a keleti Bölcsékkel volt, akiket a csillag által jászolóhoz vezérelt.

c) Jelen van a segítségével. Nólai Szent Félixet megvédte pókhálóval, amely hirtelenében bűvőhelye nyílása elé szövődött. Ime, Istennél a pókháló erősebb a falnál, nélküle a fal is csak pókháló.

d) Isten velünk van, feddve és vigasztalva minket, ahogy megérdemeljük és hasznunkra válik.

e) Isten velünk van, gondoskodva rólunk. Egészen bámulatos, milyen gyengéd Istennek ez az atyai gondja az Őt szeretők és benne bízők iránt. Azt hisszük, erre kinek-kinek saját élete szolgáltat elég bizonyosságot.

2. ISTEN KÖZELEDIK HOZZÁNK SZENT FIÁBAN

Akik szeretik egymást, azoknak látniuk kell egymást s amennyire lehet, sohasem szabad egymást elhagyniok. A szeretetnek elviselhetetlen a válás. Innen a búcsú könnyei, a hosszas távollétből eredő búbánat, a halálnak nehezen

vigasztalható gyásza. Ha tehát Isten és ember szeretik egymást, — s ez a vallás alapdogmája — akkor kell egymás közelségét keresniök.

Az ember valóban Isten jelenléte után eped a teremtés hajnalától kezdve. A pátriárkák és próféták minél inkább szeretik Istent, annál forróbb sóhajokat hallatnak utána. Még a bálványozó népek tévedésében is az Istent hívogató embernek kiáltása csendül meg: Jer! szállj közénk, légy emberré, légy inkább márvánnyá, ha kell, csak velünk légy, csak valóságos közelségeddel vigasztalj minket!

Saját részéről az Isten is, aki jobban szereti az embert, mint az Őt, ugyancsak a valóságos közelség, jelenlét után eped.

4000 évi várakozás után, amellyel az emberiségnek vágyát akarta maga után csak még inkább felfokozni, végre megtestesül, közénk száll, velünk van. Ámde ennek a jelenlétnek két hiánya van. Csak 33 évig tartó rövid látogatás. A szívnek ez nem elég. A szív tartós jelenlétet akar: Maradj velünk, dobogja, ne váljunk el többé soha!

Hozzá még a megtestesülés olyan szűkkörű. Hogyan? A világnak csak egy kis zuga, Palesztina lássa, élvezze Őt? Az időben és térben elszórt lelkek, akik szintén sóvárognak utána, ettől a boldogságtól meg legyenek fosztva? Ez lehetetlenség! Ámde Jézus nem maradhatott látható módon örökre velünk. Ha megteszi, akkor tudtak volna az apostolok szétozslani az egész világon, elhagyva Mesterüket? A vértanúk, hitvallók, szüzek kiesve szerepükből mind-mind tódultak volna a Szentföld felé. Ki tudta volna őket visszatartani, mikor századok

mulva az *üres szentsír* is egész Európát mozgalomba hozta, hogy azt a kereszténység számára visszahódítsa? Krisztus látható jelenléte a földön az emberi ügyek rendes folyását és a társadalom fejlődését lehetetlenné tette volna.

Azért mondotta az Úr apostolainak: „Jobb nektek, hogy én elmenjek.” Ennek a hiánynak pótlására alkotja meg az isteni mindenhatóság legnagyobb remekművét, az Eucharisziát, a megtestesülésnek időben és térben való kiterjesztését, kinyújtását. Valóban titka az Eucharisztia a szeretetnek, amit csak azok értenek, akik igazában szeretnek. De ezek viszont olyan természetesnek találják.

Vajjon az édesanya, akinek gyermekei szét-szórtnak élnek, nem szeretne-e valamennyivel együtt lenni, és nem tenné-e meg ezt valóban, ha mindenható volna? A levelek, a távíró meg a rádió nem arravaló csodálatos találmányok-e, hogy szívünket támogassák s annak valamilyen módon a mindenüttjelenlétesség egy nemét nyujtsák? Okos ember, mégha nem is hinne az Eucharisziában, soha nem ócsárolná azt, hanem, mint az istenibb ábrándot bámulná, s ha tehetné, maga azt megvalósítaná.

3. KRISZTUS JELENLÉTE A PÁPÁBAN

Ámde még az eucharisztikus jelenlét sem elégít ki bennünket.

Mert élvezzük-e benne mindazt, amit Jézus személyében kortársai, tanítványai szerettek, csodáltak? Bírunk-e benne általában mindent, amit szívünk igényel és amire szüksége van? Bizonyyal nem.

A szentségházhoz járulva először is meglep bennünket a tökéletes csend.

Jézus Krisztus itt van, de nem beszél. Ó Jézus, bírnk-e benned mindent, ha néma maradsz?

Aztán Jézus Krisztus bár táplálja a lelkeket, de nem kormányozza. Ó Uram, hol a pásztorbotod?

És minél jobban közeledem a tabernákulumhoz, minél jobban rászegzem a szent kenyérre hosszú, buzgó, fátyolt átjáró tekintetemet, annál inkább meggyőződöm, hogy *van Jézus Krisztus, aki nincs itt.*

Tisztán látom az Eucharishtiában a kisdedet, az infans-ot (nem beszélőt), a betlehemi rejtett Istent, a Kálvária szelíd áldozatát. Látom a sírba temetettet... Közelében szinte lábujjhegyen járunk, és hallgatunk, mint ahogy ravatalnál szokás... Igen, Jézus Krisztus minden életjelenetében itt van, amelyek örömet és fájdalmunkat alkotják, ahogy egykor Szűz Máriának és az apostoloknak örömet és bánatát tették. Jézus szeretete csakugyan diadalt vett az időn és távolságon. *Van azonban Jézus Krisztus, akit keresek a szent színek alatt, de hiába!...* Hol az a Krisztus, aki tanított, aki kárhoztatta a tévelyeket s megmenette a lelkeket, nehogy a tudatlanságnak és tévedésnek essenek áldozatul? Végül, hol az a Jézus Krisztus, aki apostolait kiszemelte, kezét rájuk tette, s az egész világra evangéliumot hirdetni, bűnöket bocsátani szerte küldötte: „Euntes docete!” „Elmenvén tanítsatok!”

Jézus Krisztusnak ez a másik alakja (fele) megvan a Vatikánban, a Szentatyában.

A pápa második módja Krisztus jelenlétének az Egyházban.

Krisztus Urunk megtehetette volna, hogy egyetlen fátyol alá rejtőzik. De nem akarta. Bölcs okai voltak rá. Elég nekünk, hogy bár két lepel alatt, de az egész Krisztust bírjuk magunknál. Az Eucharisztia és a pápa egymást kiegészítve adja nekem az egész Krisztust.

A Tábor hegyéről ma azzal a boldogító öntudattal távoznak mi is, hogy valóban bőségesen valóra váltotta Urunk ígétét: „Ime, én veletek vagyok mindennap a világ végezetéig.”

Beszélgetés az Úrral. Megbeszélem vele azt a sok szép és boldogító emléket, amelyet megjeleneiből megőriztem. Mintha csak hallanám ajkáról: Látod, gyermekem, veled is vagyok és maradok mindig, ha te is Magdolnával keresel, mikor jelenlétemet veled nem éreztetem, ha Péterrel megsíratod vétkeidet, ha kész vagy a jámbor asszonyokkal az én jóhíremet másoknak is megvinni, ha a szegények iránt jótékony és vendégszerető léssz s buzgón áldozol, mint az Emmausba kiránduló tanítványok, ha testvéri egységben maradsz, mint apostolaim, vagy abba visszatérsz, mint Tamás, ha buzgón és egyetértve tevékenykedel, mint a Péterrel hallászó tanítványaim, ha epedve kívánsz meglátni engem, mint a Táborra felszálló „Tizenegy”, végül, ha szabályszerű engedelmességben kitartasz, mint a parancsomra Bethániában összejött enyéme, várva az én dicső mennybemeneteletem.

¹ Mt. 28, 20. — ² V. ö. Bölcs. 11, 25. — ³ Ap. csel. 17, 28. — ⁴ Jn. 16, 7. — ⁵ Mt. 28, 19. — ⁶ Mt. 28, 20.

XXXIX

VISSZAPILLANTÁS JÉZUSNAK A FELTÁMADÁST
KÖVETŐ FÖLDI ÉLETÉRE

Első előgyakorlat. A Szentírás igéi. „A kínszenvedése után . . . megmutatta magát sok bizonyosságban, megjelenvén nekik negyven napon át és beszélvén az Isten országáról.”¹

Második előgyakorlat. Elgondolom az Úr Jézus egyik megjelenését, amelyik a legmélyebb benyomást tette reám. S miután képzeletemet így kissé lekötöttem, elgondolom, hogy milyenek is voltak köztünk töltött dicsőséges életének jellemző vonásai.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy dicsőséges életében is őt mindjobban megismerjem, szeressem és kegyelme támogatásával mind híveiben kövessém.

1. JÉZUS ÉLETE FELTÁMADÁSA UTÁN DICSÓ,
TEVÉKENY ÉS SZERETETREMÉLTÓ VOLT

1. *Dicsőséges Jézus élete a feltámadás után a földön, mert*

a) mentes már minden szenvedéstől, a haláltól, sőt a mulandó élet minden terhétől, nyűgétől, aminő a fáradság, kimerülés, a táplálkozásnak, üdülésnek, alvásnak minden szükséglete. Ha mégis itt-ott enni látjuk, ez csakis

azért történik, hogy testének valódiságát, s így feltámadásának igazságát bizonyítsa.

b) *Dicsőséges* volt ez az élet azért is, mert teste már egészen a szellem tulajdonságait ölti fel. A feltámadott testet gyorsan ragadja magával a lelke; áthat vele mindenben, s mennyei ragyogás árasztja el azt. Elárulja mindenhatóságát is, amelyre a csodás halfogás világít rá.

c) *Dicsőséges* volt élete, mert olyan alakot vesz fel, aminőt éppen akar, de valamennyi bájos és elragadóan szép, s megbűvöli a szemlélőt.

2. Jézus továbbá tevékeny életet folytat. Nemcsak „beszélt az Isten országáról”,² hanem dolgozott is annak kiépítésén s szervezésén;

a) megszilárdítja végképen a hitet apostolaiban s közvetve valamennyiünkben. Nevezetesen fellángoltatja hitünket a feltámadásban s vallásunk alapdogmájában: a Szentháromság titkában, amikor a három Személyt mint a megigazulás isteni munkájának egyenrangú eszközlőjét, princípiumát állítja oda. Hiszen a szent keresztségben az Atyának, Fiúnak és Szentléleknek nevében, vagyis hatalmával, tekintélyével leszünk Isten fiai.

b) Teljesen kiépíti és megszilárdítja Egyházát, ellátva azt a szentségekkel és bőséges kegyajándékkal. Megalapítja a penitenciát és kihirdeti a szent keresztségnek általános és feltétlenül kötelező voltát. Megadja aztán Egyházának a képességet a Szentírást tévmentesen magyarázni, „megnyitván elméjüket, hogy értsek az Írásokat”.³

Közli apostolaival a csodatevő hatalmat.⁴

c) Kiépíti a hierarchiát, amikor helytartóját, Pétert, az első pápát, hivatalába iktatja.⁶ Megadja apostolainak a teljhatalmat s megígéri, hogy örökre velük marad és támogatja őket.⁶

3. Jézus élete itt a földön a feltámadás után *mérhetetlenül szeretetreméltó is volt*. Jusson csak eszünkbe úgy futtában, mily kedves és bájos volt Urunk egy-egy fellépésében. Vigaszt és örömet árasztott szent személyéből. Nevezetesen három jelmezben mutatta magát:

a) Magdolna mint *kertészt* látja. Lehet, hogy erre engedett is valamennyire következtetni a ruhája és magatartása. Valóban jó kertész a mi kedves Urunk. A vihar feldúlta az ő kertecskéjét, most tehát hozzálát és rendbehoz minden virágszálat, minden bokrot, minden cserjét.

b) Aztán meg *jó útitársnak* szegődik. És valóban, nem kedves útitársunk-e nekünk, megnyitva a földi létnek terhét, minden fáradalmát?

c) Végül *jó pásztornak* is bizonyul a mi Mesterünk, amikor az ő „bárányairól”, „juhairól” gondoskodik s Péterben pásztorhelyettest rendelt nekünk.

2. KÖVETKEZTETÉSEK

Szent Pál hirdeti, hogy Urunkat nemcsak halálában, a bűnnek meghalva, hanem feltámadásában is, lélekben feltámadva is utánoznunk kell, magunkra öltve az ő feltámadott életének vonásait.⁷

A mi életünk is tehát sajátítsa el a feltámadott krisztusi életnek három jellegzetes

tulajdonságát. Legyen *dicsőséges, tevékeny és szeretetreméltó* élet.

1. Legyen életünk már itt a földön *dicsőséges*,

a) vagyis bizonyos értelemben szenvedésektől mentes. Ilyen lesz főképen a szent közöm-bösség által, amely bennünk a vágyakat és félelmeket féken tartja. Ezek okozzák ugyanis az emberi szívnek a legtöbb kint és nyugtalan-ságot. Jézus szerelme tegyen elviselhetővé mindent s kárpótoljon mindenért. A szent sze-génységnek ápolása, az igényeknek lefokozása ugyancsak igen sok fájdalomtól mentesít és a lelket szinte bebalzsamozza és érzékteleníti, főkép a nélkülözéssel szemben.

b) Aztán szinte túlvilági fényességet ad nekünk a szándék egyszerűsége és tisztasága, amely egész valónkat mintegy átlátszóvá, kris-tályossá teszi.

c) Az engedelmesség és buzgalom pedig megadják azt a villámgyorsaságot, amely a feltámadott testet jellemzi.

d) Am ha ehhez kegyelem is járul, az em-bert bizonyos értelemben mindenhatóvá varáz-solja s a saját gyenge természete fölé emeli.

e) Mindebből ered aztán jellemünk s egész mivoltunk ragyogása, szépsége, amely olyan vonzóvá és elbűvölővé teszi az apostoli lelket.

2. A még hátralévő „negyven napot”, vagyis az előttünk álló rövidke életet nekünk is szent *tevékenységben* kell töltenünk, amennyiben Krisztus országának kiépítésében serényen közreműködünk.

a) Meg kell szilárdítanunk a hitet magunk-ban és másokban, elsősorban jó példánkkal,

önmegtagadott, lemondó, tiszta, feddhetetlen életünkkel, amely a legjobb apológiája vallásunknak. Vajjon egy Kis Szent Teréz élete nem hatott-e jobban minden missziónál?

b) Tevékenykednünk kell, ha papok vagyunk, a szentségek kiszolgáltatásával, amivel bizonyos csodatévő hatalmat is gyakorlunk, a vakok szemét kinyitjuk, a lelki halottakat feltámasztjuk. A nem papok imájukkal, vezeklésükkel s jótekonyságukkal fokozzák az Egyháznak csodálatos hatóerejét.

c) Tevékenykednünk kell a hierarchia érdekében, védve a Szentszéket írásban és szóban, ragaszkodva püspökünkhöz, lelkipásztorunkhoz, lelkiatyánkhoz. Tiszteletben tartva és oltalmazva azok tekintélyét, jóhírnevét, becsületét.

3. Szeretetreméltó életet is kell élnünk feláldozott Urunk példája szerint.

a) Legyünk tehát mi is kertészek, művelve a saját lelki kertecskénket, felhasználva a haladás eszközeit: a lelkiismeretvizsgálatokat s a többi lelki gyakorlatokat.

b) Útitársai is legyünk édes Üdvözítőnknek, vele a szoros kapcsolatot szüntelen ápolva, az Eucharisziával bizalmas viszonyban maradva. Megtehetjük és meg is kell tennünk, hogy felüdülésünk idején és sétáink alatt is maradjon közöttünk az Úr, beváltva ígéretét: „Ahol ketten vagy hárman összejönnek az én nevemben, ott vagyok közöttük.”¹⁸ De akkor olyan dolgokról is kell ám társalognunk, amelyek Öt is érdeklik, amelyekbe Ő is beleszólhat, kegyelme által felmelegítve szívünket, ahogyan az emmausi tanítványokkal tette.

c) Végül mi is jó pásztorok és pásztornők legyünk az Ő isteni mintájára. Nem kell e végből mindjárt papnak lennünk. Hiszen akad mindenütt, a mi közvetlen környezetünkben is bárány, aki a fájdalom tövisbokrában vergődik, vagy lelkén viseli a hibának, bűnnek sebeit. Ne mondjuk Káinnal: „Talán bizony őrzője vagyok én az öcsémnek?”¹ Legyen jó szívünk, finom szemünk és fülünk! Vegyük észre más baját és segítsünk rajta, ha másképpen nem, hát egy-egy vigaszos tekintettel vagy szóval. Hány lelket mentett már meg a meleg érdeklődés, amelyet különben a nemtörődomség ecetje besavanyított volna örökre!

Ilyen volna tehát az új, feltámadott élet Krisztusban...

Beszélgetés az Úrral mint kertésszel, mint útitárssal, mint pásztorral. Kérjük tőle a kegyelmet, hogy Őt főképpen ebben a hármasságban híven másolhassuk, utánozhasuk.

¹ Ap. csel. 1, 3. — ² Ap. csel. 1, 3. — ³ Lk. 24, 45. — ⁴ Mk. 16, 17—18. — ⁵ Jn. 21, 15. — ⁶ Mt. 28, 20. — ⁷ V. ö. Róm. 6, 6—14. — ⁸ Mt. 18, 20. — ⁹ Gen. 4, 9.

XL

URUNK MENNYBEMENETELE

I

Első előgyakorlat. A Szentírás szövege: „Mikor együtt étkezett velük, meghagyá nekik, hogy ne távozzanak el Jeruzsálemből, hanem várják be az Atya ígérését.”¹ „Végre kivivé őket Bethánia közélébe, és fölemelvén kezeit, megáldá őket. És lőn, hogy áldás közben eltávozék tőlük és mennybe viteték.”² „S miközben nézték őt, amint az égbe ment, íme két férfiú álla meg mellettük fehér ruhában s ezek mondák: Galileai férfiak, mit álltok és néztek az égre? Ez a Jézus, aki felvétellett mellőletek az égbe, úgy jő majd el, mint ahogy fölmenni láttátok őt az égbe.”³ „Azok meg... visszatérének Jeruzsálembe nagy örömmel. És mindenkor a templomban valának, dicsérvén és áldván az Istent...”⁴

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet elgondolása. (Emmerich Katalin nyomán. Szemlélődés anyagául is szolgálhat.)

Reggelfelé, mikor már szürküllött, Jézus elhagyta a tizeneggyel az utolsó vacsora termét. A szentséges Szűz nyomában van. A többiek kissé távolabbról követik. Most viszontláttam (beszéli Emmerich) az utat, amelyet az Úr virágvasárnapon megjárta.

Mikor végigvezette őket a Via dolorosán, egy-egy szenvedés-stációnál meg is állott. Hivatkozott

a prófétai jóslatra, amely ott valóra váltott, és magyarázta annak értelmét. Aztán kimentek a városkapun, amely a Kálvária-dombnak közelében van. Most kevésbé letértek az útról és kis árnyas, pázsitos helyecskét kerestek fel, aminő több van Jeruzsálemben és igen alkalmas az imádságra.

Itt letelepedett az egész társaság és Jézus vigasztalja és tanítgatja őket. A szívek kissé megkönnyebbültek és úgy érezték, hogy talán mégsem kell elválniok... Amikor pedig a nap egészen felkelt, Jézus folytatta útját a Kálvária-domb és a szentsír irányában, de aztán elkanyarodott az Olajfák hegye felé, megkerülve azt. (Az Írás ugyanis világosan céloz arra, hogy Urunk az Olajfák hegyére a bethániai oldalról ment fel.)⁶

Az Olajfák hegyének lejtőjén Urunk ismét letelepszik. Időközben több csoport is érkezik ide, köztük jámbor asszonyoknak is egy kis serege. A hely hűvös és kellemes, s a még le nem taposott, dús pázsit mintha csak csalogatott volna a pihenőre. Az a sok kanyargós mellékút, amelyet Urunk az egyenes helyett idejövet megjár, arra engedett következtetni, hogy mennyire szeretné ő még a velük való maradást kinyújtani. De megfigyelmeztet arra is, hogy nekünk a felebarát érdekében mellékutakra is rá kell térnünk, amelyek látszólag az égbe vezető egyenes ösvénytől elterelnek. Így pl. olykor szórakoztató foglalkozásokba kell merülnünk a helyett, hogy kizárólag Istennel és lelkünkkel foglalkoznánk. — Ezen a helyen Urunk — tanítványaival külön — elég huzamos időt töltött. Mint búcsúzó házigazda, megadta a legvégső utasításokat. Most már sejtik, hogy a válás küszöbön, de azt mégsem gondolták, hogy olyan hirtelen következik be. Így tellett el egy

egész óra. Az Úr most a dombtetőre siet. A tanítványok alig érnek nyomába. Mind szellemesebb, ragyogóbb lesz. A csúcson megáll. Itt már ragyog, mint a nap, még fényesebb, mint az Őt körülözönlő glória. Most balját keblére teszi, felemelt jobbával pedig megáldja köröskörül a jelenlevőket és az egész világot. A tömeg némán és mozdulatlanul áll körülötte s én úgy láttam, hogy az áldás mindenkre kiterjedt. Urunk úgy áldott, ahogyan a keresztény püspökök szokták tenni. Erre aztán a magasból leáradó fényesség azzal, amely Urunkat övezte, egybeolvadt. Olyan volt, mint mikor az egyik nap a másikkal egyesül. Számptalan lelket is láttam ebbe a fénybe belemerülni és az Úrral a magasba emelkedni, ott vele eltűnni. Az apostolok és tanítványok, akik legközelebb álltak az Úrhoz, részint szinte megvakulva, szemüket a földre sűtötték, részint pedig arcukra borultak. A Szent Szűz mögöttük állott és nyugodtan tekintett maga elé. Néhány pillanat múlva két alakot láttam megjeleni a magasból. Hosszú, fehér ruhát viseltek. Kezükből botot tartottak. Aztán megszólaltak. Galileai férfiak, — szóltak — mit álltok és néztek az égre? Ez a Jézus, ki felvételre mellőlték az égbe, úgy jön majd el, mint ahogy fölmenni látátok. E szavak elhangzása után az alakok el is tűntek, de az égi világosság mindegyre tartott, és csak lassan oszlott széjjel, mint ahogy a nappal átmegy az éjszakába. Az Úr tehát eltávozott, elment Atyjához az égbe. Némelyek a fájdalomtól lesújtva estek a földre. A csoportok még soká ott maradtak tanakodva, az eget bámulva. Az apostolok aztán hazaindultak. A Szentséges Szűz, Péter és János nyugodtak voltak és nagyon meg voltak vigasztalódva. Olyanokat is láttam a tömegben,

akik nem hittek. Aztán széteszlottak valamennyien.

Láttam aztán, amint a tanítványok s a Szent Szűz az utolsó vacsora termébe visszatérnek. Eleinte a tanítványok, amikor magukat egyedül látták, nyugtalanak és árvának érezték magukat. Azt gondoltam, hogy ez még sincs rendjén. Hiszen bírták az Úr Jézusnak ígérétét és én életemet is odaadtam volna annak igazságáért. Később azonban a köztük tartózkodó Boldogságos Szűz higgadt magatartása, a belőle áradó vigasz békét öntött beléjük is.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy „elmémet mennyei kívánságokra indítsa”.

1. A BÚCSÚZÁS

Elgondolom, hogy Urunk búcsúzólul mily meghatóan nyújtja oda kezét csókra szeretteinek. Egyenkint hozzá járulnak, csókot nyomnak a szent sebekre, amelyekből erősítő, balzsamos illat árad a lelkükbe. Először az Édesanyja járul eléje, aztán Péter és a többi apostol. Ó bár én is hasonló áhítattal csókolnám ezeket az isteni sebeket a szentáldozásban!

2. AZ ÉGBEEMELKEDÉS

Az Urat nem tüzes szekér ragadja a magasba, ahogy Illés prófétával történt, hanem saját isteni erejével emelkedik az égbe.

Szent Pál szerint „felment a magasba és fogva vitte a zsákmányt”.^o Ez a zsákmánya Krisztusnak a sok szép üdvözült lélek, akik itt a földön kegyelemben éltek, de az égbe az Ő mennybemenetele előtt nem léphettek. De zsákmányként vitte Urunk magával szeretteinek, nevezetesen szent Anyjának s tanítványai-

nak szívét is, mint amelyek egészen az ő Szívéhez voltak láncolva. Bárcsak az én szegény szívem is legalább mostantól fogva az ő foglya lenne. Mindjárt kérem is ezt az én jó Mesteremtől...

De mindjárt meg is próbálkozom utána szállni...

Feltekintek Uramra. „Miként a sas, mely repülésre készíti fiait és fölöttük lebeg, kiterjesztette szárnyait” az Úr is felettem. Példájával, kedvességével édesget, hogy én is „undorodjam a földtől, amikor az eget nézem”.³ „Hiszen mim vagyon az égben, és miben lelném a földön kedvemet kívüled? Érje bár testemet enyészet, szívem Istene s osztályrészem mindörökké az Isten.”⁴

3. „FELHŐ VEVÉ FEL ÖT SZEMÜK ELŐL”¹⁰

Ó, ez a felhő még ma sem oszlott el egészen! Olykor a szárazságban, szórakozottságban mutatkozik. Csak legalább ne én vonjam azt lelkem egére hanyagságommal! Felhő számomra az eucharisztikus szín is, amely nem engedi látni Uramat „színről-színre”.¹¹ Ó add, Uram, a hitnek éleslátását, amely átlát ezen a felhőn!

Beszélgetés az Úrral. Kérem Öt, hogy egyszer követhessem Öt oda, ahol most „megközelíthetetlen világosságban lakozik”.¹²

³ Ap. csel. 1, 4. — ² Lk. 24, 50. — ³ Ap. csel. 1, 10—11. — ⁴ Lk. 24, 52—53. — ⁵ Lk. 24, 50. — ⁶ Ef. 4, 8; 7. zsolt. 19. — ⁷ Deut. 32, 11. — ⁸ Szent Ignác. — ⁹ 72. zsolt. 25—26. — ¹⁰ Ap. csel. 1, 9. — ¹¹ I Kor. 13, 12. — ¹² I Tim. 6, 16.

XLI

URUNK MENNYBEMENETELE

II

Első előgyakorlat. Mint az előző elmélkedésben

Második előgyakorlat. (Szemlélődés anyaga is lehet.) A helyszín és jelenet elgondolása. Végre eljött a mennybemenetelnek órája, az Úr Jézus földi életének egyedül méltó befejezése. A tanítványokat és híveket berendelték az utolsó vacsora termébe. Össze is jöttek mindnyájan búcsúzóra, amely megint csak kis barátságos lakomával volt kapcsolatos. Az Úr megjelenik köztük. Még a szoktnál is barátságosabb, szeretetreméltóbb, gondosabb és nyájasabb. Kínálgatja, kiszolgálja őket s közben felemelően oktat, vigasztal, bátorít és lelkesít. A tanítványok szomorkodnak, könnyeket is törölgetnek az arcukról . . .

Erre aztán elhagyják a házat, az Urat kísérve. Felérnek az Olajfák hegyének egyik fennsíkjára. A hegynek három csúcsa van. A hagyomány szerint Urunk a középsőről szállott fel az égbe. Hajdanában ott bazilika is állott, melynek helyét ma török mecset foglalja el.

A fennsík, amelyet útba ejtenek, hűs, barátságos, fákkal benőtt helyecske, amely kellemes pihenővel kínálja meg a zarándokot. Itt Urunk még hosszabban beszélt, elmondva egyet és mást az Egyház

jövőjéről. Az apostolok megint csak felvetik a kérdést, vajjon mikor jön el majd a messiási ország, amelynek ábrándjairól csak nem tudtak lemondani. Az Úr erre a kérdésre kitérően felel. Ez — mondta — egészen és kizárólag az Atyának a dolga. Ők csak imádkozva várják be a vigasztaló Szentlelket, aki majd erről és sok más egyébről kioktatja őket.

A városban is észrevették a hegyoldalon táborozó sereget. Tódulnak fel a hegyre. Hajtja őket a kíváncsiság. Az Úr most a hegycsúcsnak tart. A tömeg pedig utána, mint valami processzió, árkon-bokron keresztül. Az Úr nyomában sietnek az apostolok, a Szent Szűz és jámbor asszonyok.

Az Úr mind fénylőbb és járása mind sietősebb lesz, mintha el akarna előlük menekülni.

Végre felérnek a hegytetőre... Az Úr itt már egészen áttetsző és ragyogó. Délre jár az idő. Elérkezik a búcsúzás pillanata. Egy érzés, egy gondolat foglalkoztatja valamennyit: utoljára látjuk Őt...

Mind szorosabb kört vonnak most körülötte, arcát mindenki mélyen emlékébe szeretné vésni... Minden szava végrendelet. Jézus szívét is a fájdalomnak bizonyos neme fogja el. Hiszen úgy szeretete őket és jól tudja, mit jelent számukra az Ő távozása. Azért mindenkitől külön búcsúzik. Megöleli, megcsókolja őket sorra, s mindnyája számára van egy-két bátorító szava. Péternek azt mondja: Erősítsd meg testvéreidet! Jánosnak meg: Ime, a te Anyád, légy hű fia! Aztán valamennyinek: Fiacskáim, itt az óra, hogy az Atyához menjek. Ne szomorkodjatok. Maradjatok az én szeretetemben. Bízhatok! Én veletek maradok! Erre a körötte térdelőket szívből megáldja. Kezét, amelyen a sebek mint rubintok ragyognak, áldólag terjeszti ki fe-

lettük. Ez az első pápai áldás. Urbi et orbi (városnak és földkerekségnek). Valószínűleg keresztet formált, amikor az áldást adta. Tőle eltanulta ezt az Egyház s azóta gyakorolja. Áldás közben aztán emelkedni kezd és az égbe távozik . . .

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy mennybemenetelének nagy tanulságait levonjam és magam s a lelkek javára fordítsam.

1. A FÖLD MADÁRTÁVLATBÓL

Miként a nap, mikor lenyugodni készül, még egyszer végigönti sugarait a hegyeken, ormokon, völgyeken, rónákon, így fénylik most az Úr Jézus isteni alakja, csodálatos megdicsőülésben beragyogva mindent.

Szeme sugárzik, ruhája csillog.

Csodálatos naplemente, amelynél a föld és ég tündökölve olvadnak egybe.

Magá az Egyház „Csodálatos mennybemenetel”-nek nevezi.

Miközben Urunk így a magasba emelkedik, nézzünk a Szívébe. Hiszen Jézust igazában csak az ismeri, aki minden életmegnyilvánulásában a Szívére szokott tekinteni.

A föld madártávlatból. Mit mond az isteni Szívnek ebben az ünnepélyes órában? Az isteni Szív telve van örömmel és diadalérzettel. Alátekint a földre. Ott látja lába alatt a Getszemáni-kertet, hozzá közel a Golgotát. Közbesznek a szenvedések stációi, amelyeket véres nyomok fűznek egybe. Minő rövidék ezek az utak innen felülről, mily gyorsan pillant át rajtuk az ember! . . . Valóban, mily hamar el is múltott minden! Már negyven napja, hogy

tovalúnt minden szenvedés! Mi az örökkévalóság-
sághoz képest az a 18 kemény óra, a 3 órás
keresztén függés, a háromnapi síri pihenés!...
De mi az a 33 lepergett rövidke esztendő is!
Tovatlúnt, hirtelen elrepült, mint az ébredőnek
álma. Az Úr minél magasabbra száll, annál
inkább tágul számára a látóhatár. Nini! Ott
Betlehem! Ott volt az első karácsony éjjel.
Ott feküdtem szalmán dideregve. Ott meg felül
Názáret. Ott dolgoztam, veritékeztem, fáradtam
és engedelmeskedtem, megmutatva Atyámnak,
hogy őt mennyire szeretem. Látszik már az
egész Szentföld. Keresztül-kasul szelik a fehér
vonalak. Ezek az utak, amelyeket annyiszor
megjártam. Ott a pusztá, ahol bőjtöltem és a
kísértéseket legyőztem...

Amott a Jordán és Genezáret hullámos
vizei...

Ittfenn, a magasban semmi nesz, semmi por,
semmi zaj...

A föld mind parányibb lesz. Lassan-lassan
már csak a világrészek és az azokat szét-
választó tengerek tűnnek fel rajta. Aztán az
egész föld kis csillag, pont... végül az is el-
tűnik, hiszen olyan kicsiny. A földdel együtt
aztán eltűnik annak minden gondja, fáradalma,
bűne, érdeke, szenvedélye. Eltűnik császára,
királya, forradalma, háborúja, politikája. Mily
bagatell dolgok ezek az örökkévalóság szédüle-
tes méreteihez! Vége tehát a földi létnek.
Mily rövidke volt. Ez a főbenyomás. És mégis
mennyi érdemnek lett színhelye, alkalma.

Én is majd egyszer elhagyom a földet. A
keresztényi, papi, szerzetesi halál olyan nagy-
szerű, ünnepélyes valami. Én is, majd ha Isten

engedi, áldással és néhány búcsúszóval válok meg szeretteimtől, vallomást téve erős s rendületlen katolikus hitemről, bocsánatot kérve botlásaimért és megköszönve egyben Istennek számtalan jótéteményeit.

Aztán én is hátrahagyom a földet. Mily könnyű és boldogító lesz a jól betöltött hivatás után a válás. Mily édes lesz elhagyni ezt a szüntelen háborgó élettengert, hiú küzdelmeivel, nyugtalan zajával s disszonanciáival, szennyével, bűneivel. Minő dicső pillanatok lesznek ezek! A lélek elszáll, repül majd, mint a nyíl, mind mélyebbre, a csendes, ünnepélyes örökkévalóságba. Megy Istent látni! Mily könnyű most minden. A lélek leszórta magáról mindazt, ami leköt: a test súlyát, bilincseit, ami csak szám és mérték. Ó, mily édes ez a szabadság! „Szabadságért odaadom életemet!”

2. A KÖZBEJÖTT FELHŐ

„És felhő vevé fel őt szemük elől.” Amit a felhő eltakart, azt csak sejtjük és az Írás egyes elejtett szavaiból és a józan észből következtethetjük. Bevonulás az égbe az angyalok karéneke közt: „Tárlatok fel, hatalmas kapuk, tárlatok fel, örök kapuk, hadd vonuljon be a dicsőség királya! Ki az a dicsőség királya? Az erős és hatalmas Úr, a harcban hatalmas Úr!” Aztán a trónfoglalás az Atya jobbján. A Szenteknek és angyaloknak hódolata! Valami halvány sejtelmet nyújt erről a középkori pápáknak bevonulása a Lateránba. Ó, milyen lesz majd egykor az én bevonulásom is az égbe?

De íme, két angyal jelent meg férfialakban. Ezek a gyakorlati szeretetnek szószólói. Mit álltok itt — szólnak ezek — az égre bámulva? Rátok munka vár még itt e földi honban! Tekintetek a segítségetekre váró annyi megmentendő lélekre! Néhanapján mi is így vagyunk. Vigaszos órákat, percekét élünk. De szeretnők ezeket tartogatni! Amde még a szentmise és áldozás vigaszának sem az a célja, hogy bennük felolvadjunk hanem hogy új erőt adjanak Jézusért többet dolgozni, fáradni. A misztikus élet sem lehet életfeladat, hanem csak eszköz más életfeladatok megoldására, erőforrás az életcsatákra. Lám, a misztikusok milyen óriási teljesítményekkel örökítették meg nevüket az Egyház történetében. Gondoljunk egy Szent Bernátra, egy Szent Teréziára!

3. GYAKORLATI KÖVETKEZTETÉSEK

A gyümölcs, amelyet ez az elmélkedés lelkünk javára érlel, legyen elsősorban a mi lelki felemelkedésünk, emelkedett lelkületünk.

Mindjárt reggel szálljunk a magasba az elmélkedés szárnyain, abba a pormentes légkörbe, amelyben a keresztény lélek igazi otthonát leli, s teli tüdővel szívja magába a világosságot és meleget, hogy aztán ilyen hangulatban térjen napi munkára.

Este, mielőtt nyugalomra térnénk, ismét próbáljunk lendülettel a magasba szállni, minden alacsonyság, alpáriság, kicsinyesség, minden civódás és a szenvedélyek háborgása fölé emelkedni. Nekünk mindezek felett magasan kell lebegnünk. Mint a tenger habjai felett

szálló sirály csak úgy röptében érinti a vizet s aztán megint könnyedén fellebben, úgy kell nekünk is a földi, mulandó dolgokkal érintkeznünk.

Felemelkedésre van szüksége a léleknek saját teste fölé. Ha olykor nehezen megy is, de kell, hogy a forrongó testből, vérből, képzeletből erős akarattal kibontakozzunk s szárnyperzselő, izzó hullámai fölé emelkedjünk.

Felül kell emelkednünk a búskomorságon, ha egészségben, becsületben kárt szenvedünk. Nem szabad, hogy ilyen esélyek minket kishitűekké, csüggettegekké tegyenek. Főleg netán, ha olykor buknánk, gyors felemelkedésre van szükségünk. Hamar kell tisztulnunk, nehogy alaposan besározzuk magunkat.

Egész lelkiállapotunk legyen állandóan emelkedett. Mutassuk meg, hogy mi az Egyház fiai, Mária gyermekei stb. vagyunk, lelki arisztokráciához tartozunk. Figyelmeztessen erre minket a szentmisében naponként hallott „Sursum corda!” „Fel a szívekkell!”

Beszélgetés az Úrral. Kérem tőle ezt a lelki „ascensiot”, magasbaszállást, amelyre ez az elmélkedés rávilágított.

¹ Ap. csel. 1, 9. — ² 23. zsolt. 7, 8.

XLII

URUNK MENNYBEMENETELE

(III. Ismétlés)

Az előgyakorlatok, mint az előző elmélkedésekben.

1. „VÉGRE KIVIVÉ ŐKET BETHÁNIA KÖZELÉBE”:

Tehát ütött a válás órája. Elgondolom, mintha az Úr Jézus engem is felszólítana, hogy Hozzá, Édesanyjához és kedves tanítványaihoz csatlakozzam s elkísérjem földi életének erre az utolsó útjára. Kinyitom a lelkem szemét.

Nagy ünnepre készülnek a mennyei szellemek és a limbusból kiszabadított lelkek. Hiszen most lesz a nagyszerű bevonulás az égbe és a trónfoglalás.

Tehát öröm az egész vonalon. Öröm az égben, öröm a földön. A tanítványok is örülnek, velük én is. Hiszen, ki ne kívánná az édes, isteni Mesternek ezt az annyira megérdemlett dicsőséget...

Tehát megyünk lefelé Sion felsővárosából, majd aztán fel az Olajfák hegyére. Nem emlékszel? Ugyancsak ezt az utat jártuk meg nagycsütörtökön. Akkor mondotta Urunk, — hiszen lélekben én is ott voltam és hallottam:

„Ti majd sírtok és jajgattok, a világ pedig örvendeni fog... de a ti szomorúságtok öröme fordul.” „Szomorú az én lelkem mindhalálíg.” „Maradjatok meg az én szeretetemben!” „Szeressétek egymást!” „Jobb nektek, hogy én elmenjek!” Szinte kiérzett Uram szavából a szerető s szeretteiért szorongó léleknek aggodalma, amely magának és övéinek keres vigaszt és megnyugvást... Ma azonban minden szív örömtől repes. Az az ösvény tehát, amely megaláztatásra, szenvedésre vezet, ugyancsak a dicsőségre is elvisz.

Az Írás szerint Urunk egy kerülővel az Olajfák hegyére a Bethánia felőli, tehát déli lejtőn ment fel. Még hálás pillantást akart vetni arra a vidékre, talán kastélyra, Lázárék otthonára, amelyhez oly kedves, felejtethetetlen emlékek fűzték. Tehát a hálás szívekben még az örökkévalóságban is élnek a kedves emlékek, és a jó szolgálatok, amelyeket felebarátunk személyében Urunknak tettünk, nincsenek elfelejtve. Pihenjünk meg mi is az Olajfák hegyének tövében... Gondoljunk vissza életünk vigaszos és fájdalmas emlékeire... Aztán nézzünk megint csak felfelé és folytassuk utunkat Jézussal tovább... Hiszen közel van már az ég. Ott majd egyetlen hálás szeretetérzelembe olvad egybe minden emlék.

2. „ÁLDÁS KÖZBEN TÁVOZÉK TŐLÜK ÉS MENNYBE VITETÉK”

Tehát felértünk Jézussal, Máriával és a tanítványokkal az Olajfák hegyének középső csúcsára. Most aztán odamegyek az Úrhoz és egészen bizalmasan megkérdezem tőle: — hi-

szen vannak dolgok, amelyeket az ember sohasem tud elégszer hallani. — Uram! mondd meg nekem, miért is akarsz te elmenni tőlünk, miért akarsz bennünket árván hagyni? Az Úr nem veszi zokon a kérdést, hanem mint a jó lelki-
atya, elmondja százszor meg százszor ugyan-
azt. Nekünk pedig sohasem felesleges újra meg
újra ugyanazt hallani. Gyermekek! Elmegyek
látható alakban tőletek, mert ez így jobb tinék-
tek. Azért szívem meghozza ezt az áldozatot.
Mert nekem nehezebb elválnom tőletek, mint
nektek engem nélkülöznotök. Hiszen én előbb
és jobban szerettelek és szeretlek titeket,
mint ti engemet. De elmegyek, mert így tudom
bennetek tökéletesíteni a hitet, éleszteni a re-
ményiséget és fellángoltatni az epedő szeretetet.
Így edzem, acélozom meg bennetek a tetterőt
és bátorságot. — Ezeket mondja az én jó Uram
és én kész vagyok a tanítványokkal együtt
isteni akarátán megnyugodni, sőt igyekszem
örülni. Mert hiszen az ő távozása is látható
alakjában ugyancsak az én legnagyobb java-
mat célozza.

Most pedig én is leborulok, mint a többi
tanítvány, hogy velük Urunknak utolsó áldá-
sát fogadjam. Ime, mintha csak rajtam pihen-
tetné Jézus isteni tekintetét. Ó Uram! — kérem
Öt most — vidd magaddal legalább a szívemet
és szakítsd szét mindazt a szálát, amely még
a földhöz köt engem...

Erre aztán Uram áldását fogadva, látom Öt
az égbe szállni. A Fiú tehát visszatér Atyjá-
hoz, a Király elfoglalja trónját, az Örökös
örökségét. Az alázat fel van magasztalva, az
igazság győzött és a szeretet végre uralkodik.

Minden rejtély így megoldódik, a szenvedés megkapta a hiteles magyarázatot. Tehát az én küzdelmeim, csatáim is itt a földön most már nem oly rejtélyesek, a szenvedés nem probléma többé. Jézus égbeszállta megadta rá az érvényes és biztos feleletet.

Tudom már én is, hogy az Úr miért küldi reám a keresztet. Tudom, hogy miért kell azt viselnem.

Az Úr Jézus, mikor az égbe szállott, állítólag lábnyomát hátrahagyta. És valóban, még ma is mutogatják azt a sárgás-fehér sziklába elég mélyen belenyomódott lábnyomot. Kis épületet emeltek föléje, amelynek kulcsát a törökök őrzik. Mily mélyértelmű dolog, hogy Jézus nekünk éppen a lábnyomát hagyta. Illés próféta a köntösét hagyományozta Elizeusra,⁸ Urunk pedig lábnyomát nyomta emlékül a sziklába.

Szent Péter apostol igen komoly tanítást fűz Jézus lábnyomaihoz, mikor így ír: „Krisztus szenvedett értünk, példát hagyván nektek, hogy az Ő *nyomdokait* kövessétek . . . , ki midőn szidalmaztatott, nem szidalmazott, midőn szenvedett, nem fenyegetőzött stb.”⁹

Szent tisztelettel csókolom lélekben ezt a lábnyomot. De aztán egész életemmel követem ezt. Hiszen keresztény, sőt tökéletességre hivatott lélek vagyok, talán fogadalom által Jézus szoros utánzására kötelezett . . .

3. A TANÍTVÁNYOK A TEMPLOMBAN HÁLÁLKODNAK

A tanítványok „imádva Őt, visszatérnek Jeruzsálembe nagy örömmel. És mindenkor a

templomban valának, dicsérvén és áldván az Istent¹⁰ — mondja az Irás.

Igyekszem elgondolni az égi ünnepet, talán a legnagyobbat, amelyet az ég is valaha látott. Minő ölelkezés az Atya és Fiú között! Az Atya visszakupja és megkoronázhatja Fiát, aki Őérte oly önzetlenül szenvedett és dolgozott. Hogyan gratulálnak megkoronázott Királyuknak az angyalok és szentek! Hogyan hálálkodnak neki!

Megsejtem, hogy érdemes tehát Isten ügyéért itt a földön valamit dolgozni és szenvedni! Sőt egyes-egyedül ez ér valamit. Hiszen mi „Krisztusnak örököstársai vagyunk, ha tudniillik vele szenvedünk, hogy vele együtt meg is dicsőüljünk”.¹¹

De aztán az apostolokkal együtt hazatérek, hogy most már az örömet és lelkesedést mintegy aprópénzre váltsam és a hivatásom útjának nekivágjak.

Nem felejttem el, hogy Jézus arról a hegyről szállott az égbe, ahol imával készült a szenvedésre. Az Olajfák hegye összeköti az ima és szenvedés fogalmát. Az imát és szenvedést tehát nem lehet s nem szabad elválasztanom. Imával kell a reám váró szenvedésre készülnöm.

Az apostolok is egyelőre, míg a Szentlelket nem veszik s az Evangélium hirdetésére szét nem oszlanak, előbb visszavonulva, összegyűjtöttek imádkoznak és a templomban is áldják az Urat.

Az élet még sok követelést támaszt velem szemben és sok veszély elé állít. De nem csüggedek! Az égre nézek és imádkozom. „Aldott

az Isten, aki imádságomat el nem vetette, s irgalmasságát tőlem meg nem vonta.”¹²

Jónás imádkozik a cethal gyomrában¹³ és szerencsésen megmenekül. A viharral küszködő apostolok, a hullámokba merülő Péter az Úrhoz kiáltanak¹⁴ és megszabadulnak. Tehát nekem sincs okom csüggedni.

Beszélgetés az Úrral. Kérem, hogy levonva a mennybemenetel oly lélekemelő és üdvös tanulságait, mind szorosabban tudjam Őt követni.

¹ Lk. 24, 50. — ² Jn. 16, 20. — ³ Mt. 26, 38. —
⁴ Jn. 15, 9. — ⁵ Jn. 15, 12. — ⁶ Jn. 16, 7. — ⁷ Lk.
24, 51. — ⁸ IV Kir. 2, 13. — ⁹ I Péld. 2, 21—
23. — ¹⁰ Lk. 24, 52—55. — ¹¹ Róm. 8, 17. —
¹² 65. zsolt. 20. — ¹³ Jón. 2. — ¹⁴ Lk. 8, 24; Mt.
14, 30.

XLIII

URUNK MENNYBEMENETELE

(IV. Jézus hivatala az égből)

Első előgyakorlat. A szentírási szöveg. Dávid király prófétai látomásában így énekel a Messiásról: „Szólt az Úr az én Uramhoz: Ül le jobbom felől.”¹ És Szent Pál: „Kinek mondotta angyalai közül valaha: Ül az én jobbomra?”²

Második előgyakorlat. Újból elképzelem, amennyire emberileg lehetséges, a Megváltó mennybevonulását és dicső trónfoglalását.

Elgondolom, hogyan áll meg allelujás lobogójával az Istenember Atyja trónja előtt és szól: „Atyáml megismertettem nevedet az emberekkel, kiket e világból nekem adtál... Én Téged megdicsőítettelek a földön, a munkát elvégeztem, melyet rám bízál, hogy azt megtegyem, és most te dicsőíts meg engem, Atyám, tenmagadnál azzal a dicsőséggel, mely enyém volt nálad, mielőtt a világ lett.”³ Mire az Atya végtelen elismerése és hálája jeléül Fiát saját jobbára ülteti, vagyis mindabban a hatalomban s dicsőségben, amely az övé, Fiát is részesíti.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy közbenjárói tisztjét az égből az Atyánál velem szemben is érvényesítse.

1. „SZÉTOSZTJA AZ ERŐSEK ZSÁKMÁNYÁT“

Amint Krisztus királyi trónját az Atya jobbán elfoglalta, saját szíve hajlamát követve nyomban „szétosztja az erőseknek az őket megillető zsákmányt“. Vagyis megjutalmazza azokat, akik Isten országának építésében közreműködtek, az élet nagy csatáit már diadalmasan megvívták, és akiknek éppen azért a mennyországot megnyitotta.

Mily örömmel jelöli meg az égben az őket megillető díszes helyet. Az összülőknek, aztán a pátriárkáknak: Ábrahámnak, Izsáknak, Jákobnak. A tisztaéletű egyiptomi Józsefnek, a prófétáknak. Aztán Juditnak, Eszternek, a Makkabeusoknak, az ószövetség hőseinek, vértanúinak. Mily kiváló helyet adott az égben az ő kedves előfutárjának, Keresztelő Szent Jánosnak, akinél „nem támadt az asszonyok szülöttei közt nagyobb“.⁵ És az ő drága nevelő-atyjának, Józsefnek! Minő nagy volt ezeknek a lelkeknek öröme. Bármily jövődő boldogságot reméltek is ezek, de Istennek bőkezősége minden reményüket messze-messze felülmúlta. Mennyire örülnek a szent angyalok is, midőn látják, hogy azokat a hézagokat, amelyek társaik bukása által soraikban támadtak, hogyan töltik ki az emberi lelkek. Ime, némely lélek méltó, hogy a kerubok vagy szeráfok közé kerüljön, másik meg kisebbrendű angyaloknak lesz rangosztályosa. Ó Uram Jézus, nekem is szántál már eleve helyet az égben, trónt a Te Szíved közelében. Tégy engem bátorrá, kitartóvá, hogy ezt a helyet megérdemeljem, el ne veszítsem. Hogy mily közel leszek ottfenn majd Tehozzád, azt tőlem is

függővé tetted. Buzgalommal, áldozataimmal, minden jócselekedettel mintegy előre, magasabbra tolhatom a trónt, vagyis a dicsőséget és boldogságomat.

Ezt a szent törekvést senki sem veszi tőlem rossz néven, mert ez egészen Istennek szent és örök szándéka szerint vagyon. Hiszen ebben is, Uram, a főindítók az irántad való szeretet.

2. JÉZUS „MINDENKOR ÉL, HOGY ÉRTÜNK KÖZBENJÁRJON”⁶

Mihelyt Urunk az Atya jobbán elfoglalta trónját, nyomban meg is kezdte ügyvédi, közbenjárói tiszttét a mi érdekünkben. Bizonylyan ez volt egyik főoka annak is, hogy sebeit az égbe vitte. Ha az Atya haragját bűneinkkel kiérdemeltük s rászolgáltunk villámaira, ezek a sebek valóságos villámhárítók. Ime, ez a magyarázata Isten mérhetetlen, végtelen könyörületének a bűnös világgal szemben. Nincs tehát okom nekem sem kétségbe esni bűneim és gyarlóságaim miatt, ha azokat szívből megbánom. Hiszen a szeretet apostola tudtomra adja: „Fiacskáim... Ha valaki vétkezett is, van szószólónk az Atyánál, Jézus Krisztus, az igaz, és Ő engesztelés a mi bűneinkért, és pedig nemcsak a mieinkért, hanem az egész világéiért is.” Ezek a sebek tátonganak s tárulnak a szentmisében is az eucharisztikus színek alól a mennyei Atya elé. Innen van a szentséges áldozatnak kieszközlő és engesztelő ereje. De innen van minden jó imádságnak is hatása Isten Szívére, valahányszor azt Jézus nevében terjesztjük elő.

3. „MINDEN FŐPAP... EMBEREKÉRT RENDEL- TETIK AZ ISTEN ELŐTT VALÓ ÜGYEKRE”8

A bűneinkért való engesztelés azonban még nem meríti ki kötelességeinket Istennel szemben. Nekünk elsősorban Istenünket dicsérnünk kell, aztán neki hálálkodnunk és hozzá számtalan lelki és testi szükségleteinkben folyamodnunk. Minderre azonban — tekintve azt a végtelen távolságot, amely köztünk és Isten között van — szinte képtelenek vagyunk. Vanak olykor pillanatok, mikor ez a tudat mint óriási teher nehezedik reánk és szinte összemorzsol bennünket. Ilyenkor feleml és fellelkesít az a gondolat, hogy van közbenjárónk, közvetítőnk az égben, nagy Főpapunk, „pontifexünk”, aki a hidat veri már saját személyében is Isten és teremtmény közt.

Az Úr Jézus isteni Szíve az illatszerek oltára. Ha erre tesszük gyarló és hiányos jócselekedeteinket, imáinkat, önmegtagadásainkat, penitenciánkat, azok Jézus érdemeitől oly kellemes illatot nyernek, hogy az Atya szívét elbájolják és kimondhatatlan bőkezűsége hangolják. Urunk tehát az égbe szállva, az örökkévalóság tengernyi nyugalmaiban sem szűnik meg tevékeny lenni a mi érdekünkben. Igyekszem az isteni Szívre, erre az oltárra minél több anyagot feltenni, hogy az a szeretetnek ott lobogó lángjától mintegy felemésztve kellemes tömjénfüst alakjában szálljon az égbe.

Beszélgetés az Úrral, a nagy mediatorral, közvetítővel. Kérem Öt, hogy ezt a fenséges tisztét az Atyánál töltsse be velem szemben is. Feltétlen nagy bizalommal kérem ezt tőle. Hiszen Istennek nagylelkű jóságát misem bizo-

nyítja inkább, mint az, hogy Fiát nekünk adta s közvetítőnek rendelte. Úgy határozta öröktől fogva, hogy egy közülünk isteni trónon képviselje üdvösségünk nagy ügyét. „Krisztus, dicsőség királya s Isten Fia, légy imádva... Isten jobbján ülsz az égben, az Atya dicsőségében. Téged azért, Uram, kérünk, légy oltalmunk, légy vezérünk. Kiket szent véred nagy árán megváltottál a keresztfán. Üdvözüljön, Uram, néped, nyerjen áldást örökséged. Amen.”

¹ 109. zsolt. 1. — ² Zsid. 1, 13. — ³ Jn 17, 6. 4—5. — ⁴ Iz. 53, 12. — ⁵ Mt. 11, 11. — ⁶ Zsid. 7, 25. — ⁷ I Jn. 2, 1—2. — ⁸ Zsid. 5, 1. — ⁹ Te Deum.

XLIV

URUNK MENNYBEMENETELE

(V. Jézus ismét eljön a világ végén)

Első előgyakorlat. A Szentírás szövege: „Szemük láttára felemelkedék és felhő vevé fel őt szemük elől. S miközben nézték őt, amint az égbe ment, ime, két férfiú állá meg mellettük fehér ruhában s ezek mondják: Galileai férfiak, mit álltok és néztek az égre? Ez a Jézus, aki felvétetett mellőletek az égbe, úgy jó majd el, mint ahogy felmenni láttátok őt az égbe.”

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet eleven elgondolása. Szemlélem lélekben azokat a jeleneteket, amelyek az Emberfiának második jövetelét megelőzik. Látom a csillagrendszernek felbomlását, hallom a tenger rettentő zúgását, figyelem az emberek iszonyú rettegését.

Megjelenik aztán az Emberfia kereszttel az ég felhőiben. Nagy hatalommal és dicsőséggel jön, hogy megítélje a síri porból új életre támasztott embert. Hogy megjutalmazza test szerint is a jókat, s leszámoljon az egész világ szemeláttára ellenségeivel.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy az Ő várása engem is, mint az első keresztyényeket, szent buzgalomban tartson és mintegy siettessen az önmegszentelés és apostolkodás munkáiban.

1. JÉZUS ÚJRA VISSZAJÖN A JÓK ÖRÖMÉRE

Mikor az angyalok Urunk mennybeszálltakor annak újra eljöttére figyelmeztetnek, ez nem csupán valami eszmetársításért történik: az Úr eltávozott, az Úr egyszer megint visszajön. Ó nem! Az angyali szónak mély értelme van. Hathatós figyelmeztetés ez az apostoloknak és általuk mindnyájuknak, hogy felhagyva a terméketlen merengéssel az Úr Jézus és a mennyország után, lássunk hozzá az eget meg is érdemelni. Mert „nem mindaz, aki mondja nekem: Uram! Uram! megyen be a mennyek országába, hanem aki Atyám akaratát cselekszi”.³ De egyben nagy ígéret is ez az angyali kijelentés az igazak vigasztalására, éspedig három okból. Meglátják Jézus Krisztust testi szemmel is. Ó mily gyönyörűséges élmény! „Tudom, — rebegheti a haldokló — hogy Megváltóm él, s a végső napon felkelek a földről és saját testemben látom meg Istenemet... önnön szemem nézi (majd) őt, és nem más.”⁴ Hogyan örült Krisztus meglátásának Keresztelő Szent János. Szinte dalra fakad ez a szigorú aszkéta ember, amikor csak reá gondol: „Akié a menyasszony (t. i. a lelkek, az Egyház), az a vőlegény (t. i. Jézus); a vőlegény barátja (t. i. János) pedig, aki mellette áll és hallja őt, örvendve örül a vőlegény szavának. Ezen örömöm most beteljesedett.”⁵

Igy örült az agg Simeon és a jámbor Anna asszony is az Úr látásán és utána már szívesen haltak meg mindketten. Hogyan örültek a tanítványok a Tábor hegyén, látva az Urat. Mindörökre ott szerettek volna maradni. A néptömegek is napokon át étlen-szomjan rohantak

utána, csak hogy Őt lássák... Ám minő öröm vár akkor az igazakra, amikor lelkük vőlegénye testi szemük előtt is megjelenik s őket elbűvöli, elbájolja kedveskedésével: „Jőjjetek, Atyám áldottai!”⁸ Az igazak továbbá dicsőséget nyernek az egész emberiség és az angyalok előtt. Jézus bemutatja, elismeri, megdicséri összes érdemeiket. Akik a földi életben a legalázatosabbak voltak s legönmegtagadottabbak, azok lesznek most a legünnepeltebbek és legnagyobbak. A legkisebb és legtitkosabb jócselekedet és szándék is, mint elvetett mag, kikel most és kivirágzik. De legfőképpen a Krisztusért viselt rágalmak és üldöztetések. Akkor kézzelfoghatóan bebizonyosodik Urunk ígérete és jövendölése: „Boldogok vagytok, midőn szidalmaznak és üldöznek titeket és hazudozván minden rosszat mondanak reátok énérettem. Örüljetek és vigadjatok, mert jutalmatok bőséges a mennyekben.”⁹

De nem kevésbé vigasztalja majd az igazakat annak látása is, hogy mennyire hasonlítanak testben is a feltámadott Krisztushoz. Róluk is eltűnt immár a földi élet minden szeplője, feltámadt a testnek minden gyengesége s hiányossága, mint a Zsoltáros mondja: „Mint a sasé, visszatér ifjúságod.”¹⁰

2. JÉZUS ÚJRA VISSZAJÖN A GONOSZOK RÉMÜLETÉRE

Jézus új eljövetele a kárhozottak pokoli büntetésének betetőzése. Kénytelenek lesznek majd újból egyesülni testükkel, amikor „a sírokban meghallják az Isten Fia szavát”, és el kell jönniök „az ítélet feltámadására”.¹¹ Amde

micsoda testet látnak viszont?! A feltámadásban — mint Szent Pál mondja — „nem mindnyájan fogunk elváltozni”.⁹ A gonoszok tehát rothatag testüket kapják vissza szörnyű rútán s a szenvedésre alkalmasan, hogy lényüknek ez a másik fele is pokoli tűznek legyen állandó zsákmánya. Gondoljunk a szent vértanúkra, akiket olykor tüzes vasbikákba zártak... A léleknek csábítója, bűntársa, a test is megkapja tehát, amit érdemelt. Ó szegény test, miért is szerettelek annyira, amikor ilyen veszélybe dönthetsz engem, ha tanácsaidat követem?

A kárhozottak kínját csak kielezi, hogy ilyen alakban, ilyen állapotban kell az isteni Bíró, az üdvözültek és az angyalok előtt bemutatkoznok. Az Evangélista szerint egyszer Urunk „haragosan nézett körül”¹⁰ ellenségein. Ó mily rettentő lehetett ez az isteni harag! Hát még az utolsó napon! „Ki állhat meg haragos színe előtt, ki állhat helyt haragjának tüze előtt?”¹¹

Saul inkább öngyilkos lett, semhogy ellenségeinek kezébe essék.¹² Ámde mennyivel „rettenetesebb az élő Istennek a kezébe esni”.¹³ Mekkora lesz a szegényünk az annyira lemosolygott, lekicsinyelt s üldözött, most pedig dicsőségben ragyogó igazak előtt! „Mi ostobák — kiáltják majd — életüket örülségnek és végüket dicstelenségnek véltük, íme, mint számláltatnak Isten fiai közé s a szentek között vagyunk részük.”¹⁴

„És így szólnak a hegyeknek és kösziklálnak: Essetek reánk és rejtsetek el minket a trónon ülőnek színe elől és a Bárány haragja elől.”¹⁵ Ime, az a szelíd Bárány, akinek türel-

mével, nagylelkűségével annyira visszaéltünk, tud ám oroszlán is lenni! „Ime, győzött az oroszlán Júda törzséből.”¹ Isten ments, hogy ennek az isteni Baránynak haragját, neheztelését, sőt csak nemtetszését is magamra vonjam bűnömmel, hűtlenséggemmel és a hivatásomban való állhatatlanságommal...

Ime, ezek a nagy igazságok rejlenek az angyali kijelentés mögött: „Ez a Jézus, aki felvétetett mellőletek az égbe, úgy jön majd el, mint ahogy felmenni láttátok Őt az égbe.”² Sok vigaszt, de sok fenyegetést is tartalmaz. Azért „legyenek felővezve csípőitek (vagyis legyetek készen a munkára), és égő gyertyák kezeitekben (vagyis vigyázzatok eleven hitekre), hasonlók olyan emberekhez, kik Urukat várják”,³ int az Üdvözítő.

Beszélgetés az Úrral, akinek eljövételét az eucharisztikus színek alatt rövidesen élvezem. Kérem Tőle, hogy az ő halálórai és világvégi eljövételére minél nagyobb buzgalommal készüljek.

¹ Ap. csel. 1, 9—11. — ² Mt. 7, 21. — ³ Jób 19, 25—27. — ⁴ Jn. 3, 29. — ⁵ Mt. 25, 34. — ⁶ Mt. 5, 11—12. — ⁷ Zsolt. 102, 5. — ⁸ Jn. 5, 28—29. — ⁹ I Kor. 15, 51. — ¹⁰ Mk. 3, 5. — ¹¹ Náh. 1, 6. — ¹² I Kir. 31. — ¹³ V. ö. Zsid. 10, 31. — ¹⁴ Bölcs. 5, 4—5. — ¹⁵ Jel. k. 6, 16. — ¹⁶ Jel. k. 5, 5. — ¹⁷ Ap. csel. 1, 11. — ¹⁸ Lk. 12, 35—36.

XLV

A SZENTLÉLEK-VÁRÓ IMÁDSÁGOS MAGÁNY

Első előgyakorlat. A szentírási szöveg: „Ekkor (a tanítványok) visszatérének Jeruzsálembe a hegyről, melyet Olajfák hegyének hívnak... S amikor beértek, felmenének a felső terembe, ahol időzni szoktak: Péter és János stb. Ezek mindnyájan állhatatosak valának egy szívvel-lélekkel az imádkozásban az asszonyokkal, valamint Máriával, Jézusnak Anyjával és az ő atyjafiaival egyetemben.”¹⁷

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet elgondolása. Emmerich Katalin így ír róla: A mennybemenetel utáni és az ezt követő napokon az apostolokat mindig együtt láttam és a Boldogságos Szűzet közöttük az utolsó vacsora termében. Péter mindig az Úr helyét töltötte be az imában és a kenyértörésben, és a Boldogságos Szűz vele szemben volt.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy jó imádsággal én is le tudjam magamra és munkáimra esdeni a Szentlélek ajándékait.

1. AZ APOSTOLOK ÉS TANITVÁNYOK IMÁDKOZNAK

A tanítványok az Úr Jézus utasítása szerint¹⁸ Jeruzsálemben maradnak. Sőt mi több, ugyan-

- abba a házba gyülekeznek, hogy elzárkózva a világtól, minden gondtól és szórakozástól, szent összeszedettségben és imában várják az Úr Jézustól megígért nagy Vigasztalót. Bizonynal az eljövendő Szentlélek sugalmára, indítására cselekedtek így. Nem sajnálták a bizonytalanba nyúló drága időt önnön lelküktől, megszívlevé az Írás szavát: „Ki galád magához, jó lesz-e máshoz?” Készülnek, imádkoznak és bíznak. Igen, bíznak, nem magukban, saját jóságukban, hanem az Úr ígéretében és irgalmában, aki megmondotta: „Ha ti rossz létekre tudtok jó adományokat adni gyermekeiteknek, mennyivel inkább fog adni a ti mennyei Atyátok jó lelket azoknak, kik tőle kérik!”

Imájukat azonban sok és kitűnő erénnyel kísérték.

Fontolgassuk azokat!

2. EGYÜTT IMÁDKOZNAK

Szent Lukács kiemeli, hogy „mindnyájan egy szívvel-lélekkel” imádkoztak. Össze voltak forrva a testvéri szeretetben. Mi sem vonzza inkább körünkbe és lelkünkbe a Szentlelket, mint a testvéri egyetértés, és mi sem riasztja inkább vissza, mint a viszály és gyűlölködés. Nézzünk csak kissé utána, vajjon nem az ilyen érzület teszi-e imáinkat vigasztalanokká és terméketlenekké? Ne is csodálkozzunk ezen, hiszen az Úr Jézus ezt előre meg is mondotta nekünk: „Hogyha ketten közületek *megegyeznek* a földön bármely dologban, amelyet kérnek, megnyerik azt Atyámtól, ki mennyekben vagyon. Mert ahol ketten vagy hárman összejönnek az én nevemben, ott vagyok közöttük.”

3. ÖSSZESZEDETTEN IMÁDKOZNAK

Szent Ambrus azonban a jó és hatásos imádsághoz még többet is megkíván, mint *külső*, testvéri egységet és összegyűjtöttséget. Azt követeli, hogy ez az egység az emberek *bensejében* is meglegyen. Ne legelésszenek szanaszét, mint pásztor nélküli nyáj, a fantázia és a külső érzékek, míg a szellem, a lélek bennünk Istenhez próbál emelkedni.

A szórakozottság az imában, ha nem is hiúsítja meg annak kieszközlő erejét, de elveszi minden édességét, sőt amennyiben szándékos, bocsánatos hibával is kapcsolatos. Szent Ambrus „a kettő vagy háromnak” megegyezését az értelmnek, akaratnak s érzéki képességeinknek összegyűjtöttségében látja, s kívánja, hogy ezek összefogjanak és közösen magasztalják és kérjék az Urat.⁹

4. ÁLLHATATOSAN IMÁDKOZNAK

Az élet fenntartásához szükséges foglalkozásokon kívül mindig csak imádkoznak. Nem felejtették el Uruk intelmét: „Mindenkor imádkozni kell és bele nem fáradni.”

Minthogy pedig az Úr Jézus nem mondotta meg az időt, amikor majd a nagy Vigasztaló elérkezik, s a napok múltak, egyben szent türelmetlenségük, vagy jobban szomjuk és epe-désük is szüntelen nőtt. Szinte ostromolják a néma eget.

És az Úr ezt nem is veszi rossz néven tőlük. Hiszen Urunk kijelentette, hogy szereti, ha imáinkkal szinte alkalmatlankodunk neki. Egyik példabeszédben ugyanis magát így jel-

lemzi: „Mondom nektek, ... ha nem is adna neki azért, mert barátja, mégis alkalmatlankodása miatt ... ad neki.”⁸ Hiszen Urunk oly jó s azért nem venné szívére, hogy szeretteit megsomorítsa.

5. SZÜZ MÁRIÁVAL EGYÜTT IMÁDKOZNAK

Ezt is bizonynyal a Szentlélek sugallta nekik. Már ők tisztán tudták, látták, hogy Szűz Mária többet segíthet rajtuk, mint amit ők valamennyien Istennél elérhetnek. Aztán mennyire épülhettek a Szent Szűz példáján! Csak reája kellett nézniök, hogy új buzgalomra és bizalomra gyulladjanak. És ha nem ok nélkül hiszszük, hogy ő volt az, aki imáival a megtestesülést siettette, azt is méltán feltehetjük, hogy imája által a Szentlélek eljövételének is ő volt egyik kieszközlője. Ha ő volt az, aki a kánai menyegzőn, mikor a bor elfogyott, szent Fiához járult, és annak csodálatos közbelépését kiesdette, mennyivel nagyobb buzgalommal kérte most a születendő Egyházra a szeretetnek és buzgalomnak azt a borát, amelyet a Szentlélek áraszt a jól felkészült lelkekbe.

Beszélgetés az Úrral. Magam is ezekben a napokban sokszor fohászkodom hévvel a három isteni Személyhez, főleg a Szentlélekhez. „Tiszta szívet teremts belém, Isten, s újítsd meg az igaz lelket bensőmben ... Színed előtt ne vess engem, szent Lelkedet meg ne vond tőlem!”

„Emitte Spiritum tuum et creabuntur.”¹⁰
„Bocsásd reánk Szentlelkedet és megújul minden”, ismét felvirágzik lelkemnek virágoskertje.

Valahogyan sajátítsuk el a Szentlélektől azokat a „szavakba nem foglalható sóhajtásokat”, amelyekkel ő, „a Lélek, jár közbe értünk”.¹¹

Kérjük a szeretetből fakadó szent vágyakat, mert ezek jelentik már a Szentlélek közeli eljövételét. „Tűz halad előtte”,¹² mondja a Zsol-táros. De ne felejtsem egy pillanatra sem a Szent Szűzet, aki mellettem, velem és értem imádkozik. Kérem őt, eszközölje ki nekem is a Szentléleknek szeretetborát. Hiszen, mikor az apostolok a Szentlélektől telten a nép elé léptek, azt mondták róluk, „tele vannak édes borral”.¹³

Ó, bárcsak a Szentlélek szerelme engem is megrészesgítene, Istenért sokat merni, beszélni és cselekedni!

¹ Ap. csel. 1, 12—14. — ² Ap. csel. 1, 1. 4. —
³ Jézus, Sir. f. 14, 5. — ⁴ Lk. 11, 13. — ⁵ Mt. 18,
19—29. — ⁶ De inst. virginis 11. — ⁷ Lk. 18, 1. —
⁸ Lk. 11, 8. — ⁹ 50. zsolt. 12, 13. — ¹⁰ 103. zsolt. 30.
— ¹¹ Róm. 8, 26. — ¹² 96. zsolt. 3. — ¹³ Ap. csel.
2, 13.

XLVI

MÁTYÁS APOSTOL MEGVÁLASZTÁSA

Első előgyakorlat. A Szentírás szövege. „Ama napokban felállta Péter a testvérek között (mintegy százhusz emberből álló sokaság volt együtt), és szóla: Férfiak, testvérek! Be kell teljesednie az Írásnak, melyet a Szentlélek megjövendőlt Dávid szája által Júdásról, azoknak vezetőjéről, akik elfogták Jézust. Ő közénk tartozott és részes volt ebben a szolgálatban. Telket szerze azonban a gonoszság bérén, aztán felakasztá magát... Meg van ugyanis írva a Zsoltárok könyvében: Elöljárói tiszttségét kapja meg más. Ennélfogva szükséges, hogy azon férfiak közül, kik együtt voltak velünk minden időben, mikor az Úr Jézus közöttünk járt-kelt, kezdve János keresztességétől addig a napig, melyben felvétellett tőlünk, azok közül valaki az ő feltámadásának tanúságtevője legyen velünk együtt. Kijelölének tehát kettőt: Józsefet, kit Barzabásznak és melléknevén Jusztusnak hívtak, azután Mátyást. Majd imádkozának mondván, Urunk, aki mindenkinek a szívét ismered, mutasd meg a kettő közül az egyiket, akit kiválasztottál, hogy átvegye ezen szolgálatnak és apostoli hivatásnak a helyét, melyet Júdás hűtlenül elhagyott, hogy eltávozzék a maga helyére. Azután sorsot vetének rájuk, s a sors Mátyásra esék, ki a tizenegy apostolhoz soroztaték.”¹

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet elgondolása. Emmerich látomásai alapján így számol be az eseményről: Láttam, amint Péter apostoltársai körében áll az utolsó vacsora termében, a tanítványok pedig a benyíló helyiségekben állottak s a csarnokba betekintettek. Péter József Barzabást és Mátyást hozta javaslatba, akik ott állottak a tanítványok soraiban. Ezek közt nem egy akadt, aki nagyon szeretne volna, ha az apostolok közé őt választják be Júdás helyébe. József és Mátyás erre nem is gondoltak és éppen ezért nem is kíváncsoztak az apostoli méltóságra. A következő napon aztán sorsot vetettek. A sors Mátyásra esett, aki ez alkalommal ott sem volt. Elmentek érte, hogy felkeressék és elhívják az apostolok közé.

A sorsolás pedig ősi szokás szerint úgy történt, hogy a jelöltek nevét egy-egy táblácskára írták és nyíltszájú edénybe tették. Az edényt most addig rázták, míg csak az egyik tábla onnan ki nem esett. A táblácskára írt név viselője lett a megválasztott. Így történt Mátyás apostol megválasztása is.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy kegyelmének segítségével mindig igen nagyra becsljem kiválasztottságomat és hivatásomat.

1. A GONDVISELÉS MUNKÁJA

Az apostolok a Szentlélek-várás novénáját arra is felhasználták, hogy a Júdás bukása folytán soraikban támadt hézagot betöltsék s a kollégiumukat a hagyományos, Izrael 12 nemzetségeire emlékeztető — tizenkettős számra kiegészítsék. „Úgy tetszett a Szentléleknek és nekik.” Igen! elsősorban a Szentléleknek, aki gondoskodik Krisztus Egyházáról és annak

minden tagozatáról. Amint világos közreműködésével kiegészítette az apostolok számát, úgy támaszt hivatásokat, amelyek az egyesek elhalálózása vagy hűtlensége folytán támadt hiányokat kipótolják. Miért is sohase gondoljuk, hogy Isten reánk szorult és mi valahol pótolhatatlanok vagyunk. Részünkről a szerencse, ha Isten munkáiban közreműködhetünk, valamely állást elfoglalhatunk, betölthetünk. Ha mi méltatlanságunk folytán onnan kiesünk, lesz más, méltóbb és alkalmasabb, aki utánunk következik. Azért izeni az Úr Szent János evangélista által a filadelfiai egyház püspökének: „Tartsd azt, amid van, hogy senki se vegye el a koronádat.” Örök figyelmeztetés erre Júdásnak, a szerencsétlen Júdásnak tragikus sorsa. Mi volt az ő kezében?! Mi lehetne, hol lehetne most? De „nem tartotta meg, amije volt” és „eltávozott a maga helyére”, „püspöki tisztségét pedig más kapta meg”.⁵ „Egyik felvételik, másik elhagyatik.”

2. A TANITVÁNYOK HŐSI ERÉNYEI

Mátyás apostollá választása igen sok hősi erényre adott alkalmat. Ilyenek elsősorban a feltétlen *engedelmesség*, hódolat az apostolfejedelemmel szemben. Az ellentmondásnak és eltérő véleménynek még csak nyoma sem mutatkozik, midőn Péter megnyilatkozik. Felmerülhetett volna a gondolat, nem volna-e jobb az apostolválasztással még várni arra az időre, mikor majd a megígért nagy Vigasztaló is megérkezik.

Amde Péter szól, és az ügy el van intézve.

Aztán mily szép színben ragyog az egész választás lefolyása alatt és után a testvéri *egység és egyetértés*. Nincs semmi pártoskodás vagy korteskedés, tolakodás, irigység és féltékenykedés. Hiszen ily méltóságra magát valamennyi méltatlannak érezte, ha amúgy szíve mélyén kívánczozott is utána.

Mennyit mond ez főleg azoknak a közösségeknek, amelyek maguk választják az elöljárókat és tisztviselőiket!

Továbbá gondolkodásmódjuk az egész választásról tisztán *természetfeletti*. Azok közül kell választaniok, — Péter szerint — akik hűek voltak Krisztushoz, Keresztelő János fellépésétől mindvégig, s tanúskodni tudnak az Úr feltámadásáról. Mennyi baj elmaradt volna az Egyházban, ha a méltóságok betöltésében nem földies szempontokra, mint a rangra, protekcióra, születésre, hanem az *alkalmasságra* s az *életszentségre* lettek volna a választók kizárólag tekintettel.

Végül a tanítványok buzgón imádkoznak. „Majd imádkozának, mondván: Urunk, aki mindenkinek a szívét ismered, mutasd meg a kettő közül az egyiket, akit kiválasztottál.” Tanulság ez reánk, hogy minden fontos munkát imával készítsünk elő. Főképen, ha életünkben választutakhoz érünk, vagyis fontosabb ügyekben választanunk kell, kövessük az apostolok és első hívek példáját és ostromoljuk meg előbb az eget, hívjuk buzgó imával, esetleg kilenceddel, segélyül a Szentlelket. Mindjárt most kérem is azokat az erényeket, amelyeket a Szentlelket váró hívek, nevezetesen az apostolok és tanítványok gyakoroltak.

3. SZENT MÁTYÁS ÉS JÓZSEFNEK MAGATARTÁSA

József nem méltatlankodik a mellőztetés miatt, viszont Mátyás megmarad a maga szerénységében és alázatosságában. Mindketten alkalmazkodnak az Istennek beláthatatlan, de mindig bölcs és célszerű végzéséhez.

Mátyás világtörténeti szerephez jut, József pedig ezzel örökre letűnik a szereplés színpadáról, jöllehet, amint némelyek mondják, életszentsége által érdemelte meg a „Jusztusz“, vagyis „Ígaz“ melléknevet. Legfeljebb majd az örök életben látunk be abba a titokba, hogy miért is történt ez így? Egyelőre pedig levonjuk a tanulságot, hogy jövő sorsunkat, előre-haladásunkat stb. egészen Istenre kell bízunk. „Sorsom a te kezében van!“¹⁸ És örüljünk. Hiszen Isten a Teremtő, akinél senki jobban bennünket nem ismer, tudja, hogy mi válik inkább javunkra. Bámulatos bölcseséggel és gyengédséggel vezérel engem is az ideiglenes és örök végcélomhoz, ha illetéktelen kéz, akár az enyém, akár másé, nem nyúl bele a finom sorsgépzetbe, amelyet az én Uram Teremtőm szerkesztett meg.

Beszélgetés az Úrral. Kérem Öt, hogy a Szentlélek ihletése által tanítson meg tiszteletben tartani az ő titkos végzéseit, és azokhoz gyermekded és bizalmas lélekkel alkalmazkodni.

¹ Ap. csel. 1, 15—26. — ² V. ö. Ap. csel. 15, 28. — ³ Jel. k. 3, 11. — ⁴ Ap. csel. 1, 25. — ⁵ Ap. csel. 1, 20. — ⁶ Mt. 24, 40. — ⁷ Ap. csel. 1, 24. — ⁸ Zsolt. 16.

XLVII

A NAGY IGÉRET

Első előgyakorlat. A Szentírás szövege. „Én kérni fogom az Atyát, és más Vigasztalót ad nektek, hogy veletek legyen mindörökké, az igazság Lelkét, kit a világ meg nem kaphat, mert nem látja és nem ismeri őt. Ti pedig megismeritek őt, mert nálatok marad, és bennetek leszen.”¹

Második előgyakorlat. A hely és jelenet elgondolása. Elképzelem, amint a szent apostolok a szentséges Szűz köré gyűlve buzgón imádkoznak Krisztus ígéréteinek beteljesedéséért.

Harmadik előgyakorlat. Kérem a kegyelmet, hogy a Szentlelket, mint nagy, igen nagy ajándékot, értékelni tudjam és ennek megfelelően vágyódjam utána és esedezzem érte.

1. „A MAGASSÁGBELINEK AJÁNDOKA”

Igy nevezi a teológia² és a liturgia³ a Szentlelket. És mennyire méltán! Hiszen ő Isten ajándékai közt a legnagyobb és valamennyi egyéb adomány forrása. Milyen jó is az Úr! Nem elégszik meg azzal, hogy nekünk megadja kegyelmét és szeretetét, s eláraszt minket a Szentlélek ajándékaival, hanem nekünk adja *magát a forrást is*, hogy ő személyesen lelki életünket fenntartsa, igazgassa, növelje és töké-

letessége juttassa. Miért is az Úr Jézus, amikor a Szentlélekről beszélt, „melyet veendőik valának az őbenne hívők”, így nyilatkozik: „Aki hisz én bennem . . . élővíz folyói fakadnak majd őbelőle.”⁴ Éspedig nemcsak átmenőleg, ideig-óráig, hanem állandóan és mindörökre: „a víz, amelyet én adok neki, az örök életre szökellő vízforrás lesz benne”.⁵

Ó Szentlélek, az „élet vizének folyója, gyógyó, mint a kristály, az Istennek és a Bárány-nak királyi székéből eredő”,⁶ öntözgesd az én szegény lelkem földjét is, hogy „havonkint meghozza a maga gyümölcsét, mind a tizenket-tőt”:⁷ „a szeretetet, örömet, békességet, türelmet, nyájasságot, jóságot, hosszútűrést, szelidséget, hitet, szerénységet, megtartóztatást, tisztaságot”.⁸ Apold bennem, ó Szentlélek, ezeket a gyümölcsöket, hogy el ne fonnyadjanak, hanem a teljes kifejlődésre eljussanak.

A magasságbeli nagy ajándékára, a Szentlélekre való gondolás egyben nagy bizalomra is indít engem. Mert ha Isten ily bőkezű, mennyivel hajlandóbb minden más egyebet megadni, amire szükségem van, amire vágyom s amit kérek tőle. Isten „tulajdon Fiát sem kímélte, hanem odaadta értünk, mindnyájunkért: mikép ne ajándékozna vele együtt mindent nekünk”?⁹ — mondja az Apostol. De nem ugyanolyan joggal alkalmazhatjuk ugyanezt a Szentlélekre is? Isten nemcsak Fiát, hanem tulajdon Lelkét is odaadta nekünk. Ilyen isteni bőkezűségtől tehát mit nem remélhetünk? Bizalommal remélem tehát, hogy a felsorolt gyümölcsökkel az én lelkemet is gazdagítja, nevezetesen „az isteni szeretetet, amelyre oly

epedve vágyom, kiárasztja szívemben".¹⁰ De aztán sorra kérem mindjárt a többi ajándékait is, éspedig lehetőleg azzal a buzgósággal, amellyel a tanítványok, élükön a szentséges Szúzzel, azokért imádkoztak.

2. KIKNEK SZÁNTA A MAGAS- SÁGBELI EZT AZ AJÁNDÉKOT?

Istennek nagylelkűségét még jobban megismerem, ha megfontolom, hogy kiknek szánta ezt a végtelenül értékes ajándékát. Már az nagy jóság volt, hogy a szegény halászokkal, tudatlan, kislelkű, félénk tanítványokkal lépett Isten az ajándék közlése által ily belső érintkezésbe. Ámde itt nem állapodott meg. Irgalmat gyakorolt minden jóakarátú lélekkel, amely ajándékának elfogadására hajlandó és arra magát felkészíti, légyen az pogány vagy zsidó. Valóban igazsághűen állapítja meg az apostolfejedelem, aki eddig bizony egészen a „választott nép” gondolatvilágában élt, mikor a pogányokra is leszállni látja a Szentlelket: „Valóban tapasztalom, hogy az Isten nem személyválogató, ellenkezőleg, kedves előtte bármely nemzetbeli, ki féli őt és igazságot cselekszik.”¹¹

A fajimádás, a sovíniszta nemzeti érzés tehát nem Istennek terve és messze távolesik a Szentlélek bölcs és szerető gondolataitól.

Mert te, Uram: szereted mindazt, ami van, mert mit sem utálsz abból, amit alkottál, mert ha gyűlöltél volna bármit is, meg sem teremtetted, meg sem alkottad volna”.¹²

Viszont a minden népre, nemzetségre ki-

terjedő, jót akaró emberszeretet a tévmentes katolikus érzület.

Még inkább elmélyül lelkünkben ez a gondolat, ha kissé körültekintünk s még jobban megfigyeljük, kiknek is ajánlkozik fel a Szentlélek. Volt köztük, aki az Isten Fiának halálát kívánta, s a többivel a „Feszítsd meg”-et kiáltozta. Volt olyan, aki a legalacsonyabb bálványimádásba süllyedt s így voltaképen, bár öntudatlanul, a gonoszléleknek volt rab-szolgája... Ime, a mennybeszállott Üdvözítő közvetítő ereje mennyire hat az Úristen szívére! A világkormányzásban új világkorszak veszi kezdetét. A világ reggelén, a vízőzön idején, Isten így nyilatkozik: „Ne maradjon az én lelkem örökké az emberben, mivel test ő...”¹⁸ Most ellenben, az újszövetség hajnalpirkadása alkalmával a Próféta szerint: „Kiöntöm *lelkemet minden emberre.*”¹⁹

S azóta csakugyan látjuk, kik és mik nem kaptak meghívót a Szentlélek által a katolikus Egyházba és az örök üdvösségre! Hány van köztük egyházüldöző, mint Saul, sőt az istentelenség frontharcosa. Nincs tehát okunk kétségbe esni bárkinek üdvössége felől. Már Szent Ágoston megjegyzi, hogy „a gonoszok azért élnek, hogy bennünket az erényben gyakoroljanak, vagy pedig azért, hogy megtérve, velünk együtt gyakoroltassanak; s hányszor olyat gyűlölünk, aki lélekben már testvérünk...” Csak annak jaj, ezerszerre jaj, aki a megismert igazság ellen tusakodik, mint tették a farizeusok, mert „aki a Szentlélek ellen szól, annak (vétke) meg nem bocsáttatik sem ezen a világon, sem a jövőben”.²⁰

Beszélgetés az Úrral. Kifejezem előtte csodálkozásomat végtelen jóságáért és bőkezűségéért. Ajándékait szinte önfeledten szórja azok után, akik őt nem is igen keresik, mennyivel inkább gazdagít engem, aki őt keresem, aki az ő ajándékaira az apostolokkal és a Szent Szűzzel egyetemben odaadó lélekkel kilenc napon át készülök... Hálálkodom az Úrnak és esedezem az Ő Szent Lelkéért s annak ajándékaiért egyik-másik ima vagy Szentlélek-himnusz által.

¹ Jn. 14, 16—17. — ² S. Thom. S. Theol. 1 qu. 38. — ³ Veni Creator. — ⁴ Jn. 7, 39. 38. — ⁵ Jn. 4, 14. — ⁶ Jel. k. 22, 1. — ⁷ Jel. k. 22, 2. — ⁸ Gal. 5, 22. 23. — ⁹ Róm. 8, 32. — ¹⁰ V. ö. Róm. 5, 5. — ¹¹ Ap. csel. 10, 34—35. — ¹² Bölcs. 12, 25. — ¹³ Gen. 6, 3. — ¹⁴ Joel. 2, 28. — ¹⁵ Mt. 12, 32.

XLVIII

A SZENTLÉLEK IHLETÉSÉNEK TULAJDONSÁGAI

Előgyakorlatok, mint az előző elmélkedésben.

1. A SZABADSÁG

„A szél, ahol akarja, ott fú”,¹ — mondja az Úr Jézus, ezzel hasonlítva össze az isteni Szellőnek, a Szentléleknek újjáteremtő munkáját.

„Hallod zúgását, de nem tudod, honnét jön, hová megyen.”²

Ő szabad Személyiség, és ez az ő feltétlen joga. Ha velem is szóba áll, ezt nem szükségből vagy haszonból teszi, hanem tiszta jósból és mindig szabadon. Ki mondhatná meg, mikor, hol és kivel közli a Szentlélek ajándékait? Bűnössel-e, igazzal-e? Az igazzal — kétségkívül — szívesebben foglalkozik, hiszen gyermeke és eleven temploma. De a bűnössel is olykor igazi erkölcsi csodákat művel. Látjuk Saulnak és sok más megtérőnek esetében, akik a Szentlélek nyilvánvaló segítségével a bűnből hamarosan az életszentség magaslatára küzdötték fel magukat. De az igazakkal sem bánik egyformán bőkezűen. Vannak gyarló lelkek, akik misztikus kegyelmekben részesülnek,

míg mások hősi erények gyakorlata után sem jutnak erre. Bár a csíra, a mag, a megszentelő kegyelem, mind a kétféle lélekben megvan, de a Szentlélektől függ, hogy melyikben ébreszti fel isteni sugarával a fejlődésnek egyik vagy másik fajtáját, s mily ütemben sietteti a fejlődést és kivirágzást.

A Szentlélek aztán az *ő szabadságát közli a lelkekkel is*. „Ahol az Úr lelke, ott a szabadság.”

A Szentlélek ugyanis felszabadít sok bilincstől és köteléktől. Nevezetesen a bűnnek és szenvedélynek átkos igájából. Azután eszközli, hogy ne félelemből, kényszerből vagy szükségből engedelmeskedjünk és szolgáljunk Urunknak, Istenünknek, hanem szeretetből. A Szentlélek továbbá megszabadít a betű nyűgétől és mindenben megismerteti velünk a törvénynek és szabálynak *szellemét*. Innen van, hogy a lélek a Szentlélek galambjának szárnya alatt oly könnyen és édesen halad és emelkedik.

Főleg aggályos, túl félénk és határozatlan lelkek kérik a Szentlélektől, hogy közölje velük a szent szabadságot. De aztán vívják is, kegyelmétől támogatva, a szent szabadságharcot. Erőszakkal dobják félre ijesztgető képzeleteiket és hányják le magukról megfélemlítő benyomásaikat. Mert hiszen ezek azok, amik őket szüntelen aggasztják és kínozzák, nem pedig a lelkiismeret, amely minden aggály mellett is, ha lelkivezetőjüknek engedelmeskednek, nyugodt és biztos lehet.

Jól jegyezzék meg, hogy sohasem lehet ott vétek, ahol az ember szeretetből és jószándék-

kal cselekszik, vagy más megoldást nem látva, átvág a nehézségeken.

2. MINDENHATÓ ERŐ

„Hallod zúgását.” Behat a Szentlélek a szív kérgén és a legmakacsabb lelket is meg tudja hajlítani. A fenyegetőzést és öldöklést lihegő Saul, alighogy a Szentlélek ráveti sugarát, máris azt kérdi: „Uram, mit akarsz, hogy cselekedjem?” Ahol előbb félelem, zavar és szomorúság honolt, most már a Szentlélek hatására béke és öröm hullámszik. De ebből aztán meg is lehet ismerni, hogy ki az, aki lelkünkben működik. Aki a jóra törekvő lelket nyugtalanítja és kedvetleníti, az sohasem a Szentlélek, hanem a gonoszlélek. A Szentlélek csupán a bűn lejtőjén, az örök örvények felé rohanó lelkeket igyekszik nyugtalanítani és üdvös félelembe ejteni, hogy aztán, ha magukba szállnak, nekik is megadhassa a békét.

Ismerve a Szentlélek természetét és jellemét, a társaséletben is csakhamar felismerhető, hogy kikben dolgozik a Szentlélek. Az ilyenek a béke olaját öntik széjjel és örömet ébresztenek, és mások lelki épülésére vannak.

Jöjj tehát Szentlélek! Fejtsd ki bennem ezeket a hatásokat és tégy engem egészen a szerveddé, orgánumoddá. Közöld velem a te békédet, és add, hogy környezetemben is szétáraszam azt. Amde erre szükséges, hogy szavadat halljam, arra hallgassak. Miért is „Szólj, Uram, mert hallja szolgád”.

„Nem tudod, honnét jön, vagy hová megyen.”

Maga Krisztus egyetlen szóval sem sejtette, hogy mikor is érkezik majd meg az ígért Vigasztaló. Nappal-e vagy éjjel, ünnep- vagy hétköznapon. Annyi bizonyos, hogy általános irányvonala a Szentlélek működésének, hogy ösztökél bűntől el, — erényre fel!... De különleges céljai többnyire ismeretlenek. Maga Szent Pál, a Szentléleknek ez a szócsöve, saját magát illetőleg így nyilatkozik: „Ime, lélekben megkötözve elmegyek Jeruzsálembe s *nem tudom, mik következnek ott rám.*”⁸

A Szentlélek ugyanis teljes engedelmességet és függést kíván azoktól, akiket munkába vesz s akiket eszközeinek választ. Hogy megmutassa, hogy ő a Teremtő, azért előbb megsemmisülést kíván azoktól, akiket alakít, „nehogy kevélykedjék a por és hamu”.⁹

Engedjük tehát magunkat át neki, s bizzuk magunkat teljesen az ő vezetésére. Ő jól ismeri a célokat, amelyeket velünk megvalósítani kíván.

Igy gondolkodik mindaz, „aki újraszületik a Szentlélekből”.¹⁰

4. A SZENTLELKET JÉZUS KÜLDI MAGA HELYETT

Mint *Isten* küldi, mert a Szentlélek az Atyától és Tőle származik. Mint *ember* küldi, mert közbenjárva értünk az Atyánál, kieszközli a Szentlélek küldetését, saját igéi szerint: „Én kérni fogom az Atyát, és más Vigasztalót ad nektek, hogy veletek legyen mindörökké.”¹¹

Kérem tehát az Úr Jézustól az apostolokkal és a Szent Szűzzel ezt az öt pótító Vigasztalót. És ő, akinek „Szíve a Szentlélek temploma”, nem is késik és vonakodik azt nekem elküldeni. Hiszen a zsidók ünnepén ő kiáltozta nagy szóval, mikor a Siloé tavából ünnepélyesen hozott és borral kevert vizet a templomban elhintették, jelképezve ezáltal a Szentlélek kegyelmének kiáradását: „Ha valaki szomjazik, jöjjön énhozzám és igyék. Aki hisz én bennem, mint az Írás mondja, élővíz folyói fakadnak majd belőle. Ezt pedig (mint az Evangélista megjegyzi) a Lélekről mondotta, melyet veendők valának az őbenne hívők.”¹²

Beszélgetés az Úrral. Kifejezem előtte forró, égető szomjamat az ő Lelke után, amelyből meríthetem egyedül az igazi életet.

¹ Jn. 3, 8. — ² U. o. — ³ II Kor. 3, 17. — ⁴ Jn. 3, 8. — ⁵ Ap. csel. 9, 1. 6. — ⁶ I Kir. 3, 10. — ⁷ Jn. 3, 8. — ⁸ Ap. csel. 20, 22, 23. — ⁹ Jézus, Sir. f. 10, 9. — ¹⁰ Jn. 3, 5. — ¹¹ Jn. 14, 16. — ¹² Jn. 7, 37—39.

XLIX

KI AZ, AKIT MI VÁRUNK?

Első előgyakorlat. „Hiszek a Szentlélekben, Urban és elevenítőben, ki az Atyától és Fiútól származik, kit az Atyával és Fiúval együtt imádkunk és dicsőítünk, ki szólt a próféták által. Hiszek egy szent, katolikus és apostoli Anyaszentegyházban, vallok egy keresztséget a bűnök bocsálatára, és várom a halottak feltámadását és a jövő örök életét. Amen.”¹

Második előgyakorlat. A hely és jelenet elgondolása, ahogy ez az előző elmélkedésekben történt.

Harmadik előgyakorlat. Kérem a kegyelmet, hogy a nagy Vendéget kellő és méltó előkészülettel várjam.

1. A SZENTLÉLEK ÖRÖK SZÁRMAZÁSA

A Fiú, az Ige az, akiben a katolikus teológiának a Szentírás és hagyományon alapuló gyönyörű és fenséges fejtegetése szerint, az örök Atya önmagát megismerte és öröktől fogva *kimondotta*. Az Atya és Fiú egymást megismerve egymás iránt végtelen szeretettel lángol. Ez a szeretetláng, amely végtelenül tökéletes és személyes: a *Szentlélek*.

Ezek a származások az egy Istenben szükségyszerűek, éppen azért öröktől fogva valók, s a legtökéletesebb, végtelen, szellemi Lény természetéből erednek. A Szentlélek, mint a harmadik s utolsó személy, a Szeretet személyisége, teszi tökéletessé s befejezetté az Istenség belső életét s mintegy megkoronázza. Milyen volna a lakás világosság és meleg nélkül? Éppen így az Istenség belvilága is kietlen, üres, barátságtalan és meddő volna a Szentlélek nélkül. Benne, vele, általa van a szeretet, öröm és béke magában az Istenben. Sőt elmondhatjuk, hogy ő a boldogsága, gyönyöre magának az Istenségnek. Ha tehát a Szentlélek az Istenségnek egész, végtelen óceánját örömmel, világossággal és boldogsággal tudja elárasztani, mennyivel inkább az én csepp kis szívemet. Pedig lám! Ő ezt a szívet önmagáért teremtette, és semmi más, hanem csakis önmaga által akarja betölteni. Veni Sancte Spiritus! Jöjj el, Szentlélek Isten!

2. A NAGY ELEVENÍTŐ

A niceai zsinaton szerkesztett, fentidézett Credo szavai szerint, a Szentlélek nemcsak élete az Istenségnek, hanem valóságos éltető lelke az egész teremtnének.

Ő nem hoz létre az Istenségben újabb személyt, éppen azért az ő élete túlcsoordul az Istenség aranykelyhének szegélyén, életet, szeretetet, tökéletességet oszt a teremtményeknek, sőt önmagát is odaadja nekik.

Ő az Istenség Kincstárosa, Főalamizsnása, a szegények Atyja, aki által árad minden élet,

minden jó, minden boldogság s öröm a terem-
tett világra.

Már a világ teremtésekor, midőn a külön-
böző elemek még forrongtak, kavarogtak, szinte
keresték a helyüket a mindenségben, a Szent-
lélek mint óriási galamb, ott lebeg felettük,
kiterjesztett szárnnyal árnyékolja be azokat, s
melegével beosztást, rendet, szépséget és ter-
mékenységet közöl velük. „A föld azonban
puszta és üres volt és sötétség volt a mélység
színén: de az Isten Lelke ott lebegett a vizek
fölött.”²

Azonban nemcsak a természetes, hanem a
természetfeletti életnek is a Szentlélek az
Elevenítője. Ő lehelte már a Paradicsomban
az ősszülőkbe a kegyelem életét. A bukás után
pedig ő élesztette a reményt Éva elárvult iva-
dékaiban a Megváltó után s ő készítgette elő
az emberiséget annak elfogadására: „szólván
a próféták által”. Ő lebegett aztán a szentséges
Szűz felett, beárnyékolva őt, és megterméke-
nyítve tiszta méhét. Ő segédkezett aztán az
Üdvözítőnek minden munkájában. Ő viszi ki
Jézust a pusztába böjtölni, imádkozni és a
kísértéseket elszenvetni,³ s mint a Próféta meg-
mondotta előre a Megváltóról: „Rajta lesz
majd az Úr Lelke, a bölcsesség és az értelem
Lelke, a tanács és az erősség Lelke, a tudás és
a jámborság Lelke és eltölti őt az Úr félelmé-
nek Lelke.”⁴

Az Úr Jézus által alapított és reánk hagyo-
mányozott örökséget Ő kamatoztatja. Neve-
zetesen ő fakasztja számunkra a keresztvizet,
a bértálasban ő keni fel a lelkeket, a peniten-
ciában gyógyítgatja a sebeket, és az ő erejé-

vel konszekráál a pap, hogy Krisztus drága testével és vérével tudja táplálni a híveket. A többi szentségben is, nevezetesen a papszentelésben, ő működik.

De még ezzel sem fejezte be a Szentlélek az ő életető tevékenységét.

Ő támasztja ugyanis majd egyszer fel tünköt, s alakítja át, hogy a dicsőült léleknek is méltó hajléka legyen. Végül a mennyország boldogsága is jórészt az ő munkája. Mert mi a mennyország? Nemde világosság, szeretet és öröm Istennek színről-színre való látásában és birtoklásában. A világosságot, a dicsőség fényét az égben a Fiú, az Atyának Bölcsesége adja ugyan meg nekünk, ámde a szeretetet és örömet közvetlenül a Szentlélektől kapjuk. Mi lenne még Isten színelátása is szeretet és öröm nélkül? Nap meleg nélkül, virág illat és gyümölcs nélkül. Ime, ezért csatoljuk a niceai zsinat Credo-jában a Szentlélek megvallásához:

„Várom a halottak feltámadását és a jövőendő örök életet.” A Szentlélek az ő nagyszerű munkáit azonban nemcsak úgy találomra végzi, hanem gyönyörűen megállapított rendben, intézmény által, amely a katolikus Egyház. A Szentlélek eljövetele pünkösd napján egy és ugyanaz az Egyház megelevenedésével, születésével. A katolikus Egyház a Szentlélek műterme. Ha dolgozik és hat annak látható határain kívül is, csak azért teszi, hogy az üdvözülendő lelkeket a katolikus Egyházba kézenfogva elvezesse.

A Szentlélek aztán az Egyház hajójának kormányosa. Erős, ügyes, biztos kézzel tartja

a kormányrudat, olyannyira, hogy a katolikus Egyház minden válságból és viharból mindig csak megerősödve kerül ki. A történelem erre ezernyi bizonyítékkal szolgál.

Végül honnan van az Egyházban magában az a csodálatos élet, változatos színpompa? „Arannyal átszőtt, sokszínű ruhában áll a Királyné (az Egyház) a Király (a Messiás) jobbján.” Ki szövi ezt a ruhát, ki szórja teli a hősi erények drágaköveivel? Megfelel a kérdésre Jeruzsálemi Szent Cyrill: „Miként a víz mindenben benne van s mindennek életet és termékenységet ad, a szőlővesszőben az izzó nedűt hozza létre, a rózsát sötétpirosra festi, a liliumot pedig ragyogó fehérre, úgy a Szentlélek is mindenben minden. Ő a szűzek tisztasága, a vértanúk ereje, a hitvallók bölcsesége.” Ő, mennyi indítóok mindez, hogy a Szentlélek eljövételét én is a Szent Szűzzel és az apostolokkal epedve várjam, s érte buzgón ostromoljam az eget.

3. KÖTELMEINK A SZENTLÉLEKKEL SZEMBEN

Mielőtt a Szentlélek-kiáradást fogadnók, vagy ha már azt a szeretet melege által amúgy is tapasztaljuk, vessünk számot magunkkal és gondoljunk a kötetmekre, amelyek reánk a nagy Vendég elfogadásával hárulnak.

Szent Pál hathatósan figyelmeztet: „A Lelket ki ne oltjátok.”⁹ Azután megint: „Ne bántjátok meg az Isten Szentlelkét!”¹⁰ *Kioltjuk* a Szentlelket a súlyos bűnnel, nevezetesen a testiség vétkeivel. „Ne maradjon az én Lelkem örökké az emberben, mivel test ő”¹¹ — mondotta az Úr már a vízözön idejében.

Mint vészharang szólal meg az Apostol az ilyen merénylet ellen: „Nem tudjátok-e, hogy az Isten temploma vagytok, és az Isten Lelke lakik bennetek? Azt pedig, aki Isten templomát megrontja, megrontja az Isten. Mert Isten temploma szent, ti vagytok az.”⁹

„*Megbántjuk*“, a latin szöveg szerint „megszomorítjuk“ a Szentlelket minden bocsánatos bűn s az ő sugalmainak elhanyagolása által.

De mindezzel a Szentlélek iránti kötelmeink egyáltalában nem merültek ki. Nekünk „meg is kell dicsőítenünk a Szentlelket, akit testünkben hordozunk“.¹⁰ Ezt tesszük nevezetesen akkor, ha izmos és munkás evezősei vagyunk Egyházunk hajójának, amelynek Kormányosa a Szentlélek, ha nem vonjuk ki magunkat különböző ürügyek alatt abból a gondból, fáradtságból, amellyel Isten ügyeinek, szándékainak megvalósítása és előbbrevitele kapcsolatos.

Beszélgetés az Úrral, kérve őt, hogy a jövődő isteni Vendég nálam is megszálljon, és bennem alkalmas eszközt találjon: Veni Sancte Spiritus! Jöjj el, Szentlélek Isten!

⁹ A niceai Credoból. — ² Gen. 1, 2. — ³ Mt. 4, 1. stb. — ⁴ Iz. 11, 2. 3. — ⁵ V. ö. 44, 10. — ⁶ I Tessz. 5, 19. — ⁷ Ef. 4, 30. — ⁸ Gen. 6, 3. — ⁹ I Kor. 3, 16—17. — ¹⁰ V. ö. I Kor. 6, 20.

L

A SZENTLÉLEK ELJÖVETELE

I

Első előgyakorlat. A Szentírás szövege. „Midőn elérkezett a pünkösöd napja, mindannyian együtt valának ugyanazon a helyen, és hirtelenül zaj támadt az égből, olyan, mint heves szélvész zúgása s betölté az egész házat, ahol ültek. Majd pedig szétoszló nyelvek jelenének meg nekik, olyanok, mint a tűz, s leereszkedének mindegyikükre. Ekkor mindnyájan betelének Szentlélekkel s beszélni kezdtek különféle nyelveken, amikép a Szentlélek adta nekik, hogy szóljanak. Laktak pedig akkor Jeruzsálemben zsidók, istenfélő férfiak minden nemzetből, mely az ég alatt van... Amikor ez a zaj támadt, tömeg verődött össze, s lelkében megzavarodék, mivel kiki tulajdon nyelvén hallotta beszélni őket. Mindnyájan álmélkodtak és csodálkoztak...

És csodálkozva mondták egymásnak: Hát ez mi? Mások azonban gúnyolódva azt mondták: Tele vannak édes borral! Péter pedig a Tizeneggyel ott állt, s fölemelé szavát, és beszédet intéze hozzájuk... Mikor ezeket hallották, szívükben megilletődének és szólának Péterhez és a többi apostolokhoz: Mit cselekedjünk, férfiak, testvérek? Péter pedig felelé nekik: Tartsatok bűnbánatot és mindenitek keresztelkedjék meg Jézus Krisztus

nevében bűneitek bocsánatára és megkapjátok a Szentlélek ajándékát... Akik tehát megfogadták szavát, megkeresztelkedének és körülbelül három-ezer lélek csatlakozék aznap hozzájuk.”¹

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet elgondolása. (Emmerich szerint. Szemlélődésre is használható.)

Reggelfelé az Olajfák hegye felett, ahonnan Urunk az égbe szállott, ezüstszerű, ragyogó fényfelhőt láttam az égből az apostoloknak sionhegyi háza felé közeledni.

Mikor a fényfelhő már egészen alacsonyan lebeggett a ház felett, és zúgása, ragyogása is mindinkább erősödött, úgy láttam, hogy az apostolok, tanítványok és jámbor asszonyok elcsendesedtek és magukba mélyedtek. Körülbelül hajnali három óra lehetett napfelkelte előtt, amikor a zúgó felhő fehér fényfolyamokat árasztott magából... E pillanatban a házat és környékét világosság árasztotta el. E mellett az ötágú lámpa fénye teljesen láthatatlanná vált. A jelenlevők szinte megdermedtek és mintha elragadtatás vett volna rajtuk erőt. Arcukat mozdulatlanul, mintegy szomjasan a magasba emelték s úgy láttam, hogy valamennyiük szájába fény árad, mintha kicsiny, lobogó, tüzes nyelv ömlenék be rajta. Mintha csak beélékeztek, beitták volna ezt a tüzet, szomjazva utána. De belőlük is, az ő szájukból is, lobogó tűz tört elő, mutatva kívánságukat az isteni lángok után. De nemcsak az apostolokra, hanem a tanítványokra és az előtermekben tartózkodó jámbor asszonyokra is hullott ez a szent tüzeső. Így oszlott szét aztán a fényfelhő, mint mikor a viharfelleg jól kiesve magát, szétfoszlik. Az egyesekre szállott láng azonban nem volt egyformán

erős s ugyanolyan színű. Örvendező bátorság szállotta meg az egész gyülekezetet. Valamennyien szinte ittasak voltak az örömtől és bizalomtól.

Mindnyájan a Boldogságos Szűz köré gyülekeztek, aki bár szintén fel volt üdítve, de mégis, éspedig ő egyedül, tudta teljes nyugalmát megőrizni. Az apostolok egymást átkarolták, s ujjongó bátorság tüzelte őket: beszélni. Mintha csak azt mondták volna egymásnak: „Milyenek is voltunk mi azelőtt, és milyenekké lettünk?” A szent aszszonyok is átölelték egymást. De a többi tanítvány is szintén mélyen meg volt indulva. Az apostolok sietve keresték fel őket s valamennyit új életre ébredve, tele örömmel, bizalommal és szent merészséggel találták.

A belső világosságnak és erőnek ez a megnyilvánulása aztán átment a hálaadásba. Imára gyűltek össze, és hálálkodva dicsérték és magasztalták Istent. A fényesség aztán lassankint szétfoszlott.

Harmadik előgyakorlat. Kérem, hogy a Szentléleknek ma már láthatatlan, de éppen olyan valóságos kiáradását én is érezzem, és az üdvös hatásokat kifejtse bennem.

1. MIKOR JÖTT EL A SZENTLÉLEK?

Már a körülmények is mind közreműködnek, hogy a Szentlélek eljöttének jelentőségét és ünnepélyességét kiemeljék. Mikor is jött el a Szentlélek? Pünkösd napján, vagyis a húsvét utáni ötvenedik napon, amikor a zsidók a Sínai-hegyen kapott törvényt ünnepelték. Amde minő más jellegű most az isteni Törvényhozó elérézése! Akkor a félelem törvényét hirdette

ki, most kihirdeti a szeretetét. Akkor a törvényhirdetést kísérő jelenségek, a szörnyű vilámlások és mennydörgések a népet rémületbe ejtik, most a zúgás inkább megnyugtató s közeledésre készítet. A régi törvényt kemény és súlyos kötéblákra írva adta át Isten a nép keményszívűsége és nyakassága miatt, az új törvényt a Szentlélek meleg, puha szívek tábláira írja a szeretet betűivel. Ó, bárcsak én is alkalmas legyek, hogy a Szentlélek az ő szent gondolatait „szívem táblájára írja”.²

2. KIKRE SZÁLLOTT A SZENTLÉLEK?

Azokra, kik „mindnyájan együtt valának ugyanazon a helyen”.³ Ki ne ismerné fel ebben a kis seregben, amely a Boldogságos Szűz és az apostolok köré csoportosult és szent egységben maradt, a katolikus Egyházat? A Szentlélek galambja „nem talál másutt helyet, ahol megpihenjen lába”,⁴ mint a katolikus Egyház Noé-bárcájában, amelyen kívül, a Szentatyák szerint nincs üdvösség. Aki elhagyja ezt a Noé-bárcát, vagy abba *tudatosan* be nem lép, jól-lehet annak igazságát megismerte, elvesz a vízözönben, önmagát ítélte el és méltó a pokol tüzére.

Végtelen hálába olvadoz a lelkem, hogy bár saját érdememen kívül katolikus lehetek, annak az Egyháznak tagja, amelyet a Szentlélek éleszt, kormányoz, az örök élet révpartjára vezérel. Ez reám a mai ünnepnek legfőbb jelentősége.

Beszélgetés az Úrral. A formát ehhez a mai szent ünnepen maga Egyházunk adja meg

fenséges szép Szekvenciájában, a Veni Sancte Spiritusban . . .

„Jöjj, kegyosztó Istenünk,
Add felülről, add nekünk,
Égi fénysugárid.
A szűkölködőt segítsd,
Nyujts malasztot és derítsd
Értelem homályait.
Jöjj, kit a bús szív keres,
Várva-várt vendég, siess,
Lankadókba önts erőt.
Fáradalmunk közt üdíts,
Ha heves keblünk, hűsíts,
Bátorítsd a csüggedőt.
Boldogító szende fény,
Lengj szívünknek rejtekén,
Hőn könnyörgünk, híveid.
Ihleted nélkül nekünk
Semmi jónk nincs, mindenünk
Érzi bűn veszélyeit.
Bűn fekélyét törölgesd,
Hő könnyekkel öntögesd,
Sebhelyekre írt boríts.
Gyámolítsd, midőn rideg,
Gyujtsd szívünk, midőn hideg,
Tévtaktól távolíts.
Add, kik áldják szent neved,
Add azoknak szellemed
Hétszerű ajándokát.
Boldog alkonyunk után
Nyisd meg irgalmad nyomán
Fénylakodnak birtokát.
Amen. Alleluja.”⁶

¹ Ap. csel. 2, 1—41. — ² Péld. 7, 3. — ³ Ap. csel. 2, 1. — ⁴ Gen. 8, 9. — ⁵ Sík Sándor.

LI

A SZENTLÉLEK ELJÖVETELE

(II. Folytatás)

Előgyakorlatok, mint az előző elmélkedésekben.

1. „HIRTELENÜL ZAJ TÁMADA AZ ÉGBŐL,
OLYAN, MINT HEVES SZÉL ZÚGÁSA”¹

Ezek az igék gyönyörűen jellemzik a Szentlélek sugalmainak és indításainak sajátosságait. A kegyelem olykor minden előzetes bevezetés, előkészítés nélkül, mint villám cikázik be lelkünkbe és rávilágít egyes igazságra, amelynek ismerete eddig hiányzott vagy szunnyadt bennünk. Egyben érezzük is a hatalmas vonzóerőt a jóra. Ez a hirtelenség, közvetlenség főképpen a vigaszos benyomásoknál, Szent Ignác szerint kétségtelen jele, hogy azok a vigaszok a Szentlélektől származnak és tisztán lelki természetűek. Mert — mint a Szent megállapítja — „egyedül Isten teheti meg, hogy a lelket megvigasztalja, a nélkül, hogy erre valami előzőleg okot szolgáltatna. Ugyanis a Teremtőnek sajátos munkája: egyszerűen belépni teremtményébe s azt egészen az ő szeretetére téríteni, vonzani és változtatni.”²

De ez a „hirtelenül” arra is rámutat, hogy

a Szentlélek eljöttének s kegyelmi hatásának idejét nem lehet kiszámítani. Gyakran olyankor érkezik, amikor nem is gondolunk rá, sőt magunkat erre nagyon méltatlanoknak érezzük. Hiszen csupa könnyörületből segít rajtunk. Esedezzünk tehát az ő irgalmáért. Mert ha magunkra hagy, mi lesz belőlünk?

A Szentlélek továbbá „az égből” jön. A zúgás, amely jövetelét jelzi, egyik világtájról sem, hanem igenis a magasból érkezik. Az ő indításaiban és ajánlataiban nincs semmi földies, hanem minden, minden mennyei illatú.

„Minden jó adomány és minden tökéletes ajándék onnan felülről vagy, alászállva a világosságok Atyjától.”

A Szentlélek aztán mint „szél” érkezik. Nagyon kifejező jelkép ez is. Hiszen a levegő éltet minket, a levegőben „élünk, mozgunk és vagyunk”.

Aztán a szellő tisztítja a levegőt, választja el a tiszta bűzát a pelyvától s kioltja az ébredező szikrát. Nemde a Szentlélek ugyanezt eszközli a lelki világban? Éltet, tisztít, a szellemeket szétválasztja és elfojtja a szenvedély lángjait.

Ó Szentlélek! Aki a prófétai látomás szerint „ráfújva a megöltekre, új életre keltéd azokat”,⁴ szent leheleteddel támaszd fel a lelkek millióit, akik a halálos bűn álmát alusszák. Aztán „Lengj át kertemen, hadd áradjon szét balzsamos illata”,⁵ vagyis indíts érzelmekre és cselekedetekre, amelyek Istennek dicsőségére és felebarátaink épülésére szolgálnak. Ó Szentlélek! Aki a tüzes kemencét, amelybe a babiloni ifjakat dobták, „olyanná tetted, mintha

harmatos szellő fújdogált volna abban, s tűz egyáltalán nem érintette őket", mint isteni szellő, enyhítsd szenvedélyeim és érzékiségem izzó hevét, hogy tiszta szívvel tudjam én is magasztalni az Urat testemben.

A Szentlélek aztán mint „*heves szél*” érkezik. Ez a *hév* jelenti a buzgalmat, amelyet a Szentlélek jelenléte az erényes cselekedetekre ébreszt. Ahol ő van, ott nincs lustaság, lassúság a jónak gyakorlatában. A Szentlélek ugyanis gyűlöli a lanyhaságot, s mint Szent Ambrus szépen mondja: „Nincs ott lomha huzavona, ahol Isten Lelkének szent másztja.”

A Szentlélek mint a „*heves szél*” beleszökken a vitorlákba, s nagy lendülettel viszi az élet-hajót előre. Az ilyenekre aztán csakugyan illenek az Apostol igéi: „Akiket az Isten Lelke vezérel, mindazok az Istennek fiai.”

A Szentlélek továbbá mint „*szélzúgás*” mutatkozott be, amely az egész vidéken hallható volt. Jelképezi ez a Szentlélek hatalmát, amellyel a szívek ajtaján kopogtat, sőt szinte dönti a kapukat. És hódít és nem tud senki és semmi neki ellenállni, sem hitetlenség, sem eretnokség, sem gonoszság. A megtértek sokszor tanúskodnak ezekről, az őket szinte letéperő kegyelmi hatásokról. A farizeus lelkeket pedig, akik öntudatosan elzárkóznak az igazság elől, elsepri. „Felkél az Isten és elszélednek ellenségei, elfutnak előle, kik őt gyűlölik... miként elolvad a tűzön a viasz, az Isten előtt a bűnösök úgy vesznek el.”

Mennyi mélységes titkot és tanulságot rejtenek eme szavak! Az „egész ház betöltése” jelképezi a Szentlélek kegyelmének túláradó bőségét. A katolikus Egyházban az Isten Lelke mérhetetlen sok kegyelmet, segítséget, vigaszt és örömet ajánl fel mindenkinek, akinek van annak elfogadására értelme és jó érzéke. Egyházunk valóban az az ígéretföldje, amely tej- és mézzel folyik.” A katolikus Egyház minden gyermekének kivétel nélkül mondja a Szentlélek: „Nyisd csak ki szájadat, hadd töltsen meg!”¹²

Az ószövetségben a Szentlélek mint „enyhe szellő susogása”¹³ jelentkezett, de Krisztus megváltói halála óta mint az egész házat betöltő heves szélvész adja magát.” Szent János evangélista Krisztus Urunk mennybemenetelét megelőző időkről azt állítja: „Még nem adatott vala a Szentlélek, mivelhogy Jézus még nem dicsőült meg.”¹⁴ Amde mióta Jézus közbenjárói tisztét az Atya jobbán elfoglalta és a Szentlelket elküldötte: „megnyílnak az ég zsilipjei s lőn eső a földre”,¹⁵ tudniillik a kegyelemnek zápora.

Félre tehát minden kishitűséggel és kétséggel! Félre minden panasszal, mintha Isten mostohán bána kegyelem dolgában teremtményeivel. Istenen nem múlik az üdvöm és tökéletességem. „Mert eltölti a földet az Úr ismerete, mint ahogy a vizek betöltik a tengert.”¹⁷

Kérem a Szentlelket, hogy az én lényemet is töltsen be, mint ahogy a sionhegyi házban, az akkori Egyházban sem maradt egyetlen zug sem tőle betöltetlen. Töltsen be értelmemet, aka-

ratomat, képzeletemet, érzelem- és gondolatvilágomat. Akkor aztán „az ember gondolata is téged dicsőít, és ünnepet ülnek neked”.¹⁸

3. „BETÖLTÉ A SZENTLÉLEK AZ EGÉSZ HÁZAT, AHOL ÜLTEK”¹⁹

„Ahol ültek”, jellemző kifejezés. Figyelmeztetés akar talán lenni, hogy én is, ha a Szentlelket fogadni és benne mind bővebben részesedni akarok, kell, hogy magamnál otthon legyek, s ne csavarogjon a lelkem, eszem, képzeletem a teremtmények után, ne fáradjak a mulandók hajszolásában. Adjak pihenőt tehetségeimnek, képességeimnek, gyűjtsem azokat össze az Úrban.

Imában kérem is ezt a Szentlélektől, hogy ebben segítsen, és ismét elmondhatom a *Veni Sanctét*.

¹ Ap. csel. 2, 2. — ² Reg. pro plen. diser. Spir. 2. szab. — ³ Jak. 1, 17. — ⁴ Ap. csel. 17, 28. — ⁵ V. ö. Ezek. 37, 9. — ⁶ É. É. 4, 16. — ⁷ Dan. 3, 50. — ⁸ Róm. 8, 14. — ⁹ 67. zsolt. 2. — ¹⁰ Ap. csel. 2, 2. — ¹¹ Exod. 3, 8. — ¹² 80. zsolt. 11. — ¹³ III Kír. 19, 12. — ¹⁴ Ap. csel. 2, 2. — ¹⁵ Jn. 7, 39. — ¹⁶ Gen. 7, 11. 12. — ¹⁷ Iz. 11, 9. — ¹⁸ 75. zsolt. 11. — ¹⁹ Ap. csel. 2, 2.

LII

A SZENTLÉLEK ELJÖVETELE

III

Előgyakorlatok, mint pünkösöd vasárnapján.

1. „SZÉTOSZLÓ NYELVEK JELENÉNEK
MEG NEKIK, OLYANOK, MINT TŰZ”¹

Üdvös elmélkedés tárgyává tehetjük, hogy miért jelentkezett pünkösdkor a Szentlélek *tűzes nyelvek alakjában?* Bizonnyal jelképezni akarta azokat a csodálatos hatásokat, amelyeket ez alkalommal kívánt kifejtteni az őt elfogadók lelkében.

Krisztus Urunk keresztségekor mint fehér galamb mutatkozik. A galamb ugyanis jelképe az ártatlanságnak, szelídségnek és lelki termékenységnek. Márpedig a keresztségben a Szentlélek ezekhez közöl kegyelmeket. Most mint nyelv formájú tűzláng száll alá. Miért? Mert a) a tűz *világít*. És íme, a Szentlélek az, aki világosságot, bölcseséget, igazságot ad. Mennyire nyilvánvaló ez a hatása az Egyházban! Milyen óriási veszélyeknek volt kitéve a két évezred folyamán a Krisztustól kinyilatkoztatott s tőle átvett igazságok letéteménye! Igazi erkölcsi csoda, hogy a külső és belső ellenségek és saját szolgálóinak gyarlósága folytán

a hit meg nem csorbult, hanem teljes épségében fennmaradt. Lám az Egyház testéről leszakadt tagok, amelyeket a Szentlélek már nem éltet, nyomban bomlásnak indulnak. Az Egyházat a benne lakozó Szentlélek épen megőrzi a teljes igazságnak biztos birtoklásában.

b) A tűz aztán *tisztít*, elkülönítve a salakot a tiszta aranytól. Így égeti ki a Szentlélek az Egyházból és a lelkekből mindazt, ami nem tiszta és ami hamis, és csak azt hagyja meg, ami nemes, szép és igaz. Gondoljunk a 16. század forrongására, amely bár fájó sebeken keresztül annyi erkölcsi szennyet csatornázott le, s lehetővé tette a lelki élet rohamos fellendülését és kivirágzását. Napjainkban is a modernista mótely veszélye aránylag milyen könnyen és röviden elhárult. A Szentlélek Róma által szólott és az ügy befejeződött.

c) Aztán a tűz *gyújt és melegít*. A Szentlélek is a szíveket a legtisztább és leghevesebb istenszeretetre gyullasztja, miután az önzésnek és érzékiségnek lappangó parazsát elfojtotta. Milyen szeretettűz emésztette pl. Szent Pált, Szent Ágostont, Szent Ferencet, Szent Domonkost, Keresztes Szent Jánost vagy Szent Teréziát, Szent Ignácot, Xavéri Szent Ferencet és sok mást egészen napjainkig, akik szereték volna és szeretnék az egész világot a Krisztus Királynak édes igájába hajtani! Buzgalmuk messze felülmúlja a természet erőit. Itt a Szentlélek működik. A Szentlélek tüze ez, amelyben az apostoli lelkek részesülnek, amelyről Jézus így beszél: „Tűzet jöttem bocsátani a földre, és mit akarok mást, mint hogy már felgyulladjon?”

Ó Szentlélek, aki „emésztő tűz”¹³ vagy, emészd fel bennem is, ami neked nem tetsző, ami nem tiszta, ami nem őszinte és igaz. Aztán ezt a megtisztított szívet gyullaszd szereteted lángjára, hogy Istent úgy szeressem, amint megérdemli, de meg azután másoknak is szóval s példával világítani tudjak.

d) Úgy a tűz, mint a nyelv egyben a közlő-désnek is jelképe és eszköze. A lélek nem csupán magáért kapja a világosságot és meleget. Fel kell azt használnia, hogy Istennek nagy üdvöztető szándékai a többi lélekben is megvalósuljanak.

2. „S LEERESZKEDÉK (A SZÉTOSZLÓ TÜZES NYELV) MINDEGYIKÜKRE”¹⁴

Isten a lelkekkel nemcsak úgy „nagyban”, amúgy tucatszámra, hanem külön-külön foglalkozik. Hiszen minden egyessel külön céljai vannak és mindenik lélek külön is megéri, hogy — mint Borromei Szent Károly mondja — akár külön püspökség alapíttassék a gondozására. Hiszen *halhatatlan* lélekről van szó. A Szentlélek tehát kegyelmeit, ajándékait mindenkinek egyéniségéhez, adottságához méri, szabja. Így éri el azt is, hogy Krisztus misztikus teste olyan pompásan van megszervezve s benne mindenki megtalálja a maga sajátos szerepét. „A kegyelmek ugyan különfélék, de ugyanaz a Lélek. És a szolgálatok is különfélék, de ugyanaz az Isten, aki mindezt mindenki cselekszi.”¹⁵ Ez a körülmény egyrészt arra ösztönöz, hogy dicsérjem és áldjam az Urat jószágos bölcseségeért, másrészt lássam,

hogy miképen felelek én meg a Szentlélek által nekem kitűzött feladatnak. Ne kívánjak mást tenni és más lenni, hanem tökéletesítem magamat a saját hivatásomban és hivatalomban.

3. „EKKOR MINDNYÁJAN BETELÉNEK SZENTLÉLEKKEL”6

„*Mindnyájan!*” Milyen jó az Isten! Bár az apostolok és tanítványok közt erény és érdem dolgában megvolt a különbség, de azért valamennyit nagyon szerette az Úr s meggazdagította őket. „*Mindnyájan betelének.*” Amiből azonban éppen nem következik, hogy valamennyi egyforma mértékben is kapott ajándékot és kegyelmet, hanem mindnyájan a saját lelki befogadóképességük és felkészültségük szerint részesültek a malasztban. Istenen nem múlik, hogy még több és több kegyelemben is részesüljünk, ha azt elfogadni tudjuk és magunkat arra alkalmassá tesszük. Mik erre az eszközök?

A *lelkiismeret tisztasága*. Tisztának kell lennie annak az edénynek, amelyet az Úr ilyen drága kenettel akar megtölteni. Továbbá mélyítsük ki szívünket az *alázatosság* által, *tágítsuk* ki a bizalom által. Aztán tárjuk Isten elé az imádság által. Mondjuk a Zsoltárossal: „Szájamat epedve megnyitom, mert megkívánom parancsaidat.”

Beszélgetés az Úrral. Kérem tőle a kegyelmeket, főleg arra, hogy szent hivatásomat és hivatalomat ideális tökéletességgel tölthessem be. S ebben a Szentléleknél biztos meghallgatásra találok. Hiszen ő a szép rend és össz-

hang Istene. Márpedig az a szép rend és összhang azon fordul meg, hogy mindenki igazán a helyén legyen és azt tegye, amit tennie kell. „Tedd, amit teszesz!”

¹ Ap. csel. 2, 3. — ² Lk. 12, 49. — ³ Deut. 4, 24. — ⁴ Ap. csel. 2, 3. — ⁵ I Kor. 12, 4—6. — ⁶ Ap. csel. 2, 4. — ⁷ 118. zsolt. 131.

LIII

AZ ISTEN LELKE MEGSZENTELI AZ ELSŐ HIVEKET

Első előgyakorlat. A Szentírás szövege. „Akik tehát (a pünkösdkor prédikáló Péternek) megfogadták szavát, megkeresztelkedének, és körülbelül háromezer lélek csatlakozék aznap hozzájuk. Ők állhatatosan kitartottak az apostolok tanításában, a kenyértörésnek közösségében és az imádásokban...

A hívők mind összetartottak és mindenük közös volt. Birtokaikat és javaikat eladták s osztogatták az összeseknek, kinek-kinek szükségéhez mérten. Naponkint egy szívvel-lélekkel időztek a templomban, házankint végezték a kenyérszegést, vigadozással és a szív egyszerűségével vették magukhoz az eledelt, dicsérték az Istent és az egész nép szeretetében állottak. Az Úr pedig naponta növelte az üdvözülendők számát.”

Második előgyakorlat. Az események elképzelése, mintha szemünk előtt folynának le. (Emmerich Katalin látomásai alapján. Szemlélődésre is felhasználható.)

„Ma ismét sok embert láttam megkeresztelkedni, ha nem is annyit, ahányat pünkösd vasárnapján. Valamennyien, akik csak tegnap és ma kora reggel megkeresztelkedtek, a Bethesda-tó partján épült templomba mentek. Téglalakú épü-

let volt ez, amelyet a keresztények sajátos istentiszteleteikre használtak. Már kioktatták őket az utolsó vacsoráról, és nagyon kíváncsiok voltak utána. Hallottam, amint az Oltáriszentségről oktatták őket, és magyarázgatták nekik, hogy miért lőn az éjtszaka alapítva. Azért ugyanis, mert mindnyájan sötétségben, éjtszakában voltunk, márpedig ilyenkor kell a világosságot kigyújtani, hogy világos legyen...

Ma kora reggel igen sok birkát, kecskét, galambot és sok piros lábú és csőrű madarat hordtak össze a Bethesda-tó partján. Az állatokat azután az utolsó vacsora házának udvarán leölték, feldarabolták, hogy mindenkinek jusson szükséglete szerint. Kaptak aztán ott egyesek takarót és szövetet is, hogy belőle ruhát készítsenek. Az osztás közben nagy volt a rend. A férfiak a férfiaknak, a nők pedig a nőknek kezéből vették át a részüket."

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy az első keresztényeket szép erényeikben utánozzam.

1. „ŐK ÁLLHATATOSAN KITARTOTTAK AZ APOSTOLOK TANÍTÁSÁBAN, A KENYÉRTÖRÉSNEK KÖZÖSSÉGÉBEN ÉS AZ IMÁDSÁGOKBAN”²

Ime, a Szentlélek erre a három dologra ihlet és ezekhez fűzi mind bővebb ajándékait: *igehallgatás, szentségek és imádságok.*

A kegyelemnek három csatornája ez, amelyek az eget a földdel összekötik. Már érkezését is éppen azért a Szentlélek ezekhez fűzi. „Még miközben Péter a szavakat mondotta, a Szentlélek leszálla *mindazokra, akik az ígét hallgatták*”⁴³ — olvassuk az Írásban. Máskor

megint a szentségkiszolgáltatást használja fel a Szentlélek a közlődsre: „*Rájuk tevék kezüket* (kiszolgáltatták a bérnialást) s azok elnyerék a Szentlelket.”¹ Ismét máskor az ima megszentelt idejét választja eljövételére: „Miután így imádkoztak, megrenge a hely, ahol egybegyűlve voltak és mindnyájan betelének Szentlélekkel.”²

Ime tehát ez az útja, módja, hogy én is mind bővebben megkapjam és megőrizzem magamnak az isteni Vendéget összes javaival együtt. Szívesen hallgatom-e az isteni ígét? Hiszen „aki Istentől van, Isten ígését hallgatja”.³ Hallgatom-e a szentbeszédekben és lelki olvasmányokban? Azokban nemcsak a díszet keresem-e, amelyet az emberi ékesszólás ad nekik, hanem elsősorban az Isten ígését? Hogyan is kapjak égi világosságot és vigaszt, ha a szentbeszédet s a lelki olvasást komolyan nem veszem? Hiszen Isten rendes körülmények között hallomás és olvasás által érintkezik velem: „A hit hallomásból van, a hallomás pedig Krisztus szava által” — mondja az Apostol.

Aztán a Szentlélek által fenntartott, fejlesztett keresztény életnek, mint látom, rendes eszközei a szentségek, nevezetesen a szentáldozás, „a kenyérszegésnek közössége”, amelyet „vigádozással és a szív egyszerűségével vettek magukhoz”⁴ keresztény őseink, valahányszor csak a közös istentiszteletre összejöttek. Én sem maradhatok el tőlük, ha szellemük örököse vagyok.

Végül a keresztény hívek a Szentlélek behatására „kitartottak az imádságokban”.⁵ Szó-

val már akkor is megvolt az áhítatgyakorlatoknak sokfélesége és változatossága, amire Szent Pál is céloz: „Kérlek tehát, tartassanak könyörgések, imádságok, esedezések s hálaadások minden emberért.”¹⁰ Aztán ismét: „Magatok közt zsoltárokat, szent dalokat és lelki énekeket mondjatok, énekeljete és zengedezetek szívetekben az Úrnak.”¹¹ S hogy mily buzgalommal és hévvel tették ezt keresztény öseink, jellemzi a szent szöveg: „Miután így imádkoztak, *megrengte a hely, ahol egybegyűlve voltak.*”¹²

Én is megpróbálom ezt az eget és földet rengető imádságot, amelynek mindenhatóság van megígérve az üdvösséget illető ügyekben. Kérem a Szentlelket, hogy ami az én tehetségtől nem telik, azt az ő ajándéka pótolja.

2. „A HIVEK SOKASÁGÁNAK PEDIG SZIVELKE EGY VOLT S EGYIK SEM MOND VALA SEMMIT SEM A MAGÁÉNAK”¹³

Szent kommunizmus uralkodott tehát közöttük. Először is érzületben, „lévén a sokaságnak egy szíve, lelke”. Ennek a szerető egységnek a túlbősége kiáradt az anyagiakra is. Felséges példa és felhívás volt ez a mulandók megvetésére és a keresztény felebaráti szeretetre, amelyet a hivatásuk magaslatán álló szerzetesrendek követnek is a világ végéig. Hiszen ők amúgy is azért lépnek a keresztény tökéletesség meredekebb, de kegyelemben gazdagabb mezsgyéjére, hogy Istenért mindent elhagyjanak, mindenről lemondjanak.

A világban élők ezt a szent kommunizmust csak a szelleme szerint, s főleg a családi élet

körén belül gyakorolhatják. A politikai kommunizmus azonban, amelynek nem az az elve: mindent odaadni, hanem: mindent magához ragadni, amit csak más becsületes munkával szerzett, istentelen és csődbe viszi az emberiséget.

Ezt a szent kommunizmust gyakorlom, ha minél igénytelenebb vagyok, ha feleslegről, főképen a szegények javára lemondok. Amennyiben pedig szerzetes vagyok, a szegénységre, mint szemem fényére vigyázok, jól tudva, hogy minden baj és romlás a szegénységen ütött réseken jut be a szerzetekbe.

Beszélgetés az Úrral, kérve őt, hogy a Szentlélek segítségével az öskeresztény normához mind hívebben ragaszkodjam, ahhoz visszatérjek s másokat is lehetőleg visszavezessek.

¹ Ap. csel. 2, 41—47. — ² Ap. csel. 2, 42. — ³ Ap. csel. 10, 44. — ⁴ Ap. csel. 8, 17. — ⁵ Ap. csel. 4, 31. — ⁶ Jn. 8, 47. — ⁷ Róm. 10, 17. — ⁸ Ap. csel. 2, 46. — ⁹ Ap. csel. 2, 42. — ¹⁰ I Tim. 2, 1. — ¹¹ Ef. 5, 19. — ¹² Ap. csel. 4, 31. — ¹³ Ap. csel. 4, 32.

LIV

AZ ISTEN LELKÉNEK EREJE AZ ELSŐ VÉRTANÚBAN

Első előgyakorlat. A Szentírás szövege. „István pedig, ki telve volt malaszttal és erővel, csodákat és nagy jeleket művel vala a nép között. Fölléptek azonban némelyek és vitatkoznak vala Istvánnal: de nem tudnak vala helytállni a bölcsesség és Lélek előtt, aki szól vala. Erre férfiakat küldének ki alattomban, kik azt mondták, hogy ők hallották őt, amint káromló szavakat mondott Mózesre és az Istenre. Ilyképen felizgatják vala a népet, a véneket és az írástudókat: azután összecsedülve megragadák őt és a főtanács elé vivék... Sőt hamis tanúkat is állítanak... Akik a főtanácsban ültek, mind őt nézik vala s olyannak láták orcáját, mint az angyalét.” Erre a szent diakónus fenséges beszédet tart a kereszténységnek védelmére, amelyet így végez: „Ti keménynyakúak!... Ti mindenkor ellenálltok a Szentléleknek, amiként atyáitok, úgy ti is. Melyik prófétát nem üldözték atyáitok? Igen, megöltétek őket, kik az Igaznak eljöveteléről jövendölének, akinek ti most árulói és gyilkosai lettetek, ti, akik angyalok szolgálatával vettétek a törvényt, de meg nem tartottátok.”

Amikor ezeket hallották, megdühödtek szívükben és fogukat csikorgatják vala rája. Ő azonban tele Szentlélekkel, föltekintvén az égre, látá az

Isten dicsőségét és Jézust az Istennek jobbjára felől állani. És megszólalt: Ime, nyitva látom az eget és az Emberfiát állni Isten jobbjára felől. Erre ők fennhangon kiáltván befogták fülüket és egy akarrattal rárohantak, azután kihurcolván őt a városon kívülre, megkövezék: a tanúk pedig letették ruhájukat egy ifjú lábához, kit Saulnak hívtak vala. És kövezék Istvánt, ki könnyörögvén mondá: Úr Jézus, vedd magadhoz lelkemet. Mikor pedig térdre esett, fennhangon kiálta, mondván: Uram, ne tulajdonítsd ezt nekik bűnül. S ezt mondván, elaludt az Úrban. Saul pedig egytetértett az ő megöletésében.”¹

Második előgyakorlat a szentírási szöveg által rajzolt jelenet eleven elgondolása. Nevezetesen, hogyan kövezik meg az angyalarcú szent szerpapot, Istvánt.

Harmadik előgyakorlat. Kérem a Szentlélek bő kegyelmét, nevezetesen a bátorságot és erőt Jézus szent ügyében.

1. A SZENTLÉLEK MEGERŐSÍTETTE ISTVÁNT A HŐSI ÉLETRE

Az az ifjú, szűzies arcú diakón, akit még ellenségei is gyönyörrel szemlélnek, mert hiszen „olyannak láták orcáját, mint egy angyalét”,² mikor a hit megvallásáról van szó, bátor, mint az oroszán.

Csupa jó ember és hithű keresztény közt hitvallónak lenni szép dolog, de nem nagy érdem. De ott, ahol a hithűségért gúnnyal, üldözéssel fizetnek, valóságos hősiesség.

Tudok-e én ilyen lenni más világnézetet valló felebarátaim közt?

És ha nem, vajjon mivel is mentem maga-

mat? Talán *gyengeséggel*? Amde Szent István nem volt-e ugyanabból a húsból és vérből való, mint én? Ő sem a maga erejéből volt hős, hanem a Szentlélek tette azzá, akihez imádkozott. Amde István *férfitü* volt! És vajjon a Szentlélek nem tett-e akárhány gyenge szűzet és gyermeket hasonlóképen hőssé? Így Szent Lucát semmi hatalommal sem tudták helyéről elmozdítani, hogy szüzességét megsértsek. Ott kellett a nyakát szegni, ahová a Szentlélek oly szilárdan leszögezte.³ Ha *félelem* és *álszégyen* szédít, gondoljak az Úr Jézus szavára: „Mindenk, aki megvall engem az emberek előtt, én is megvallom azt Atyám előtt, ki a mennyekben vagyon; aki pedig megtagad engem az emberek előtt, én is megtagadom azt Atyám előtt, ki a mennyekben vagyon.”⁴

De nemcsak a nyílt csatákban kell az embernek hitvallónak lennie, hanem kell, hogy a keresztény hitelvek egész gondolatvilágomat s cselekvésmódomat átítassák. Hányan vannak, akik fennen hirdetik keresztény mivoltukat, de irodalomban, művészetben, sőt divatban fel fogásuk pogány.

Aztán megalkusznak a világgal és a téves hitűekkel. Könnyen feladnak hitelveket, amelyekkel földi érdekeiket kiegyeztetni nem tudják vagy nem akarják. Reggel talán még áldoznak s este pedig a színházak szemérmetlen előadásain kacagnak... Majd ha seregszemlét tart az Úr Jézus második eljövetelekor, vajjon ezekben is a sajátjaira ismer-e? „Nem mindaz, aki mondja: Uram! Uram! megyen be a mennyek országába, hanem aki Atyám akaratát cselekszi, ki a mennyekben vagyon, az megyen be a

mennek országába.” Mily jó okom van tehát kérni a Szentlélektől az erősség kegyelmét!

2. A SZENTLÉLEK MEGERŐSÍTETTE ISTVÁNT A HŐSI SZERETETRE

Nagy szeretet kellett ahhoz, hogy István, a tehetséges és szép ifjú életét egészen az evangéliumnak és a híveknek szentelje abban az időben, amikor az egyet jelentett a vértanúsággal.

Hősi dolog a világot fiatalkorban elhagyni, mielőtt annak örömeit megízleltük volna. A világ fiai ezt örütségnek és vakmerőségnek minősítik.

Hősi dolog lemondani a családról, a zárdákban egyedüli életre szánni magát s szent hívásnak, minő a betegápolás vagy nevelés, élni. Nem kevésbbé *hősi dolog* a világ forgatagában s ezernyi veszélye közt öntudatos s önkéntes szüzi életet folytatni. Minderre nem test és vér, nem a természet adja a tanácsot, hanem az, aki egyúttal az erőt is közli: ez a Szentlélek.

Ő fakasztja szívünkben mint forrásból azt a meleg érzést és energiát: Szeretlek téged, édes Istenem, „teljes szívemből és teljes lelkemből és minden erőmből és egész elmémből!”.

Ennek a szeretetnek, amely oly erős, mint a halál,⁷ s amely minden viharral dacol,⁸ a Szentlélek az adományozója. Mindjárt kérem is tőle.

Ugyanennek a szeretetnek más megnyilatkozása a *felebaráti szeretet*, különösen szegények, özvegyek, árvák gondozása. Ez volt Istvánnak is mint diakónnak az ősegyházban egyik főhivatása.

De a keresztény istenszeretetnek legcsodálatosabb alakja az *ellenségszeretet*. Oly egyszerű, szép és nemes dolog ez, hogy az ókor meg sem értette. A Szentlélek napja azonban Krisztus lábnyomán ezt a csodavirágot kifakasztja. Szent István, mikor a kövek rázúdulnak, Krisztusnak, az ő forrón szeretett Mesterének szerelméből, példája szerint, sőt az ő tulajdon szavaival ellenségeiért imádkozik. Ez több, mint ami a természettől telik. Ehhez a Szentlélek adja az erőt.

3. A SZENTLÉLEK MEGERŐSÍTI ISTVÁNT A HÓSI HALÁLRA

Nem mindenkinek jut a vértanúhalál dicsősége, de meghalnia mindenkinek kell, és sokszor bizony olyan halálnemmel, amely versenyez a vértanúsággal. A szent halál több, mint amit a gyenge emberi erőktől elvárni és kívánni lehet. De megadja a Szentlélek ezt a drága ajándékot minden jámbor kereszténynek. Sokszor igazán tiszteletreméltó lelki erővel néznek férfiak, nők, sőt gyermekek a kínos operációk elé és a halálnak szemébe. A Szentlélek erősíti őket. Mit tegyünk tehát mi is a szenvedésben, üldöztetésben? Amit Szent István vértanú tett: „Föltekintett az égre és látá az Isten dicsőségét és Jézust az Istennek jobbjára felől állani.”⁹ Mi is látjuk ugyanazt hittel, lelki szemmel...

Mikor pedig a halál már kinyújtotta reá kezét, Jézusnak ajánlotta egyetlenét, legdrágábbját, halhatatlan lelkét. Ez a mi programunk is, és nem félünk semmitől. Milyen szépen nyilatkozott meg ez a lelki erő a jámbor

tirol vendéglőben, Hofer Andrásban, aki 1818-ban február 20-án néhány órával halála előtt így ír: „A halál oly könnyűnek látszik előttem, hogy mégcsak a szemem sem nedvesedik meg tőle. Hiszen Isten akarata, hogy Mantuában a mulandókat az örökkévalókkal cseréljem fel. Isten veled, te hitvány világ! 11 órakor a Szentek segítségével Istenhez utazom.”

Isten egykor Ferreri Szent Vincének¹⁰ kijelentette, hogy „az utolsó időkben nagy kegyelemmel és buzgalommal teli lelkeket támaszt, akik hatalmas ellenséggel a csatát felvenni tudják. De győznek majd, és ezzel sok dicsőséget szereznek Istennek...”

Vajjon nem jöttek-e el már ezek a nehéz idők? Hol vannak azonban a bátrak, akikre a sok gyenge feltekinthet? Isten adja, hogy én is egy legyek azok közül. Félek a sebektől? Szent Istvánról az Egyház az ő gyönyörű liturgiájában azt állítja: „A hegyipatak kövei neki édesek valának, őt követik az igaz lelkek valamennyien.”¹¹ Mintha azt mondaná, majd számunkra is a Szentlélek megédesíti a kínokat. Több vértanú tett ily értelemben hasonló tanúságot magáról. Isten inkább csak a bátorságot és elhatározást akarja látni s a kínokat a szenvedő vértanú erejéhez mérsékli.

Meg aztán mi is nézzünk az égre! Micsoda ébredés a rövid haláltusa után! Az ellenség zsvaja helyett az angyalok és Szentek gratulációja! A törő-zúzó, szörnyű kövekből pedig íme, mi lett? Megmondja a Zsoltáros: „Eléje siettél (Uram) boldogító áldással, fejére *drágakőből* koronát helyeztél.”¹²

Ó, boldog kövek, amelyek ily koronává

formálódtak, ó boldog munka és szenvedés, amelynek oly mélységes öröm, boldogság az örök vége.

„Bár halnék meg én is az igazak halálával, s olyan lenne végem, mint amilyen az övék!”¹

Beszélgetés a Szentlélekkel, kérve tőle, hogy hősi Kedveltjének, Szent István vértanúnak példájára és érdemei által engem is erősítsen meg a tökéletes életben, a szeretetben és a szent halálban.

¹ Ap. csel. 6. 8—15; 7, 51—60. — ² Ap. csel. 6, 15. — ³ Brev. Róm. dec. 13. — ⁴ Mt. 10, 32. 33. — ⁵ Mt. 7, 21. — ⁶ V. ö. Lk. 10, 27. — ⁷ V. ö. Énekek Éneke 7, 6. — ⁸ V. ö. Róm. 8, 35. — ⁹ Ap. csel. 7, 55. — ¹⁰ † 1419. — ¹¹ Off. S. Steph. — ¹² 20. zsolt. 4. — ¹³ Num. 23, 10.

LV

PÁL APOSTOL MEGTÉRÉSE

(Ez az elmélkedés a feltámadott Jézus utolsó megjelenését tárgyalja, amelyről a Szentírás megemlékezik. Mégis itt adjuk, mert a jelenet a mennybemenetel és Szentlélek elküldése után játszódott le, és a „Creator Spiritus”-nak, a „Teremtő Lélek”-nek legnagyobb mesterműve, remeke.)

Első előgyakorlat. A Szentírás szövege. „Saul (ugyanaz, aki István kivégeztetésénél szerepelt) még egyre fenyegetőzést és öldöklést lihegett az Úr tanítványai ellen. Elméne tehát a főpaphoz és levelet kére tőle Damaszkuszba a zsinagógákhoz, hogy ha talál férfiakat és asszonyokat, akik ezt az utat követik (keresztények), elhozhassa megkötözve Jeruzsálembe. Amidőn azonban ment az úton, történék, hogy Damaszkuszhoz közeledett s hirtelen fényesség ragyogá őt körül az égből. Leesék a földre s szózatot halla, mely azt mondá neki: Saul, Saul, miért üldözesz engem? Ő szólott: Ki vagy, Uram? Az meg: Én vagyok Jézus, akit te üldözesz. Nehéz neked az ösztöke ellen rugdalódnod. Mire remegve és ámulva kérdé: Uram, mit akarsz, hogy cselekedjem? Az Úr válaszolá neki: Kelj fel és menj be a városba, ott

megmondják majd neked, mit kell cselekedned... Saul pedig fölkele a földről, de midőn felnyitá szemét, semmit sem lát. Úgy vezették be kezénél fogva Damaszkuszba. S ott vala három napig, nem látván és sem nem evett, sem nem ivott."¹

Az Úr Ananiás nevű tanítványt küldi hozzá, aki eleinte ijedezik, hogy az Egyház legnagyobb ellenségével kell érintkezésbe lépnie. Az Úr azonban bátorítja: „Csak menj, mert kiválasztott edényem ő nekem, hogy hordozza nevemet a pogányok, a királyok és Izrael fiai előtt. Én ugyanis megmutatom neki, mennyit kell szenvednie az én nevemért. Erre Ananiás elindult, beméne a házba s reá téve kezeit, mondá: Saul testvér, az Úr Jézus küldött engem, ki megjelent neked az úton, melyen jöttél, hogy láss és beteljél Szentlélekkel. Erre tüstént halpikkelyfélék hullottak le szemeiről s visszanyerte szemevilágát, mire fölkel és megkeresztelkedett... és legottan hirdeti vala a zsinagógákban Jézust, hogy ő az Istennek Fia.”

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet eleven elgondolása a leírt szentírási jelenet alapján. A főhöst az első század végéről, vagy a második század elejéről származó apokrif irat² így festi le: Onesiphorus nevű keresztény feleségével és gyermekeivel várja Pált Iconium előtt a Listrába vezető Király-úton, hogy magához vendégnek meghívja. Csak másoktól tudta Pál ismertető jeleit, mert személyesen sohasem találkozott vele. És „látta Pált jönni, kistermetű ember kopasz fejjel és nemes testtartással, összenőtt szemöldökkel és kissé előrenyúló orral, telve barátságossággal. Néha ugyanis embernek látszott, de aztán megint olyan volt ábrázata, mint az angyalé”.⁴

Harmadik előgyakorlat. Kérem a Szentlelket,

hogy teremtsen újra az én lelkemet is, mint Saul lelkével tette, s gyullasszon engem is az Úr Jézus lángoló szeretetére.

1. KI VOLT SAUL?

Az Írás jobban nem jellemezhetné ezt a fiatalembert, aki István megkövezőinek ruháit őrzé és így valamennyiök bűnének részese, mint mikor azt mondja róla: „Saul még egyre fenyegetőzést és öldöklést lihegett az Úr tanítványai ellen.” Ezzel az ő romboló, pusztító jelleme mennyire ki van fejezve! Tüzes, kolerikus vérmérséklet, mindenben egész ember. Most üldözi az Egyházat, és pedig a végletekig. Ebben magát senki által felülmúlatni nem engedi. „Káromló, üldöző és gyalázkodó voltam”,^o — vallja önmagáról. A zsinagóga nem találhatott volna alkalmasabb, önkéntes zsandárt, aki kész még az asszonyt, gyermeket is rabláncra fűzni, ha megtudja róla, hogy Krisztus híve. Most is éppen abban jár, hogy a vidéken, nevezetesen Damaszkuszban is hajtóvadászatot tartson a keresztényekre. Nem is gondolja, hogy közben másvalaki tart őreá hajtóvadászatot... és pedig „nem a sanyargatás, hanem a béke gondolataival”.¹ A Szentlélek Jézus legnagyobb ellenségét az ő szeretetkőhőjében a legnagyobb szentté akarja formálni. Meg akarja ezzel mutatni, hogy a kegyelem mindenre képes. Erre Saulnál jobb alanyt alig választhatott volna. S hogy ily nemes vadat ejtsen el, nem kell egyéb, mint jól célzott nyíl az áldozat szívébe.

De kísérjük csak figyelemmel a felülmúlatatlanul szép jelenetet.

„Történék, hogy Damaszkuszhoz közeledt.”⁹

Tehát már majdnem ott van, már majdnem eléri és megvalósítja galád célját... Jézus engedi, még van elég ideje... az ő ideje még nem érkezett el...

Ime, Isten elégséges időt enged jónak, rossznak egyaránt. Hagyja, hogy Saul már szinte kivesse a hurkot gyermekei nyakára, s így feltegye gonosztetteinek koronáját.

A kegyelem erre hirtelen, mint a sas, lecsap a szédítő magasból. „Hirtelen fényesség ragyogá őt körül az égből.”¹⁰ Aranyszájú Szent János szerint ez a fény nemcsak a külső érzékekre, hanem a belsőkire is hatott.

Ezek után nincs már egyébre szükség, mint rövidke párbeszédre, s a kegyelem remekműve be van fejezve. „Az üldözőből apostol, a farkasból bárány, a juhból pásztor lesz.”¹⁰

„Saul, Saul, miért üldözesz engem?” — kérdi az Úr. Ime, Jézus mennyire azonosítja magát Egyházával... Egyházvédelem — Krisztusvédelem, Egyház-támadás — Krisztus-támadás...

„Ki vagy, Uram?” — kérdi Saul.

„Én vagyok Jézus, akit te üldözesz.”

Minő egy bemutatkozás! Én és te. Én Jézus, aki érted is szenvedtem és téged is szeretlek, s te vagy az a férfi, aki ennek ellenére gyűlölsz és üldözesz engem... Én és te...

Ez a bemutatkozás megtörténik minden szentáldozáskor... és majd végbemegy a külön-és világitélethor... Én és te...

És még hozzáfűzi az Úr: „Nehéz neked az ösztöke ellen rugdalódnod.”¹¹ A régi keleti

szántóvetők hegyes rudat alkalmaztak az igavonó állat lábszárához, hogy sietésre nógassák. Ha az állat a kellemetlen érzés ellen rugdalózott, csak annál nagyobb fájdalmat okozott magának. A kegyelem sem hagy a léleknek békét, akit kiválasztott... Izgatja, szinte üldözi, míg célját vele el nem éri.

Talán nem ártana itt egy kissé lélekben megpihenni és megfontolni, hogyan üldözött engem is az Úr a damaszkuszi úton, vagyis a szenvedély, a romlás útján. Talán „rajtam is meg akarta mutatni, mennyit kell majd szenvednem az ő nevéért”.¹² Meg is mutatta... de hiszen éppen azért kell és akarok is most neki szívből, lélekből hálát adni... Ha pedig most is kér valamit tőlem a kegyelem, ne rugdalódzam az ösztöke előtt. Az ő szerelme előtt elmenekülnöm úgysem lehet... vagy ha igen, magam bánom meg.

2. MI VÁLOTT SAULBÓL

Saul „remegve és ámulva kérdi: Uram, mit akarsz, hogy cselekedjem?”¹³

Ime, mint a nyárfalevél, reszket és remeg a gögös törvénytudó. Miért? Mert megérintette az Örökkévaló, s szóba állott vele, az üldözővel, az üldözött Jézus.

„Ámul.” Csodálja és nem tudja megérteni, hogyan jut ő ehhez a kegyhez, szerencséhez, hogy hozzá az Úr leereszkedjék. Egészen megsemmisülve érzi magát.

„Az égi világosság egyetlen sugara — mondja Szent Teréz — mélyebben megaláz bennünket Isten előtt, mint bármely más mo-

tívuma az alázatosságnak, amelyet mi magunk állítottunk saját lelki szemünk elé." Ebben a felülről özönlő fényben az ember hirtelen meglátja Istennek végtelen fenségét, tisztaságát, szentségét, ezzel szemben a saját mérhetetlen hitványságát s nyomorúságát. Azért mondja oly találóan Szent Ágoston: „Domine noverim Te, noverim me!” „Uram, bár megismernélek Téged, akkor magamat is megismerném!”

Nem kell egyéb, mint Istent s magunkat valamiképen összemérni, hogy megsejtsük a Prefáció gyönyörű szavait: „Fölségedet dicsérik az angyalok, imádják az uraságok, rettegik a hatalmasságok.”

A megtérésnek első szava: „Uram, mit akarsz, hogy cselekedjem?”¹⁴ Erélyes szó, a teljes odaadásnak, meghódolásnak szava. Uram, feltétlenül rendelkezhetel velem! Lehetne-e a Teremtővel szemben bölcsebb és igazságosabb álláspont? Viszont mily oktalan dolog, ha valaki magát Istennel csak szüntelen kiszolgáltatni akarja, feltételeket szab és követel! Mikor kérdem meg már egyszer én is komoly elhatározottsággal: Uram, mit akarsz, hogy cselekedjem?

Az Úr rendesen nem megy velünk tárgyalásokba, a részletkérdéseket illetőleg a lelki vezetőhöz utasít. Örök katolikus gondolat, hogy Isten a lelkeket közvetlenül más lélek által vezeti. „Aki titeket hallgat, engem hallgat.”¹⁵

Egyelőre ez a teendő, hogy felkelvén, menj a városba, s „ott megmondják majd neked, mit kell cselekedned”.¹⁶ „Kelj tehát fel!” Minő

szó, milyen mélységes jelentőségű! Kelj fel a halál álmából, a föld porából!

Erre kézenfogva bevezetik Sault Damaszkuszba, valami ismerősének, Júdásnak az Egyenes-utcában levő házába, s ott három napon át mást sem tesz, mint imádkozik és böjtöl. Minő csodálatos világosságok gyulladhattak ki a leendő világapostol lelkében eme háromnapos lelkigyakorlat alatt! Ebből a lelki-gyakorlatból Saul már úgy jő elő, mint a „*Nemzetek Apostola*”...

Az Egyház ezt az áldott, szerencsés napot, Saul megtérésének napját évenként január 25-én gyönyörű liturgiával, szentmisével és zsolozsmával ünnepli.

Megragadja figyelmünket mindjárt a gyönyörű mise-oráció. „Isten, ki az *egész világot* tanítottad Szent Pál prédikációja által, add, kérünk, hogy akik ma megtérését ünnepeljük, példája szerint hozzád irányítsuk lépteinket!”

„Isten, aki... tanítottad.” Tehát Isten mindenben a minden. Ő tanít, térít, üdvözít, övé a nagy mű, övé a dicsőség. Mi csak többé-kevésbé alkalmas eszközök vagyunk az ő kezében.

„Az *egész világot* tanítottad Szent Pál prédikációja által”...

Micsoda dicshimnusz ez Pál lángbuzgalmára!

Ő csakugyan magáévá tette az Úr Jézus gondolatát: „Elmenvén az *egész világra*, hirdessétek az Evangéliumot!”¹⁷ Neki csakugyan kicsi volt az egész földkerekség, amelyet át-meg átszeldelt azokban az időkben, 7—8 ezer kilométer utat megjárva. De még akkor sem

szünt meg Jézust hirdetni, akit annyira szeret, amikor 67-ben feje a hóhérpallos csapására porba hullott.

Folytatja fenséges tanítását a világ végéig 14 fenséges levelében, amelyek mint áldásos, termékenyítő esőfelhő lebegnek állandóan az emberiség, a keresztény teológia egén. Szelleme pedig, mint a csillag, ragyog napkelettől napnyugatig.

Beszélgetés az Úrral. Az ima másik felében most már vegyük át mi a szót, kérve az Urat, hogy Szent Pál példája ihlessen, közbenjárása segítsen bennünket, hogy apostoli utakon végcélunkat elérjük.

¹ Ap. csel. 9, 1—9. — ² Ap. csel. 9, 15—20. — ³ Acta Pauli et Theclae. — ⁴ V. ö. Dr. Tóth: Szent Pál ap. műk. 581. l. — ⁵ Ap. csel. 9, 1. — ⁶ I Tim. 1, 13. — ⁷ V. ö. Jer. 29, 11. — ⁸ Ap. csel. 9, 3. — ⁹ Ap. csel. 9, 3. — ¹⁰ Szent Ágoston. — ¹¹ Ap. csel. 9, 5. — ¹² Ap. csel. 9, 16. — ¹³ Ap. csel. 9, 6. — ¹⁴ Ap. csel. 9, 6. — ¹⁵ Lk. 10, 16. — ¹⁶ Ap. csel. 9, 7. — ¹⁷ Mk. 16, 15.

LVI

**„ISTEN SZERETETE KIÁRADT SZIVÜNKBEN A
SZENTLÉLEK ÁLTAL”¹**

Előgyakorlatok, mint pünkösöd vasárnapján.

Tegyük megfontolás tárgyává ebben az elmélkedésben, amely a húsvéti időszakban az utolsó, annak az istenszeretnek tulajdonságait, amely Szent Pál ígéje szerint kiárad a megigazult ember lelkében. Nem a mi szeretetünkről van itt szó Isten iránt, hanem az övéről irántunk. Ez a szeretet nem azonos a Szentlélekkel, hanem az ő kegyelmes jelenlétének gyümölcse. Ennek a szeretetnek végtelenségeit sejteti meg velünk az Apostol, mikor így ír arról: „Adja meg nektek (Isten) dicsőségének gazdagsága szerint, hogy megerősödjete bennső emberré az ő lelke által...”, hogy szeretetben meggyökerezve és megalapozva legyetek, s fel tudjátok fogni az összes szentekkel együtt, mi a *szélesség* és a *hosszúság*, a *magasság* és a *mélység*, és megismerhessétek Krisztusnak szeretetét is, mely meghaladja a megismerést.”² Vegyük most már sorra az istenszeretnek négy kiterjedését, amelyről a Szentlélektől ihletett Apostol megemlékezik.

1. AZ ISTENI SZERETET MÉLYSÉGE

Az isteni szeretet mélysége hozzánk való viszonyában úgy mutatkozik, hogy hozzánk leereszkedik. Hogy erről csak némi sejtelmünk is legyen, tudnunk kellene, ki az az Isten s mily végtelenül felettünk áll. Ki az Isten és ki vagyok én? Isten az, aki *van*. „Én vagyok az, Aki *vagyok*”,³ vagyis aki szükségképen vagyok, mint minden más létnek ősi forrása. És minthogy Isten nem ilyen vagy olyan lét, ez vagy az a lét, hanem *maga a lét*, azért nincs is benne a létnek, vagyis a tökéletességnek semmi határa, korlátja. Ő tehát szükségképen végtelenül tökéletes.

Ő mindenütt jelen lévő, mindent betöltő.

Mi vagyok én hozzá?

„Hová mehetnék lelked elől, hová menekülhetnék színed elől? Ha felszállok az égbe, te ott vagy, ha leszállok az alvilágba, te jelen vagy.” *Azután ki oly bölcs és tudós, mint ő?* „Messziről érted gondolataimat, szemmel tartod járásomat és nyugvásomat, előre meglátod minden utamat, még nincs is szó nyelvemen, és te, Uram, máris érted egészen.”

Mindent tudsz, Uram, ami volt, van és lesz s ami lehetett volna vagy lehetne.

Mit tudok én hozzád képest?

Az emberi tudás olyan, mint a golyó, amely az ismeretlen dolgok óceánján úszik. Minél nagyobb a golyó, annál nagyobb felületen érintkezik az ismeretlenekkel.

Igy sorra vehetném a *szépséget, jóságot* is. „Ő mindig régi és mindig új szépség, de későn szerettek meg téged!”

És íme, ez a végtelen tökéletesség leszáll

az én tökéletlenségemig, a mindentudás az én tudatlanságomig, a bőkezűség az én hálátlanságomig, a szeretet az én hidegségemig. Nem fárad ki kegyelmeinek felkínálásában annyi visszautasítás után sem, sőt még — ez igazán csodálatos — nem riasztja vissza a bocsánatos bűn sem, őt, a végtelenül tisztát és szentet.

Nézzem csak a szívemet! Mennyi benne naponkint a felburjánzó hiúság, szeretetlenség, kétszínűség, amelyet ő különösen gyűlöl. Marad és tűr bennem a Szentlélek és jelenlétét, ajándékait nem vonja vissza, legfeljebb azoknak vigaszos oldalát, hatását nem érezteti. Ó mekkora jóság, mily mérhetetlen leereszkedés! Csak a halálos bűn kényszeríti távozásra. Ó mi is az a bűn, amely Istennek minden jóságát, édességét méreggá tudja átváltoztatni...

2. AZ ISTENI SZERETET MAGASSÁGA

Némiképen megsejtem ezt, ha arra gondolok, hogy mily magasra tudja a Szentlélek a lelket emelni. Van-e mélységesebb és irtózatossabb örvény a bűnös állapotnál? És íme, Isten amint visszaadja a bűnbánónak a kegyelmet, azt egyben beláthatatlan magasba is emeli. Megteszi a malasztos lelket saját rokonává, részesítve azt a saját isteni természetében.'

Minden teremtettnagyság, magasság, rang ehhez képest elenyésző. Ezután már csak Isten maga következik. A kegyelem a lelket és minden jócselekedetét oly értékesé teszi, hogy azt Isten mással, mint önmagával nem is jutalmazhatja. Aztán a kegyelem oly széppé teszi

a lelket, hogy bár Isten szabadon teremtetten azt, de most már kénytelen szeretni, és pedig azzal a szeretettel, amellyel önmagát szereti. Bár Isten gyűlöli ellenségét, a démon, de ha neki a kegyelmet visszaadná, ezzel egyben minden örökre feledve volna, és végtelenül szeretné azt. Szent Vazul szépen mondja: Minden igaz egy-egy Isten, amennyiben az ő forrásához, típusához hasonló.

Lelkem! Istennek szíve számodra tárva. Mély és magas! Foglalj benne helyet, és pedig minél magasabb helyet...

3. AZ ISTENI SZERETET SZÉLESSÉGE

Erre rávilágít az a tény, hogy „Isten szereti mindazt, ami van, mert ha gyűlölt volna bármit is, meg sem alkotta volna”.⁸

Az ő szíve oly nagy, hogy még millió világnak is volna helye benne. De másrészt éppen mert végtelen, minden teremtményét úgy szereti és annyi gondot fordít valamennyire, mintha az egyetlen volna. Az Atya tudta, beleegyezése nélkül egyetlen madárka sem hull le a földre.⁹

Innen van, hogy mindenkit komolyan és őszintén akar üdvözíteni.¹⁰

Mindenkinek adja egy Fiát, s vele mindent, mindent, mindent...¹¹

A Fiú is felkínálja magát mindenkinek, mindennap... s a Szentlélek betölti széles szeretetével az Isten egész házáat. Mint az Írás mondja: „kiárad”.¹²

Elég, túl elég nagy, hogy az én szívemet is betöltse, hogy az széles e világon mást már ne keressen, ne szeressen...

4. AZ ISTENI SZERETET HOSSZÚSÁGA

Ha Isten örökkévaló életének csak egy pillanatát szentelné arra, hogy engem szeressen, reám gondoljon, ó mily kitüntetés volna ez!

Amde mióta Isten az Isten, vagyis öröktől fogva, nem volt egy pillanat, amikor ne gondolt volna vagy ne gondolna reám és így lesz ez örökre... „Örök szeretettel szeretlek téged, azért könnyőreletességemben magamhoz vontalak téged.”¹³

Az emberi barátságnak rendesen három gyengéje van. Későn kezdődik, könnyen változik, hamar elenyészik. Nem ilyen Istennek baráti szeretete mihozzánk. Nem is tudtuk volna őt szeretetben megelőzni. Ez már az ő kiváltsága, hogy előbb szeretett mindenkit. Aztán szakadatlanul szeret, mert benne minden és így a szeretet is változatlan. Ő nem szeszélyből vagy szenvedélyből szeret, ahogy mi szoktunk, hanem jóságból és bölcseségből, ami ő maga. Ő végül jóbarát, akinek szeretetét még a halál sem halványítja, sőt fellángoltatja, mint a szél a hamu alatt lappangó szikrát.

Ha mindezt igazában megfontolom, akkor be kell vallanom, hogy Isten szeretete a legmélységesebb titok, amellyel öntudatra ébredt lélek valaha találkozott. Olyan titok, amely minden más titoknak szükségképen alapja s magyarázata. El kell fogadnom, mert nélküle semmit, még magának Istennek létét sem értem, annál kevésbbé találom a saját létem okát, magyarázatát.

Meghódolok tehát önként e nagy titok előtt „és mi megismertük, és hittünk a szeretetben, mellyel Isten irántunk viseltetik”.¹⁴

a) Ennek a szeretetnek, ha tökéletes, *jó-akarónak* kell lenni. Kívánjunk jót Istennek! Uram, mit nyersz te a mi jókívánatainkkal? Bizonynal semmit. És mégis nagy irgalmadban úgy számítod, mintha a kívánt jót tőlünk valóban vennéd. Kívánjunk tehát Istennek örömet, boldogságot, dicsőséget. „Szenteltessék meg a Te neved.”¹⁸ Isten az ilyen jókívánságoknak annyira örül, hogy kész értük megbocsátani minden botlásunkat.

b) A szeretet aztán *jótevő* legyen. Isten ugyanis annyira leereszkedik hozzánk, hogy hajlandó tőlünk jót elfogadni. „Bizony mondom nektek, amit egynek a legkisebb atyámfiai közül cselekedtetek, nekem cselekedtétetek.”¹⁹ Gondoljunk az Úr Jézus szűkölködő tagjaira, a szegényekre, a missziókra, a megholt hívekre...

c) A szeretet főleg az *áldozatokban* éli magát... Istenem, a világ fiai sokszor mit nem áldoznak egymásért vagy eszmékért, aminő pl. a jog, szabadság. És Isten nem érdekelné meg egy és más áldozatot?

d) A szeretet aztán *egyesülésre* vágyik. „Hiszen mim vagy az égben, és miben lenném a földön kedvemet kívüled? Érje bár testemet, szívemet enyészet, szívem Istene s osztályrészem mindörökké az Isten.”²⁰ Mit is szeressek én már egyebet Istenen kívül? Hiszen jól mondja Szent Ágoston, „ha földi dolgokat szeretsz, földi vagy, ha testi dolgokat, hát test vagy, ha pedig Istent szereted, akkor isteni vagy”. Mert mindenki olyan lesz, mint akit vagy amit szeret.

A gonoszlélek azt ígérte egykor az ős-

szülőknék, ha esznek a tiltott fáról, olyanok lesznek, mint az Isten.¹ Az isteni parancs megszegése halálos seb a szeretetben. Hogyan is tudott volna tehát istenhasonlóságot szerezni? De igen: „Izleljétek meg és lássátok, milyen édes az Úr.”² Az ember a szeretet által izlel. Az istenízlelésnek remeke a szentáldozás. Mostantól fogva nem szünöm meg a szeretet és szentáldozás által izlelni az Urat, hogy így az istenhasonlóságra s a legbensőbb egyesülésre vele eljussak.

Beszélgetés az Úrral, kérem is ezt a mindennél nagyobb és minden egyebet magában foglaló kegyelmet. Kérem hozzá a Szép Szeretet Anyjának közbenjáró segítségét.

A. M. D. G.!

¹ Róm. 5, 5. — ² Ef. 3, 16—19. — ³ Exod. 3, 14. — ⁴ 138. zsolt. 7—8. — ⁵ 138. zsolt. 3—5. — ⁶ Szent Agoston. — ⁷ V. ö. II Pét. 1, 4. — ⁸ V. ö. Bölcs. 11, 25. — ⁹ V. ö. Mt. 10, 29. — ¹⁰ I Tim. 2, 4. — ¹¹ Róm. 8, 32. — ¹² Róm. 5, 5. — ¹³ Jer. 31, 3. — ¹⁴ I Jn. 4, 16. — ¹⁵ Mt. 6, 9. — ¹⁶ Mt. 25, 40. — ¹⁷ 72. zsolt. 25, 26. — ¹⁸ V. ö. Gen. 3, 5. — ¹⁹ 33. zsolt. 9.

TARTALOM

Előszó	5
------------------	---

Húsvét nyolcada

Húsvétvasárnap. Feltámadott! I	7
Húsvéthétfő. Feltámadott! (II. ismétlés)	14
Kedd. Feltámadott! (III. Bourdaloue nyo- mán)	20
Szerda. Feltámadunk!	27
Csütörtök. Az Eucharisztia a feltámadás záloga	33
Péntek. „Feltámasztom őt az utolsó napon”	39
Szombat. A feltámadott Jézus látogatása Édesanyjánál. (I. Az érzékek alkalma- zása)	45
Vasárnap. A feltámadott Jézus megláto- gatja Édesanyját. (II. Szemlélődés) . .	51

Húsvét nyolcada utáni első hét

Hétfő. A jámbor nők a sírhoz mennek . .	57
Kedd. Az angyalok oktatják a jámbor nő- ket, hogyan kell Jézust keresni . . .	63
Szerda. Magdolna siet megvinni a hírt, Péter és János a sírhoz jönnek . . .	68
Csütörtök. Magdolna a sírnál	73

Péntek. Magdolna a sírnál. (II. Folytatás)	79
Szombat. Magdolna a sírnál. (III. Folytatás)	84

Húsvét nyolcada utáni második hét

Vasárnap. Jézus megjelenik a jámbor aszszonyoknak	91
Hétfő. Jézus megjelenik Péternek	97
Kedd. Jézus megjelenik az Emmausba menő tanítványoknak. I	103
Szerda. Jézus megjelenik az Emmausba menő tanítványoknak. II	108
Csütörtök. Jézus megjelenik az Emmausba menő tanítványoknak. III	113
Péntek. Jézus megjelenik az Emmausba menő tanítványoknak. IV	118
Szombat. Jézus megjelenik az Emmausba menő tanítványoknak. V	123

Húsvét nyolcada utáni harmadik hét

Vasárnap. Jézus megjelenik az Emmausba menő tanítványoknak. VI	128
Hétfő. Jézus megjelenik az Emmausba menő tanítványoknak. VII	134
Kedd. Jézus megjelenik az Emmausba menő tanítványoknak. VIII	139
Szerda. Jézus első megjelenése az apostoli kollégiumban	144
Csütörtök. A tanítványok öröme	150

Péntek. Jézus a penitenciatartás szentségét alapítja	154
Szombat. Jézus a gyónás szentségét alapítja	161

Húsvét nyolcada utáni negyedik hét

Vasárnap. Az Úr Jézus második megjelenése az apostoli kollégiumban	166
Hétfő. „Én Uram és én Istenem!”	172
Kedd. A dicsőséges szent sebek. I	177
Szerda. A dicsőséges szent sebek. II	182
Csütörtök. Jézus megjelenése a Genezáreti-tenger partján. (I. A csodálatos hal-fogás)	187
Péntek. Jézus megjelenése a Genezáreti-tenger partján. (II. A tanítványok megismerik Jézust)	193
Szombat. Jézus megjelenése a Genezáreti-tenger partján. (III. Jézus megvendégeli a tanítványokat)	198

Húsvét nyolcada utáni ötödik hét

Vasárnap. Jézus megjelenése a Genezáreti-tenger partján. (IV. A pápai beiktató)	203
Hétfő. Jézus megjelenése a hegyen. I	211
Kedd. Jézus megjelenése a hegyen. (II. Bougaud után)	217
Szerda. Visszapillantás Jézusnak a fel-támadást követő földi életére	223

Aldozócsütörtök. Urunk mennybemenetele. I	229
---	-----

Aldozócsütörtök nyolcada

Péntek. Urunk mennybemenetele. II . . .	234
Szombat. Urunk mennybemenetele. (III. Ismétlés)	241
Vasárnap. Urunk mennybemenetele. (IV. Jézus hivatala az égben)	247
Hétfő. Urunk mennybemenetele. (V. Jézus ismét eljön a világ végén)	252
Kedd. A Szentlélek-váró imádságos magány	257
Szerda. Mátyás apostol megválasztása . . .	262
Csütörtök. A nagy ígélet	267
Péntek. A Szentlélek ihletésének tulajdonosságai	272
Pünkösd vigiliája. Ki az, akit mi várunk? . . .	277
Pünkösdvasárnap. A Szentlélek eljövetele I . . .	283

Pünkösd nyolcada

Pünkösdhétfő. A Szentlélek eljövetele. (II. Folytatás)	288
Kedd. A Szentlélek eljövetele. III . . .	293
Szerda. Az Isten Lelke megszenteli az első híveket	298
Csütörtök. Az Isten Lelkének ereje az első vértanúban	303
Péntek. Pál apostol megtérése	310
Szombat. „Isten szeretete kiáradt szívünkben a Szentlélek által”	318

